

Österreichische Nationalbibliothek
+Z227994602

(Tisak braće Benzigerah u Einsiedelnu.)

Blagoslovljeno svete i čisto začeće preblažene djevice Marije. (Sv. mati crkva.)

Zaručnica
ISUSOVA.

Poučna i molitvena knjiga namienjena

DJEVOJKAM.

Drag. Albrecht u Zagrebu.

Proslov.

U priprostoj kolibici seljačkoj življaše ljepota djevojka, imenom Bogomila. Ona nije obilovala blagom, a niti je marila za njega; nego posjedovala samo alem-kamen, kojega vriednost na daleko biaše na glasu. Nju zaprosi redom petero braće; svakomu se htjelo dražestne dieve i njezina alem-kamena.

Prvi brat biaše slikar, daleko na glasu s umjetnosti svoje. Došav k njoj nadari ju slikom preliepom, kakove još nije vidjelo njezino oko. „Bogomilo!“ progovori joj, „evo ti na dar ove slike; pruži mi djevičansku ruku; mi ćemo zajedno živiti u ljubavi, dokle nas god nemila nerazdruži smrt!“ Nu odvrati mu Bogomila: „Krasna je tvoja slika, te godi oku; ali jer sam si već drugoga izabrala zaručnika, s toga tebi nemogu vjerne pružiti ruke.“

Samo što ode slikar, evo ti k njoj drugoga brata, koj biaše guslač, te joj zagudi

tako milo, kako još nikad nije čula. „Bogomilo!“ prozbori joj, „iz ljubavi evo me pred tobom; ako me uzmeš, gudit će ti moje gusle, kako tvoje bude željelo srce.“ Nu odgovori mu ona: „Hvala ti na miloglasnoj tvojoj gudbi; ali ti srca svoga nemogu dati, jer ga već drugomu poklonih zaručniku.“

Zatim se najavi treći brat, koj biaše trgovac. On joj donese na dar množtvo dragocjenoga posudja, puna kojekakvih mirisninah, koje su mirisale tako ugodno, da se neda izreći. Milo pogledav djevojku, progovori joj prijazno: „Bogomilo! neprezri mojih darovah, nego reci samo, da si moja, pa ću sve, što imam, tebi položiti pred noge.“ Bogomila potrese glavom, pak mu rekne: „Istina, krasni su i mirisni darovi tvoji; ali moje srce već za drugoga kuca, s toga nemogu biti tvoja.“

Tri brata odbije od sebe Bogomila, nu dodje još i četvrti, bogat sladokusac ili popašnik. Pozdraviv ju prijazno, ponudi ju najizboritijim jelom i preslastnim vinom, pak joj rekne: „Bogomilo! pij i jedi, sve je tvoje; ako podješ za mene, imat ćeš svega

toga na izbor.“ Ali odbi mu ona ponudu, neokusi ni jela ni pila, nego mu odvrati zbiljnim licem: „Uzalud tvoji darovi, uzalud tvoja mamila, drugomu se već obrekoh zaručniku, njemu ću održati vjeru.“

Sad je mislila Bogomila, da će joj već biti mir od snubokah, kad joj se evo dodje nudit i peti brat. „Bogomilo!“ progovori joj on, „dom moj dom je radosti i veselja. Kod mene se pjeva i pleše, jede, pije, pliva u svem dobru, razkoših i nasladah ovoga svieta. Meni vjernu pruži ruku, ugodnijega si života ni pomisliti nemožeš.“ Na ove se rieči namrgodi djevojka, licem od njega odvrati, pak zlovoljno odgovori: „Gdje znaš, traži si sreću; ja sam već drugomu obrekla vjernost, njegova ću biti ja i dragi moj kamen.“

Ovako Bogomila odbi od sebe sve petero braće, pak se zaruči s visokim nekim gospodinom; njemu pokloni srce, a s njim i alem-kamen.

Prilika je ovo, dievo; a znaš li, što znamenuje?

Duša tvoja, dievo kršćanka, jest ona ljepota djevojka, o kojoj je ovdje govor,

duša tvoja, dievo, dok je zaogrnuta bielosjajnim plaštem milosti božje; ona je dotle mnogo ljepša, nego zviezda danica, kad jutrom na obzorju nebeskom sjajno svoje pomoli lice. Dragi pako kamen jest nevinost tvojega srca, kojom ti je zabielila duša, kad ti se oprà u spasnoj kupelji svetoga krsta; jest čistoća djevičanska, koja pred božjim očima vriedi više, nego sve blago ovoga svieta. A petero braće, to je pet osjećalah tiela, koja čovjeka mame i vabe, da si grehotom čistu okalja dušu. Visoki pako gospodin, kojemu Bogomila pokloni srce, jest sám Isus, kralj neba i zemlje.

I tebe, dievo mila, snubi ovdje spomenute petero braće, svih se pet tebi nudi, sve te petero moli i prosi, mami i vabi, da im pokloniš srce. Mame te oči za onim, čim bi si djevičansku izranila nevinost; mame te uši, da slušaš ono, što se djevojci nepristoji slušati; mami te nos i usta, da im ugadjaš mirisom, izabranim i slastnim jelom i pilom; mami te i vabi čitavo tielo, da se uživaš razkoših i nasladah ovoga svieta. Hoćeš li njim pokloniti srce? Nećeš li radje odbiti

njihovih ponudah? Nećeš li se Bogu zavjeriti dušom svojom, Bogu rekoh, gospodaru neba i zemlje, koj će te, ako mu održiš vjeru, presaditi u rajski perivoj vječnoga veselja?

Bogu, dievo kršćanka, Isusu pokloni svoje srce, njemu se tvrdom zavjeri vjerom, njega si izaberi za vjerenika. Isus bio premili zaručnik tvoj, a ti vjerna zaručnica njegova!

Pa dievo! upravo ova knjižica je snubok, koj za Isusa snubi srce tvoje; za Isusa kani tebe predobiti ona. U njoj te traži sám Isus, prosi ljubav tvoju, moli te, da ga ljubiš na ovom svietu, te zavriediš, ljubiti ga vjekoma u nebu.

Premda je ova knjižica izvorno slovenskim prozborila jezikom, te sam ja misli i čuvstva plemenite duše neumrloga Slovenca, biskupa Ant. Slomšeka, hrvatskim samo zaodio ruhom: ufam se ipak, da će dobro doći vam, dieve našinke! A to tim većma, što sam većinom nauke u njoj vam namienjene, u koliko mi biaše to moguće, da odviše nenaraste knjiga, i sljedstveno znatno joj neposkoči ciena, nastojao oživiti prilikami i pri-

mjeri, iz raznih knjigah povadjenimi, te dodao križni put i jezgru kršćanskoga nauka. S toga se dakle nadam, da će knjižica ova omiliti i vam, kao što omili sestram vašim Slovenkam.

Primite indi, drage dieve, knjižicu ovu onim čuvstvom, kojim vam ju izručam. Pomnjivo se klonite ljutih svojih u njoj naznačenih neprijateljah, a vjerno se i živo držte prijateljah djevičanske nevinosti svoje. Ugledajte se takodjer kano u zrcalo u prijateljice božje, a i prijateljice svoje u nebu, te jih vjerno sliedite životom svojim. Nu i molite se dragomu Bogu, nek vas svojom podpomogne milostju, da budete zbilja, što imate biti, cviet i ponos kršćanstva i nada mile domovine, da zavriedite, dospjeti jednom medju rajske prijateljice svoje, k premilomu svomu zaručniku Isusu.

Pisano u Križevcu na dan prečistoga začeća bl. djevice Marije 1863.

Franjo Šic,
kateketa.

Ljepota i vrlina djevičanstva.

Otac nebeski zaodjè čovjeka prekrasnim ruhom nevinosti, kad je stvorio prvoga muža i ženu. Praroditelji naši izgubiše nam ovo ruho, ali povrati nam ga Isus, odkupiv nas dragocjenom krvcom na križu. Sveta mati crkva na svetom krstu u njegovo ime predaje nam svakomu ovo odielo, veleć: „*Zaodjeni se bielim odielom nevinosti, koje donesi neokaljano na sud pred gospodina našega Isukrsta, da zadobiš život vječni.*"

Krstno ovo odielo nevinosti znamenuje istina čistoću od svakoga grieha, ali navlastito čistoću od onih grehotah, koje zabranjuje Bog šestom svojom zapovjedju, „*koje se*, uslied riečih sv. Pavla, *nesmiju nit imenovati medju kršćani.*"[1])

Troje pako je duhovno odielo čistoće: prvo djevičansko, drugo ženitbeno, i treće udovsko; no medju svimi najljepše je ipak angjeosko odielo djevičansko. Zaodjela si se

---

[1]) Efež 5, 3.

njim, dievo kršćanka, na svetom krstu, gdje te je posvetio duh sveti, gdje si postala kćerka božja, sestra Isusova, član svete matere crkve katoličke i nasljednica kraljestva nebeskoga. U odielu čistoga djevičanstva najbolje si Bogu mila i draga.

Sveta je takodjer ženitba, nju posveti sám Isus; ali mnogo je ljepše i uzvišenije djevičanstvo, ljepše i uzvišenije pred Bogom i pred ljudmi, samo ako u njem živi dieva čisto, nevino, Bogu dopadno.

„*Poradi kraljestva nebeskoga*, govori Isus, *odlučiše se nekoji živiti djevičanski.*“ [1]) Isto tako veli sv. Pavao: „*Za djevojke zapovjedi neimam od Gospodina; no ipak vam velim, bolje jim je ovako ostati. Ako se djevojka uda, negrieši; jer je to dopušćeno. Bolje joj se udati, nego dati se svladati griešnim požudam. No ipak želim, da bi bile bez ženitbenih brigah. Dieva, dok je djevojka, misli na ono, što je gospodnje, da bude sveta dušom i tielom; a koja se uda, misli na stvari ovoga svieta, misli, kako bi se zdopala i omilila mužu.*“ [2]) Sveta je i ženitba, nu samo manje ciene od djevičanstva, kao što prekrasno veli sv. Židor: „*Dobra je ženitba, ali bolje djevičanstvo; liep je mjesec, ali*

---

[1]) Mat. 19, 12.
[2]) I. Korinć. 7, 25—34.

ljepše je sunce.“[1]) Savršena čistoća, ona je najmilija Bogu; ona je, uslied riečih svetoga Atanaza, „*dragocjeni biser, kojno riedki nadju, mnogi dapače i mrze, a traže samo oni, koji su ga vriedni;*“ „*čistoća,*“ kao što veli sv. Franjo Salezki, „*jest liljan medju kriepostmi, po njoj biva čovjek sličan angjelom.*“

Kao što sjaje na modrini nebeskoj sjajna danica medju ostalimi zviezdami: onako sjaje na zemlji medju djevojkami djevica čista, koja pomnjivo čuva čistoću i nevinost svojega srca. Liepo oblieva jutrnja zora rumenilom svojim planine i doline, naznanjujuć nam, da će naskoro ogranuti sunce i svanuti bieli danak: isto tako blago i milo lišce djevičanske nevinosti naviešća djevojci sreću u ovom i drugom životu. S toga i veli sv. Grgur Nisenski: „*O kako je liepo lice one duše, koje istina nije nakičeno biserjem i dragim kamenjem, nego sjaje prostodušjem, čistoćom i nevinostju.*“ A mudri Šalamun govori u svojih poslovicah: „*Nevinostju duša omili Bogu; te tko ljubi čistoću, bit će prijatelj nebeskoga kralja.*“[2])

Da Bog čiste duše ljubi, i to osobito ljubi, zasvjedoči tim, što je Mariju, prečistu djevicu, izabrao za majku Isusu, jedinoro-

[1]) Lib. 2. ep. 133. ad Tim.
[2]) Posl. 22, 11.

djenomu sinku svomu, a svetoga Josipa, čistoga Marijina zaručnika za čuvara mu i odgojitelja. A i Isusu medju svimi apoštoli najmiliji biaše sveti Ivan, jer je ljubio djevičanstvo. Čiste samo duše na zemlji jesu Isusu mile zaručnice, a u nebu bit će njegove družice, gdje će sprovadjati njega, prečistoga jaganjca, i *„pjevati pjesmu novu, koje neće razumjeti nitko drugi.“* [1])

Tielo čiste djevojke jest Bogu posvećen hram, *„u kojem prebiva duh sveti,“* [2]) a nevino njezino srce jest povoljan Isusu prestol, na kojem kraljuje u njezinoj duši. Čiste nevine djevice jesu družice, jesu rodjakinje angjeoske; one *„sačinjavaju, reć bi, posebnu angjeosku zadrugu, koju ustanovi Isus na zemlji, da ga ne samo na nebu, nego i na zemlji angjeli hvale i slave.“* [3]) Zato i veli sveto pismo: *„Sve, što je god liepo i krasno, nije ništa prema čistoj duši.“* [4])

Srećna si, djevo, zaručnice Isusova, kćerko Marijina i družice angjeoska, dok si god srcem čista i nevina. Čistoća tvoja i nevinost vriedi više, nego sve zlato i srebro, sve blago ovoga svieta; nijedan dragocjeni kamen nije tolike vriednosti ni ciene, kolike je čisto djevičansko srce. Nu kao što je

---

[1]) Otajst. očit. 14, 3. [2]) I. Kor. 3, 16.
[3]) Sv. Jerolim. [4]) Crkv. 26, 19.

dragocjena djevičanska nevinost, tako je s druge strane krhka i lomna, te se lahko okaljati i izgubiti može; jer kao što se na zrcalu pozna i najmanji dah ili hak, isto tako i čistoću okalja i najmanja ljaga. I sv. Pavao apoštol veli o čistoći; „Dragocjeno blago nosimo u lomnom zemljenom posudju;“ [1]) a razumieva po tom, kako se ona lahko izgubiti, okaljati može.* A okaljana

[1]) Kor. 4, 7.

* Malenoj Ljuboslavi pokloni tetka liepu kupicu. Ta kupica bijaše sva oslikana raznobojnim cviećem, a sve na okolo obrubljena zlatnim rubom. Kolika bijaše radost djevojčetu, kad je dobilo krasni ovaj darak! I veselo potrči kući, pokazat majci, što je dobilo. Ali upravo pred vrati svoga doma zadjene se nogom o kamen, bubne na zemlju i razbije kupicu. „Jao, moja kupica!“ zavikne, pošto je ustala i zagledala si majku, koja je čuvši viku izašla iz kuće. Jecajuć pripoviedaše si majci svoju sreću i nesreću, i dignuv sa zemlje nešto crepine od potrte kupice, pokazivaše ju majci. A odmah zatim baci na cestu pobranu crepinu, veleć zlovoljno: „Baš te nežalim, kad je tvoja ljepota tako lomna i kratkotrajna; sad neću ni ovoga sjajnoga crepovlja!“

„Nepravo se srdiš, draga Ljuboslavo,“ progovori joj majka; „jer, je li staklo krivo, da ga nisi pomnjivije čuvala? Ti znaš dobro, moje diete, od svih krhkih stvarih da je staklo najkrhće; ako se pako pomnjivo čuva, može služiti mnogo i mnogo godinah. Gle, milena kćerko, isto je tako krhka i nevinost srca. Ako se nečuva pomnjivo, ah! to se može u čas, kad se nepazi, izgubiti ovo najdragocjenije blago mladosti. Ako pako budeš pomnjivo čuvala svoju nevinost

jedanput, okalja se tim laglje drugi put, a treći put još laglje; i čim se okalja višeput, tim se okalja sve laglje i laglje; te biva s njom, što s odielom bielim, koje čuvamo pomno, dok je čisto, a kad ga zamažemo jednom, drugom, trećom mrljom, sve manje i manje marimo za njegovu čistoću, dokle ga napokon odnemarimo sasvim. Jednom pako izgubljena čistoća i nevinost srca, izgubljena je za uviek; jer, oživi li uvehli cvietak, komu je smrtonosan crv podgrizao korien?— No djevičanska nevinost ima takodjer množinu neprijateljah; jer kako god ose i muhe siedaju na najplemenitije i najizboritije voće: isto tako i mnogi neprijatelji djevičanske nevinosti obletaju djevičanstvo, da ga prevare i liše najdragocjenijega blaga na svietu. Kako ti je dakle potrebito, dievo mila, pravo poznati svoje neprijatelje i pomnjivo ih se čuvati; jer neima gotovo nesreće veće, nego ako tko neprijatelje svoje drži za prijatelje, pak jih se nečuva, nego im se pače sám podleca, ili jih dapače traži. Ovako se žalibože godi mnogim i mnogim nerazboritim djevojkam.

---

i čistoću srca, klonila se svake pogibelji i griešne prigode: onda ćeš si sačuvati čisto i neokaljano dragocjeno ovo blago, i sačuvati si s njim mir i pokoj duše.“

Premili Isus opominje svoje učenike i učenice, neka se čuvaju navlastito onih lažljivih prorokah, koji hode u ovčjem odielu, koji se iz vana kažu dobri, krotki i nevini, a iz nutra su grabežljivi vuci.[1]) Dievo draga, upravo ovakovi su i neprijatelji tvoga djevičanstva; zato dobro razgledaj i ogledaj

Devet najljućih neprijateljah i neprijateljicah djevičanstva.

1. Prva neprijateljica djevičanstvu je *prekoredna ljubav ovoga svieta*, koja zakopa mladjano srce u vremenite stvari, u razkoši i naslade ovoga svieta, da zaboravi na Boga, na nebo i neumrlu svoju dušu. Ti prekoredno ljubiš ovaj sviet, ako ti većma godi i većma te veseli dobro jesti, piti, izabranim živežem ugadjati si tielu, nego vjerno služiti Bogu; ako radje slušaš nečedne i nepristojne razgovore, nego rieč božju; ako se radje razgovaraš o malovriednih i ništetnih stvarih, nego o božanskih istinah i kršćanskom nauku; ako radje pjevaš nepristojne nego bogoljubne pjesme. Ti prekoredno lju-

[1]) Mat. 7, 14.

biš ovaj sviet, ako se želiš dopasti osobam drugoga spola, želiš se onako odievati i kititi, da bi njegove oči povukla na sebe, a slabo što mariš, kako da se zdopadneš i omiliš Bogu. Ti prekorednom ljubavju ljubiš ovaj sviet i njegove slasti, ako zanemaruješ jutrnju i večernju molitvu, ako nemoliš, kad zvoni na pozdrav angjelov, ako po nedjeljah i svetkih nehodiš k službi božjoj, te se radje klatariš, nego da podješ u crkvu; riečju: ako živiš, kako obično živu griešni ljudi, onda prekoredno ljubiš sviet. Ali nije ti moguće, dopasti se Bogu i griešnomu svietu, ova dva gospodara nije ti moguće služiti. „*Tko nije s menom*, veli Isus, *on je proti meni.*“[1]) Dievo! ako prekorednom ljubavju budeš ljubila sviet, zasliepit će te ljubav njegova; dopast ćeš se griešnomu svietu, ali zamjeriti dragomu Bogu. Sviet je neprijatelj tvoj; on će te pograbiti i pogubiti. „*Nestat će svieta i požudah njegovih; ali onaj, koj puni volju božju, bit će vjekoma sretan i blažen.*“[2]) Sva dobra ovoga svieta jesu kano snieg, koj za čas zasliepljuje oči, ali se za kratko vrieme topi i kopni; jesu kano trulo drvo, koje svietli u tmini; no idi, pak se ogrij na njem, ljuto li ćeš se prevariti. Ču-

[1]) Luk. 11, 23.
[2]) I. Ivan 2, 17.

vaj se, dievo, prekoredne ljubavi ovoga svieta; ona je' neprijateljica božja.*

2. Druga neprijateljica djevičanstvu je *lienost i danguba*, koja čovjeku gubi dušu i tielo. Kao što sagnjije i osmrdi mrtva voda, te se pretvori u gadnu smrdljivu mlaku: isto se tako pokvari i oslabi djevičansko srce, ako neradi djevojka pomnjivo i marljivo za dušu i tielo. U mlaci se lêže množina kojekakova gada i smrada, ali mnogo toga više u srcu čovjeka lienčine; jer lienost i

*Jagoda, brižna i bogoljubna majka, nastojaše svom pomnjom, djecu si odhraniti u strahu božjem; pa zato običavaše joj svakom zgodnom prilikom kazati što poučna. Jednom su si u zdjelicu nalila vode, nastrugala unutar sapuna i napuhnula na slamku mjehurić od sapunice. Tomu su se neizgovorno radovala, videć krasne boje na mjehuriću. „O kako je liep," govorahu, „liepo crven, žut, modar, zelen! Na svietu neima ništa ljepšega, nego je taj mjehurić!" Nu kako su im pomrknula lišca, kad im na jedanput nestade mjehurića s krasnimi bojami, te nepreostade ništa drugo, nego malko pjene! „Jao!" viknuše djeca, „gdje su nam krasne boje? Kvar i kvar za nje!"

„Vidite, djeco," reče na to majka; „sjajni ovaj mjehurić s krasnimi svojimi bojami živa je prilika nestalnosti ovoga svieta i nestalnosti svega, što je na njem. Kako je god na brzo nestalo vašega mjehurića s krasnimi bojami: isto ovako na brzo nestaje i dobarah ovoga svieta: blaga, častih, njegovih razkoših i slastih. S toga, što bi vam koristilo djeco, da je vaš sav sviet, a uz to kad bi si pogubila dušu? Bojte se Boga i činite pravo, pak ćete si steći blago, koje traje po sve vieke."

„danguba je mati svake opačine,“ [1]) te ona *„uči mnogo zla.“* [2]) *„Poslena čovjeka,* veli sv. Kasijan, *napastuje samo jedan vrag, a bezposlicu nebrojeni;“* te *„dangubom služi se vrag kano vratima, da kriomce okuži i najčišće srce kužnom družbom grieśnih mislih i nečistih požudah“*, govori sveti otac Bernardo.[3]) Evo ti živa primjera u Davidu; on biaše čist i nevin, dok je god bio zabavljen poslom; ali kad je dangubeć zievao kod kuće, preljubi i krvju si okalja ruke.[4]) Evo ti kralja Šalamuna; i on življaše čisto i bogoljubno, dok se god bavio gradnjom crkve; no kad se je odao lienosti i dangubi, propade u krivobožtvo.[5]) Evo ti Samsona, koj bijaše nepredobitan, dok se je borio s Filišćani; no kad se je bezposlen bavio u Dalilinoj kući, uhvatiše ga neprijatelji i osliepiše. Isto tako, dievo i ti, ako se odaš bezposlici i dangubi, širom ćeš si otvoriti srce svakoj opačini. Ako se za mlada rado neučiš kršćanskoga nauka, ako se radje skićeš i klatariš, nego da ideš u crkvu: onda se za stalno nećeš obraniti griehu; jer nad ovakovimi ima napast osobitu oblast. Kano po ljetu muhe okolo tvoje glave, tako će se po

---

[1]) Crkv. 33, 29. [2]) Posl. 6, 11.
[3]) Lib. 1. de consid. [4]) II. Kralj 11, 5.
[5]) III. Kralj 11.

njoj rojiti nepristojne i nečiste misli, a u srcu vrvit će ti kano crvi nesramne želje, te pogubiti tvoju nevinost. S toga opominje te sv. Jerolim: „*sveudilj nešto radi, da te nezateče napast u dangubi; jer te onda neće moći nadhrvati, ako nebudeš bez posla.*“

Hrdja izjeda željezo, a bezposlenost i danguba čovjeku pamet i srce; jer u lienčini izumre sve dobro, njega se neprima nikakova opomena. Ako na djelu rado postajkivaš, u crkvi se ogledaš, od kuće do kuće potežeš i klatariš, te se bojiš službe i djela: onda će ti po zlu proći zlatno vrieme tvoje sreće. Tko obikne u mladosti živjeti u bezposlenosti i dangubi, on će ovako živjeti i u starosti, a i umrieti u svojoj gnjiloj lienosti.

Trsi se za mlada naučiti, što ti treba znati; jer sve ostalo izgubiš lahko, samo ti onoga nemože oteti do Boga nitko, što znaš. Negovori: ovoga mi, onoga netreba znati; jer neznaš, što te čeka, i u kakove ćeš okolnosti dospjeti. Tužna mi je to i žalostna gospodarica, koja nezna valjano speći kruha, niti bolestnika podvoriti tečnom juhom ili čorbom, ni prirediti družini zdrave i užitne hrane.' Nesrećna je čitava kuća, bila ona i kako mu drago imućna i bogata, ako u njoj nevlada razborita i mudra gospodarica. Nu kako ćeš znati kano žena ono, što se nisi naučila kano djevojka? — Zlo je i naopako

takodjer po službkinju, koja malo što zna, koja se neumi spretno prihvatiti svakoga djela; ovakova će težko živjeti, jer tko se nenauči i nepriuči u mladosti svemu dobru, on će pod starost s prosjačkom palicom od praga do praga. — Zato, dievo! budi marljiva, budi poslena; pobrini se za mlada za dušu i tielo; samo ovako bit će dobro po tebe. U lienosti i dangubi sagnjilo bi tvoje tielo, a duša bi se pogubila za uviek. Bog te stvori za djelo, kako pticu za letnju, a ribu za plovbu. *„Idi k mravcu, pa motri rád njegov, i uči se mudrosti.“* [1])

* Nekoj se vlastelin oženi u glavnom gradu s imućnom djevojkom. Kad je doveo prvi put stečevinu svoju, mladu gospodju, na svoje imanje, sakupiše se djevojke onoga sela, što ljepše odjevene, u grad vlastelinov, gdje se pokloniše mladoj gospodji i nadariše ju krasnim viencem.

Mlada gospodja zahvali jim prijazno na dočeku, pruži svakoj ruku, i pokloni svakoj liep privezač. Nu jednoj, imenom Katici osim toga natakne na prst sjajan prsten.

Na to zamrmljaše ostale djevojke, zašto je Katica i posebnim darom nadarena? „Zato, odvrati jim mlada gospodja, jer ja vrlo cienim marljivost i poslenost; a osvjedočih se on čas, kad sam se rukovala s vami, da je Katica medju svimi vami najposlenija.“

Djevojke ju zapitaše začudjeno, kako i po čem je to doznala? „Ja opipah svakoj ruku, da vidim, kako koja marljivo radi, i tad zamietih, da Katica radi najviše i najteže; jer joj je ruka hrapava i sva ožuljena. Ovako poslena ruka zaslužuje takodjer poseban nakit, premda joj je već sama radinost dostatan ures.“

---

[1]) Posl. 6, 6.

3. Treća neprijateljica djevičanstvu je *tašta kitnja i gizdava nošnja,* kojom se gleda djevojka zdopasti griešnomu svietu. Samo zato, da si občuvaš tielo od zime i vrućine, te pokriješ golotinju, da se po nedjeljah i svetkovinah odjeneš primjerno svomu stališu, zato ti samo daje dragi Bog potrebito odielo; griešiš dakle, ako se svojim odielom služiš na drugu kakovu svrhu.

Tašta kitnja i gizdava nošnja to je nevinim i nedužnim duša zamka i mreža paklenoga neprijatelja; jest orudje, kojim se vrag služi na propast dušah. Djevojka, koja se odieva nečedno i nepristojno, smrtonosnim otrovom truje duše, brusi mač, kojim probada nevino srce. [1]) S toga i veli sám Bog u svetom pismu: „*Po gizdi ženskoj propadoše mnogi; njom se kano ognjem užiže griešna požuda. Mnogi se izopačiše, zaneseni ljepotom ženskom.*“ [2]) Ovakova se djevojka nastoji dopasti ludonjam i bedakom, a nesramnikom nudi na prodaj svoje srce. „*Djevojke, koje si kite glavu, rude i uvijaju kosu, biele i rumene lice, . . . ovakove se, reć bi, nude na prodaj, da upropaste sebe i druge. One su kuga, otrov, koj truje i mori;*“ piše sv. Jerolim. — O koliko djevojakah, nevriednih

---

[1]) Sv. Ivan Zlatousti.
[2]) Crkv. 9. 8. 10.

dičnoga ovog imena, nosi na griešnom svojem tielu cienu prodanoga svog djevičanstva! Ovakove imaju crnu i kosmatu dušu, premda su odielom liepe biele, a licem gladke; kao što i labud crno ima meso, premda se bielim krije perjem. — Ako budeš svoje tielo bogato odievala, to će ti onda za sigurno osiromašiti duša. Sliedom će te sliediti griešni razkošnici, ali ostaviti te tvoj sveti angjeo čuvar. Biti ćeš kano cvatući cvietak, na koj siedaju leptiri, da u njem zametnu crve. Onda po Savi ode ljepota cvietku, i nitko ga ni nepogleda više. — Djevojke, koje se rado gledaju u zrcalo, zaborave rado, da Bog gleda jedino na čistoću i ljepotu srca; zaborave, da je djevojka tim milija Bogu, čim je srcem čišća i ljepša. Čim ti je ljepša duša, tim ti je ljepše lice; a čim ti je grdja duša, tim ti je grdje i lice. Dieva pohlepna kitnje i tašte nošnje gubi si dušu, ali razsiplje si takodjer imetak; krade sama sebi i drugim.

Ljudi troju plaćaju daću: jednu lienosti i bezposlenosti, drugu razsipnoj oholosti i taštoj kitnji, a treću vladaru. Novi kojekakovi kroji, gizdave nošnje i tako zvane mode, to su sve zemlji nove nepogode, koje sve malo po malo više počine kvara, nego tuča. Nemisli, dievo, da ćeš biti tim vrednija, čim više trgovcem iznosiš novca; oni će obogatiti, a ti osiromašiti.

Ako se budeš u mladosti odievala baršunom i svilom, lahko će te stignuti nesreća,

te ćeš pod starost hoditi bosonoga. Najljepše ti je platno, na koje si sama napredeš; najvrlija odjeća, koju sama sašiješ. Negleda Bog na ljepotu tiela, nego na vrlinu srca.

Zato i opominuje djevojke i žene sv. Petar: „*Ljepota vaša nebila izvanjska, nestojala ona u umjetnom pletivu kose, ne u zlatnom nakitu, ni skupocjenom odielu; nego bila nutarnja; to jest ako budete, srcem krotke, skromne i ponizne, to će imati vriednost pred Bogom.*“ [1]) Želiš li dievo, biti srećna, a ti se odievaj stališu svomu primjerno; tašta kitnja, gizdava nošnja zamjera je Bogu.

* Sv. Atanaz pozva jednom u Aleksandriju nekoliko pustinjakah, da se s njimi posavjetuje o važnoj nekoj stvari. Kad su pustinjaci prispjeli u grad, zgrne se množina ljudstva, da vidi otce pustinjake i blagoslov si od njih izprosi. Sv. Tamon zagleda medju svjetinom ženu, koja je medju ostalimi najvećma sjala sjajnim svojim nakitom, te gorko proplače. Zapitan, zašto plače? odgovori: „Ah s dvojega razloga: prvo boli me srce, što nagizdani ovaj stvor po širokom putu srne u vječnu pogubu; drugo, srce me boli, što se ja, kukavni starac, netrsim toliko, zdopasti se Bogu, koliko nastoji ona ugoditi griešnomu svietu.“

* Cir, perzijski kralj, kad se je kano ženiti, dade razglasiti po svem kraljestvu, nek se skupe u glavni grad svė djevojke, koje se ovoj nadaju sreći. I zbilja silno ih se sakupi množtvo; jedna bijaše od druge ljepše odjevena i bogatije nakićena. Kralj ih razgleda; nu nezdopadne mu se nijedna nagizdana. Napokon

---

[1]) I. Petr. 3, 3—4

opazi od zada čednu, sramežljivu djevojku, pristojno odjevenu, bez svakoga nakita. Pristupi k njoj, te dovedši ju za ruku pred ostale, rekne: „Ja si kanim uzeti za ženu razboritu i čednu djevojku, a ne tašto, gizdavo odielo.“

4. Četvrti neprijatelj djevičanstvu je *nevaljano i zločesto družtvo*, koje podkapa čedno i bogoljubno ponašanje. Kao što se smola prime ruke, tako će se i zločesto ponašanje primiti tvojega srca, ako se budeš družila s malovriednimi drugovi i družicami. Hoditi na posielo medju mladiće i dječake, slušati nepristojne razgovore, nepristojne i nesramne zbijati šale, to je sve pogibeljnije nevinu srcu, nego si lučju gorućom svietliti pod slamnim krovom. Nepristojni razgovori jesu nietilo nečistomu ognju, a nečedni pogledi nečistoće žive iskre, koje nečistim plamom podžižu čisto i nevino srce. Nepristojne pako pjesme jesu ljepak, na koj pakleni ptičar lovi nevine i nedužne duše. Tko rado tepe nepristojno, lahko smrtno sagrieši; a tko rado sluša ovakove tepnjarije, sám si dušu gubi i mori. Ženska, koja je razuzdana jezika, gorja je od divje, grabežljive zvjeri; ona kudgod hodi, svim je kamen smutnje poganim svojim jezikom. Zato se i pogubi više ljudih jezikom, nego li mačem. [1])

---

[1]) Crkv. 28, 32.

Već po bielom danu pogibeljna je družba s malovriednimi mužkarci i djevojkami, nevriednimi toga imena, a kamo li ne po noći! Noćno ašikovanje, sprovadjanje, skitnja, klatarenje, samotno razgovaranje, nepristojno doticanje, sve je to kuga i smrtonosna pošast djevičanstvu. „*Tko većma ljubi tminu, nego svjetlo, kaže, da su zločesta njegova djela.*“ [1]) Noćne ptice izleću na plien po noći, ob noć grabe i more; tako i noćni klateži ob noć truju i more nevinost. I Juda ob noć izda Isusa.

Prošćenjariti, sajmariti, a i u domaću crkvu hoditi s mužkarci u pogibeljnom družtvu, reći će isto, što po širokom putu grehote srnuti u vječnu propast. Riedko hodi na prošćenja; te ako već želiš ići, a ti idi s bogoljubnimi družicami, a pomnjivo se čuvaj i kloni malovriednih. Čuvaj se opojna pića i drugih nečednih zabavah, da si mjesto spasa neizhodiš pogubu duši. — Po nedjeljah i svetkovinah, ako nemožeš u crkvu, čitaj bogoljubnu koju knjigu; ako ti je lazno, pohodi bolestnika, ili se sama zabavljaj s Bogom; jer sveta samoća prijateljica je božja. „*Ako te uzvabe griešnici sladkimi riečmi, neposluhni jih. Ako ti reknu: Hodi s nami! a ti neidi s njimi; čuvaj svoje noge od njihovih putevah; jer njihove noge srnu u zlo;*“ opominje te mudri Šalamun. [2])

[1]) Ivan 3. 18. 30. [2]) Posl. 1.

* B o g o l j u b bijaše mudar i razborit otac. Imadjaše više sinovah i kćerih, na koje je pazio, kano na svoje oko; a navlastito ih opominjao, nek se čuvaju zločesta družtva.

„Dragi otče! zaprosi ga jedne nedjelje kćerka Anka, kojoj bijaše okolo sedamnaest godinah, dozvolji mi, pohoditi danas susjedovu Šofku.“ — „Toga ne, toga, odvrati joj otac, k Šofki mi nepojdeš danas, niti nijedne druge nedjelje; ona se neponaša onako, kako bi se pristojalo poštenoj djevojci.“ — „Otče, otče, rekne na to Anka, ti si mi ipak prestrog. Dopušćam, da Šofka nije baš onakova, kakova bi imala biti; ali nemisli, da sam ja tako bedasta, pak bi se pokraj nje pokvarila.

Čuvši otac, kako mu kćerka mudruje, razžali se i zamukne za čas; zatim se okrene, podje k ognjišću, uzme ugljen, i dade si ga kćerci, veleć: „Nà, Anko! kad ti je tako dugočasno, a ti čuvaj ovaj ugljen; ali pazi dobro, da si nezamažeš ruke ili odjeću.

„Ala si čudan, otče! za sigurno neznam, što bi rado.“ Ovako govori Anka, te se igra ugljenom, premećuć ga iz jedne ruke u drugu, pa pogleda sad otca, sad ugljen — i ovako ni neopazivša zamrlja si ruke, a rukama i bielo si odielo. „Vidiš, kakova sam! vikne Anka zlovoljno otcu, kad je opazila, kako se zamrljala ugljenom; znala sam ja, da se nevalja igrati ugljenom.“

„Vidiš kćerko! prozbori joj na to otac, ovako je na svietu. Tko se igra ugljenom, d r u ž i s a z l o- č e s t i m i d r u g o v i i d r u ž i c a m i, zamrlja si i okalja dušu i srce. Želiš li ostati nevina, a ti jih se čuvaj kano ljutice guje.

* Mlado djevojče R u ž i c a liep, preliep imadjaše cvietak, koj je mirom mirišao, i krasotom svojom godio svačijemu oku. Njemu se ona radovala, kano da biele ima gradove, i svom je pomnjom gojila i njegovala mileno svoje gojenče. Svakim ga jutrom nosila na sunce, da ga ono ogrije toplimi svojimi traci, a svakim

ga večerom spravljala u sobu, da joj nebi ozebô po noći. Jedan samo večer, kad je osobito bilo južno i toplo, zanese se Ružica na liepo vrieme, pak ostavi obljubljeni svoj cvietak preko noći vani na zraku. Ali ah u jutro padne ljut mraz; popareni krasni cvietak, nagne nježnu glavicu, povehne, usahne. Kad ga je zagledala Ružica, raztuži joj se jadnici srce i zajadikova veleć: »O premilo moje cvieće kako si mi krasno cvalo, a kakovo si sada; pak svemu tomu kriva sam si ja sama, što sam premalo bila oprezna.«

To rekši briznu u plač, te plakaše grozno, dok je neutješi majka, veleć: „Neplači, Ružice! tvoja nesreća poslužit će ti na veliku sreću, ako nezaboraviš mojega nauka. Vidiš: ljepša, nego bijaše tvoj cvietak, jest nevinost djevojčeta, jest čistoća djevičanska. Ali kako je liepa, tako je i krhka i lomna, te prije, nego cvietak, povehne i umre ona. S toga, kćerko, pazi dobro, da i tvoju nevinost nepopari mraz mrzke grehote. Pazi na sebe navlastito po noći; svaka noć ima svoju moć. Vidiš po noći poginu tvoj cvietak, ob noć i najviše djevojakah pada u nesreću."

Dokonča majka, a Ružica proplače opet; ali ne već radi cvietka, što joj je poginuo, nego s majčina nauka, koj se kosnu njezina srca.

5. Peti neprijatelj djevičanstvu jesu *razveseljenja i zabave po miestih, koja nisu za djevojke*, gdje se ljudi većinom baš najčednije neponašaju. Krčme i oštarije djevojkam su većinom nevarne i pogibeljne. Dieva, koja se po nedjeljah i svetkovinah poteže po krčmah, sama sebe nudi grehoti u službu. Nepristojno se ponašati po nedjeljah i svetkih, dvostruk je grieh; jer tko se onda ponaša nečedno i nepristojno, on mjesto da služi Bogu, služi nečistomu duhu; pa zato si najviše

ljudih i pogubi dušu po nedjeljah i svetkih. — Dievo, ako se budeš potezala po krčmah, brzo ćeš zapiti svoju nevinost. „*U vinu je nečistoća,*“ veli sv. Pavao. [1]) Žganica, vodka ili liker i sve druge, kako mu drago zvane, opojne slaštice djevojkam su smrtonosan otrov. „*Ovakovo pilo vrlo gladko i sladko teče po grlu, ali napokon ujede kano ljutica i rani kano otrovna zmija.*“ [2]) Gadan, da neima ništa gadnijega na svietu, jest pijanac, ali sedam putih gadnija je pijanka, *ona nezna što je sram* [3]); pa kako da ovakova ostane djevica?

6. Šesti neprijatelj djevičanstvu jest *ples*, koj je riedko kad bez grieha. Pogani su plesali, te ovako štovali krive svoje bogove; zato sv. Pavao apoštol odvraća kršćane od plesa veleć: „*Nevucite jarma s krivobožci; kako se može spojiti svjetlo kršćanstva s tminom krivobožtva? Zato odciepite se od njih, i odlučite svojim ponašanjem.*“ [4]) Nevuče te na ples pobožnost, niti te nenuka na njega nevinost, nego privlači razkoš; a plesati te uči potajna, skrovna naslada, koja većinom je griešna.

Plesalište je stratište djevičanske nevinosti; na njem tuguje i plače sv. angjeo

---

[1]) II. Korinć. 6, 14. 17. [2]) Efež. 5, 18. [3]) Posl. 23, 31. [4]) Crkv. 26, 11.

čuvar, a smije se i veseli pakleni neprijatelj. Jer kao što veli sv. Jefrem: „*Gdje se razlega romon citarin, topot plesa i pljeska, ondje se zasljepljuju muževi, kvare žene, a vrag slavi svoju dobit.*“ — Mnogi zdrav tielom a nevin dušom podje na ples, ali se riedko tko povrati s njega bez duševnoga ili tjelesnoga kvara. Većinom se tu grieho-plodnim zadahom zadahne duša, srce otruje, uznemiri, uznepokoji. S toga i veli sv. Ivan Zlatousti: „*Kad bi u mračnoj noći toliko zviezdah obasjalo nebo, koliko se počini grehotah na plesu, to bi se onda noć tamna kano rog pretvorila u bieli dan.*“ No ples nesamo dušu gubi i tura u pakao, nego i tielo spravlja prije reda pod ledinu. O da uzkrsnu iz grobovah svi, koje pogubi ples i pomori, od straha težko bi se komu pohtjelo plesati.

Čisto i nevino djevče nesmije nikada na ples, osim sa svojim otcem, majkom, ili drugim kojim brižnim starijim, i to samo na domaću kakovu čednu i pristojnu zabavu. A i onda nek se drži zlatoga pravila sv. Franje Salezkoga, koj o plesu piše ovako: „*Sudim o plesu, što liečnici o gljivah veleći, da i najbolje nevaljaju ništa; tako velim i ja, da i najbolji ples nevriedi mnogo.* A sada pazi, kako te napućuje, dievo! „*Ako ti je baš jesti gljivu, veli on, a ti ju dobro*

uvari i opapri; ako ti je poći na ples, a ti nastoj plesati s dobrom nakanom, pristojno i čedno. Gljivah jedi malo, i to riedko kad, ovako svjetuju liečnici; jer i najbolje pripravljene ipak su pogibeljne. Isto tako svjetujem ti i ja: pleši malo i riedko kad; jer i uz najveću opreznost to je stvar ipak pogibeljna, ako ne za drugo, a ono, što bi ples odviše obljubiti mogla.« [1]) Blago onoj, koja nezna plesati. *„Veseli se, dievo, u svojoj mladosti, u mladoj dobi veselo bilo tvoje srce; ali se veseli čedno i pristojno; jer znaj, da ćeš o svem račun položiti Bogu.«* [2]) S toga gledaj si srce razveseliti onim, što se dopada Bogu; Bog će ti biti sudac, a ne griešni sviet.

* Od starca ovčara, koj bijaše vrlo razborit čovjek, zaprosiše sinovi njegovi i kćeri dozvolju, poći u grad na sajam, a zajedno i na ples. Nu otac im odgovori: „To nije za vas; tu nije svakda čist posao. Ja nastojah sve do sada, sačuvati vas čiste od izopačenosti ovoga svieta; a upravo ondje bi se mogli pokvariti i izopačiti.

Na to prozboriše djeca: „I drugi idu onamo.« Ali odvrati otac: „Mnogi podjoše onamo, pak izgubiše zdravje i život, poštenje, nevinost i čistoću srca. Kanite li i vi posrnuti za njimi? Nebudite kano ovce! Vi znate, ako jedna skoči u ponor, da sve za njom skaču. Vi zovete zato ovcu niemom, bedastom životinjom. S toga i čovjek, koj svojevoljno srne u propast, jer srnu

---

[1]) Philot. III. 33.
[2]) Eccles. 11. 9.

drugi, nimalo nije pametniji; prava je pravcata bena i ludonja.

* D r a g o j l a, djevojka u 18. godini, kći imućnih roditeljah podje na ples, premda su ju opominjali roditelji, odvraćao domaći duhovni pastir, da nebi išla.

Podje ona, pusti se u ples, veselje i pjesme, zaboravivši na opomenu otčevu. Ali na jedanput probliedi, sruši se onesviešćena na zemlju, te ju odnesoše s plesališta. Što joj se za onda godilo u duši, toga nezna nitko; no čuti ju bijaše govoreć: „Tu mi nije obstanka, odnesite me nekam drugamo!“ Malo zatim progleda, osviesti se, te pričini joj se, kano da je sasvim zdrava. Zato udri opet plesati, ali ne za dugo; ura se spruži, odbije 12, Dragojla pobliedi, sruši se i pade mrtva usried dvorane.

* S a r a, bogoljubna djevojka, koja se kasnije udade za mladoga Tobiju, reče u molitvi ovako gospodinu Bogu: „Gospodine! ti znaš, da si ja neželim muža; znaš, kako si čuvam srce od svake griešne i nečiste požude. Nikad se nemiešah s onimi, koji živu vjetrenasto.“ [1])

7. Sedma neprijateljica tvoja, dievo, jest *neposlušnost i nepokornost prama roditeljem i drugim starijim.* Neima grieha, koj bi Bog oštrije i strožije kaznio, nego nezahvalno ponašanje djece prama roditeljem. Svaka kći, koja neslušа otca i majku, koja bez njihova znanja i dozvolje polazi kojekakva družtva, koja bez njihova znanja, kriomice i potajno sklapa i goji poznanstva s osobami navlastito drugoga spola: ona si podkapa svoju sreću, te kopa duboku jamu nesreće, u koju će se strovaliti kada tada. *„Tko mrko gleda svoga otca i prezire svoju*

majku, nije drugo vriedan, nego da mu gavrani izkljuju oči, a požderu mladi orlići.« [1])

Dobra kćerko! brižnoj svojoj majci odkrij sve do kraja, ništa joj, ni najmanje, nepritajivaj; sve joj iskreno i prostodušno očituj prije, nego te i zapita. Otac i majka jesu vidljivi tvoji angjeli čuvari; te malovriedna si kći, ako žalostiš svojega otca i tužiš si majku; tebi će *„ugasnuti luč uposried tmine."* [1])

Ako si u službi, ili ako ti je umro otac i majka, pak te je Bog izručio dobrim i zdušnim skrbnikom i gospodarom, hvali Bogu, i vjerno ih slušaj; poštuj ih i ljubi, kano pravoga otca i majku, ako hoćeš sama seb dobro. Djevojka, koja kasno pod večer hodi izpod krova, a još se kasnije doma vraća, koja nemari za opomene i ukore gospodarove i gospodaričine, ovakova neposlušna djevojka neće biti srećna.

* Prekrasnim izgledom pokornosti prema roditeljem svietli vam, drage dieve, sv. **Genofeva**. Jednom nakani ona poći k službi božjoj, ali joj to majka zabrani radi nekakova posla. Proplače zato Genofeva, pa zaprosi: „Majko, draga majko, pusti me!“ — „Sad mi nepojdeš!“ odvrati joj majka materinskim ozbiljem. No Genofeva zaprosi i po drugi put i po višeput. Ali majka joj vikne otresito: „Nepristoji se djetetu, ovako svojevoljnu biti.“ Turobno stajaše kćerka u kutu svečano odjevena, i plakaše gorko. Kad je posliednji put zazvonilo k večernici, zaprosi Genofeva sedmikrat. Onda digne majka ruku i zagrozi joj

---

[1]) Tob. 3, 16. 17. [2]) Posl. 20, 20.

se njom. A djevojče progovori smierno: „Majko, neznaš li, što sam obrekla pobožnomu biskupu? Majko, ja ću s božjom pomoćju u crkvu!“ Na to se razljuti mati još žešće, i ćusne si kćer za uho. Genofeva ni nepisnu, pogleda k nebu, milo uzdahne, i svuče sa sebe svetačno odielo. Od onda stade materi vid slabiti, te prije, nego je minuo mjesec dan, sasvim osliepi. Dobra kćerčica s nesreće majčine grozne je točila suze, te ob dan i ob noć često se molila Bogu za vid ljubljenoj si majci. Svako je jutro rano hodila na zdenac na kraj sela, gdje je napajala ovce; ondje vrčem svakda zagrabila vode, blagoslovila ju djetinjim blagoslovom, i donosila materi. Ovom vodom prala si je majka svako jutro tamne svoje oči, pa gle, na izmaku dvadeset i prvoga mjeseca opet progleda.

8. Djevojkam osmi neprijatelj jest *griešno poznanstvo s razuzdanimi osobami mužkoga spola;* ono im brani srećno se udati. Lukava su i hinbena obećanja griešnih razkošnikah; obetaju dobro, a davaju zlo; ako im povjeruješ, težko li ćeš se opeći i ljuto prevariti! Ako ti tko, mameć te i vabeć na mrzku grehotu, obećaje i kako sladko i milo, da će te uzeti: nevjeruj mu; jer kako će tebi održati vjeru on, koj se neboji Boga? Dugotrajno poznanstvo većinom urodi nesrećnom ženitbom, ili pako nikakovom. Na griešnom putu prava se nenalazi sreća, te koj si ženitbenu sreću profućka prije vjenčanja, neće je imati poslje vjenčanja.

Djevojka, koja pred udajom živi griešno razuzdano, težko će biti ikada poštena i srećna žena. . Jer hoće li se kano skrbljiva gospodarica brinuti za družinu, hoće li ona

vjerno biti odana svojemu mužu, hoće li to velim činiti ona dieva, koja se u djevojačtvu nije brinula za svoje poštenje, koja nije bila vjerna dragomu Bogu?

Nebrini se, djevojko, odviše za svoj kruh i oskrbu, ako živiš u strahu božjem! Zaručnik tvoj, Isus, dosta je bogat, a i dobar; on će te već oskrbiti, samo ako mu budeš vjerno služila i vjerno ga ljubila. — Nevjeruj lisici ni sladkišu, ako se i zaklinje, da te ljubi, ako te mami na mrzku grehotu; jer da te zbilja ljubi, štovao bi i čuvao tvoju nevinost. Griešna ljubav nije ljubav, nego najveća mržnja i najljuće neprijateljstvo. Neprimaj darovah od malovriednih osobah mužkoga spola; nenude ti se uzalud! Tvoja nevinost i čistoća srca nije na prodaj; ona se nemože procieniti, ona se neda kupiti novcem, ni čitavim blagom ovoga svieta.

Ako dospješ u okolnosti i priliku, gdje muž sa ženom si neživi onako, kako bi morao živjeti po zakonu božjem, gdje medju supruzi neima vjernosti, medjusobne ljubavi i sloge; ako dospješ u priliku, gdje mužkarci nemiruju od djevojakah: o nezadržavaj se ondje! pobjegni iz ovakova mjesta, iz ovakove kuće, sela ili grada; jer ovakovo mjesto živa je Sodoma čistomu djevičanskomu srcu. Budi na oprezu navlastito po noći; noćna tmina neprijateljica je djevojkam, koje nisu oprezne.

„Tko misli sám sobom: tko me vidi? okolo mene sve je tamno, sakrivaju me zidine, on gleda samo čovječanskima očima, te nemisli, da su božje oči neizmjernoput bistrije od sunca, koje vide sve, što čovjek čini.“ [1]) *„Izadješ li van, vidi te oko; uljezneš unutar, vidi te oko; gori li svieća, vidi te oko; ako ju i ugasneš, ipak te vidi oko. Božje je to oko, koje te vidi; bistro oko, koje sve vidi; tanko uho, koje sve čuje; osjetna ruka, koja sve napipa; možna noga, koja svagdje stoji. Bog je bolje u nas, okolo nas i pri nas, nego riba u vodi i ptica u zraku,“* veli sv. Augustin.

Neslušaj onoga, koj veli, da nečistoća i bludnost nije grehota. Čovjek, koj to govori, pravi je pravcati najamnik i podmićenjak one paklene zmije, koja u raju zavede Evu; jer i ona uztvrdi, da nije grehota, zabranjeno okusiti voće. Duh nečisti otac je laži; i lažci su svi, koji ovako govore. O nevjeruj im, dievo, nevjeruj, da nebudeš i ti prevarena Eva!

* U mjestu R* zavlada huda srdobolja, i množtvo pomori ljudih; a i jednu djevojku seljakinju, koja bijaše u službi, zahvati ista bolest. Posjetiv ju do dva tri puta, prekriži ju liečnik, neimajući nade, da će ozdraviti, te savjetova, nek se dade izpovjediti. „Sad znam, progovori bolestnica gospodarici, što je i kako s menom; meni je poći s ovoga svieta.“ Na to će joj gospodarica: „Ako umreš, liepo ćemo te opraviti, kao što dolikuje djevojci; zaodjet ćemo te bjelinom, i dje-

[1]) Crkv: 23, 25—29.

vojke nosit će te na pokop.“ Na ove rieči smrkne se bolestnici lice, a za čas rekne: „Gospodarko! budi tako dobra, pa mi izvadi iz škrinje najljepši moj ovratak, evo ključa!“ — „Što će ti sada, ti buncaš!“ „Ne, ja nebuncam, odvrati joj bolestnica; donesi mi ga samo, pa ćeš vidjeti, što ću s njim.“ Gospodarica joj učini po volji; a ona proplače gorko i grozne stane valjati suze, te progovori skroz žałobno: „Ovoga mi rubca nemeći na me u grob, nego zavij ga u papir, i predaj po mojoj smrti susjedovu slugi, pak mu reci: „Ovaj mi rubac težak bijaše kamen na srcu; kamo sreće, da ga nisam nikad uzela od njega! Ja se po njem u griešno zapletoh poznanstvo, za svileni rubac zamienih vienac svoga djevičanstva; a sada što mi preostade od svega toga? O da mogu to kazati svim djevojkam!“ Drugi dan pohodi bolestnicu više prijateljicah, koje joj obkoliše postelju; a ona im prozbori jecajućim glasom: „Vidite sada, kako je meni; sutra u ovaj čas bit ću po svoj prilici na drugom svietu. Molite za me! A ja vas jedino to prosim: neupušćajte se u pobližja poznanstva s malovriednjaci, nikakovih od njih neprimajte darovah; jer oni nisu ništa drugo, nego kapara za grieh, koj vam za uviek razori mir i pokoj duše. Oprostite mi, ako sam vam bila kamen smutnje griešnim svojim životom!“ To izgovori i za čas izdahne.

9. Deveta neprijateljica djevičanstvu jest *nečistoća ili bludnost;* a ta je glava svih drugih. Nisu vojne toliko pogubile ljudih, niti jih je toliko podavila kuga, koliko je bludnost pomorila dušah. „*U prvo doba kršćanstva mačem i ognjem po krivobožcih progonjaše duh nečisti kršćane*; *sada pako progoni crkvu nečistoćom*, *i to mu se laglje vidi*“, govori sv. Auguštin.

Djevojče, koje bijaše, buduć i srcem čisto i nevino, medju svojimi družicami, što je medju cviećem bieli liljan, u nečistoći jest kano od crva podgrižen cvietak, koj vene i gine. Nečisto srce sve odbjegnu krieposti; jer *„čistoća je pojas svih kriepostih; ako neimaš pojasa, sve ćeš si odielo zablatiti, okaljati,“* krasno veli sv. Jerolim.

Djevičansko srce ima biti Bogu posvećen žrtvenik; na njem ima djevojka svoje molitve i sva ostala dobra djela žrtvovati Bogu. Nu ako joj srce nije čisto, to je onda njena molitva i sve, štogod učini srcem nečistim, gnjusoba i grdoba pred Bogom. Dieva, koja izgubi djevojačko poštenje, saviestju ogluhne, učiteljah nesluša, nemari za opomene otca ni majke, zaboravi na Boga, nemisli na smrt i bezkonačnu vječnost. Ezav za zdjelicu kuhane leće prodà pravo prvorodostva, a dieva griešnica dade mnogo veće blago, dragocjeno naime djevičanstvo i slasti rajskoga blaženstva za mrzku, časovitu, crvljivu nasladu. Kolik gubitak!

Ovakovoj griešnici tielo slabi, rumenilo lica bliedi, grehota joj se pozna na čelu, te za kratko vrieme biti će strahovita sablast, koje će se svatko klonuti. *„Bludnica bit će pogažena kano blato na cesti.“* [1])

---

[1]) Crkv. 8, 10.

Griešni razkošnici samo tako su dugo vjerni griešnici dievi, nevriednoj toga imena, dok je na njoj što cvieta; ali čim prevarena izgubi poštenje, izgubi zdravje, nepogleda je već nitko. I Juda Iškariot bijaše židovom drag i mio, dok im nije nevinoga izdao Isusa; no izdavši krv nevinu, kad se je na nje obratio, mjesto, da bi ga bili pomilovali, nehtjede nijedan ni progovoriti s njim prijazne rieči. „*Boli nas glava!* rekoše mu, *okapaj se sám, kako znaš.*“ [1])

Ovako se godi svim djevojkam, koje nogama pogaze svoju nevinost i prodaju čistoću, mir i pokoj srca. Zdvoji Juda, i sám se obesi na vrbi; a dievah griešnicah pogine mnogo od krvničkog mača, a mnogo ih poskaće u vodu, mnoga otruje sama sebe, a mnoge sagnjiju u pregadnih bolestih i nesrećno dokončaju tečaj života svoga. Mnoge žalibože i mnoge, a riedko se koja poboljša i pravo spokori. „*Tko živi griešno i razuzdano, bit će na brzo hrana crvom; a duša se njegova izbrisati iz knjige života.*“ [2])

* Sv. Ambroz ovako jadikuje nad dievom, koja izgubi nevinost djevičansku: „Nesretnice! u kolik si se strmoglavila ponor najgnjusnije grdobe! S bolju si začela, krivinu porodila, svoje tielo dala psom za hranu, a dragocjeni biser nevinosti bacila svinjam. Na tebe, jadnice, smieram govorom svojim, koja si izgubila

---

[1]) Mat. 27, 4. [2]) Crkv 19, 3.

krasno ime i poštenje djevojačko! Gdje da počmem? gdje da dočmem? Ti si bila djevica u raju gospodnjem, bila si mila i draga zaručnica Isusova, bila krasan hram božji. Kolikogod putih velim: „bila si," toliko bi putih morala gorko proplakati sama nad sobom; jer već nisi, što si bila. Nesrećno diete! od djevice gospodnje postala si bludnica vražja, od mile i drage zaručnice Isusove bezstidna nesramnica, od hrama božjega gadan kotac nečistoće. Ti, koja si sjala prije kano suho zlato dragocjenom svojom čistoćom, sada srinuta s neba, pretvorila si se u crn ugljen. Jao tebi, jadnice jadna!" (de virg. lapsa.)

* Suzana, kći siromašnih težakah za rana izgubi otca i majku. Od mlada obikne ona skitnji i klatarenju, odraste bez straha božjega, te nabrzo djevičanskoga lišena vienca, oda se griešnomu, razuzdanomu životu. Budući u rodnom mjestu predobro poznata, ode u velike gradove, da ondje nepoznata uzmogne živjeti griešno i bezsramno. Nu nabrzo se opeče Suzana gadnim svojim ponašanjem. Sva blieda i iztrošena vrati se u zavičaj svoj, gdje je sva u jednom mozolu i pogancu, te sva zaplakana s griešnoga svog života prosjačila i ponešto se poboljšala. Ali ne za dugo; jer čim se malko oporavila i okrljala, plane opet ognjem nečiste požude, i ostavi opet dom, te ode, nitko nije znao ni kud ni kamo.

Za dvie tri godine eto ti je opet u rodnom mjestu. Kasno bijaše u jesen, hladan propuhivâše vjetar, a Suzana tako rekuć gola i bosa drhtala je od zime. Gadnu bolest, koje se dokopa nesramnim svojim životom, bijaše joj poznati na čelu, a tielo joj iztrošeno i mršavo, bijaše strahovito pogledati. Jedva jedvice dovuče se do mjestne bolnice, te si izprosi, da su ju primili pod krov. Njezin jauk od preljutih bolih i smrad njezinih ranah bijaše nepodnosiv. Na odlučni zahtiev ostalih bolestnikah bude prisiljeno poglavarstvo, odpraviti ju iz bolnice.

Ali kamo s tielom na polak gnjilim, koje su živo izjedali crvi? — Na grobju izvan mjesta stara bijaše crkvica zapušćena, gdje su si grobari čuvali svoje motike i lopate. U tu crkvicu ponesu živu nesrećnu Suzanu. Kad je opazila, kako se crna od grobja otvaraju vrata, sva pretrne od straha. „Bože moj! zavikne prestrašena, zar ćete me pokopati živu?“ te hoće da se digne s nosilah i pobjegne, al ju iznevjeri snaga. Položiše sirotu u spomenutoj crkvici na postelju slamnu, koju joj već prije pripraviše u kutiću, te obećavši, da će joj se brinuti za liečtvo i hranu, zatvoriše vrata, i odoše, ostavivši ju samu. Milostive su žene svaki dan pohadjale nevoljnu Suzanu, i brižno ju dvorile, dok nije za nekoliko danah sva zaplakana zbog griešnoga svog života izdahnula dušu.

S toga djevojko, kojoj još nije kužni vjetar nečistoće popario djevičanskoga cvietka, čuvaj se mrzke ove odurne grehote kano ljutice zmije. Neima tako gadna smrada, niti sadjah tako crnih, niti tako otrovna čemera, kako je nečistoća; ona se dopada jedino griešniku izgubljenomu, koj je dušom sliep. Nje se još je lahko čuvati, ali odviknuti težko. Žestoka nečista požuda, slična sve poždirućemu ognju, neugasne prije, dok svega nepožge.

Ako te je pako, dievo, zahvatila strahovita povodnja nečistoće, o prihvati se onda jedine još spasonosne daske, prave, istinske pokore, da se neutopiš za uviek. Neodgadjaj od danas na sutra; očisti si odmah dušu poslje prvoga grieha; požuri se izvaditi trn, koj ti smrtno ranì srce.

Ako se za vremena nepoboljšaš, naglo ćeš i nenadano pasti u ruke živomu Bogu. Radi ovoga grieha potopi Bog sav griešni sviet i požeže čitave gradove. On sve grehote strogo kazni, no nečistoću najstrožije. „*Poradi nečistih grehotah*, veli sv. Pavao, *šalje Bog kazne na nevjerno ljudstvo.*“ [1]) A poslat će i na tebe, ako se nepoboljšaš. Tople suze prave pokore oprat će i očistiti tvoje srce, i opet ti pribaviti prijateljstvo božje. Premda nemožeš biti zaručnica Isusova, budi mu barem vjerna službenica, pak se razveseli onda i obraduj; jer je Bog i pokornicam pripravio blaženo mjesto u raju!

Deset prijateljah i prijateljicah djevičanstva.

Neboj se, dušo čista i nevina, premda ima mnogo neprijateljah tvojih, koji vrebaju na te, da te liše nevinosti i prijateljstva božjega; neboj se velim, jer još više imaš prijateljah i prijateljicah, koji te podpomažu u borbi proti tvojim neprijateljem.

1. Prva prijateljica tvoja, dievo, jest *rieč božja*, ako ju vjerno slušaš i pomno čuvaš u srcu. Kao što je Isus riečmi svetoga

[1]) Efež. 5, 5—6.

pisma odbio od sebe paklenoga napastnika, veleć: „Pisano je: nenapastuj gospodina Boga svoga!“ [1]) isto će tako i tebe ostaviti griešne i zločeste misli i požude, ako se spomeneš, kako te rieč božja odvraća oda zla. Rieč božja jest jako orudje, kojim možemo odbiti sve napasti. „Tko sluša rieči moje, veli Isus, pak nje i obdržava, jest kano mudar čovjek, koj si kuću gradi na tvrdoj hridini.“ [2]) Kako god ovakove kuće nemogu srušiti vjetrovi, niti podrovati i strovaliti povodnja: isto tako neće oboriti oluja napasti onu djevojku, koja vjerno po Isusovu nauku ravna život svoj. A i dievu nesrećnu, koja sadje s pravoga puta spasa, može rieč božja navratiti na spasnu stazu; a toga nam je živ dokaz

* sv. Pelagija, Antiokinja, koja, kao što izpovieda sama, bijaše veoma podvržena svjetskoj taštini i griešnim razkošim, te nebi bio mislio nitko, da će se obratiti k Bogu i poboljšati; pa ipak se obrati. A kako? Kad je biskup sv. Nomo došao u Antiokiju, zaprosi ga antiočki biskup, nek njegovu puku kod službe božje spasonosno progovori slovo. To kad je doznala Pelagija, podje i ona k službi božjoj, da čuje svetoga toga muža. I progovori sv. biskup o sudnjem danu, o nagradi od Boga, koja čeka u nebu sve one, koji vjerno obdržavaju zapovjedi božje.

Rieči sv. biskupa Pelagijino srce ganuše na toliko, da se odlučila odmah, poboljšati životom svojim.

---

[1]) Mat. 3, 7.
[2]) Mat. 7, 24.

I poslje službe božje pošalje nepočasiv časa podvornika svoga k sv. biskupu moleć ga, nek bi joj dopustio k sebi doći. Što, kad je dozvoljio sv. biskup, ona podje odmah k njemu, griehe iskreno izpovjedi i dade se na pokoru.

2. Druga prijateljica djevičanstvu jest pobožna i srdačna molitva, u radosti i žalosti, u kušnji i napasti. Čistoća je dar božji, te „nitko nemože biti čist ili uzdržan, komu Bog neda.“ [1]) Pravom i srdačnom molitvom može se izprositi i sačuvati čistoća. Ako si vesela, hvali Bogu, on će osladiti tvoju radost i veselje; ako si žalostna, klekni, sklopi ruke, potuži se svomu Isusu na ono, što ti srce trapi i muči, on će ti raztjerati žalost. Ako te napasti napadnu težke, uteci se s molitvom k Bogu, kako god maleno diete, koje kad se prestraši, traži si utočište i zaštitu u majčinu krilu; pa će te napasti minuti. Ako si u pogibelji smrtnoga grieha, te druge neimaš pomoći, a ti samo uzdisaj, žarke molitve pošiljaj k Bogu, veleć: „Pomozi me, gospodine, da se neutopim!“ [2]) pak te neće moći nadvladati sva paklena sila. Isus je takodjer molio u smrtnoj stiski na gori Maslinovki, te svim učenikom i učenicam svojim izručio molitvu za pomoćnicu, veleć: „Bdijte i molite, da nepadnete u napast! duh je istina spreman, ali tielo slabo.“ [3])

---

[1]) Mudr. 8, 21. [2]) Mat. 14, 16. [3]) Mat. 26, 41.

* Bogoljubnu babicu zapita unuka Milica: „Babice draga! koje je najsigurnije orudje proti napasti?“ Na to joj dade starica zlatan prsten s krasnim alem-kamenom, a okô njega izrezano: „Bdij i moli!“ I naloži joj, sveudilj nositi taj prsten, te svako jutro i večer čitati urezane rieči. Dobra Milka posluhne babicu, te bijaše životom milo i bogoljubno djevojče.

3. Treći prijatelj tvoj, djevojko, jest post, brižljiv otac uzdržnosti od zabranjenih, škodljivih stvarih, i mudar učitelj prave mjere pri jelu i pilu. „Čuvajte se, opominje nas Isus, da si srca nepreobtršite jelom i pilom.“ [1]) Nepriučaj se, dievo, mnogo jesti i piti; jer to privlači na tebe bolest. „Proždrlost pogubi već mnoge; a tko se svega uživa po mjeri, on će ostariti.“ [2]) Kako god oblaci zastiru sunce, tako i prepun trbuh tamni dušu. Razložna umjerenost sačuva dušu čistu, a tielo zdravo. Preizborit živež za mlada obrodi većinom nesrećnom starostju, svaka zločesta navada čovjeku je nov porez ili štibra, koju si sám naloži. Nije srećan on, koj mnogo ima, nego srećan je on, kojemu malo treba. Čuvaj se obližljivosti i lakomosti na jelo; jer uzimati kradom, pak jesti, to škodi zdravju i poštenju. Što si čovjek izprosi, ono bez straha i nosi, a takodjer i troši; što pako posvoji kradomice i potajno, ono mu nesluži na dobro.

---

[1]) Luk. 21, 34. [2]) Crkv. 37, 34.

Sveta mati crkva katolička nalaže post, da priuči kršćane živjeti triezno i umjereno. Nju sluša svaka bogabojna duša kršćanska; a to će joj biti na spas. Ako ti se uzroje u srcu griešne želje, ako te tielo uzvabi na grieh: a ti si tielo kroti postom, da ti bude pokorno duši. „Post mori grehote, gubi zločestoće, pomaže k spasu, korien je milosti božje, i temelj dragocjene čistoće," veli sv. Ambroz. Nu „ako kaniš pravo postiti, to nek onda poste i tvoje oči, čuvajuć se griešnih pogledah; neka ti posti jezik, negovoreć pustih i spačljivih riečih; neka ti poste i ušesa, neslušajuć nepristojnih razgovorah," opominje sv. Bernardo. Post je svim svetcem pomagao u nebo, on će biti i tvojoj nevinosti možan i vjeran čuvar.

* Čitamo u životopisu sv. djevice Oportune, da se je često po sav dan uzdržavala od svakoga jela i pila; a kad je što jela, nije jela zato, da si godi tielu, nego jedino da si uzdrži život. Jednom ju zapita jedna sestra redovnica, zašto si toliko postom tielo kroti, a ona na to: „Adam s Evom radi neumjerenosti bi protjeran iz raja; mi si dakle moramo postom vrata u raj otvoriti."

4. Četvrta prijateljica djevičanstvu jest čednost u odielu, govoru i čitavom ponašanju. „Neponosi se svojim

odielom," [1]) te se neuzoholi, ako što ljudi drže do tebe. Sve, što imaš dobra, imaš darom od Boga; srce samo čisto i ponizno Bogu je drago i milo. „Oholonje mrzke su Bogu; a poniznim je on prijatelj." [2])

Netraži hvale ljudske; ona bježi od čovjeka, koj za njom odviše hlepi. Nek te hvale drugi, sama sebe nehvali nikada. A čim te većma hvale, tim budi poniznija, te na svem hvali Bogu. Nikada se nepropinjaj nada druge; jer „oholost je početak svega zla; koj je njoj podvržen, počinit će mnoge grehote, te neće ga minuti kazna od Boga." [3]) Ptice, koje lete visoko, siedaju nizko; ponosite glave rado posrnu i padnu. Oholost je vrtoglavica djevičanstva, oholost većinom zlo prodje.

Budi ponizna i krotka, odievaj se pristojno i čedno; ako te budu i slabo cienili ljudi svietoljubni, tim će te više cieniti Bog. Kako god miomirisna ljubica rado cvate na miru i skrovnu mjestu, no ipak svu okolicu puni ugodnom duhom: isto tako živi i ti skromno i tiho, bogata vrlinom i obiljem dobrih djelah. Ovako će ti biti mir od vjetrogonjah, a naći će te samo razborita, mudra

---

[1]) Crkv. 11, 4. [2]) Petr. 5, 5. [3]) Crkv. 10, 15.

i pametna glava; a to će i biti sreća po tebe. Visoke jele lome i ruše vihrovi, a ohole dieve griešni razkošnici obaraju u nesreću, u crnu zavijaju žalost i tugu. U skromnoj nizini krasno cvatu ljubice, a u poniznosti djevičansko srce. „Uči se od mene, veli Isus kako sam ja srcem krotak i ponizan, pak ćeš svetim si mirom upokojiti dušu.“ [1])

Negledaj na druge, ako se odievaju gizdavo; nežalosti se ni netuži, ako budeš zato kada prezirana. Vjetar diže prah gore nebu pod oblake, dočim dragi kamen ostane ležeć u prahu na zemlji. Brzo pretvori kiša prah u blato, dragi pako kamen liepo opere, te njegovu vriednost i ljepotu pokaže ljudem. Ovako se godi i na svietu. „Tko god sám sebe povisuje, bit će ponižen; a tko sám sebe ponizuje, bit će povišen.“ [2])

* Stajaše jedne nedjelje Marta pred otvorenim ormarom, te nemogaše se odlučiti, kojim da se zaodjene odielom. „Draga majko, progovori ona, koja mi boja najbolje dolikuje?“ — „Kćerko moja, odvrati joj majka, biela: boja nevinosti, i crvena: boja djevojačkoga stidnog rumenila.

* Jelena, sedamnaestgodišnja djevojka zapita liečnika: „Gospodine, neznate li način, kako bi čovjek uviek liep ostao?“

---

[1]) Mat. 11, 29.
[2]) Luk. 14, 11.

Liečnik. „Toga neznam; nego znam, kako možeš ostati dugo liepa, i uviek ljubezna.“

Jelena. „Pravo! Kažite mi to sam, gosp. liečniče! Je li moći dobiti u ljekarnah ovakove vodice?“

Liečnik. To si možeš kod kuće prigotoviti sama, netreba ti ljekarne.“

Jelena. Tim bolje, no kažite mi brzo!“

Liečnik. „Da čovjek ostane dugo liep, a uviek ljubezan, dvoji je za to način, nevinost naime i kriepost.“

Jelena. „Vi se šalite!“

Liečnik. „Nešalim! Jer ima li što krasnijega, išto milijega na svietu, nego izraz nevinosti i krieposti na djevičanskom licu? Ako ga pako nagrde strasti, uzalud onda sva mazila, rumenila i bjelila skupa s vodicami. Piege se dadu izprati s lica, no nikad se neda izbrisati mladeži iz oka znak izgubljene nevinosti.“

5. Peta prijateljica djevičanstvu je sramežljivost ili stidljivost, koju dade sám Bog nevinosti za čuvaricu. Ona je nutarnji glas božji, koj te opominje i odvraća od zla, kad si u prigodi i pogibelji grieha; jest onaj strah i sveta groza, koja te onda obhadja; jest ono rumenilo, kojim ti se zarumeni lice, kad se zgodi što u nazočnosti tvojoj, čim se ueugodno dira sveto čuvstvo nevinosti tvoje. Sramežljivo djevojče nemože slušati nepristojnih razgovorah, niti izreći nečedne rieči, a niti gledati što nepristojna. Sramežljiva djevojka ponaša se smierno i čedno, odjevena je uviek pristojno, a čuva svoje oči, te se kloni onakova mjesta, gdje

zna, da što biva, čim bi se mogla povriediti njezina sramežljivost. Nenasmjehava se ona nepristojnim riečim i šalam, a liepo nepogleda nikad bezstidna nesramnika.

Sramežljivost je nježan cvietak djevičanstva; a nestidna objest i nestašnost kod dievah je isto, što gad na cvieću. — Ako bolestnik neosjeća već bolih, blizo mu je smrt; ako ti neoblieva lica rumenilo sramežljivosti, onda umira već tvoje djevičanstvo. Nevinost u srcu, sramežljivost na licu, čedno i hvale vriedno ponašanje, to daje dievi pravu vriednost i cienu.

* Radovan, bogoljubni vrtljar običavaše svojoj kćerki Ljubici razlagati, koju kriepost znamenuje koj cvietak. Kad su liljani i ruže u najljepšem bile cvietu, progovori otac radostnoj Ljubici, kažuć prstom liljan, kojno je upravo jutreno obasjalo sunce: „Liljan, kćerko draga, jest živa prilika nevinosti. Vidiš, kako je liep, kako čist! Listići cvieta biele mu se kano snieg. Blago onoj djevojci, kojoj je ovako srce čisto od svakoga zla! No najčišću boju jest takodjer najteže sačuvati neokaljanu. Lahko se ošteti listak liljanu; čovjek se ga nesmje ni dodirnuti, odmah se na njem poznaju mrlje. Ovako može jedna samo jedincata riečca ili pomisao povriediti nevinost. Ruža, nastavi otac, Ljubo moja, živa ti je slika sramežljivosti. Ljepše od ružičaste boje jest rumenilo sramežljivosti. Blago djevojci, kojoj porumeni lice kod svake nepristojne rieči ili šale, koja se dade odvratiti od pogibelji griešne žarom, kojim joj se zažari obraz, ako se u prisutnosti njejnoj zbije štogod, što se neslaže s čistoćom djevičanskoga joj srca. Lica, koja brzo i lahko

porumene, dugo će ostati rumena i liepa; lica, koja nemogu porumeniti, naskoro će pobliediti i požutiti, te prije reda prhnuti u grobu." Na to natrga otac nekoliko liljanah i ružah, složi jih u kiticu, koju preda si Ljubici, veleć: "Liljani i ruže, krasno ovo posestrimsko cvieće spada jedno k drugomu, te liepo stoji uzpored u kiticah i viencih; tako su takodjer nevinost i sramežljivost kano dvie rodjene sestre, koje se nemogu razdružiti. Budi sramežljiva, kćerčice draga, pak ćeš biti takodjer nevina. Srce ti bilo uviek čisto, kako je čist liljan, pa će ti biti i lice rumeno kano rumena ruža.

Čitaj životopis sv. Fine i sv. Potamjane.

6. Šesta ti je prijateljica djevojko mudra opreznost na sve, što navodi na nečistoću. Isus nas opominje „čuvati se, bditi i moliti,“ [1]) a sv. Petar veli: „Budite triezni i bdijte, jer duh nečisti, neprijatelj vaš, obilazi kano ričući lav, tražeć, koga da požđre. Njemu se oprite krepko.“ [2]) Koliko nemože sám, onoliko nam gleda naškoditi po svojih pomogačih i pomogačicah, ako se nečuvamo dobro. Čuvaj se nepristojnih mislih; ako ti se uzroje u glavi, odmah uznastoj svom silom, izbiti si jih iz glave. Lahko ti je utrnuti malenu iskricu, samo ako na nju pljuneš; isto tako pljuni na svaku griešnu pomisao ili pohotu srca, dok ti neplane plamom nečistih žudnjah. Tko

[1]) Mark. 13, 33.
[2]) I. Petr. 5, 8—9.

rado misli na nečiste stvari, on sám sebe zapliće griehu u zamke, iz kojih, kad ga napadne napast, neće moći izmaknuti.

Negledaj ništa stidna ni na sebi, ni na nikom drugom, a negledaj ni sramotnih kipovah ni slikah. Nečisti pogledi jesu strielice, koje smrtno obrane nevino srce. Nereci: što zato, ako pogledam ovo ili ono; jer, veli sv. Jefrem: „Tko si dopušća nečiste poglede, te srcem privolji na grieh, misleć, da je to malenkost: jest kano srna, nastreljena u biegu, koja premda uteče rukam lovčevim, ipak sobom odnese smrt, jer ostade u njoj zabodena strielica.“ S toga Job tako je pazio na svoje oči, da je mogao reći sám o sebi: „Ja sklopih ugovor sa svojima očima, da ni nepomislim na osobu drugoga spola; jer što bi preostalo Bogu, i kakav bi diel imao Svemožni?“ [1]) Budi takodjer oprezna svojim sluhom. Kako svinje razruju liep vrt, isto tako nečedne i nečiste rieči nevino srce; zato si treba valjano ograditi uši. Ako nebude, tko bi slušao, utihnut će onda malovriednjaci nepristojnim svojim brbljanjem. „Negovori mi toga!“ reci nesramniku, koj te ponudi nepristojnom riečju; ali niti sama

---

[1]) Job 31, 1—2.

neizusti ništa onakova, što se nesmje imenovati medju kršćani. I rieč ubije čovjeka spačkom ili smutnjom; te jednom od svake ćemo nepotrebne rieči odgovarati strogomu sudcu. [1]) Jao pako onim, koji druge smućuju govorom ili kakvim mu drago drugim načinom; bolje bi jim bilo, da im se žrvanj obesi na vrat, i da utonu u dubini morskoj; [2]) jer su oni ubojice dušah nevinih.

Pazi, da neučiniš što, radi česa bilo bi te strah misliti na Boga, i što bi onda željela sakriti pred ljudmi, da nedoznaju oni. Navlastito budi oprezna po noći; svaka noć ima svoju moć. Slama se neupali sama od sebe, ako jê nepritakneš sviećom ili ognjem; s toga s osobami drugoga spola ludovati, lakrdije zbijati, nije bez grieha.

U napasti prekriži se, zazovi u pomoć Isusa, Mariju, svojega sv. angjela čuvara, a i ljude. Neće te moći napastni čovjek lišiti blaga, koje ti je draže od života, ako sama neprivoljiš. Bog je s tobom, tko će što proti tebi, samo ako se hrabreno uzprotiviš svakoj napasti? Pazi, lukav je neprijatelj nevinosti tvoje. On bi rado od tebe samo vlas; ako mu ga dadeš, splesti će od njega sve malo po malo jako uže, kojim će speti i kano okovi okovati tvoju dušu. Pazi djevojko, pazi!

---

[1]) Mat. 12, 36.
[2]) Mat. 13, 6.

neidi u pogibelj ni griešnu prigodu; jer „tko ljubi pogibelj, poginut će u njoj.“ [1])

Ako ti je pogibeljna koja kuća, a ti se nje čuvaj! Ostavi službu nevarnu nevinosti tvojoj; ostavi ma i kolik dobitak, samo da si sačuvaš čistoću i nedužnost srca. To će reći uslied Isusovih riečih „izkopati si oko, odsjeći ruku, ako spačuje čovjeka.“ [2]) „Što koristi čovjeku, ako zgrne pod se sav sviet i sve njegovo blago, ako si pogubi neumrlu dušu?“ [3])

7. Sedmi tvoj, i to djevojko najbolji prijatelj je dragi Isus; s njim se samo združi, sva njegova budi, a on će biti sav tvoj. Spasitelj tvoj sidje po tebe s neba u suznu ovu dolinu, da te prevede u rajsko veselje. On, dobri tvoj pastir, tebe traži i zove, kada zabludiš i zadješ pogibeljnim putem vječne pogube, pa kad te nadje, nosi na svojih ramenih natrag u svoju ovčarnicu medju srećne svoje ovčice. On, premili zaručnik duše tvoje, daje se tebi za hranu u presv. oltarnom otajstvu; on ti već na ovom svietu čistom radostju razblažuje dušu i sladkim

---

[1]) Crkv. 3. 27,

[2]) Mat. 5, 29—30.

[3]) Mat. 10, 26.

mirom upokojuje srce; u otčinskom pako domu pripravlja ti, kano brižan bratac miloj svojoj sestri, slavno prebivalište, rajske slasti i radosti vječnoga blaženstva. Gdje ćeš naći prijatelja, koj bi te vjernije ljubio? „Ako i mati zaboravi na svoje diete, veli sám on, ja na tebe neću nikako zaboraviti.“ [1]) „Kćerko moja, ovako te zove dragi Isus, daj mi srce svoje! Može li prijatelj bolje ljubiti prijatelja svoga, nego ako za njega dade život svoj?“ [2]) Ja sam umro za tebe, da ti vjekoma poživiš. Sve, što imaš, ja dadoh tebi; hoćeš li ostaviti mene, pak srce svoje radje pokloniti grieśnomu svietu, nego li meni? — Sestro draga! Isusu budi vjerna; uz njega samo biti ćeš srećna. Ako ti se zlo godi, k njemu se samo uteci; jer veli sám on: „Ajte k meni svi, koji ste obnevoljeni, ja ću vas riešiti svake tegobe.“ [3]) Ako nasrne na tebe griešna kakova napast, od srca samo uzdahni k Isusu, pak će ti minuti svako zlo; jer Isus, dobitnik smrti i pakla, tvoj je vodja, tvoj čuvar. Ako si u prigodi griešnoj, njega zazovi u pomoć, pak ćeš nadvladati sve

[1]) Izai 49, 15.
[2]) Filip 4, 13.
[3]) Luk. 2, 27—28.

svoje vidljive i nevidljive neprijatelje, te moći radostno reći sa svetim Pavlom: „Sve mogu po onom, koj me kriepi. Što će me odbiti od ljubavi Isusa? nevolja ili tegoba? glad ili golota? progon ili mač? Znam za stalno, ni život niti smrt, ni sadašnjost ni budućnost, niti visina ni dubina, niti nikakova druga stvar ni sila nemože me odbiti od ljubavi Boga, kojom uzljubih Isusa, gospodina svoga." [1])

8. Osma ti je prijateljica Marija, prečista djevica, premila majka i zaštitnica dušah nevinih. Ona je djevica bila, kano djevica rodila, i djevica ostala, svim djevojkam preliep izgled i uzor. Već u mladosti svojoj nauča te životom svojim, ponašati se čedno i bogoljubno.

Udaljena od svake svjetovne buke bijaše ona pokorna otcu i majci. Sviet do nje nije mnogo držao; ali ju Bog izabra ipak za majku sinu svomu. Ona nije poznala mužkoga spola, dapače preplaši se i angjela, kad ju je pozdravio pozdravom od Boga.

Marija je takodjer srdačno ljubila svoju rodbinu; podje u pohode na daleki put starodobnoj tetki svojoj Jelisavi, i ostade kod nje dvoreć ju čitava tri mjeseca.

---

[1]) Rim. 8, 35—39.

Zaručniku svomu, svetomu Josipu, bijaše Marija vjerna družica u radosti i žalosti. Višjim zapovjedim poslušna podje s njim na popis u Betlehem, i pobježe s njim u daleki Egipat pred okrutnikom Irudom. Ona bijaše takodjer brižna gospodarica u svom domu, a i milosrdna susjeda; to pako zasvjedoči tim, što je izprosila od svog sina, da je svatovom pomogao čudnovatim načinom, pretvoriv vodu u vino. Božjoj volji bijaše odana u sreći i nesreći, te ponizna službenica gospodnja i pod križem premiloga svog sinka.

Srećno bijaše Marijino tielo, jer je nosilo Isusa; srećne sise, koje su njega dojile: no srećna si takodjer ti, dievo, ako živiš po Isusovu nauku, te nasljeduješ Marijine krieposti i vrline. Rado, djevojko, rado misli na Mariju i promišljaj, kako je ona bogoljubno živjela i vjerno Bogu služila. Nu nezaboravi takodjer, koliko je ona pretrpjela, da budeš i ti dobrovoljno podnosila biede i nevolje, koje te stignu. — Slavi nju, kraljicu neba i zemlje, hodi o njezinih godih na sv. izpovied i pričest; moli rado litanije majke božje s liepimi njim pripojenimi molitvami, a kad tegneš, i čislo ili krunicu. Njoj se preporučaj svako jutro i večer; jer kao što piše sv. otac Bernardo: „Nije se čulo od vieka, da je Marija ostavila koga, koj je nju pravo slavio, na-

sljedovao njezine kreposti i vrline, te se preporučao njezinu možnom zagovoru.“ Dievo! srdačno ljubi Mariju; budi joj dobra kćerka, pa će ti ona biti brižljiva i ljubezna majka. Ona te neće ostaviti, ako te je sviet već i otrovao otrovom griešnim, nego će se za tebe zauzeti kod sinka svoga, kao što se zauze i za

sv. Mariju zvanu Egipćanku. Ona već kano dvanaestgodišnje djevojče ostavi otčinski dom, te u Aleksandriji 17 godinah proživi onako, kako se nepristoji djevojci. Jedne godine prebrodi i ona s množtvom ljudstva u Jerusolim na svetkovinu uzvišenja sv. križa. Na dan iste svetkovine odpravi se s ostalim ljudstvom u crkvu, ali kad je već hotjela uljezti u crkvu, nevidjena ju neka pridrža sila tako, da se nije mogla ni s mjesta napred maknuti. I višeput pokuša poći dalje, ali uzalud. Sva izmučena od napora sjedne pod crkveni triem, i zadubi se u misli, kako je to, da nemože u crkvu. Ovako zadubljenu prosvietli joj dušu trak milosti božje, te spozna veličinu i broj svojih grehotah te nevriednost, vidjeti križ, na kojem je za nas umro odkupitelj naš. Na to udari u grozni plač. Plače jadnica plače, i u plaču opazi na zidu sliku bogorodičinu, klekne skrušeno pred majku božju, i zaprosi majku ovu milosrdnosti i utočište griešnikah, nek se za nju zauzme kod sinka svoga, te obeća zajedno, od onoga se časka strogo pokoriti. I usliša ju majka božja, izprosi joj oprošćenje od sinka svoga; jer je onda nezapriečena uljezla u crkvu, gdje je, bacivši se pred križ na koljena, u groznih plivala suzah s griešnoga svog života. Ovršivši svoju pobožnost u crkvi, klekne opet pred sliku bogorodičinu, da joj se zahvali na izprošenoj milosti. Tu začuje glas: „Podji preko Jordana, ondje ćeš si upokojiti dušu.“ Poslubne ona ovaj glas,

predje preko Jordana u pustinju, gdje je 47 godinah proživjela u oštroj pokori, te sveto preminula s ovoga svieta.

9. Deveti, djevojko, vjerni tvoj prijatelj jest angjeo čuvar, kojega ti sám otac nebeski dade za druga, da te čuva i vodi od kolievke do groba. On ti dobre u pameti bûdi misli, odvraća te od zla, a opominje na svako dobro. On tvoje molitve nosi pred nebeski prestol milosti božje, stoji pred licem nebeskoga tvog otca, i za tebe moli se njemu. On vidi tvoje sve i najskrovnije i najotajnije čine, on je svakda i svagdje sveudilj uz tebe, te jednom će te tužiti pravednom sudcu, ako nebudeš slušala njegovih ponukah, te se nebudeš čuvala grieha. Nu on se veseli takodjer, ako se na pravu, istinsku skloniš pokoru.

Nezaboravi dakle, dievo mila, na svoga svetoga angjela čuvara; jer „Bog naloži svomu angjelu, čuvati te po svih stazah tvojih.“ [1]) Budi vazda čista svojimi misli, čedna riečju i govorom, a poštena ponašanjem; rado pjevaj na slavu gospodinu Bogu, pak ćeš ovako biti milena angjeoska družica. Štuj vjernoga svoga angjela čuvara, preporučaj mu se jutrom i večerom, i zazivaj ga u pomoć u nevolji i težkih napastih.

---

[1]) Pjesm. David. 9, 11.

„Nebeski vojvode, uči sv. otac Bernardo, mogu nam, i hoće pomoći, a čovjeku takodjer pomognu, ako ih zazove u pomoć.“ Nu pazi samo, da sama neposrneš u zlo. Gle, veli gospodin Bog, „ja ću poslati angjela svoga, koj će ići pred tobom; on će te čuvati na putu i dovesti onamo, gdje sam ti stan namienio. Štuj njega i slušaj glas njegov; ako sagriešiš proti njemu, neće ti biti prošćeno, jer što čini, čini u moje ime.“ [1])

10. Deseti prijatelji tvoji i prijateljice jesu svetci i svetice u nebu. Oni se raduju kod otca, za tebe mole, te kano braća i sestre pružaju ti ruke, želeć, da i ti srećno dospješ k njim u presrećno družtvo, u rajsko veselje.

Štuj nebeske ove prijatelje i prijateljice svoje, naslieduj njihove krieposti i vrline, te preporučaj se svaki dan onomu svetcu ili svetici; kojega ili koje crkva onaj dan spomen obslužava. A navlastito štuj svetu svoju Imenjaču, koje si ime zato dobila na sv. krstu, da živiš polag njezina primjera i izgleda. — U ovoj knjižici naći ćeš petdeset i dvijuh sveticah život u kratko opisan. Svake nedjelje pročitaj si životopis jedne svetice, zapamti si osobite njezine krieposti

---

[1]) II. Mojs. 23, 20—21.

i vrline, te ravnaj si po njih život svoj, preporučujuć se zajedno možnomu njihovu zagovoru. Ovako ćeš imati u nebu osobite svoje pomoćnice i zagovornice, pak ćeš onda lahko pravim putem ići u nebo, dok jednom na smrtni čas dodju po tebe prijateljice tvoje, pak te sobom odvedu u rajsko blaženstvo.

Petdeset i dvie svetice,
djevičanstvu osobite prijateljice.

1. Sv. Agata.

Izgled, kako se djevojci boriti proti napasti.

Sv. Agata, rodom s otoka Sicilije u Italiji, bijaše kći plemenitih i bogatih roditeljah. Liepa bila je ona licem, ali mnogo ljepša nevinim svojim i čistim srcem. Carski namjestnik one pokrajine, imenom Kvincijan, zaželi ju griešno; zato ju dade uhvatiti, pak ju preda bezsramnoj ženi Afrodiziji, nek bi ju ona s razuzdanimi svojimi kćermi premamila i sklonila na grieh, te lišila nevinosti. — Kako je pogibeljna tjelesna ljepota djevojkam, koje se pomno nečuvaju grieha, te prijateljuju s malovriednimi ženskinjami! Zavodnikah pun je sviet; ali najgorje su zločeste ženske.

Videć sv. Agata, da će ju mamiti na grieh, padne na koljena, pak milo uzdišuć, ovako se pomoli Isusu: „Premili gospodine moj Isukrste, gospodaru svega svieta! ti poznaš želje mojega srca; tvoja jedino želim biti. Ti si

moj pastir, a ja ovčica tvoja; otmi me tomu okrutniku, i pomozi mi obladati napast." — Kad bi ovako u griešnoj prigodi uzdisala svaka djevojka, nadvladala bi sigurno svaku napast.

Čitav su mjesec sv. Agatu nagovarale i nesramno na grieh mamile bezstidne ženske; ali joj pomože Isus uztrajati u dobru. — S toga Afrodizija prijavi namjestniku, da nemože s Agatom ništa opraviti; a on zapovjedi, pred se ju dopeljati, pak joj ovako porugljivo progovori: „Nije li sram tebe, plemenitu kćer, klanjati se Isusu?" Ona mu na to odgovori bez svakoga straha: „Mene nije sram, klanjati se Isusu, pravomu Bogu; nego tebe bilo sram, koj se klanjaš krivim bogom!" Na to se razljuti namjestnik, i naloži, nemilo ju ćuskati, pak onda zatvoriti u tamnicu. — Niti se mi nesmjemo sramiti, Isusu vjerno služiti, ako nas za to i preziru zlobni ljudi: jer „tko će se mene sramiti pred ljudmi, veli Isus, njega ću se i ja sramiti pred otcem svojim, koj je u nebu."

Drugi dan zapovjedi namjestnik opet ju pred se dovezti, pak joj se zagrozi strahovitimi mukami i okrutnom smrtju, ako nezataji svoje vjere. Ali mu ona odvrati srčano: „Isus je život moj i spas moj!" Na

to naloži, nategnuti ju na škripac i prižigati razbieljenim željezom; a ona je, trpeć žestoke ove boli, slavila Boga. Videć to okrutnik razjari se kano lav, te zapovjedi, odrezati joj djevojačke sise. Na to mu Agata, razžarena žarom sramežljivosti, ovako progovori: „Krvožedni krvopijo! zar tebi nisu svete ni sise, kojimi te je dojila majka tvoja?“ — Ovako se nečista ljubav izvrgne u najljuće neprijateljstvo. O koliko su djevojakah pogubili nesramni nasladnici!

Sljedeću se noć razsvietli sva tamnica, u kojoj bijaše sv. Agata, i ukaže joj se sv. Petar, koj ju sasvim ozdravi. Zatim je svu noć molila i slavila Boga. U jutro se čudom začudi okrutni namjestnik, kad su ju pred njega doveli zdravu; nu on ju naloži svući, pa golu povlačiti po oštrom criepovju, staklovju i živoj žeravici. Na to se zemlja silno potrese, sruše nekoje zidine, koje ubiju dva namjestnikova savjetnika; a svetu mučenicu zatvore opet u tamnicu. Sad si sv. Agata zaželi svim srcem, naskoro prispjeti k Isusu; pak zato pomoli mu se ovako: „Gospodine moj i stvoritelju! koj si me od mladosti občuvao čistu i nevinu, koj si mi dao jakost pretrpjeti ljute boli, a neljubiti ovoga svieta: ah uzmi k sebi dušu moju! daj mi se

riešiti suzne ove doline, te gori se u nebu uživati milosrdja tvoga." Ovako izmoli, pa sladko premine u Gospodinu. — Srećna je ona djevojka, koja se ovako hrabreno uzprotivi svakoj napasti i nadvlada ju tako srećno; srećna, koja sačuva svoju nevinost i čistoću. O kako se radostno i zadovoljno može oprostiti s ovim svietom!

Nevinost je pravo dievi blago,
To njezinu nek je srcu drago;
A čistoća jedina krasota,
Čarobija, ures i milota.
Bez tog blaga bogata je tužna,
Bez tog čara najljepša je ružna.
Blago krasno, nad sve zlato jasno —
Al se može izgubiti lasno.
Što nemisliš, to ti njemu húdi,
Zato dievo na oprezu budi!

2. Sv. Anastazija.

Milosrdna žena.

Sveta se Anastazija rodi u Rimu. Nju je bogoljubna njezina majka valjano podučila u kršćanskoj vjeri. Svomu otcu za volju udade se ona za Publija, krivobožca, koj bijaše doduše plemićkoga roda, ali ne najboljega ponašanja. — Kako zlo čine oni otci

i majke, koji na ženitbu sile svoje sinove i kćeri, ter im traže bogate samo i odlične zaručnice i zaručnike. Svjetovati samo, a ne siliti na ženitbu dužnost je otcem i materam.

Razsipni Anastazijin muž raztepo joj je sav imetak, a i k tomu veoma ju žalostio, i težkih joj zadavao jadah griešnim svojim životom. Da joj odlagne srcu, pobožno se je molila Bogu i pohadjala kršćane, pozatvorene po tamnicah. — Molitva je svakoj nesrećnoj ženi najbolja prijateljica, a dobra djela najvjerniji joj prijatelji.

Zlobni joj Publij nedopusti, ni Bogu vjerno služiti, nego ju obtuži krivobožnomu poglavarstvu, koje ju baci u tamnicu. U tamnici sirota nije imala prijatelja, koj bi ju bio pohodio; s toga napisa list svomu izpovjedniku, svetomu Krizogonu, koj bijaše takodjer utamničen. U listu preporuči se njegovim molitvam, i zaprosi ga za duševnu utjehu i pokrepu. Izpovjednik joj odpiše, i sladkom utjehom razveseli njezino srce, spomenuv joj, kako će joj dobri Bog uslišati molitvu, samo neka dobrovoljno trpi. — Blago onoj duši, koju rukovodi dobar izpovjednik, te koja ga vjerno sluša; on joj je pravi angjeo čuvar na ovoj zemlji.

Dogodi se, da joj je umro muž Publij. Sada puste Anastaziju iz tamnice. Od onda se ona, kano udova, jedino brinula za nebo,

te pomagala uznikom, koje su radi kršćanske vjere nemilostivo mučili. Kad je okrutni car Dukljanin iz Rima u Oglej prognao svetoga Krizogona, sprovede ga ona onamo, gdje ga je ljubezno dvorila do smrti. — Dobre si ženice najbolje služe nebo, ako bolestnike ljubezno dvore, i mrtvace spremaju u crnu mater zemlju.

Poslje bogudopadne Krizogonove smrti sveta Anastazija isto je tako ljubezno dvorila i druge mučenike. Gdje je trebalo pomoći najvećma, onamo je ona priskočila žurno. Nu pograbiše ju okrutni krivobožci, dovedoše na sud pred carskoga namjestnika u Iliriji, koj ju obsudi na smrt, ako se neodrekne Isusove vjere. Ali Anastazija ostade Isusu vjerna; zato ju baciše u oganj, u kojem izruči Bogu svetu svoju dušu. Sada je u nebu, a njezino se slavno ime slavi po svem kršćanstvu, kao što se takodjer u litanijah zaziva pred svimi drugimi sveticami.

Tko rad dvori bolestnike,
Nevoljnike i uznike,
Sám si vienac vječni plete,
Kojim će ga rajske čete
Gor u raju okruniti,
I do vieka proslaviti.

3. Sv. Agneza.

Nepredobitna djevica.

Kolike je ciene i kako možno djevičanstvo, kako ono nadvlada sviet, preliepo nam kaže svojim životom sv. Agneza. Ona bijaše Rimljanka, kći bogatih roditeljah, te već u trinaestoj godini dobe na toliko liepa i dražestna, da ju je snubilo mnogo snubokah. Medju ostalimi pohtjedne se i Prokopu, sinu rimskoga namjestnika, predobiti ju za sebe. S tom nakanom pošalje joj mnogobrojne i dragocjene darove; ali ona nit ih nepogleda, nego mu ih sve pošalje natrag. Zatim poče zapristajati za njom s namjerom, da ju premami; ali ga ona odpudi riečmi: „Nosi se od mene, dosadni zavodniče! nemisli, da bi ti se dala premamiti djevica, koja se je zaručila gospodaru svega svieta. Čiste duše jesu milke nebeskoga zaručnika, a neumrlost svatbeni jim darovi.“ — Usadi si, dievo, ove rieči duboko u srce, pak i ti ovako odgovori namamniku.

Griešna se ljubav rado izvrgne u ljuto neprijateljstvo, što se dogodi i ovdje. Nemogavši naime Prokop premamiti sv. Agnezu, obtuži ju pred nevjernikom sudcem, da je kršćanka. Sudac ju stane najprije mamiti svim, što je čovjeku milo i drago, ugodno

i povoljno. Ali kad tim nije uspio, zagrozi joj se strahovitimi mukami i groznom smrtju; no sve uzalud. „Isus, reče sv. Agneza, on je moj zaručnik; on, komu je mati djevica, komu služe angjeli, koj je ljepši od sunca i mjeseca. Njega ljubeć ostat ću nevina; njega ako se dotaknem, ostat ću čista; za njega ako se udam, ostat ću djevica. Njemu samo, svojemu Bogu, hoću ostati vjerna, u njega samo vjerovati, s njim se zaručiti. On je moj, a ja sam njegova. Ako i jesam mlada i slaba, bit ću ipak dosta krepka i jaka, svomu zaručniku živjeti i umrieti.“

Dovedoše zatim sv. Agnezu pred krivobožki žrtvenik, da bi žrtvovala, kako to čine krivobožci; ali je nisu mogli na to sklonuti, ni prisiliti. Ona se samo prekrižila, ruke digla k nebu, i odmah sve nadvladala. Nakon toga naloži sudac, odvesti ju u nesramničku kuću, i predati nesramnim razkošnikom, nek bi ju lišili djevičanstva. Ali ni toga se nepoplaši sv. Agneza; nego srčano reče: „Isus, gospodin moj, neće zaboraviti na me. On rado pomâže čistim dušam, te neće dopustiti, oskvrnuti ono tielo, koje posvećeno je njemu.“ Zatim se pomoli Bogu, i evo

dodje njoj na obranu s neba Bogom poslani angjeo; a nesramnici se nedrznuše, nje ni pogledati. Jedan se samo osmjeli pogledati ju nesramnim okom; ali ga onaj čas ošine ruka božja, te se mrtav sruši na zemlju. No sv. Agneza zaprosi za njega Boga, a on opet oživi. — Ovako je možna sveta čistoća; angjeo božji osobit joj je čuvar i zaštitnik. Ondje samo, gdje već odprije gori djevojci u srcu nečist oganj, samo se ondje nemože obraniti djevičanstvo, da nepogori u zločestoj prigodi.

Srditi sudac obsudi zatim sv. Agnezu na lomaču. Srčano i bez najmanjega straha popne se ona na pripravljeni kup drvah. Lomaču zapale, na visoko sve okolo nje posuklja plamen, a krvnici odbjegoše. Sveta pako Agneza, budući duša čista i nevina, stala je i molila uposried goruće lomače neoštetećena, jer se nje nije primio oganj. Zatim naloži sudac, odsjeći joj glavu. Veselo, kano zaručnica na vjenčanje, podje ona na stratište. Ljudstvo za njom milo proplače, ona pako radostno zapjeva svete pjesme. Istomu krvniku bilo je nje na toliko milo, da joj nije mogao odsjeći glave.

Srčano progovori ona svjetinji, koja ju je oplakivala: „Zašto me suzdržavate? Žao će biti mojemu zaručniku, što me čeka tako dugo. Nek me ima,

koj si je mene prije izabrao.“ Drhćuć jošte stajaše krvnik; nu ona ga stade bodriti i hrabriti, veleć: „Što oklevaš posjeći ono tielo, koje bijaše tako nesretno, te se zdopalo očima, za koje ja nemarim. Neboj se, pogubiti me; jer po smrti nastat će mi ljepši i bolji život!“ Zatim se ovako pomoli Bogu: „Hvala tebi Bože, što si me občuvao čistu od grieha. Primi Gospodine dušu moju, koja je tebi mila i draga, koju si toliko ljubio. Zapast će me, što sam si uviek željela; idem k tebi, kojega sam uviek ljubila.“ Na to joj krvnik odrubi glavu, a u rajske dvore odleti nevina njezina duša; duša čista, kako je čista i ona ovčica, koju na slici ima pokraj sebe.

O kako je liep čist naraštaj, u velikoj je cieni pred Bogom i pred ljudmi. Djevojke su miomirisan cvietak kršćanske crkve. Mile dieve, čuvajte si djevičanstvo! Dok nestupite u ženitbeni savez, budite zaručnice Isusove! Hrabro se borite za djevičanski vienac; jer ako ga izgubite, sav vam ga sviet neće već moći povratiti!

Minerva i Diana
U starih Rimljana'

Dvie dieve božice,
Dievstva zaštitnice,
Slikane su oružane —
Štitom, kopljem dievstvo brane.
Slika prava; jer bez boja
Dievstvu neima tu pokoja.
Silne su napasti;
Ali nećeš pasti,
Hrabro se boreći
I vjerno držeći
Marije gospodje
Te Isusa vodje.

4. Sv. Apolonija.

Uzor žarke ljubavi Isusa.

Sveta se Apolonija rodi u Aleksandriji u Egiptu. Od mladosti je živjela čisto, čedno i nevino. Nju pograbiše okrutni krivobožci, dovukoše pred krivoga svog boga, i hotješe ju prisiliti na to, da bi zatajila svoju vjeru, pak proklela Isusa. Ali sv. Apolonija, nehoteć toga učiniti, odgovori jim srčano: „Isus je pravi Bog; njemu se imamo klanjati, ne pako ga proklinjati.“ Na to su joj pestnicami i kamenjem izbili sve zube; pa zato još se i sada štuje kano osobita pomoćnica u zubnoj boli. — Bilo bi

bolje po nas, da i nas tko udari po zubih, to jest, opomene i ukori, kad progovorimo što nepristojna, nego da nas sluša, ili dapače pomâže nepristojno govoriti, klevetati i druge ogovarati. Za svaku nepotrebnu, a kamo li ne za griešnu rieč morat ćemo jednoć strog račun položiti gospodinu Bogu.

Razjareni krivobožci odvukoše zatim iz grada sv. Apoloniju; ondje naložiše ogromnu lomaču, i zagroziše joj se, živu ju sažgati, ako nezataji Isusa. Ona si malko odahne; pa kad su ju opetovano zapitali, hoće li ili ne, skoči radje sama u živi plamen, nego da zataji vjeru i propadne u vječni oganj. — Ovako živa vjera i goruća ljubav pretrpi za Isusa sve muke radje, nego da ga izgubi.

Nikad nije na gubitku,
Nego svakda na dobitku,
Koj Isusa ljubi Boga,
Spasitelja premiloga.

5. Sv. Armela.

Pobožna djevica.

Pobožna Armela, kći priprostih, nu bogoljubnih roditeljah, u mladosti je pasla ovce. Na paši bijaše joj zgodna prilika, moliti i

promišljati svete istine. Jedan dan promatrajuć propelo, reče sama sebi: „Vidiš, kako te rado ima Isus, koj se je za tebe dao propeti!“ Na ove rieči živim plamom goruće ljubavi pram Isusu plane joj srce. Često je od onda milo uzdišuć govorila sama sobom: „Bože moj! kako si dobar, kad mi srce gori tolikom ljubavju, premda te slabo još poznam!“

Sveta Armela sačuva si djevičanstvo do smrti. Zadnjih trideset godinah života služila je vrla gospodina, te ponašala se i u gradu i na selu čedno i bogoljubno. Sve je svoje poslove obavljala iz ljubavi Isusa; pak zato joj sve liepo išlo po ruci.

Svako jutro čim se je probudila, pomoli se Bogu veleć: „Bože moj, sve dobro moje! ti si moj, a ja sam tvoja; tebi se sva izručam!“ Zatim se marljivo prihvatila posla; no mislila je takodjer na Boga; zato joj nijedno djelo nebijaše pretežko. Kad je u jutro ložila oganj, te iz malene iskrice veliku razpirila vatru, rekla bi sama sobom: „Bože moj, kad bi ljudi samo hotjeli ono, što ti hoćeš i što je tebi drago, kako bi jim se brzo razžarilo srce žarom ljubavi tvoje!“ Kad je zagledala kvočku, spomenula bi se spasitelja svoga, koj sebe takodjer naziva brižnom kvočkom, pak bi

rekla: „Sakrit ću se pod kreljuti ljubavi tvoje, da me skrivenu mine svaki neprijatelj.“ Ako ju je tko nedjeljom pozvao na kakovo veselje, liepo bi mu zahvalila, otišla u svoju sobicu i rekla: „Isuse, ti ljubavi moja, kako bi se veselila bez tebe? Ti si najsladja radost moja!“

Pobožnu ovu službenicu božju snadje nenadana nesreća; silno ju naime ritne konj i prelomi joj ruku. Ljute je ona trpjela boli, ali trpjela sve dobrovoljno iz ljubavi Isusa, te i srećno preminula. Posliednja joj rieč bijaše presladko ime Isusovo.

U stališu svakom mogu
Ljudi služit dobrom Bogu;
Svak se može posvetiti
Te za uviek blažen biti,
Vršeć božje zapovjedi
Bud' u dobru bud' u biedi.
To je prva i najveća
Još na ovom svietu sreća!

6. Sv. Barbara.

Uzor pravog poznanja Boga.

Otac svete Barbare bijaše u Nikomediji, velikom gradu na Iztoku, bogat i odličan

gradjanin, nu zajedno i ljut neprijatelj Isusove vjere. Da se Barbara, vrla i liepolika njegova kćerka, neupozna s kršćani i s njihovom vjerom, zatvori ju otac u nekakovu kulu, gdje je morala jadnica, ni kriva ni dužna, prebivati u samoći. No svagdje nam je lahko spoznati Boga i njega naći, samo ako nam se hoće. Barbara je promatrala ob dan zlatno sunce, ob noć bliedi mjesec i sjajne zviezde, a i druge ljepote prirodne, do kojih joj je iz zatvora dosizalo oko, te klanjala se stvoritelju svega toga, i željela željom, pravo ga spoznati. Usliša ju Bog; kad je naime jednom nevjernik joj otac otišao nekamo od kuće, dade se obučiti u kršćanskoj vjeri i pokrstiti. — Kako zgodno priliku imaju kršćani sada, spoznati pravoga Boga! Nam ga nenaviešća samo sunce, mjesec i zviezde, dan i noć, nego nas sám on podučava po namjestnicih svojih svaku nedjelju i svetak. Jao nam, ako ga neslušamo vjerno!

Kad je sv. Barbara odrasla, hotio ju je otac udati; ali se ona zavjetovala, Isusu ostati vjerna. S toga izjavi svomu otcu liepo čedno, da je kršćanka, da se klanja trojednomu Bogu. Ove rieči razpale joj otca na toliko, da ju je hotio onaj čas usmrtiti. — Djeca su dužna slušati otca i majku; ali ako im što nalažu, što je proti zapovjedim

božjim, onda ih nesmiju po slušati; jer većma nam se je bojati Boga, nego ljudih.

Razjareni otac dotjera sám pravu svoju kćer pred sudca nevjernika, pak ju obtuži, da je kršćanka. Sudac ju stane liepo i milo nagovarati, nek se pokloni krivim bogom; ali mu Barbara odgovori srčano, da je pripravna prije umrieti. Zato zapovjedi, izbiti ju volovskimi žilami i svu razmrcvariti, a zatim zatvoriti u tamnicu. Ob noć ukaže joj se sám Isus, ozdravi ju i pokriepi. — Srećne su one duše, koje vjerno služe Gospodinu svomu. Makar i majka ostavila svoje diete, Isus se neće zaboraviti službenicah svojih.

Drugi dan sv. Barbaru dovedoše opet pred sudca; a on ju opet stane nagovarati na krivoboštvo. Ali kad ništa nije mogao opraviti, naloži, nemilice ju iztući i sise otrgnuti; a zatim ju za vlasi po gradu povlačiti i razbieljenim joj željezom prižigati rane. U preljutih ovih bolih uviek je gledala k nebu, i srdačno molila: „Gospodine! nek me neostavi možna ruka tvoja; s tobom mogu sve, a bez tebe ništa!“

Napokon naloži sudac, odsjeći joj glavu. Pa gle! nečovječni otac sám ovrši ovaj nalog, pravoj svojoj kćeri odrubi glavu. Ali u nebo zavapi opačina ova, koje nije minula kazna od Boga; jer okrutnoga otca, kad se je vraćao kući, pogodi s neba smrtonosna striela. — Ovako

sve, što je rodjeno od Boga, oblada sviet, uči sv. Ivan. Naša sveta vjera dobitnica je svieta.

Otcu — majci se pokorit,
To nam i Bog zapovieda;
Al' za volju ni njim tvorit
Nesmješ, što Bog prepovieda.

7. Sv. Brigita.

Vrla i vriedna žena.

U Švedskoj zemlji rodila se sv. Brigita. Bijaše kći odličnih nu i bogoljubnih roditeljah, koji su bili kraljevskoga roda. Već u trećoj godini dobe progovori sv. Brigita, i to tako liepo i mudro, da je svim bilo za čudo. Kad joj je umrla majka, odgojivaše ju tetka u strahu božjem. U desetoj godini dobe slušala je tako liepu propovied o gorkoj Isusovoj muci, da je od onoga časa uviek imala pred očima propetoga Isusa. — Blago onim dušam, koje vjerno slušaju rieč božju; one su kano marljive pčelice u proljeće, koje svako jutro neumorno okolo lete, sabiru med po cvieću, i nose ga u košnice. Ako si na svakoj propovjedi jedan samo nauk usade u srce, naskoro će jim se u njem nastaniti Isus.

Odmah onu noć poslje propovjedi vidjela je sv. Brigita Isusa, kako propet na križu, sav krvju obliven, grozne trpi boli. Motreć zapita ga ona, tko ga je tako grozovito izranio? A on joj odgovori, da oni, koji neobdržavaju njegovih zapoviedih, i tako mu slabo ljubav vraćaju za ljubav. — I naše grehote obnavljaju Isusove rane, a griešni ga zavodnici propinju na križ, kad nevine ubijaju duše.

Pri djelu je sv. Brigita najradje promišljala Isusovu muku, a promišljajuć svakda žuhko plakala. — Isusova muka nek ti bude, dievo, najljepše ogledalo. Kada te uzmame razkoši i naslade ovoga svieta, pogledaj, što je trpio za tebe spasitelj tvoj, pak negubi dragocjenih njegovih zaslugah. Kada ti se pričini koje djelo pretežko, ili kada te snadje kakova tegoba ili nevolja, pomisli na Isusa, kako je on dragovoljno trpio za tebe. Na svetom križu najljepše uči nas Isus kršćanski živjeti.

Kad je sv. Brigita odrasla, zaruči ju otac s jednim knezom. Ona si izprosi od otca jednu godinu, da se uzmogne valjano pripraviti na udaju. Čitavo je ovo ljeto molila, postila i preporučala se Bogu, nek joj blagoslovi ženitbu, nek ju čuva grieha, dade vjerna muža, dobru i poslušnu djecu, ako je to sveta njegova volja. — Nu kako se u naše

doba pripravljaju djevojke na udaju? Nje većinom prate na udaju same razkoši, zabave i razveseljenja, gizda i kitnja tiela, zločeste družbe, a dapače gdjekoje i nesramne grehote; pak zato ima toliko nesrećnih ženitbah. Na griešnu putu nikad nije moći naći prave sreće.

Sv. Brigita, kad se udala, živjela je u ljubavi i slozi sa svojim mužem, djecu si brižno gojila, rado molila, siromake podpomagala, te ovako jasno pokazala svim mužem i ženam, kako je moći i u ženitbi služiti Bogu. Ona se često takodjer izpoviedala i pričešćala, da ovako uviek živi u milosti božjoj i prijateljstvu s otcem nebeskim. Po smrti svoga muža kano udovica još je vjernije služila Bogu; obučavala naime djevojke, na dobro svjetovala ljude, opominjala sviet na pokoru i poboljšanje; ali uz to i sama živjela u oštroj pokori. Bog objavi službenici svojoj mnogo tajnah; a ona ostavi osobam ženskoga spola liep izgled i primjer, kako se imaju ponašati kano djevojke, kako kano žene, kako kano udove, da srećno stignu u nebo.

Troje liepo cvate cvieće,
Od kog ljepšeg neima veće:
Dievam liljan nevinosti,
A ljubica vjere ženam,
Sunčanica pobožnosti
Liepo cvate svim udovam.

8. Sv. Cecilija.

Zaštićenica angjeoska.

U Rimu se rodila sv. Cecilija iz plemenite krvi; al bijaše i ponašanjem čedna i hvale vriedna, te već od nježne dobe vjerna službenica Isusova. Ona se zavjetova Isusu, ostati djevicom. — Dobro je, zavjetovati se ili zagovorom obvezati Bogu, ako ga čovjek vjerno ovršava; nu bolje je, nevezati se nikakovim zavjetom, nego prekršiti ili neizpuniti učinjenoga. Zato ti je potrebno, s izpovjednikom se svakda posavjetovati prije, nego se obvežeš kakovim zavjetom ili zagovorom.

Sveta se Cecilija udade kasnije za mladića plemenita roda, imenom Valerijana, akoprem to nije bilo po njezinoj volji; ovako je hotio otac joj i mati. Odmah po vjenčanju očitova ona svomu zaručniku, da se je zavjetovala Bogu, ostati djevicom, veleć: „Valerijane! mene čuva angjeo, koj štiti moje djevičanstvo. Pazi se, mene dotaknuti, da Bog proti tebi neplane srdjbom svojom!“— Kada se dobro razumije muž sa ženom, i žena s mužem, onda lahko jedan drugoga čuva oda zla, kako sv. Cecilija zaručnika svoga.

Valerijan je štovao djevičanstvo svoje zaručnice, pak takodjer i izjavio, da se kani

pokrstiti, kad bi samo vidio angjela. Cecilija mu odgovori: „To nije moguće, dok nebudeš kršćen.“ S njegovom ga privoljom pošalje k Vrbanu papi, koj je za onda radi progonstva živio u zabiti. Sveti ga Vrban poduči u vjeri i okrsti. Kad se je vratio natrag doma, najde sv. Ceciliju moleć, a pokraj nje dva angjela u nebeskom sjaju, i svakomu vienac u ruci. Od onda su zajedno — muž i žena — hvalili i slavili dragoga Boga. — Kamo sreće, kad bi se svi muži i žene zajedno molili dobromu Bogu; združena molitva mnogo vriedi pri Bogu.

Kasnije Valerijan takodjer svoga brata Tiburcija predobi kršćanskoj vjeri. Sveta ga Cecilija obuči u vjeri, a okrsti sv. Vrban. „Danas te pripoznajem za pravoga svog rodjaka, reče onda Tiburciju sv. Cecilija; jer si iz ljubavi pravoga Boga pogrdio bogove krive.“ — Da si je svaka rodbina ovako dobra, da se većma brine za spas duše, nego za vremenito blago: koliko bila bi srećnija! Ali žalibože rod se većinom mrzi i inati, te ovako srne u nesreću. Kako je to grdo i ružno!

Kad je to doznao pokrajinski namjestnik, naime da se je pokrstio Valerijan i brat mu Tiburcijo, dade ih uhvatiti, te obodvojicu pogubiti; jer nisu hotjeli odstupiti od kršćanske vjere. Nu popanu i sv. Ceciliju, pak

joj odsieku glavu. Nevine dušice sve ove trojice angjeli odpratiše u nebo.

Sveta je Cecilija takodjer uz milozvučnu glasbu ili muziku pjevala na slavu dragomu Bogu; zato se sada štuje kano zaštitnica glasbe. — I tebi je lahko pjevati, dok ti srce čisto i nevino u grudijuh kuca; lahko ti je pjevati, veleć:

Ja pjesmicu
Radostnicu
Zapjevam si rado;
Tuge nije,
Srce mi je
Zaigralo mlado.
Bože prosti —
U milosti
Mislim da sam tvojoj.
To je drago
Moje blago
I slast duši mojoj.
O angjele!
Te vesele
Čuj glas pjesme moje.
Ti me straži
I pokaži
Put u dvore tvoje —
Božje dvore,
Gdje se more,
Pjevati do vieka,
U radosti

Blaženosti —
Neka bude, neka!

9. Sv. Cita.

Bogoljubna dieva seljanka.

Ljepotom je. liepa dieva dušom nevina, pravom je plemenšćinom plemenita srcem čista, neizmjernim blagom bogata ponašanjem čedna i poštena. Ako i jesi siromašna roda, samo ako imaš troje ovo blago, dosta si bogata; nu ako ga izgubiš, sav ti ga sviet neće već moći povratiti. Ovako je mislila Cita, bogoljubna dieva-selakinja, kad se odpravljala u grad u službu. — Kamo sreće, kad bi ovako mislile djevojke sadašnjega vieka, pak se obvezale zavjetom ili zagovorom, radje izgubiti sve, nego pogaziti svoju nevinost, kad se spremaju služit u gradove ili krčme, gdje su im obično tolike zamke nastavljene! Nu i kamo sreće, kad bi takodjer živjele onako bogoljubno, kako sv. Cita!

Ona je svako jutro rano uranila, pak ako joj je moguće bilo, pošla k svetoj misi, a zatim se marljivo prihvatila posla. Često se izpoviedala i pričešćala, te ovako razžarena ljubavju Isusovom lahko pretrpjela sve tegobe, i srećno nadvladala sve napasti. — Djevojku,

koja se često pravo izpovieda i dostojno pričešća, neće dati Isus zavodnikom u ruke. Samo one, koje riedko kad idu na sv. izpovied i pričest, a ob tom gušće u zločesta družtva, samo se ovakove dušom mrtve griešnice lahko premame na grieh.

Omladinu najvećma spačuju i kvare nesramni razgovori i nepoštena družtva. Ako rado slušaš nepristojne rieči, rado pjevaš nečedne i nesramne pjesme, i rado se zabavljaš s nesramnici: ah, onda već umira nedužnost tvoja, a umrieti će ti prvom prigodom. Zato se je sv. Cita pomnjivo čuvala plesa i svakog pogibeljnoga družtva; nikad nije izustila nijedne nepristojne rieči, a niti jê hotjela čuti. Slugu, koj ju je hotio jednom poljubiti, udari za uho, i zagrozi mu se, pritužiti ga gospodaru, ako se je neokani. — Svaka se djevojka lahko obrani zavodniku dobrim ili zlim, samo ako hoće, ako joj se srce nije utopilo u pùtenih nasladah. Teže je obladati nutarnje, nego izvanjske neprijatelje.

Vrlo je pogibeljna mreža djevičanstvu takodjer gizdava nošnja i izprazna kitnja. Gizdavo i tašto odjevena djevojka postane lahko razuzdana griešnica. Zato se je sv. Cita odievala priprosto i svomu stališu primjerno; radje je dala u ime božje, nego da bi potrošila na preskupo odielo, koje nebi dolikovalo njezinu stališu; jer je znala dobro, da

djevojke u gospodskom odielu vrlo rado nasljeduju takodjer gospodske zločeste navade, a ne njihove krieposti i vrline.

Od pamtivieka su zločesti i opaki mrzili dobre i pravedne; a ovako se je godilo i svetoj Citi. Nju je mrzila ostala družina, dapače nekoje ju je vrieme i gospodar s gospodaricom prezirao i zametavao; ali to je sve ona trpjela dobrovoljno Isusu za volju, koj je takodjer bio ružen, grdjen i preziran. Budući da se je ponašala krotko i ponizno, a nevriedjala nikoga, svakomu pako dobro činila: zato su ju kasnije svi obljubili, a i posluhnuli, ako je koga pokarala. Četrdeset i osam godinah služila je jednoga gospodara; jer je znala, da si nije dobro prebirati službe i često ih mienjati. Kako je liepo i bogoljubno živjela, onako je takodjer i preminula sveto i bogoljubno. Siromašna bijaše na zemlji, ali je sada bogata u nebu. — Neželi si, draga dušo! griešnomu se zdopasti svietu, nego samo k nebu diži srce svoje. Netuguj, ako te i prezire sviet, pogledaj radje na nebo, pak si zapjevaj veselo:

Griešni za me sviet nemari,
Evo njemu isti dari:
Za njeg niti ja nemarim.
Neg za Boga predobroga,
Pak Isusa premiloga;
Njega rado srcem darim.

*

10. Sv. Cvjetana (Flora).

Izgled, kako valja dobro činiti.

Sveta se Cvjetana rodila u Španjolskoj zemlji. Otac joj bijaše Turčin, jer su za onda Turci gospodovali u Španjolskoj; mati joj pako bijaše bogoljubna kršćanka, koja ju liepo obùči u kršćanskoj vjeri. Već je od mlada bila sv. Cvjetana osobita prijateljica siromašnim, te jih pomagala, što je bolje mogla. Ali dobrih svojih djelah nije kazala ljudem, nego potajno činila dobro, jer je mislila: „Bog sve zna i vidi, a i ono, što se učini na skrovno," i: „Netreba znati ljevici, što dobra čini desnica," kao što je preliepo učio Isus. — Tko dade u ime božje, posudi Bogu. Ali neće nam Bog naplatiti onoga, što učinimo za volju ljudem, što učinimo zato, da nas ljudi vide, pak za to hvale; onda već primismo plaću, te joj se neimamo nadati od Boga.

Sv. Cvjetana već je u djetinstvu rado postila, premda bijaše slabašna i nježna. Što je pritrgla sebi, ono je dielila siromakom. — Postiti po svakoga je dobro i spasonosno, a svakomu griešniku neobhodno potrebno. Post pomori grehote i pomogne našoj duši dospjeti u nebo. Sretan on, koj se od mlada priuča postu.

Sv. Cvjetana rado je takodjer molila; a navlastito, kad ju je stao progoniti pravi njezin brat, i pritužio ju sudcu Turčinu, da je kršćanka. Srčano stupi ona pred sudca nevjernika, bez straha izpovjedi Isusovu vjeru i radostno dade za nju mladjahnu svoju glavicu. Dobra ju njezina djela odpratiše u nebo. — „Pobrinite se za prijatelje, opominje Isus, koji će vas jednom primiti u rajska prebivališta.“ Tjelovna i duhovna djela milosrdja čekaju nas gore u nebu. Njih nam nemože izjesti hrdja, niti molj zgristi, niti ukrasti tati, a niti ista smrt oteti. Sve ćemo ostalo izgubiti, samo dobra djela ona će nam ostati za uviek.

Ako dobrim svojim djelom
Samo ljudsku tražiš hvalu,
Od ljudih ćeš ti u cielom
S hvalom plaću steći malu.
Bog je platac; zanj ti radi
Jer po božju on nagradi.
Osim njega nije prave
Niti plaće, niti slave.

11. Sv. Dorotea.

Milena zaručnica Isusova.

Poradi svete Isusove vjere dovedoše svetu Doroteu pred sudca krivobožca, koj ju

dade nemilice iztuči i izmučiti, jer nije hotjela zatajiti svoje vjere; ali ju Bog pokriepi, da je sve srčano i dobrovoljno pretrpjela za Isusa. — Premda smo slabašni stvorovi, ipak možemo sve po onom, koj nas kriepi i jači.

Videć sudac, da je nemože odvratiti od kršćanske vjere ni najgrozovitijimi mukami, obsudi ju na smrt. Tomu se ona vrlo poradova; jer, kao što je rekla, naskoro će prispjeti u rajsko blaženstvo nebeskoga svoga zaručnika. Na putu na stratište porugljivo ju zaprosi nekoj mladić nevjernik, imenom Teofil, nek mu pošalje iz raja ili perivoja svoga zaručnika cvietja ili voća. Svetica mu to obreče, te veselo, kano na vjenčanje, stupi na stratište. Prije, nego je krvniku podmetnula glavu, zaprosi ga, nek malko pričeka, dok se pomoli Bogu. Dočim je molila, pristupi k njoj prekrasan mladenac, i preda joj u preliepoj košarici tri mirisna cvietka, i tri zrele jabuke. Sv. Dorotea to obodvoje pošalje Teofilu, a zatim dragovoljno si dade odsjeći glavu. — Ovako dobri Bog već na zemlji izpunjuje ljudem pravedne želje, ali još će jih ljepše izpuniti u nebu, u rajskom blaženstvu.

Upravo se je Teofil sa svojimi drugovi porugljivo razgovarao o tom, što mu je obećala sv. Dorotea, kad-no al na jedan put pristupi k njemu angjeo u slici mladića, pa

mu progovori: „Ovo ti cvietje i jabuke šalje Dorotea iz perivoja svoga zaručnika!“ To Teofila razsvietli upravo onako, kako sv. Pavla onaj dogodjaj na putu u Damask. Teofilu se otvore oči, te spozna, da je jedina kršćanska vjera prava vjera; pa zato odrekne se krivobožtva, dade se pokrstiti, te prolije krvcu za Isusovu vjeru, kako i sv. Dorotea.

O veselite se, dušice čiste i nevine, koje vjerno služite Isusu, svojemu gospodinu; jer „niti je oko vidjelo, niti uho čulo, niti čovječansko srce poćutilo, što je Bog pripravio onim, koji ga ljube.“

Glušili te, kak im drago,
  Dievo, sladkim obmamami
Zavodnici, ter sve blago
  Obetali zakletvami:
Nevjeruj im, dievo mila!
  Nit neslušaj rieči medne,
Već jim srce zatvorila;
  Jerbo jako su ozledne.
Nego, dievo, Isus blagi
  U srcu ti nek prebiva,
On ti bio milko dragi,
  O njem nek ti duša sniva!

12. Sv. Eudoksija.

Primjer, što vriedi bogoljubno pjevanje.

Nesretne su one djevojke, koje se žele dopasti griešnomu svietu budi tjelesnom ljepotom, budi sladkimi razgovori, budi pako nepristojnim pjevanjem. Njim se godi, kako Eudoksiji, koja je ovim načinom tako duboko ogreznula u griešni i razuzdani život, da nije već marila ni za Boga, ni za dušu.

Dugo poživi ona u nesretnom ovom stališu. No na svu svoju sreću začuje jednom o pol noći pntnika redovnika, koj je noćio blizu njezina stana, kako je pjevao pjesmu o sudnjem danu; kako je pjevao, kolike strahote čekaju na drugom svietu griešnika, a kolike milote i dobrote čovjeka pravednika. — Čedne, liepe pjesme Bogu su istô tako mile, kako mu je mila i molitva; one čovjeku ganu srce, kako i najljepša molitva. Koliko bi manje bilo smutnje i spačke, kad bi mladići i djevojke mjesto nepristojnih i nesramnih pjevale pjesme čedne i bogoljubne; mnogu bi dušu oteli paklu, kako i pobožni redovnik Eudoksijinu.

Dočim je pazljivo slušala žalovito pjevanje, osviesti se sv. Eudoksija, i probudi joj se duša iz griešnoga sna. Čim se je razdanilo, pošalje odmah po bogabojnoga onog redovnika, pa ga zaprosi, nek joj potanje

razloži istine opjevane u čuvenoj pjesmi. Kad je ona čula redovnika govoreć o strahovitom sudu božjem, padne pred njega, i zamoli savjet, što joj je učiniti za spas neumrle svoje duše. — Kad se nebi oglušivali srcem svojim opomenam božjim, koje nam se pojavljaju sad u našoj duši, sad opet glasaju po propovjednicih i izpovjednicih, koliki bi griešnici lahko zadobili milost od Boga!

Zatim si Eudoksija strgne s tiela nečednu i zavodljivu odjeću, pak se zaodjene oštrim pokorničkim odielom. Pridruži se družbi bogoljubnih djevicah, te od onda svedilj je prosila si milost od Boga. A Bog usliša skrušene pokornice mili glas, povrati joj opet duši sladki mir i pokoj, pokriepi ju svojom miloštju, da je sve tegobe i nevolje hrabreno pretrpjela, dapače i umrla za svetu Isusovu vjeru.

Ovako pohlepa za dobri ovoga svieta i njegovimi nasladami omami omladinu, te zavede na griešni život; mudra pako opomena mnogu dušu navrati na pravu stazu. Ako se bojiš, očito koga opomenuti ili pokarati, a ti zapjevaj bogoljubnu koju pjesmu, n. pr. o smrti, sudu, paklu ili nebu, pa će odmah utihnuti nepristojne rieči i zamuknuti nesramni jezici, te neće već vriedjati Boga. Na to nas napućuje sv. Pavao, veleć: „Opominjajte se medju sobom hvalopjevi

i duhovnimi pjesmami; pojte veselo od srca Bogu!“

Ružne želje kad te more,
Duh uzhiti k nebu gore
Pjesmom liepom, zanositom.
Duh će ti se okriepiti,
Angjeo mu priskočiti
Na obranu jakim štitom.
Čednu pjesmu nebo čuje,
Angjeo se njoj raduje
Revni čuvar duše tvoje.
A ružnoj se zlobno smije
Zlotvor duše, jerbo mnije:
Eto meni duše moje!

13. Sv. Eufrazija.

Uzor djevojačke poniznosti.

Poniznost je sveta dolina djevojačkoga srca, u kojoj nikne i cvate najljepše cvietje djevičanskih kriepostih i vrlinah. Toga nam je živ primjer sveta Eufrazija.

Ona bijaše bližnja rodjakinja cara Teodozija, te se već u petoj godini dobe sva posvetila Isusu. Brižna njezina i pobožna majka sveudilj je ljubljenu svoju kćerčicu preporučala Isusu i Mariji govoreć: „Isuse gospo-

dine moj premili! štiti i brani ti ovo diete, jer samo tebe želi, u tebe se ufa.“ — Blago onoj djeci, za koju se otci i majke pobožno Bogu mole; otčeve molbe i materinje suze nikad po zlu neprodju pred Bogom!

Već u mladjanoj dobi pridruži se ona družbi bogoljubnih djevicah, da se ukloni griešnomu i hinbenomu svietu. Odrekne se slave i lastih ovoga svieta, zaboravi na visoki svoj rod, te bijaše medju duhovnimi sestrami kano i najprostija služkinja. Rada je drugim postiljala postelju, rado pometala sobe, nosila vodu u kuhinju, kruh pekla, riečju: nijedno joj djelo nije bilo preprosto; ona se prihvaćala svakoga, i kako težkoga posla. Ali nesamo poslena, nego bijaše takodjer ponizna i tako prijazna, kano da je zadnja medju njimi. — U najvećoj cieni i pri Bogu i pri ljudih jest ona djevojka, koja ni sama nezna, koliko je vriedna.

Kad je jednom sv. Eufraziju uvriedila nekoja družica, kći prostih roditeljah, nije čekala, da bi ju ona zaprosila za oproššćenje, nego sama klekne pred nju, pak se s njom pomiri. — Budući da što ovakova može učiniti samo krotko i ponizno srce; s toga koj sám do sebe odviše drži, i sám sebe previsoko cieni, on neće lahko ni oprostiti. Nu kako je to nekršćanski!

Dievo mila, ako želiš omiliti Bogu, čuvaj se oholosti! Sve, što god imaš dobra, sve ti je dar božji; ako ti on uzme, što je njegovo, što će onda ostati tebi? „Što imaš, pita sveti Pavao apoštol, što nisi dobila? pa kad si dobila, što se ponosiš, kano da nisi dobila? Ljubezno se pogadjaj i slaži sa svimi, nevriedjaj drugovah ni družicah; ako te pako tko uvriedi, rado mu oprosti, kako i tebi rado Bog oprašća. Ovako ćeš doživiti na svietu mnogo ugodnih danah. „Učite se od mene, kako sam krotak i ponizan srcem; pa ćete si upokojiti duše!" uči nas Isus.

Poniznost i tiha krotkost
Dievam daje pravu vriednost.

14. Sv. Eulalija.

Uzor kršćanske hrabrenosti.

Sveta Eulalija, dieva Španjolka, već u četrnaestoj godini dobe bijaše jača, nego sve muke, kojimi su se trsili krivobožci, odvratiti ju od kršćanske vjere. Zato, jer je od mladosti služila Bogu i čuvala se svakoga zločestog družtva, bijaše oduševljena duhom i hrabrenostju Isusovom.

Okrutni namjestnik nemilo je progonio kršćane. Strahom se prestrašiše svi pravovjernici, ali se nepoplaši sv. Eulalija. Kad je pozvana došla pred sudca, zapita ju on: „Tko si ti?“ ona mu odgovori bez svakoga straha: „Ja sam Eulalija, službenica Isusa, kralja neba i zemlje.“ — Sretna svaka ona duša, koja ovako može odgovoriti. Njoj se netreba bojati nikakovih tegobah ni nevoljah, a niti kako mu drago okrutnih neprijateljah.

Krvožedjni krvolok zagrozi joj se ognjem, pokaže joj strahovita nekoja mučila, te naloži ju prešibati; ali na to sve nasmjehne mu se ona, veleć: „Bog je s menom; nebojim se ničesa!“ — Kamo sreće, da pomisli svaka djevojka, da je Bog pokraj nje, kad ju nestidni nasladnik uznapastuje na grieh! Sveta bi groza obišla sva njezina čuvstva, te božjom bi pomoćju obladala svaku napast.

Bjesnilom razjareni sudac, što nemože predobiti nježnoga djevojčeta, zapovjedi ju nategnuti na raztezalo, željeznimi ju grebeni mrcvariti, i žeravicom joj prižigati bolne rane. Od temena do pete sva u jednoj rani, i sva oblivena krvju, uzklikne radostno: „Isuse, zaručniče moj i spasitelju! u ovih ranah kako liepo sjaje živa tvoja slika! Svi ovi krvavi potezi po

mojem tielu kažu nam živo, kako si ti grozno trpio." Ovako ona sve dobrohotno pretrpi, i preseli se k svomu Isusu u rajsko veselje.

Dušo draga! gledaj mladu mučenicu, kako hrabreno i srčano trpi sve za sveto ime Isusovo; a kako se ti ozlovoljiš odmah, ako ti tko samo malo što na žao reče, ako te samo zub zaboli, ili ako ti Bog pošalje drugu kakovu nevoljicu.

Tko s Isusom trpi ovdje,
Radovat se s njim će ondje.

15. Sv. Eustokija.

Izgled čedne i pristojne nošnje.

Težko grieše matere, tetke, babice i pestinje, koje već u nježnoj dobi djecu odievaju gizdavo, i tako ju priučavaju oholosti. To svjedoči život sv. Eustokije. Ona bijaše rodom plemenita Rimljanka, te već u mladosti nije marila, dapače prezirala sve tašte i izprazne običaje i nošnje ženskoga spola. Nju je veselilo jedino, služiti Bogu i njemu se dopasti. Jednoj se njezinoj tetki nije dopadala čedna i pristojna nošnja mladoga djevojčeta; zato naloži svući s nje priprosto odielo, pak ju zaodjeti gizdavim, nek

bi se nosila kano i druge djevojke. Zapovjedi, narudati joj kosu i nakititi glavu, veleć, da to dolikuje njezinu stališu. Na to se mlado djevče vrlo raztuži. Nu što se je zbilo?

Odmah sljedeću noć ukaže se angjeo oholoj onoj ženskinji, i oštro ju ukori, veleć: „Ti si se drznula, griešnimi svojimi rukami dodirnuti glave, Bogu posvećene; zato će ti obodvie usahnuti, a za dva mjeseca ponest će te na pokop.“ Što joj je rekao angjeo, to se zbilja i dogodi.

Nerazboritim nekojim majkam najveća je slast, vidjeti si kćeri, liepo i gizdavo odjevene; dapače gdjekoje i potajno kradu otcem, čim si kćerim pribavljaju gizdavo odielo. Ali upravo ovakove kćeri, oholostju navedene na grieh, grozne suze svojim majkam tjeraju na oči, i zarana ih spravljaju pod crnicu zemlju. — O nesretna trgovina, kojom se onesreći duša i tielo, kojom se raztepe imovina, odtjera mir iz kuće, izgubi vremenita sreća i vjekovito blaženstvo! Djevojkam je najuzoritija ljepota čistoća srca, najljepše odielo rubenina i odjeća, koju si same načine.

Od onda se je djevica Eustokija još pomnjivije čuvala oholosti i taštine, pak uzela si za učitelja svetoga Jerolima, te dovršila čedno svoje i bogoljubno življenje u Betlehemu blizu jaslicah, gdje se rodio Isus.

Što koristi sva ljepota,
Ako srce nije liepo?
Sva taština je rugota,
Kojom djevče biva sliepo.

16. Sv. Fina.

Uzor djevičanske sramežljivosti.

Sv. Fina bijaše djevojče licem liepo, ali još ljepše nevinim svojim srcem, čistom i sramežljivom dušom. Mnogo mladićah hotjelo se je upoznati s Finom, ali se nijedan neosmjeli ni neusudi rieč joj ponuditi; tako se je čedno i sramežljivo ponašala. — Dobri Bog nevinosti pridruži za družicu sramežljivost, koja ju vjerno čuva, te se od nje odlučiti neda. Sretna ona djevojka, koja ove dvie sestre pomnjivo i brižljivo čuva si u srcu; ona neće tako lahko izgubiti vienca djevičanstva. Dugo će se rumeniti ono lice, koje se rumenilom zarumeni, ako zagleda ili začuje što nepristojna i nestidna. Ako lica neoblieva rumenilo, naskoro će pobliediti, jer mu je umrla nevinost.

Fina je većinom rado bila na samo, a navlastito se klonila zločestih družtvah; jer je dobro znala, da zločesto drugovanje kvari dobro ponašanje. Kad je išla kamo po poslu,

nije postajkala na putu, niti zijake prodavala, a niti se nečedno ogledavala, nego žurno išla svojim putem. — Tko se rado očima pase, nečistu si žeravicu trusi u sèrce, te nemože biti sèrcem čist i nevin. Nečedni pogledi jesu strielice, koje more nevinost.

Nepotriebnimi razgovori trošiti vrieme, to nije veselilo Finu, a navlastito se pomno klonila mužkoga spola. Brižljivo se je takodjer čuvala, koga ogovoriti i dirnuti drugomu u poštenje; jer je dobro znala, da i rieč ubije čovjeka. Samo ob onom rado se je razgovarala, što je bilo potriebno, i to na kratko; jer „mnogo govoriti nije bez grieha.“

No upravo sramežljivo njezino ponašanje mnogim nebijaše po volji. Nekoji su rekli, da negovori zato, jer je ohola. Ali je ona dobrohotno trpila sve krive potvore, te ovako činom svjedočila, kako je srcem krotka i ponizna. — Tko bi rado zadovoljiti svim ljudem i svakomu učiniti po ćudi, sav se smete i zamjeri Bogu.

Bog šiba one, koje ljubi, da ih očisti, usavrši i odostoji rajskoga blaženstva. I Fini pošalje težku bolest, u kojoj bijaše joj trpjeti ljute i žestoke boli. Čim dulje, tim je većma onemagala, a napokon se sama ni ganuti nije mogla. Ali njezina trpljivost zamieni joj kratkotrajnu, vremenitu muku s nebeskim

vječnim veseljem. Mirno i pokojno premine u Gospodu. — **Blaženi oni, koji su srcem čisti; oni će Boga gledati!**

Ak nevina želiš bit djevica,
Sramežljivost nek ti bû družica.

17. Sv. Franciska.

Bogoljubna žena.

Vitko stabalce kako se prigne, onako i raste; a diete kaže već u mladosti, što će biti u starosti. Isto tako i sv. Franciška ili Franjica. Ona se je već kano diete rado bavila kod kuće, stisnula se u kakav kutić, pak se ondje na tiho molila Bogu. U molitvi se razgovarati s Bogom, to joj bijaše milije, nego li se s drugom igrati djecom.

Čemu kano djevojka naviknu, tomu kano žena obiknu. Za volju roditeljem svojim udade se Franjica, te 40 godinah proživi sa svojim mužem u ljubavi i slogi. Krotko i tiho podnosila je ona pogreške i mane svojega muža, te nastojala, ugoditi mu u svem, što nije bilo proti volji božjoj. — Sretna je samo ona žena, koja je miroljubna i krotka. U ženitbi treba trpljivosti onoliko, koliko i svakdanjega krušca. U ljubavi samo i slogi cvate ženitbena sreća.

Svoju je djecu marljivo učila, i odhranjivala u strahu božjem; pak upravo to je djeci najveće blago i bogatstvo. Silno blago djeci većma škodi, nego hasni, ako nisu dobro odhranjena. Kamo sreće, kad bi to uvidjele sve majke, pak se pobrinule djeci većma za dobar uzgoj, nego za pune škrinje blaga. Dobra mati djeci sagradi kuću sreće, a otac ju pokrije krovom.

Sa svojom je družinom sveta Franjica ljubezno postupala, i ponašala se pram slugam i službkinjam tako prijazno i prijateljski, kano da im je rodjena sestra. S družinom je radila, s družinom molila, te joj svako jutro i večer nešta spasonosna čitala ili se s njom bogoljubno razgovarala. A družina ju je ljubila i dragovoljno slušala.—Sretna ona kuća, koju ravna dobra gospodarica; ona je svojoj družini mati vremenite sreće i vjekovitoga blaženstva; ona je više vriedna, nego pune škrinje blaga, te se zlatom ni dragim kamenjem izplatiti nemože.

Nu ako želiš biti jednom dobra gospodarica, nesmješ za mlada živiti razmaženo. Sv. Franjica nije si ugadjala tielu, nego se priprostom zadovoljavala hranom, strogo postila i priprosto odievala, premda je bila visoka roda. — Nepristoji se gospodaru ni gospodarici, ako nisu odlična roda, te ako su zdravi, naposeb jesti. Družini davati zlo-

*

čestu hranu, a sebi pripravljati bolje i izboritije jestvine, nije hvale vriedan običaj. Zajedno treba raditi, zajedno uživati, pak će Bog blagosloviti.

Na zabavah i razveseljenjih nije bilo vidjeti svete Franjice; nego je radje razdielila siromakom, što bi potrošila bila na zabavu. — Ništa nije gorje ni grdje, nego ako se gospodari i gospodarice po više danah klatare po prošćenjih, svatbah, krstitkah i kolinah, a zanemare si dom, djecu i družinu; ovako se lahko izopače i pokvare djeca i družina, kad živu bez svakoga reda i svakoga straha. Kuća bez gospodara i gospodarice jest tielo bez glave; a što je to drugo, nego mrtvac?

A navlastito brinula se je sv. Franjica za mlade ženske, djevojke i žene; davala im djelo i skrbila za zaslužbu, da se nepokvare okolo se klatareć i potežuć; jer je dobro znala, da je lienost plodna mati svih grehotah. Nje je i obučavala tako pomnjivo, kano da im je prava majka. Po smrti svoga muža, kano udova, odrekla se svega dobra ovoga svieta, te pod starost skrbila jedino za nebo. Ona bijaše svim preliep izgled bogoljubna života, no i srećne smrti. — U svakom se stališu može čovjek osrećiti i spasiti, samo ako vjerno i revno obavlja dužnosti svoje.

Želiš sretna biti mati?
Djevstvo nastoj si čuvati;
Jerbo dieva tek poštena
Sretna može biti žena.

18. Sv. Genovefa.

Bogabojna dieva seljanka.

Dievo, koja si u cvietu mladosti, neoslanjaj se na ljepotu svoga tiela; jer lice ocvate brzo, kano i rumena ruža. Nedrži mnogo do gizdave i liepe odjeće; ona se kupuje za novce, a tebi nedaje nikakove ciene ni vriednosti. Nastoj samo, nakititi si srce bogomilimi kriepostmi i vrlinami, kako sv. Genovefa.

Nju porodiše u Francezkoj zemlji priprosti i siromašni roditelji; bijaše liepa uzrastom i strukom, a još ljepša srcem i dušom. Nije ona marila za tjelesnu ljepotu, nego se to većma brinula za to, da živi bogoljubno, i da si nakiti dušu kršćanskimi kriepostmi. — Djevojke, koje si prekoredno kite tielo, rado si zaborave na dušu; dopadaju se istina griešnomu svietu, ali se nedopadaju Bogu. A ovako što su drugo, nego griešnice?

U sedmoj godini dobe pokloni Genovefi sveti biskup German liep križić, koj je od onda uviek nosila na vratu, da neza-

boravi liepoga onoga nauka i opomene, koju je onom prigodom čula od biskupa, naime: da „nemari za gizdavo odielo, nek bude ponizna, i sačuva čistoću.“ Sve to obreče sv. Genovefa, al i ovrši vjerno. — O kad bi na to pomislile sve djevojke, koje takodjer nose križiće na čislu ili na prsijuh, da ih dragi Isus to isto uči! Jer je sv. Genovefa bila čedna i vriedna djevojka, počeli su ju ljudi hvaliti; ali se zato ona neponese, nego dapače ponizi; jer je znala, da se najviše ljudih pogubi slavohlepjem. — Koliko je djevojakah zamamna slava i pohvala lukavih laskavacah lišila nevinosti! Djevojka, koja rado sluša sladke i medne rieči, oglušuje sama sebe, da nečuje opomene ni ukora.

Genovefa je marljivo pasla ovce, te nedužna, kano i one, bijaše vjerna ovčica dragoga Isusa, koj je brižan pastir svojih ovacah. — Kako su sretne djevojke na selu, koje vjerno služe milomu Bogu! Bolje je medju seljaci živiti bogoljubno, ako i siromaški, nego medju gospodom u obilju, a griešno.

Kad je svetoj Genovefi umro otac i majka, ode u bližnji grad Pariz, gdje je takodjer vjerno služila Bogu. Ali upravo zato morala je pretrpjeti mnogo toga. Držali su ju za laži sveticu, vješticu, a sám Bog zna,

što joj sve nisu primislili i kakove krpice prišili; ali ona je na sve to šutila, molila za svoje neprijatelje, ter se nedala nikako odvratiti od bogoljubnoga svog života. Premda je strogo živjela i često bolovala, ipak doživi devetdesetu godinu. Bog joj dade moć i prije i poslje smrti tvoriti mnoga čudesa, da se ovako osvjedoče i ljudi, kako mu je bila vjerna službenica.

U srdašcu svom si snagom
Stan Isusu spremaj dragom;
Čisto onda tvoje tielo
Duhu svetom bit će sielo.

19. Sv. Gertruda.

Uzor kršćanskoga djevičanstva.

Sv. Gertruda bijaše kći bogoljubnih roditeljah. Jer je znala, da se Bog neobzire na plemenit i visok rod, nego da se njemu dopada samo dobro i plemenito srce: s toga se nije odievala gizdavo, nego se trsila živiti bogoljubno. Nju je bolje veselilo moliti, nego se zabavljati; radje je hodila k božjemu stolu, nego na gostbe. Da ostane vjerna svomu Isusu, obveza se zavjetom ili zagovorom, do smrti čuvati svoju čistoću.

Mnogo visokorodnih mladićah snubilo je svetu Gertrudu, dapaće i sám kralj Dagobert ponudi ju blagorodnim zaručnikom; ali ona odgovori: „Neću ovoga, a ni jednoga drugoga; Isus je moj zaručnik!“ — Kamo sreće, da svaka djevojka ovako odgovori svakomu nesramniku, koj ju kani lišiti angjeoske nevinosti!

Po otčevoj smrti ode u samostan s bogabojnom svojom majkom, da može ondje vjernije služiti Bogu, te laglje sveto i bogoljubno živiti. — Kako je od mlada bogomilo živjela, onako je i sveto preminula. Tužnim srcem oplakivahu ju družice, ali radostno odpratiše angjeli njezinu dušu na rajsku svatbu vječnoga veselja.

Sretna ona djevojka, koja po primjeru sv. Gertrude Bogu posvećena živi u samostanu. Ona može lahko reći radostnim srcem: „Ja nisam marila za kraljestvo ovoga svieta ni svu ljepotu njegovu iz ljubavi gospodina svog Isukrsta, kojega sam vidjela, kojega sam ljubila, u njega vjerovala, i samoga njega rado imala“ Ali svaka djevojka nije pozvana na to, da živi u samostanu; i u svietu je moći živjeti onako, kako je Bogu drago. Ljubi samo Boga, i čuvaj se grieha, te vjerno i pomno obavljaj dužnosti svoje: pak ćeš biti na ovom svietu

sretna, a vjekoma blažena; jer iz svakoga starliša otvoren nam je put u nebo.

Želiš živit tù u sreći,
A po smrti raj doseći:
Vjerna budi u svôm zvanju
Pravdi božjoj, svetom znanju.

20. Sv. Izabela.

Milosrdna djevica.

Sretna su ona djeca, koja imaju bogoljubna otca i majku; jer kakovi su roditelji, onakova su većinom i djeca, ako ih pokorno slušaju, kako Izabela, kći kralja francezkoga. U kraljevskom dvoru moglo joj je sve biti, što bi joj god zaželilo srce; ali ona bogoljubna djevojka nije marila za ovaj sviet, nego srcem svojim krotkim i poniznim služila Bogu i živjela pobožno, kako ju je učila bogoljubna njezina majka, sv. Blanka. Pomnjivo je čuvala svoju nevinost, rado čitala svete knjige i marljivo radila za siromake. Mnogoj i mnogoj siroti načini opravu, i odjene mnogo ubogo diete. — Kako je to liepo, ako se bogate kćeri priprosto i čedno odievaju, te mjesto da svoje tielo kite skupocjenim odielom, radje siromake obskrbljuju odjećom, kako sv. Izabela.

Jednom načini osobito liepu kapicu, koju zaprosi od nje brat joj kralj Ljudevit, nek bi mu ju poklonila. Ali mu ona prijazno odvrati: „Ova je kapica prvo djelo mojih rukuh po ovom kroju; zato ću ju dati Isusu, njemu nek bude prvina.“ Pak tu kapicu pošalje bolestnoj nekoj ženi, koju je svim potrebnim obskrbljivala.

Ovako smatrajmo i mi siromake kao Isusove namjestnike, pa će onda i nam reći jednoč: „Ogladnih, pak ste me nahranili; ožednih, pak ste me napojili; ogolih, pak ste me zaodjeli. Istinito vam velim: što ste god učinili i najprostijemu kojemu čovjeku, ono ste meni učinili.“ O kako bogata dužnika i vjerna naplaćnika izabrala si je sv. Izabela, kod kojega se uživa sada preobilne nagrade! — Nu poveseli se takodjer svaka sirota Isusovu obećanju; jer će on naplatiti za tebe, što god dobiš ti mjesto njega. Ako si pako premožna i bogata, neprezirај siromaka ni prosjaka; cieni nje kano samoga Jsusa i pomâži jim u njegovo ime; ovako ćeš ugoditi spasitelju svomu.

Što god damo siromakom,
Neće biti izgubljeno;
Neg u raju bit će svakom
Sve stostruko naplaćeno.

21. Sv. Jana.

Izgled sretne majke.

Sv. Jana rodila se u Betlehemu iz plemenite porodice Davida kralja. Ona bijaše siromašna, nu bogoljubna; rado je čitala i promišljala božanske istine i proročanstva; pa zato ju je Bog osobito ljubio, te osrećio.

Kad je tomu dorasla, udade se, te u ljubavi i slogi življaše s mužem si Joakimom. Njih Bog nenadieli silnim blagom, a niti nenadari mnogimi dobri ovoga svieta, nego osreći mnogo većom srećom, blagoslovivši jim ženitbu i davši dobro djetešce, koje bijaše najveće njihovo blago, najveća radost i veselje. — Što koristi roditeljem ma i koliko blaga i dobarah ovoga svieta, ako ih jade i žaloste zločesta djeca, te jim prikraćuju život? Dobra su i poslušna djeca roditeljem najveće blago i bogatstvo.

Približilo se Bogom odredjeno vrieme, da dodje obećani spasitelj svieta. I sv. Jana, premda već pristara, porodi Mariju, izabranu majku sina božjega, koja je sinula kano jutrena zora nevoljnomu svietu. Predražestnu djevojčicu pomnjivo je odgojivala sv. Jana, učila ju pravo poznati Boga, i vjerno mu služiti. — A to je najljepša baština, koju mogu majke ostaviti djeci. Bogabojna kćerka i razborita žena nemogu se izplatiti ni zlatom ni srebrom.

U liepoj ljubavi i slogi, u domaćem miru proživi sv. Jana dane svoga života s bogoljubnim si mužem svetim Joakimom. Ona bijaše dobra susjeda, milosrdna pomoćnica siromakah, i vjerna službenica božja. Ona nas uči svojim životom, kako mogu sretno i zadovoljno živiti muži i žene, samo ako vjerno izpunjuju dužnosti svoje. Premine sv. Jana srcem pouzdanim u Boga, te ostavi nam premilenu kćerku, kraljicu neba i zemlje. Po svem je svietu na glasu njezino ime; samo kamo sreće, da ju sav ženski spol slavi i časti, te nasljeduje njezine krieposti i vrline!

Dobra, skrbna, brižna mati
Kćerko! prava ti je sreća;
Nju štuj, ljubi, slušaj, da ti
Dobri Bog dá, što obeća.

22. Sv. Jelena.

Darežljiva kršćanka.

Sv. Jelena je mati prvoga kršćanskoga cara Konštantina. Premda priprosta roda, jer je bila liepa lica i tiela, a mudre glave, dobi za muža rimskoga vojnika Konštancija Klora, koj je kasnije bio proglašen za cara. Ali pušljiva bijaše sva njezina sreća, jer još nije poznala pravoga Boga.

Možni Konštantin, sin njezin, krvavo zavojeva proti svomu neprijatelju, te se poboja, da ga nebi nadvladao. On u velikoj brigi i stiski, al eto ukaže mu se na nebu sjajan križ, a na križu napisane ove rieči: „Po tom ćeš znamenju obladati!“ I odmah dade na svojoj zastavi načiniti zlatan križ i ponesti ju pred sobom u boj; pa zbilja potuče neprijatelja svoga. Na to se dade pokrstiti, a s njim i njegova, do šestdeset i četiri godine stara mati, sv. Jelena. Od onoga je vremena svim srcem ljubila Isusovu vjeru, i svakim ju mogućim načinom nastojala širiti. Po gradovih je i selih darivala crkve liepimi i dragocjenimi darovi, a i ponizno s ostalimi kršćani hodila k službi božjoj.

U osamdesetoj godini dobe odputova u svetu zemlju, te u Jerusolimu i po drugih miestih, kud je hodio, učio i trpio Isus, gospodin naš, posazidje liepe i veličanstvene crkve. Na gori Kalvariji dade srušiti krivobožki hram, što su ga sagradili krivobožci iz mržnje proti kršćanstvu, pak opet posvetiti ono mjesto, gdje je bio propet i pokopan Isus. Ovom prigodom nadje sveti križ, na kojem je Isus trpio i umro. Zatim sagradi crkvu u Betlehemu, gdje se je Isus rodio, i na brdu Maslinovcu, gdje je uzišao na nebo. Ovako se ona brinula za slavu božju, ali takodjer učinila mnogo dobra siromakom

svakoga stališa. — Ako i neimaš toliko blaga, da bi mogla učiniti onoliko dobra, koliko ona: imaš ipak liepu priliku u svom stališu služiti Bogu, te po mogućnosti pomilovati siromaka. Tko ima mnogo, neka dade mnogo; a koj ima malo, od mala neka dade, koliko može. Bog negleda toliko na dar, koliko na srce onoga, koj daruje.

U velikoj svojoj starosti materinskom brižljivostju liepih naukah i opomenah podieli sinu svomu Konštantinu, te sveto premine u njegovom naručaju. — Blago onomu, koj premine onako, kako ona; jer će ga dobra njegova djela propratiti u nebo.

Svako dobro učinjeno
Bit će Bogom naplaćeno.

23. Sv. Jelisava (Elizabeta).

Milosrdna pomoćnica siromakah.

Poznata je kršćanskomu svietu darežljivost svete kraljice Jelisave. Mnogi ljudi misle, da je dužnost samo bogatim i odraslim, pomagati siromake; no sv. Jelisava liepo uči svojim životom, kako imaju i djeca siromake ljubezno pomagati.

Mlada djevojčica Jelisava na toliko je ljubila siromake, da je voljela biti medju

njimi, nego medju odličnom gospodom, držeć se riečih svetoga pisma, koje veli: „Bolje je uljezti u dom žalosti, nego u dom radosti.“ Boraviti medju ubogimi sirotami i ostavljenimi udovami, to njoj bijaše najveća slast i radost. Kadkad se je obukla sasvim priprosto i siromaški, te ovako odjevena znala doći medju dvorske gospodje, pa reći: „Ovako bih se odievala, da sam sirota.“ — Kako je to liepo, ako se kćeri odlične, visoka i gospodskog stališa i roda odievaju priprosto i čedno; a kako je grdo i nespretno, ako se kćeri siromašne i prosta roda oholo naduvaju, gospodski odievaju i kite kano pavice. Ovakove će Bog sigurno poniziti.

Po smrti svoga muža življaše sv. Jelisava sasvim priprosto i siromaški; a to zato, da može tim većma popomagati siromake, i tim bolje biti slična Isusu, koj na toliko štuje siromake, da hoće, nek ljudi siromake smatraju kano njega, i nek siromake mjesto njega darivaju. On će nam jednom obilno naplatiti čašicu hladjane vode, koju pružimo siromaku. — O kako se obilne nagrade sv. Jelisava uživa sada na nebu, kad je toliko dobra učinila na zemlji. Tko ovdje dobro sije obilno, on će ga ondje jednom obilno i žeti.

Tko u božje ime daje,
Taj Isusu posudjuje;
Isus pako što duguje
Vjerno svakom naplaćuje.

24. Sv. Julija.

Vjerna službenica božja.

Sveta se Julija rodila u velikom gradu Kartagi u Africi, gdje obitavaju crnci, i to iz plemenite porodice. Grozni i strahoviti vandalski čopori predobiše i popališe ovaj grad, poubiše mnogo ljudstva, a mnogo ga poprodaše u sužanjstvo. Juliju kupi nekoj trgovac iz Sirije na iztoku, imenom Eusebij. Težko li bijaše Juliji biti u sužanjstvu; ali je iz ljubavi Isusa dobrovoljno robovala, svoje posle vjerno obavljala, ponizno se i čedno ponašala; pak zato gospodar njezin, premda poganin, obljubi ju na toliko, da je sám rekao ne jedan put: „Voljio bih sve izgubiti, nego ovu robinju.“ — Ovako omili Bogu i ljudem vjeran sluga i služkinja; a malovriedna družinčeta boji se svatko. Ne za volju gospodarom, ne za vremenitu plaću, nego radi Boga imaju biti sluge i služkinje marljive i vjerne; jer je Bog pravedan i vjeran svih nas plaćnik. Sve imamo činiti Bogu na

čast i slavu, kako sv. Julija, koja bijaše pripravna, svoju krvcu iztočiti za Isusa.

Euzebij podje na trgovinu u francezku zemlju. Odbrodi po dubokom moru i doplovi na otok, koj se zove Korzika. Otočani su upravo onda obslužavali veliku svečanost na čast krívomu svojemu bogu. Ovom su prigodom zaklali vola, pekli ga, plesali i jeli. Euzebij pridruži jim se odmah; a Julija ostane na ladji, moleć se dragomu svom Isusu. Kad je za nju doznao krivobožni poglavica onoga otoka, stane koriti Euzebija, što ima u službi kršćanku, te nagovarati ga, nek ju njemu ustupi. Euzebij se nije dao nagovoriti na to; ali ga zlobni poglavica opoji na toliko, da nije znao sám za sebe.

Sad zapovjedi preda se dovesti svetu Juliju, te ju počme s prva liepo milo nagovarati i prositi, a potlam ljuto joj se i nemilo groziti, da se ostavi kršćanske vjere; ali sve to bijaše uzalud. Naloži zatim, bičevati ju i za vlasi natezati; nu ona je i u ovoj muki slavila Isusa i hvalila govoreć: „Hvala tebi, Bože moj, što si me odostojao trpjeti za tvoje sveto ime! Kako mene natežu za vlasi, tako su tebe trnjem krunili; kako mene šibaju, tako su i tebe bičevali do krvi."

Nemilosrdni se poglavica razljuti nad njezinim postojanstvom, pak ju dade na križ propeti. Veselo ona umre na križu, te ostade do smrti Bogu vjerna službenica.

Kako sv. Julija, tako se neka vlada i svaka služkinja kršćanka po opomeni svetoga Pavla, koj veli: „Vi sluge i služkinje, budite poslušne svojim gospodarom prostodušnim srcem kano Isusu znajući, da će Gospodin naplatiti svakoga za ono, što je učinio dobra, bio on rob ili slobodnjak.“ (Efež. 6, 5. 8.)

U stališu svakom sretna
Možeš biti, ak' si vjerna.

25. Sv. Justina.

Uzor djevičanske postojanosti.

Sveta se Justina rodila u Antiokiji; bijaše kći bogatih, nu krivobožnih roditeljah. Prosvietljena trakom milosti božje dade se nesamo sama obučiti u kršćanskoj vjeri i pokrstiti, nego si takodjer najprije majku, a po majci i otca skloni na to, da su primili kršćansku vjeru.

U Justinu se zagleda nekoj mladić krivobožac, koj je zaželio, da bi mu poklonila

srce svoje, te spojila se s njim ženitbenom svezom. Na to ju je snubio po vjernom jednom svom prijatelju, pošiljao joj list za listom, a i kušao, predobiti joj srce mnogovrstnimi darovi. Ali sv. Justina, Bogu vjerna djevica, nije hotjela primati ni listovah ni darovah veleć, da si je već izabrala mnogo uzvišenijega zaručnika, kojemu kani ostati vjerna. — Kamo sreće, da i sada djevojke srcem Bogu vjernim odbijaju od sebe zavodljive listove i pisma, puna medenih riečih i sladkih obećanjah, pod kojimi se krije gorki jed, sama laž i varka; da odbijaju od sebe zamamne darove, kojimi zasljepljuje jim se duša, da gledajuće nevide očite pogibelji, u koju jadnice srnu. Kamo sreće velim! jer tad nebi prodale tako lahko za komadić sjajna kova ili krpicu svilene tkanine onoga neprocjenoga blaga, nad kojega se gubitkom tolike gorke prolievaju suze, koje se jednom izgubljeno nikakvim novcem nigdje na svietu kupiti nemože.

Ništa za to nije mario mladić, što mu je čista djevica odbijala darove; nesmiri se u srcu, nego ju jednom uznapastova na toliko, da joj nije preostalo drugo, nego u nebo uprtima očima na sav glas zazvati u pomoć čistih dušah zaštitnicu, bl. djevicu Mariju. I zazove ju vičuć: „O djevice priskoči u pomoć djevici!“ A ona joj i

priskoči, jer joj posla milostivih dušah, koje su ju otele bezbožnomu napastniku. — Djevojko, ako te snadje nesreća, pa na te navali grabežljivi vuk, da raztrga tebe čistu Isusovu ovčicu, o zazovi u pomoć prečistu djevicu Mariju, kako ju zazvala sv. Justina, pak će ona i tebe obraniti svakomu napastniku.

Ali zatravljeni mladić nesmiri se još ni sada. Znatnim novcem i darovi podkupi nekojega vračara ili čarobnika, da svojimi čarolijami nevinu i postojanu djevojku skloni na ženitbu; no uzalud. Jer premda je Bog dopustio nečistomu duhu, čistu djevicu dan i noć napastovati najgadnijimi misli i požudami: ipak ona sve to sretno nadvlada, te Bogu održi vjeru. Čim bi joj se u glavi uzrojile nečiste misli, ili stalo joj se srce podžigati plamom griešnih požudah: odmah bi se prekrižila i zazvala u pomoć bl. dievu Mariju običnom svojom molitvom: „O djevice, priskoči u pomoć djevici!“ pak bi ju onaj čas minula svaka napast. Ovako je sveto živjela čista ova djevica; a kako je sveto živjela, tako je sveto i preminula, spojivši s bielim viencem djevičanstva rumeni vienac mučeničtva. — Uči se, djevojko, od svete Justine, što ti valja učiniti, kada ti se uzroje u glavi nečiste i nepristojne misli, kad ti se srce stane podžigati

ognjem griešnih pohotah; onda se i ti pobožno prekriži, u srdačnoj molitvici srce svoje podigni k Bogu, te zazovi u pomoć prečistu djevicu, zaštitnicu i vjernu pomoćnicu proti svakoj, a navlastito ovakovoj napasti.

Na grieh ak' te sviet uzvabi,
Ili srce tvê uzmami:
Zov' Mariju pomoćnicu,
I premožnu zaštitnicu.

26. Sv. Katarina.

Mudra dieva kršćanka.

Što može djevičanstvo, to vidimo na svetoj djevici Katarini, rodjenoj u velikom gradu Aleksandriji u Egiptu. Ona bijaše bogata, krasna, a i rodom plemenita djevojka, ali takodjer razborita i mudra, te na toliko vješta svetim znanostim, da je znanjem i mudrostju nadkrililа mudrace, koji su se s njom pustili u prepirku.

Zlobni car Maksiminijan, kršćanstva i djevičanstva glavni neprijatelj, nakani svetu djevicu lišiti prave vjere i Bogu mile nevinosti. S toga ju stane najprije nagovavati sladko i milo, nuditi ju zlatom i srebrom, da bi se

okanila kršćanstva; ali to sve nezasliepi mudre djevice. Kad s njom nije mogao ništa opraviti s dobra, zagrozi joj se grozovitimi mukami i smrtju, ako neprivolji na njegov zahtiev; ali nedužno srce, u kojem kraljuje Isus, neprestraši se svega toga. Sv. djevica ostade stalna i postojana, kano čvrsta hridina uposried uzburkana mora, od koje se odbijaju razjareni valovi morski. — O kad bi sve djevojke bile tako mudre, te pod nikakovu cienu nedale djevičanstva, bio napastnik, tko mu drago, bio prostak ili velikaš, bio bogataš ili siromak; nedale na nikakav način, ni s dobra ni zla; jer im lahko otme ništarija, česa im sav sviet dati nemože.

Nečovječni car pošalje po svoje mudrace, da ju oni sklone na ono, što se je njemu htjelo; ali je sveta djevica tako mudro odbijala njihove prigovore, i tako krepko svjedočila o istini, da su se i oni obratili na pravu vjeru. Razjareni car zapovjedi, mučiti ju na kolu, oštrimi noži naperenom; ali se razdrobi to kolo na pogled djevičin. Napokon naloži odsjeći joj glavu; te ovako se okruni ona dvojim viencem: djevičanskim i mučeničkim.

Što ćete odgovoriti jednom Isusu na sudu vi slabe djevojke, koje se lahko dadete na zlo nagovoriti nestidnim napastnikom? vi, koje od njih na dar primate prstenje, novce,

rubce i druge stvari, kojimi vas zasljepljuju? Sve će vam ovo biti na vjekovitu pogubu..

O slaba je narav naša;
Al' je s Bogom ipak jaka.
Bog ju drži i uznaša
Nad zla djela i opaka.
Poznajući svû krhkoću
Tko se bori za čistoću:
Toga vienac slave čeka
U nebesih tja do vieka.

27. Sv. Klara.

Vjerna učenica Isusova.

U gradu zvanom Asisi, u Italiji, rodila se sv. Klara. Već je od mlada žarkom ljubavju ljubila Isusa i sva se njemu posvetila. Upravo je u ono vrieme sv. Franjo Serafinski, u istom mjestu rodjen, po gradovih i selih živo i krepko opominjao ljudstvo na pokoru i poboljšanje života. Kako bistar potočić, koj natapa uvehlo cvieće, te ga opet ozeleni: onako su tekle njegove opomene, te mnogo Bogu nevjernih srdacah oživile i predobile Bogu. I sv. Klara, kad ga je govoreć čula, sva se odluči posvetiti Bogu i njegovoj službi. — O kad bi se i tebe, djevojko mila,

tako rado primale liepe opomene tvojega otca i majke, učiteljah i izpovjednikah; koliko bi se onda manje suzah prolievalo medju nami!

Sveta se Klara združi s više djevicah, pa zaprosi svetoga Franju, nek im ustanovi stanovita pravila i red, po kojem bi živile. S veseljem sveti ovaj muž zadovolji njezinoj prošnji, te odredi jim prebivalište, gdje su zajedno Bogu služile, marljivo radile i brinule se za spas duše. Sv. je Klara liepo nasljedovala Isusa siromaštvom, neimajući ničesa svoga ni toliko, kamo bi samo glavu položila. Svakdanji si živež pribavljala radnjom, svojima rukama. — Netuži, djevojko, ako si roda siromašna; jer čim si siromašnija, tim si sličnija Isusu. Brini se samo za to, da budeš bogata kriepostmi i dobrimi djeli, kao što bijaše sv. Klara.

Dragi Bog odluči svakomu čovjeku nekakovu tegobu; a to zato, jer ga ljubi. Svetoj Klari posla dugotrajnu bolest. Cielih dvadeset i osam godinah trpljivo je podnosila svoju nevolju, te svim bolestnikom ostavila liep izgled, kako imaju nasljedovati Isusa, i služiti si nebo.

S Isusom ak' želiš kraljevati,
Križa, biede nesmješ se bojati;
Jer nevolja, križ, trpljenje,
Vječno nosi nam življenje.

28. Sv. Kristina.

Uzor kršćanske postojanosti.

Sv. Kristina bijaše kći gradskoga načelnika, koj je bio krivobožac, te nemilosrdno progonio kršćane. Mlada Kristina bijaše srcem dobra, tiha, krotka djevojka. Težko joj milo bijaše kršćanah, kad su ih grozovito mučili. Njoj bijaše za čudo, kako postojano trpe; pa zato ih srcem obljubi. Bog joj dade priliku, podučiti se u kršćanskoj vjeri i pokrstiti. — Ovako svaki, koj milosrdje čini, milosrdje i nadje.

Svom dušom zauzeta za kršćansku vjeru, razdrobi sve domaće krive boge, pak ono zlato i srebro razdieli medju siromake. Krvoločni otac dade ju zato tako izbičevati i razmrcvariti, da joj je siroti meso na komade visjelo s tiela. Nu ona je to sve voljno trpjela za kraljestvo nebesko, te nehtjela zatajiti svoga Isusa.

Otac srdit kano lav zapovjedi, privezati ju na kolo, pod kolom naložiti oganj, polievati ju uljem, i sve malo po malo obraćati nad ognjem. Ali neostavi Bog vjerne službenice svoje. Plamen navali na okolo stojeće, nje zahvati i opâli, a niti se nedotakne čiste djevice. Otac joj umre onaj čas od težkoga jada. — Ovako Bog svoje štiti i brani.

Dijon, koj je nastupio otčevu službu, zapovjedi, odvući ju u crkvu krivoboga Apola; ali sv. djevica ni neprekorači još praga, već padne s oltara bolvan i sav se razdrobi; a Dijon umre naglom smrtju. Za njim preuzme načelničku službu Julijan; on naloži, svetu djevicu strielicami prostrielati. Bog ju pomilova i pozove njezinu dušu u rajsko veselje. — Drago je nebo, i silom se stiče kraljestvo nebesko; tko uztraje u dobru do kraja, on će se spasiti.

Postojana u trpljenju
Budi, dušo moja!
Čeka vječnom u življenju
Tebe kruna tvoja.

29. Sv. Kunigunda.

Bogoljubna žena.

Sv. Kunigunda ili Kunica. rodjena u Njemačkoj, bijaše kći plemenitih i odličnih roditeljah, koji su ju brižljivo odhranili u strahu božjem. Ona se nije hotjela priučati ili vaditi razmaženosti i lastnu životu, premda bijaše visoka roda; jer je znala, da razmaženu mladost rado sliedi nesretna starost. — Tko si želi sretno živjeti, neka se priuča od

mladosti, zadovoljavati se priprostom hranom i odielom; ovako će dobro proći u svakom stališu.

Sv. se Kunigunda udade za Hinka, koj je kasnije bio izabran za rimskoga cara. Njih se obodvoje zavjetovalo Bogu, u zakonskom stališu živjeti djevičanski kano brat sa sestrom; a ovaj zavjet ili zagovor obdržavali su vjerno do smrti. — U ženitbi je najveća sreća sveti mir i sloga; samo iz njih kako mužu tako i ženi potiče svako dobro.

Ali žalibože, nadje se takodjer mnogo zlobnih jezikah, koji s vražjega nazloba rane zakonsku ljubav, naruše mir medju mužem i ženom, te posiju razdor i neslogu. Ovako se dogodi takodjer Kunigundi i Hinku, premda je svet bio jedan i drugi. Zlobni naime ljudi ocrniše sv. Kunigundu, da je nevjerna Hinku, i na druge da se hita očima. Dugo je ona dobrohotno, mirno i trpljivo podnosila ovu klevetu; ali kad je stao i muž o njoj zlo i krivo misliti, pozove Boga za svjedoka, te je bosima nogama hodila po razbieljenom železju bez svake i najmanje boli. — Zlo čini onaj muž, ona žena, koja sluša zlobne ogovore; živ si pakao zažižu sami sebi, kad stanu sumnjati jedan o drugom. U ovakovu jadu neima utjehe, neima pomoći nesretnomu mužu — ženi. Ako sve svjedočanstvo nepokoristi ništa, neka se srdačnom molitvom obrate k Bogu, pak sve trpljivo podnose.

Nu dužnost je takodjer, bezodvlačno prositi za oprošćenje. Mužu — ženi u srdnji nek nezapadne sunce. I Hinko klečeć zaprosi za oprošćenje nedužnu svoju ženu, svetu Kunigundu, te ju od onda po sav život nikad već nije raztužio.

Po smrti svoga muža ostavi sv. Kunigunda svjetovnu čast i oblast, pak ode u samostan ili klòštar, gdje je u zadruzi s ostalimi duhovnimi sestrami marljivo radila, pobožno molila, sveto i bogoljubno živjela. — Ovako ima svakoj udovi prva biti briga, dopasti se Isusu, i što više učiniti dobra. Udove, koje živu griešno, kojim su na jeziku nepristojne i nečedne rieči, koje i u svom domu i svem susjedstvu zameću i podpaljuju razpre, nemir i neslogu, jesu polag riečih svetoga Pavla već za života mrtve.

Kako je sv. Kunigunda sveto i bogoljubno živjela, onako se je i liepo pripravljala na put u vječnost. Rado je slušala čitajuć koga kakovu bogoljubnu knjigu, i pobožno se molila Bogu. Napokon pokriepivši se svetotajstvi umirućih, pokojno premine u Gospodinu, i podje za svojim mužem, primit nebesku krunu.

Kad nebi žene, po primjeru svete Kunigunde, toliko marile za svjetsku taštinu, za skupocjeno i gizdavo odielo, za gizdu i kitnju, za razmaženo i mehkopùtno življenje;

nego kad bi tim većma ljubile skromnost i poniznost, mir i slogu, ljubile uredan i strog život: koliko bi više bilo sretnih muževah i ženah, koji su nesretni zbog toga, što neživu onako, kako bi jim dolikovalo.

Čistoća skup i poštenje
U ženitbu sretnu vodi;
Sretno pako tad življenje
U ženitbi vjernost rodi.

30. Sv. Lidvina.

U bolesti trpljiva djevojka.

Djevojke, u ovaj sviet zaljubljene, najvećma veseli liepo gladko lice; njim se najbolje dopadaju lukavih hinbenikah sladke i medne rieči i hvale: kako su liepe i krasne, dražestne i mile, blage i dobre; ali upravo to je najpogibeljnija mreža, kojom lovi griešni sviet nevino djevičanstvo. Liep izgled mudra i razborita ponašanja djevojkam jest sveta Lidvina.

Njezini roditelji bijahu siromašni doduše, nu pošteni i bogoljubni kršćani. Ona bijaše liepa licem, ali još ljepša i plemenitija dušom. Kad je spetila, da se ljudske za njom otimaju oči, zaprosi srdačno dragoga Boga,

nek bi ju sačuvao one nesreće, u koju je tjelesna ljepota zavela toliko djevojakah. Bog ju usliša i pošalje joj težku bolest, koja je Lidvini obćuvala zdravu dušu. Sirota naime padne na ledu, prelomi si rebro; na to težko oboli, te nepridigne se s postelje cielih trideset i osam godinah.

U toj je bolesti trpjela ljute i žestoke boli; jer joj se sušila ruka, gnjila u njoj utroba, strahovito ju boljeli zubi; njoj jadnici nebijaše lieka pod suncem. Nu veća, nego sve ove njezine boli, bijaše njezina trpljivost. Nikad neizpusti iz ustijuh žalovite rieči, te čim je više trpjela, tim je više željela trpjeti po primjeru Isusovu iz ljubavi prama njemu. Svim susjedam bijaše ona živ izgled kršćanske trpljivosti.

Bez patnje neima čovjeka pod nebom, a bez nje neima ni spasa. Ali kvar samo, što si ljudi netrpljivostju gube zasluge, što netrpljivo podnoseć nevolje dvogubo trpe, te si u stradnji i patnji neznadu pomoći. — I sveta je Lidvina tužila i žalostila se prvih godinah bolne svoje i tegobne bolesti; duh joj doduše bijaše voljan, ali tielo slabo. Nu poduči ju bogoljubni nekoj duhovnik, nek se sva izruči Bogu i svetoj njegovoj volji, svoju muku i svoje boli neka spoji s Isusovom mukom i s njegovimi bolmi, te nek se veseli nagradi, koja ju čeka u vječnosti. Po ovom

naputku trpjela je nesamo dobrohotno, nego i radostno.

Godi se često, te domaći neimaju pravoga potrpljenja ni pomilovanja s bolestnikom; a još češće nije moći bolestniku ugoditi, te ovako bivaju od jedne tegobe dvie. I sv. je Lidvinu dvorila vrlo zločesta ženska, koja je vrlo nemilo postupala s bolestnicom; ali sve to voljno pretrpi sv. Lidvina te više put i reče: „Meni je lahko, strpiti se s njom za volju Isusu, koj me tako uči; a i njoj za volju, da se poboljša."

Bog svoju službenicu već za života proslavi čudesi, a još većma poslje smrti. U petdeset i trećoj godini dobe preseli se sv. Lidvina u ono prebivalište, gdje neima već boli, niti smrti, niti patnje, gdje mine sve prijašnje, što je čovjeka kinilo na zemlji.

Čuvaj se, da lice milo
Nebi tebe prevarilo;
Ono brzo ocvate.
Voljno svoje križe nosi,
Za ljepotu duše prosi,
Kâ u nebu viek cvate.

31. Sv. Ljuboslava. (Julijana.)

Uzor žarke ljubavi kršćanske.

Od krivobožnih roditeljah rodjena sveta Ljuboslava dade se potajno pokrstiti. Njoj,

krasnoj i bogatoj djevojci, dodje u snuboke Eulezij, odličan i ugledan zaručnik, koj je upravo onda postao namjestnikom. Ona obeća uzeti ga, ako se okani krivih bogovah, te uzsluži pravomu Bogu. — Tako djevojke neka negledaju na visok rod, niti na blago, nego onakovim zaručnikom neka pruže ruku, koji vjerno služe Bogu. Čemu vam blagorodni i bogati snubci, ako su nevjerni i razuzdani ljubci.

Zbog Ljuboslavinih riečih jako zaboli srce njezina otca i namienjenog joj zaručnika; a to tim većma, jer se tomu ni s daleka nadali nisu. Na to uznastojiše svom silom, nagovoriti ju na ženitbu; ali bezuspješni ostadoše i jalovi svi njihovi napori. Otac ju prošiba do krvi, a zatim ju izruči namjestniku, namienjenomu njezinu zaručniku, koj je gledao, svakim mogućim načinom predobiti postojanu djevojku; ali ona sve jednako ostade kod svoga, veleć, da će ga uzeti, ako uzvjeruje u Isusa. Nu on se je izvinjivao i izpričavao, da se boji zamjeriti caru. Na to mu rekne sv. Ljuboslava: „Ako se ti bojiš umrloga vladara, kako smješ nagovarati mene, da zatajim vječnoga, neumrloga kralja?!“ — O koliko putih napastnici djevojkam obećavaju zlatne gore, obriču i zaklinju se, da će jih uzeti; ali kamo sreće, da im nebi povjerovale! Tko se

neboji Boga, tko se nepokorava njegovim zapovjedim, kako bi on mogao biti vjeran? Kratko će postanuti vrieme, pak će se hinbena njihova ljubav izvrgnuti u žestoku mržnju i ljuto neprijateljstvo.

Namjestnik ljut, kano ljuta guja, što ga Ljuboslava nije hotjela posluhnuti, naloži, objesiti ju na drvo za liepu njezinu kosu, pak ju polievati raztopljenim olovom. Nu pokriepi ju Gospodin, da je iz ljubavi prama njemu sve dragovoljno pretrpjela, a zatim i u tamnici nadvladala sve napasti. — Koliko ima napastnikah i napastnicah, a navlastito po vragu podkupljenih i najmljenih ženskinjah, koje zapliću neizkusne djevojke u malovriedna i griešna poznanstva, koje prenašaju poruke i kojekakova pisamca, te jih napućuju na bogumrzke opačine i grehote! Tko ovakove sluša, pasti će vragu pod oblast; jer su ovakovi ljudi vražji najamnici i najamnice.

Zatim su svetu Ljuboslavu grozovito mučili: trli ju na kolu naperenom čavli i oštrimi noži, živim ju ognjem prižigali, namakali u razbieljeno olovo; ali sve to pretrpi dobrovoljno iz žarke ljubavi pram Isusu. Videć toli težke muke i toli žestoke boli, te njezinu trpljivost i stalnost iz puke ljubavi pram Isusu, obrati se na pravu vjeru sto i trideset krivobožacah, i povjerova u Isusa

Ovako dobri primjeri ljude poboljšavaju, dočim ih zločesti pogoršavaju.

Namjestnik ju napokon obsudi na smrt. S izvanrednim veseljem podje na stratište sv. Ljuboslava; a i ondje opominjaše na dobro one, koji su ondje bili, te napokon si dragovoljno dade odsjeći glavu, čim zasvjedoči, da je ljubav jača, nego smrt.

Sretna duša, koja Boga
Predragoga ljubi svoga;
On je ovdje njoj zaručnik,
A u nebu vjeran plaćnik.

32. Sv. Lucija.

Nevina i dušom krepka djevica.

Sv. Lucija, rodjena u Sirakuzi, velikom primorskom gradu u dolnjoj Italiji, bijaše kći bogoljubnih roditeljah. Bila je još diete, kad joj je umro otac; no brižljiva ju majka Eutikija liepo kršćanski odgoji, te odraslu obeća za zaručnicu blagorodnom jednomu mladiću. Ali to nebijaše volja božja, a niti Lucijina; pa zato se niti neizpuni.

Njezina je mati mnogo godinah bolovala s krvotoka, i nikakova joj ljekarija nije mogla pomoći. Sv. je Lucija olakšavala nevolju majčinu, koliko je najveć mogla, i to

pomilovanjem i vjernom dvorbom. U Kataniji, gradu iste pokrajine, zbivaše se za onda množtvo čudesah na grobu sv. Agate. I sv. Lucija odputova onamo sa svojom majkom, da joj izprosi željno zdravje. I Bog dade zaspati sv. Luciji na grobju. U snu ukaže joj se sv. Agata, pak joj naviesti, da će joj ozdraviti majka radi tvrde njene vjere, i da će biti ona, naime Lucija, kano djevica i mučenica isto tako štovana i čašćena u Sirakuzi, kako je ona u Kataniji. Na to se veselo probudi, i najde si majku podpunoma zdravu. Za ovu preveliku milost obodvie srdačno zahvališe Bogu, i nagovori sv. Lucija svoju majku na to, da joj je dozvoljila svoj diel imetka razdieliti siromakom i obrekla, nesiliti ju već na udaju.

Sretno se povratiše obodvie u svoj dom u Sirakuzu, i Lucija stade odmah s majkom dieliti imovinu siromakom. Kad je to doznao Licijan, namienjeni Lucijin zaručnik, odmah ju obtuži Paškaziju, carskomu namjestniku u gradu, krivobožcu, da je ona kršćanka. Okrutnik ovaj zapovjedi odmah, pred sebe ju dopeljati, pak uznastoji svom silom, premamiti ju na zataju prave vjere. Ali bez svakoga straha odgovori mu djevica, da se kani klanjati samo pravomu Bogu, učinio on s njom, što mu drago. „Ti si razsipnica, rekne joj srdito namjestnik, svoj si liepi imetak raztepla medju klateže i lienjake; ti dušom

i tielom nesramnice!« Lucija mu na to odgovori: „Svoj sam imetak dala na vrlo dobre kamate, razdielila ga potriebnoj svojoj braći i sestram, te nisam razsipnica. A niti sam nesramnica; jer sam sačuvala svoje djevičanstvo. Nego ti si nesramnik, koj mamiš i siliš duše, da zataje Boga; ti za zemaljsko, vremenito dobro daješ nebesko i vječno.“ Razpaljeni namjestnik otresne se na nju: „Zamuknut ćeš, kad te metnem na muke!“ Na to će sv. Lucija: „Kod božjih službenikah neće utihnuti rieč božja; jer obeća sám Isus, da će iz njih govoriti duh sveti, kad budu stali pred kralji i poglavari.“ Zapita ju Paškazij: »Je li i u tebi duh sveti?« Reče mu ona: „Svi, koji živu sveto i čisto, hram su božji, i duh sveti prebiva u njih.“ Na to joj odgovori okrutnik: „Dat ću te otjerati u bludionicu, pak će te ostaviti duh sveti.“ Odvrati mu ona: »Ako i zapovjediš, na silu me osramotiti, nu ako ja neprivoljim: još će jedan put tako liep biti vienac moga djevičanstva.“

I zbilja pakostni namjestnik naloži silom odvući sv. Luciju u nesramničku kuću, nek bi ju ondje lišili njoj toli miloga djevičan-

skoga vienca; ali je niti više najkrepčih junakah nije moglo ni s mjesta maknuti. Na to zakrikne namjestnik: „To je čarolija!“ No rekne mu sv. Lucija: „To nije nikakova čarolija, nego moć božja.“ — Vidite djevojke, kako čuva Bog čiste djevice, koje se kako sv. Lucija hrabro brane proti griehu. Njih neoblada nitko!

Namjestnik zapovjedi zatim, sve na okolo nje naložiti drva, pak ju sažgati. Ali ona i uposried živoga ognja ostade živa i zdrava. Napokon namjestnik srdit i ljutit naloži, odsjeći joj glavu. Kad je začula sv. Lucija smrtnu odsudu, padne na koljena, pomoli se za svetu crkvu, da ju dobri Bog umiri svetim mirom, a zatim dragovoljno pod mač metne glavu, a čistu svoju dušu izruči dragomu Bogu.

Nezaboravite, djevojke mile, da ste i vi dragom cienom kupljene službenice Isusove, da je i vaše tielo hram duha svetoga, koj imate čist i neokaljan čuvati.

Dva preliepa vienca sjaju
U nadzviezdnom gore raju;
Prvi vienac djevičanstva,
Drugi vienac mučeničtva.

33. Sv. Marija Mandaljena.

Uzor zbiljna poboljšanja.

Liep izgled nesretnim djevojkam, koje su zaigrale svoju nevinost, ako se žele spasiti, jest polag svetoga evangjelja sv. Marija Mandaljena.

Ona bijaše očita griešnica; mnoge je ona spačila duše i smutila, te navratila na grieh; ali je ipak nije odbio od sebe dobri Bog. — I tebi, nesretna prevarena griešnice, drži Isus još i sada raztegnute ruke, i želi te opet k sebi, samo ako se kaniš, kako Marija Mandaljena, obratiti k njemu.

Isus, pozvan na objed od farizeja, imenom Šimuna, sjedjaše za stolom; ali oholi gospodar nije znao ni s daleka, koga ima kod sebe. Sada dodje Mandaljena u sobu, sva zaplakana radi svojih grehotah baci se Isusu k nogama, stane milo suze roniti, njimi prati svete Isusove noge, svojimi ih vlasi brisati i mazati dragocjenom mastju. — O kako su dragocjene suze prave pokore, koje izviru iz vrela čiste ljubavi! I ti možeš njimi okajati sve krivnje griešnoga svog života.

Mrzko bijaše farizeju, što je došla ova griešnica. Da je Isus prorok, ovako govoraše sám sobom, znao bi, kakova je to žena; da je očita, razglašena griešnica, te nebi joj

se dao ni dotaknuti. — Ovako griešni sviet prije ili kasnije odrine od sebe griešnika; ali ga za to neodrine Bog, premda ga je težko uvriedio, samo nek nezamudi, pravom se i zbiljnom pokorom obratiti k njemu.

Isus se zauzme za skrušenu i pokajanu griešnicu, i stane ju zagovarati, veleć: „Njoj će biti oprošćeno mnogo, jer je veoma žarka ljubav njezina.“ Zatim se ljubezno k njoj obrati, pak joj rekne: „Oprašćaju ti se griesi; ajd u miru!“ To isto čini i sada namjestnik božji u Isusovo ime na sv. izpovjedi. Sretna ona duša, koja se valjano izpovjedi, te istinski poboljša i pravo spokori.

Od sretnoga ovoga časka nikad se nije Mandaljena odružila od Isusa; nego sveudilj hodila za njim, slušala božanski njegov nauk, pomnjivo ga dvorila, i propratila na goru Kalvariju, gdje je kod njegove smrti stala žalostna pod križem s premilom majkom njegovom. — Ovako mora učiniti svaka prava pokornica; ostaviti mora zločesta družtva, okaniti se kitnje i gizdave nošnje, marljivo hoditi k službi božjoj, te ovako popraviti spačku, kojom je smutila bila druge ljude po griešnom svom životu, te nikad se već nesmje odlučiti od Isusa, dobroga svog pastira.

Kako su Isusu drage duše pokornice, to očevidno pokaza na Mandaljeni. Jutrom na

dan slavnoga Isusova uzkrsnuća pohiti Marija Mandaljena s drugimi pobožnimi ženami k njegovu grobu, zadnju mu izkazat čast i ljubav, pomazat naime presveto tielo njegovo dragocjenom mastju; ali tužne i žalostne nadju prazan grob. Naviesti jim angjeo, da je Isus uzkrsnuo od mrtvih, a Marija se Mandaljena požuri, kazat to učenikom. Kad se je natrag vratila, sjedne pokraj groba i milo proplače. Zapita ju angjeo prijazno: „Ženo! što plačeš?“ Ona uzdahne duboko, pa progovori: „Jer su mi odnesli mojega Gospodina, a neznam, kamo položili.“ Na to ju još većma obliše suze; pa kad se je ogledala, opazi tobož čovjeka, koj ju popita: „Ženo, što tražiš?“ Mišljaše Mandaljena, da je vrtar, i odgovori plačuć: „Ako si ga ti odnesao, kaži mi, gdje si ga položio; ja idem po njega.“ A na to ju Isus zovne po imenu, i dade joj se prepoznati. Ona pako padne na koljena pred njega, veleć: „Dragi moj učitelju!“ i posegne rukama, da mu ogrli noge; a njega nestade. — Ovako nek traži Isusa svaka grieśnica, i neka milo oplakuje svoje grehote, pa će Isusa sigurno i naći.

Mandaljena je do svoje smrti živjela u oštroj pokori, te po uzkoj stazi poboljšanja sretno dospjela za Isusom u nebo.

Iz ovoga tù života
Dva u nebo vode puta:

Prvi je put nedužnički
Drugi pako pokornički.
Ak zalutaš sa prvoga,
Paz! nezgriеši tad drugoga!

34. Sv. Mandaljena Pacis.

Vrla i marljiva učenica.

Kao što se od mala pozna dobro i plemenito drvo: ovako je nježna Mandaljena, kći premožnih roditeljah, koji su se pridjevkom zvali Pacis, već od mlada čedno i bogoljubno živjela. Rado je Boga molila, rado hodila u učionu, željno čitala bogoljubne knjige i vjerno slušala rieč božju. — Ovakove su djevojčice kano marljive pčelice, koje jutrom svoga života neumorno sabiru, što će kasnije dieliti drugim.

Svoj krušac, što ga je dobila doma za zajutrak ili južinu, te u krasnoj košarici ponesla u školu, putem bi većinom razdielila prosjakom; pak ovako već u mladosti ovršavala dobra djela tjelovnoga milosrdja. Nu skrbila je takodjer, i to mnogo pomnjivije za dobra djela milosrdja duhovnoga. Zato običavaše sakupiti okolo sebe malenu neuku djecu, i tako ju liepo učiti kršćanski nauk, da ju je sve rado slušalo. A uz to ponašala se tako

čedno, da se nitko nije podufao izustiti pred njom kakove nesramne rieči ili učiniti što nepristojna. — O kako su ovakova djeca mila Bogu i svakomu poštenomu čovjeku!

Da neprivikne na slašćice i da se neprivadi na razmaženost i mehkopùtnost, nikad nije jela bez potrebe; pa ovako držala na uzdi svoje tielo i gospodovala svim svojim pohotnjam. — Nenavadite se, djevojke mile, poželiti sve, što vam zagledaju oči, i metnuti u usta sve, česa se dočepate prstima; jer ovakova navada onesreći najviše ljudih, kad neznaju svladati griešnih svojih požudah i pohotah.

Sveta si Mandaljena izabere dragog Isusa za milovana, a navlastito štovaše ga u presv. oltarskom otajstvu. Njoj bijaše najželjnija želja, združiti se s njim na svetoj pričesti. Dok je jošte premalena bila, poći na svetu pričest, svoju je majku svaki dan, kad joj je ona bila na svetoj pričesti, osobito štovala, ljubezno ju grlila, te govorila: „O majčice moja, majčice, kako si sretna, kad u tebi prebiva Isus!“ — Blago dušam, koje se često vriedno i dostojno pričešćaju. Liepo pomladi jutrena rosa krasno cvietje, nu još ljepše oživi dostojna pričest bogoljubno srce.

Pod starost uzrojiše joj se u glavi mnoge napasti proti svetoj vjeri, proti djevičanstvu

proti drugom koječemu; ali ona sretno oblada sve te napasti molitvom, postom, a navlastito čestokratnom vriednom pričestju.

A napadoše ju takodjer težke bolesti i ljute boli; ali to sve dobrovoljno pretrpi. Jednoč ju zapita njezina družica, tko joj daje jakost, sve ovako dragovoljno trpjeti? Mandaljena pokaže prstom na propelo, veleć: „Pogledaj, što je nepresežna ljubav božja učinila za spas moj! Tko pomisli na Isusovu muku, te svoje tegobe i boli spoji s njegovimi, i Bogu izruči: njemu osladne i omili sva patnja i trpljenje.“ Ovako si je od mladosti pa sve do starosti služila nebesku krunu, kojom se sada okrunjena raduje kod svog zaručnika.

Dieve kršćanke! počmite odmah od mlada bogoljubno živjeti, ako želite ovdje sretne, a u nebu biti blažene; jer

Što naučiš u mladosti,
To ćeš znati u starosti.
Što posiješ, to ćeš žeti
Svomu boljku ili šteti.
U životu jer je sjetva,
A po smrti vječna žetva.

35. Sv. Marcelina.

Uzor čedna drugovanja djevičanskoga.

Komu nije poznat glasoviti crkveni učitelj, sv. Ambroz? Sv. Marcelina bijaše njegova sestra, bogoljubna kao i brat. — O kako je to liepo i hvale vriedno, ako se braća i sestre medjusobno opominju na dobro, ako se čuvaju zla, te su si ovako u rodu nesamo po krvi, nego takodjer po kriepostí!

U mladosti sv. Marcelina nije mnogo marila za liepu i skupocjenu odjeću, akoprem je bila visoka roda. Živila je skromno i ponizno, marljivo radila i pobožno molila. Čuvala se zločestih družtvah; čuvala se nesamo razuzdanih mužkaracah, nego i onih ženskinjah, koje se nečedno i nepristojno razgovaraju, jedna drugu na zlo uče i napućuju, ter se rugaju i smiju poštenim i bogoljubnim djevojkam. Mnoga se i mnoga djevojka pokvari družbom s ovakovimi pokvarenimi osobami. — Zato sretna je ona duša, koja živi radje u samoći, te ide uzkom stazom, koja vodi u nebo, kako je to činila sv. Marcelina.

Poslje smrti svojih roditeljah življaše sv. Marcelina u zadruzi s bogoljubnimi nekojimi djevojkami ljubezno i složno. Njezina kuća bijaše obitalište Bogu milih djevojakah, koje su zajednički služile Bogu i medjusobno se opominjale na dobro. — Ovakova zadruga

Bogu je mila i draga; njoj se raduju i angjeli u nebu.

Prava se kriepost mora izkušati i patnjom učvrstiti. I svetu Marcelinu stigne mnogo biede i tegobe. Nutarnja žalost i zlobno ocrnjivanje i ogovaranje ljudsko mnogo joj zadade jada. Ali je to sve trpjela dragovoljno, veleć: „Ako i jesmo nedužni pred ljudmi, pred Bogom ipak nitko nije dosta čist.“ —

Na smrtnoj postelji reče družicam svojim, koje su za njom milo plakale: „Neplačite! do sada je Bog prebivao u meni, od sada prebivat ću ja u njem.“ — Dievo moja! samo vjerno služi dragomu Bogu, pak ćeš si lahko sačuvati dušu i tielo čisto i nevino, te ćeš biti hram božji, i prebivat će u tebi duh sveti.

U tvom srcu Bog prebiva,
Dokle ti je čista duša;
Od zla svakog nju sakriva,
Samo ak' ga vjerno sluša.

36. Sv. Margareta, djevica i mučenica.

Uzor kršćanske duševne jakosti.

Sv. se Margareta rodila na iztoku od krivobožnih roditeljah. Na skoro po porodu izgubi majku; a pestinja ju ili dojka odgoji u kršćanskoj vjeri, te bijaše krotko, čedno

i bogoljubno djevojče. — Sretna su djeca, koju goje dobre i bogabojne čuvarice ili pestinje, koje ju odvraćaju od svakoga zla, a priučaju svakomu dobru. Zločesta družina to je djeci prava kuga.

Kad je Margareta odrasla, uzme ju otac k sebi u svoj dom. Njemu bijaše za čudo, što je malena kćerka bila tako tiha i sramežljiva. Obidje ga slutnja, nebi li bila kršćanka. Zato ju pozove pred se, i zapita: „Jesi li kršćanka? je li to moguće? tko bi ti bio na toliko pomutio mozag?“ Ona krotko odgovori: „Istina, otče! ja sam kršćanka; Gospodin me po svom milosrdju pozva u svoje kraljestvo!“ Otac se začudi, pa rekne: „Nu ipak pomisli, koliko te čekaju grozne muke, ako se nebudeš klanjala bogom svojega otca i svoje zemlje!“ Ona će mu na to: „Vjere u pravoga Boga nemože mi nitko oteti; pripravna sam za svoga spasitelja istu krv iztočiti. Neželim ništa većma, nego da i ti otče s menom poznaš i štuješ pravoga Boga!“ — Kako je jaka živa vjera i goruća ljubav čiste duše! Ona oblada griešni sviet, a neboji se ni same smrti.

Nemilosrdni otac izruči svoju kćer kršćanku vojničkomu zapovjedniku Olibriju, nek bi ju on odvratio od kršćanstva. Zagledav Olibrij

čednu i milenu djevojčicu, zauzme se za nju, te poželi uzeti si ju za ženu, zlatne joj obećaje gore, ako zataji kršćansku vjeru; milo joj se prosi, strašno grozi; ali neopravi ništa. — A djevojke sadašnje dobe rado povjeruju sladkim obećanjem, za neznatnu kakovu i malovriednu stvarčicu prodaju blago nad sve blago, mir srca, poštenje i dobar glas; jer većma ljube sviet i njegove naslade, nego li dragoga Boga.

Zapovjednik se stane Margareti strašno groziti, i naloži joj, odmah javno žrtvovati krivim bogom. Nu kad toga nije hotjela učiniti, zapovjedi, oštro ju prošibati, te joj čitavo tielo železnimi grebeni tako razmrcvariti, da ju samomu njemu bijaše milo pogledati; a zatim ju zatvori u tamnicu. U tamnici se sv. Margareta preporuči Bogu; a on ju sasvim ozdravi, te zajedno pokriepi višnjom svojom jakostju, da je mogla obladati sve napasti i nasrtaje krivobožničke.

Kad je zapovjednik zdravu zagledao sv. Margaretu, čudom se začudi, pa joj rekne: „Gle, kako te rado imaju bogovi, koji su ti tako brzo zacieli rane; zahvali jim, i prikaži im žrtvu!“ Ali odgovori sv. Margareta: „Toga nisu učinili mrtvi bogovi, a niti ljudi; nego to učini sám sin božji, koj oslobadja dušu od grieha, tielo od ranah, i kriepi pravovjernike

svoje!“ Sretna djevica, koja se je tako tvrdo ufala u Isusa!

Okrutni ju zapovjednik dade nanovo mučiti, razbieljenim željezom pržigati, a napokon odsjeći joj glavu. Radostno podvrgne Margareta krvniku djevičansku svoju glavu, a Isusu izruči čistu i nevinu dušu. Neiznevjeri se Propetomu, neodmetnu od prave samospasne vjere; zato na slici drži propelo u ruci. Oblada paklenu hudobu; zato joj se okô pâsa nije grozna zmija.

U tegobah i napasti
Postojani budimo,
Sviet ako nas i nečasti,
U nebesa hrlimo.

37. Sv. Margareta Kortonka.

Uzorita i velika pokornica.

U Italiji, blizu grada Kortone, imadjaše Margareta roditelje svoje: brižljiva otca i još brižljiviju majku, koja ju odhrani u strahu božjem. — Blago onoj djeci, koja imaju dobre otce i majke; kamo sreće, kad bi je samo uviek vjerno slušala! Jer ako i zablude i stranputicom udare dobro odgojena djeca: ipak ju probude iz griešnoga sna

dobri nauci otčevi i majčini, te navrate na pravi put.

Jedva osam godinah stara Margareta izgubi dobru svoju majku, i dobi prestrogu i preoštru maćuhu, dočim joj otac bijaše preblag. Mlado se djevojče stane onako ponašati, kako da se zdopadne svietu, te onako odievati i tielo si kititi, kako da na sebe povuče oči mužkoga spola. Što je iskala, to je i našla. Već u trinaestoj godini dobe sklopi griešno poznanstvo s razuzdanim jednim gospodičićem, te pobježe s njim s doma u sviet, gdje je s njim devet godinah proživjela u grieśnom savezu, kano da mu je prava žena. — Jao onoj zemlji, onomu gradu, kući, gdje se neštuje svetinja ženitbena, gdje se živi po divljački u bludu i preljubu. Nesretni oni mužkarci, a nesretne i ženske, koje ogreznu u griešno blato ovakova života. Jedan se od njih svakako onesreći i vjekoma pogubi, ako zakasni vrieme milosti božje, ili se pako pogubi njih obodvoje; jer je prokleo pravedni Bog grehotu, koja slabi srce, koja se medju kršćani niti imenovati nebi smjela.

Margareti bijaše već dvadeset i jedna godina; ali ona je još svejednako tonula u griehu zasliepljena nečistom ljubavju razuzdanoga svoga i nesramnog ljubovnika. Ovo zlo dogrdi Bogu; zato njemu pošalje smrtni

san, da se je mogla probuditi Margareta, i okaniti griešnoga života.

Oprosti se naime on s Margaretom na njekoliko danah, i odputova, obećav, za kratko se vrieme natrag povratiti. Ona čeka i čeka, al ga nedočeka. Margaretin psić, koj je bio sproveo mladića, cvileć dotrči natrag, i stade ju za odjeću natezati tako dugo, dok se nije odpravila za njim. Podje ona, i dovede ju psetance u nekakovo šikarje izvan grada. Pod grmom nadje mrtvo tielo svoga dragoga. Čim ga opazi, vrisne sva preplašena: »Nesretniče, gdje je sada duša tvoja!« — Ovako se žalostno svrši griešno poznanstvo! Jer veli duh sveti: „Tko se pridruži bludnicam, bit će osramoćen; on će biti crvom za hranu, a duša mu izbrisana iz knjige života."

Odmah zatim Margareta ostavi onaj grad, pošto je prije sve zaprosila za oproščenje, koje bijaše spačila griešnim svojim životom; pak se povrati k svomu otcu, izabere si izpovjednika, te oštroj se podvrgne pokori. — Za velike grehote protrebita je takodjer velika pokora. Ako si i ti, djevojko, toga imena nevriedna, griešnim svojim i nepristojnim ponašanjem smutila i spačila ljude, onda moraš i ti javno pokazati činom, da si se poboljšala i okanila grieha. Prije svega nadji si pouzdana izpovjednika, njega se drži, i vjerno

se vladaj po njegovu nauku i napntku. Dragovoljno mora pokornica podnositi od ljudih sve poruge i pogrde, osmjehe i progone; jer se griešna ljubav ovoga svieta većinom izvrgne u mržnju i neprijateljstvo.

Maćuha nikako nehtjede privoljiti, da bi otac Margaretu primio pod krov. S toga ode u bližnji grad Kortonu, gdje je u trećem redu sv. Franje živjela do smrti u pravoj, istinskoj pokori. Bog joj nesamo oprosti griehe, nego i čudesi proslavi spokorenu svoju službenicu, da vidimo ovako, što vriedi pred njim zbiljna pokora. — Čuvajte djevojke nevinost svoju, nevjerujte sladkih obećanjah, nedajte se napastniku, bio on gospodin ili prostak, neposluhnite ga! Ako si pako dievo koja sagriešila kako Margareta, neodgadjaj pokore, dok ti nemine i neizteče zlatno vrieme milosti božje. Za danas ti dragi Bog, obeća oprošćenje ali ti ga neobeća za sutra.

Pazi, da nesmuti
U tvojoj ljepoti
Tebe, o djevojko, skvareni sviet.
Ak' si sagriešila,
Gledj, da bi omila
Na skoro suzami dušu opet.

*

38. Sv. Marina.

Uzor pravoga poboljšanja.

Već u trećoj godini dobe nauči se Marina od svoje sestre deset zapovjedih božjih Medju svimi najbolje joj se dopala prva i poglavita zapovied, koja glasi: „Ljubi Boga svim srcem, a bližnjega kano sama sebe!“ Pomno se je čuvala zločeste djece, a oblile su ju suze svakda, kad je god vidjela, da tko što zla čini. — O kako je milo djevojče u svojoj nevinosti, podučeno u kršćanskom nauku! Nu i najbolja se djevojka izopači i pokvari zločestom družbom.

Tako i Marina. Kad je naime porasla, upozna se s nesramnom jednom djevojkom, od koje se nauči mnogo zla. Zanemari molitvu i službu božju, pusti se u kitnju i gizdavu nošnju. Kazala se istina pobožnom i bogoljubnom; ali samo na izliku, licomjerno, farizejski. -- Ovako se godi svakoj djevojci, koja se iznevjeri Bogu, a nastoji dopasti se griešnomu svietu.

Već minuše četiri godine griešnoga njezina života, i tekar ju onda obrati bogoljuban nekoj svećenik, te je na novo počela služiti Bogu. — Nije izgubljena duša, koja hodi na sv. izpovied, dok se god nekloni namjestnikah božjih. — Za griehom mora sliediti oštra pokora i zbiljno poboljšanje.

Prvih godinah obraćenja na toliko je Marinu boljela duša zbog griešnoga života, da joj je uz to ginulo i tielo. Cielih četrnaest godinah trpljivo je podnosila grižnju duše i težki nepokoj; a poslje joj Bog istina upokoji i razveseli dušu, ali neostavi posvema bez patnje; jer joj posla težku bolest. Svi su joj se prsti skrčili, i sirota tako omršavi, da je nje bila gola kost i koža. U žestokih bolih bijaše na toliko mirna i trpljiva, da nije izpustila iz ustijuh nikada žalovite rieči niti onda, kad bi ju tko razjadio. Stanovala je u svojoj sobici, a uz nju više bogoljubnih djevojakah, koje su u zadruzi zajedno živjele. Premda bijaše sveudilj na postelji, ipak je svu kuću mudro ravnala. — Ovako se čisti kriepost u bolesti patnjom, kako zlato u ognjenoj peći. Sretan on, koj sve dobrohotno trpi.

Najtežja bijaše sveti Marini posliednja bolest; pa ipak reče svomu izpovjedniku: „Ako me zaokupe i kakove boli, koje mi dobri Bog pošalje, ja ću rado trpjeti do svršetka svieta, ako to bude volja božja.“ Ječalo je istina njezino tielo od žestokih bolih, ali duh njezin bijaše pripravan na sve, što bi god božja bila volja. Ona se sasvim spusti na svetu njegovu volju, dok nije izručila dušu u ruke nebeskomu otcu. — Tko grieši u mlado-

sti, nek se barem u starosti oštro pokori; jer bez pokore griešniku neima spasa.

O djevojke! ostavite
Svu taštinu svieta ovog;
Za čistoću pak skrbite
I ljubite Boga dobrog.
Nasladah će svieta nestat,
A vjekoma kriepost ostat.

39. Sv. Matilda.

Uzor sestrinske ljubavi.

Sv. Matilda, bogoljubna djevica, nesamo da je sama živjela bogumilo, nego se brinula takodjer za bratca svoga Škendera, da i on onako živi. Želeć se dopasti jedinomu Bogu, oduravala je svjetsku taštinu, a i nastojala oduriti ju bratu svomu. Dobri joj Bog dade, te je ona, sveta sestra, takodjer svetoga imala brata. — Kako bi sretna bila svaka kuća, svaka porodica ili obitelj, kad bi se braća i sestre zbilja ljubile medju sobom; kad bi jedni druge odvraćali oda zla, a nagovarali na dobro, kako je sveta Matilda svojega brata!

Kad je odrasao Matildin brat, pak počeo živjeti malko onako, kako baš nije Bogu drago, opomene ga ljubezno sv. Matilda, go-

voreć: „Ti znaš dragi moj brajko! kako sam ja zabrinuta za tvoj spas. Vidiš, kako je naš život malo sličan Isusovu! Gdje je naša poniznost, u kojoj bismo imali sliediti njega? Gdje naše siromaštvo, koje on preporuča riečju i činom? Gdje je križ naše trpljivosti, što bismo ga imali za njim nositi? Posluhni me, pak se odreknimo hinbenoga svieta, koj nas navraća na zlo, koj bi nas mogao vjekoma pogubiti!“

Tronutim srcem odgovori joj brat: „U istinu vidim, da je meni vrlo pogibeljan ovakov život; bojim se za svoju dušu. Preporučam se dakle tebi; ti me vodi i ravnaj, a ja ću te u svem rado posluhnuti! Kako su odlučili, onako su i živjeli; nisu puno marili za dobra i radosti ovoga svieta, nego zato tim krepče jedan drugoga pomagali u nebo.

Sveta je dužnost starije braće i sestarah, mladju si braću i sestre podučavati, opominjati, ako treba i koriti. A težka im je grehota, ako ih vide u zlu i griehu, pa šute ili njihove pogreške sakrivaju pred roditelji i drugimi starijimi; jer ovako bivaju krivci i dielnici istih onih grehotah. A još je gorje, ako starija braća mladju si braću draže, tuku, smućuju ili dapače na mrzke zavode opačine. Zato slušajte stariju si braću i sestre, ali samo u onom, što je pravo; a čuvajte se pomno, od njih naučiti što zla.

Liepo jeste, ak' se braća ljube;
A zlo, ak' si griehom duše gube.

40. Sv. Monika.

Izgled spasonosne opomene.

Sv. Monika u kući svojih roditeljah točila je vino. Svaki je dan malko pokušala vina, dok mu s vremenom i odviš nije priviknula. U kući bijaše starica vriedna i poštena služkinja, koja djeci nije dopušćala uzimati, česa bi joj se pohtjelo, a niti bez potrebe jesti ni piti. Jednom se zavadi s njom Monika, a služkinja ju javno nazove pijankom. Zato je mlado djevojče tako zaboljelo srce, da se je odmah onaj čas odrekla mrzke ove navade.

Kasnije se udade sv. Monika, te zločest ju i svadljiv dopane muž; ali budući ona tiha i krotka, ipak je liepo s njim slagala. Porodi milenca sina Auguština, koj je bio doduše visoko učen, ali ne najboljega ponašanja. Nu sv. Monika tako je dugo za njega molila i suze ronila, dok ga nije svojimi suzami preporodila. On je kasnije bio svet biskup i glasovit crkveni učitelj. Brižna mu majka sladko premine na njegovu naručaju.

Svaki čovjek ima svojih slabоćah, samo kad bi se svaki dao navratiti na dobro! Ali se riedko tko dade s liepa popraviti; većinom se sviet srdi i mrzi one, koji ga kore i opominju na dobro. A dokle god nespozna čovjek svojih pogrešakah, dotle se ni nemože popraviti ni poboljšati. Pa zato i veli mudrac: „B o l j e j e o č i t u k o r, n e g o s a k r i v e n a l j u b a v; b o l j e s u r a n e z a d a t e n a m p o p r i j a t e l j u, n e g o p o l j u b c i o n o g a, k o j n a s s r c e m m r z i.“

Lahko se zla navada potlači,
Poboljšanje ak' se neodvlači.

~~~~~~

41. Sv. Notburga.

Bogoljubna služkinja.

Sv. Notburga, kći siromašnih i bogovjernih roditeljah, služila je kano kuharica u jednom gradu u Tirolu. Bijaše ponizna, čedna, poslena, riečju u svem čestita i dobra djevojka. Blaga njezina gospodarica dopusti joj svaki dan razdieliti siromakom, što je gospodi preostalo na stolu. — Družínče nesmje kradomice uzimati gospodarom, pak davati u ime božje; ali što pritrgne samo sebi, ili što izprosi, ono može dati bez svakoga grieha.
~~~~~~

Po smrti stare gospodje kći pokojnice, Otilija, mlada gospodja zabrani Notburgi, siromakom davati ostanke, i naloži metati je u napoj. Radi toga je milosrdnu Notburgu veoma boljelo srce. S toga svaku se nedjelju i svetak zadovoljavala suhim kruščem i vodom, svoj pako diel jela davala siromakom, da ih nahrani jedan barem dan na tjedan. Ali ni to nebijaše Otiliji po volji. Zato obtuži ju svomu mužu, gospodaru, da tobož vabi u grad potepuhe i kradljivke. Gospodar pričeka jednom sv. Notburga, da vidi, što daje u ime božje. Ona mu pokaže nešto malo jestvine i bočicu vina, što je pričuvala za prosjake. Ali gospodar po volji božjoj toga nije vidio, nego samo malo daščene ostružine i luga, a ovako i prijavi svojoj ženi. Na to nahrupi gospodarica na Notburgu, što je tobož prevarila gospodara, odkaže joj službu i naloži, onaj se čas pobrati iz grada.

Krotka Notburga pokupi svoje stvari, i stane se spremati na odhod; ali za toga Otilija naglo oboli. Zato Notburga i nadalje ostane u gradu, gdje je ljubezno dvorila zlobnu svoju gospodju, prosila ju i opominjala, nek bi se pomirila s Bogom i pobrinula za svoju dušu. Tekar po gospodjinoj smrti otidje iz grada. — Kako je to liepo, dobro činiti onomu, koj nam hoće zlo! Ovakov je pravo diete nebeskoga otca.

Notburga sada podje u službu k seljaku, pri kom je marljivo radila, vjerno Bogu služila, te sretno i zadovoljno živjela. Grad pako sa svetom Notburgom ostavi sva sreća; jer nesreća stizaše za nesrećom njegova gospodara. — Bogoljubna je družina kući velika sreća, kao što usuprot malovriedna služinčad velika nesreća. Bolje je, da kamen leži na onom mjestu, gdje sjedi razuzdano družinče, koje smućuje svu kuću, da bježi od nje blagoslov božji.

Prijašnji gospodar naprosi sv. Notburgu opet k sebi u službu, i dopusti joj, kao nekada, po svojoj volji dieliti siromakom. Pa gle, za nekoliko godinah bijaše opet svega dosta u gradu. Al se i Notburgi primakne zadnji čas, te bogoljubno premine. Prosjaci su ju i siromasi oplakivali kano svoju majku; njezina ju pako dobra djela odpratiše u nebo, gdje se sada obilne uživa nagrade.

Što u ime božje ovdje dadeš,
U nebesih povraćeno najdeš.

4.. Sv. Potamijana.

Uzor djevičanske sramežljivosti.

Sv. Potamijana služila je malovriedna gospodara, krivobožca, koj je živio bludno

i razuzdano, te hotio i nju, služkinju svoju, napeljati na mrzku grehotu. Nagovaraše ju na to s dobra i zla; ali vjerna službenica božja nehtjede privoljiti; jer bijaše pripravna prije umrieti, nego izgubiti svoju nevinost. — I najbolja je služba družinčetu najveća nesreća, ako neima u kući straha božjega. Bolje ti je, malo si zaslužiti i siromaški živjeti, samo ako si pri poštenih i bogabojnih gospodarih. Grieh je nesreća najveća.

Bezsramni gospodar poštenu svoju služkinju izruči okrutnomu carskomu namjestniku kano kršćanku, i podkupi ga, nek ju pogubi. — Poštenoj kršćenici nevalja ostati u onoj kući, gdje joj nesramnik vreba na čistoću; jer iz medoriečne zavodbe na mrzki grieh izleže se svakda neukrotna mržnja i nemilo progonstvo, koje će težko prestati tako dugo, dok neostaviš kuće.

Nemilosrdni namjestnik metne ju na težke muke, i silom ju stane siliti na to, da zataji Isusa, te svomu gospodaru učini po volji; a zagrozi joj se takodjer, da će ju predati vojnikom, nek ju oni oskrvnu; ali ni svim tim neopravi ništa. Na srčani njezin odgovor naloži nekojemu vojniku, imenom Bazilidu, nek ju vodi na smrt. Dosudi joj, da ju svuku do gola, pak utope u kotao kipuće smole. Sramežljiva se djevica prestraši većma toga, što bi imala biti svučena,

nego strahovite muke i groznih bolih. Zato zaprosi sklopljenima rukama, da bi ju pogubili obučenu; a to bi joj dozvoljeno. Dragovoljno se onda preda u ruke krvnikom, koji su ju sve malo pomalo, ciele tri ure, spušćali u kipuću smolu, dok nije čistu svoju dušu izručila Bogu.

Takodjer Bazilidu, koj se je zauzeo za njezinu sramežljivost pred razuzdanim krivobožnim ljudstvom, i njemu izprosi nebesku krunu. — Djevojke, učite se od sv. Potamijane djevičanskoj sramežljivosti. Pristojno zakrivajte golotinju svoga tiela, čedno se odievajte; jer nečedna nošnja i nepristojno ponašanje ubija nevinost. Blago vam, koje jeste i koje ćete ostati srcem čiste; vi ćete Boga gledati!

Sramežljivost tvâ, djevice,
Juternja je rujna zora;
Nje ak' neima tvoje lice,
O djevičtvu nij' govora.

43. Sv. Regina.

Bogabojna pastirica.

Sv. Regina bijaše kći plemenitih, nu poganskih roditeljah. Mati joj umre u njejnom porodu. Otac ju pako dade na dojeėtvo

dojkinji kršćanki, koja ju je podučila u kršćanskoj vjeri i dala pokrstiti. Kad ju je otac krivobožac k sebi uzeo u kuću, pak doznao, da je kršćenica, razjaren ju protjera od kuće k njezinoj dojkinji. Drage volje prime ju pod krov dobra ženica, kojoj je od onda pasla ovce. — Bolje je obitavati na selu medju nedužnom živinicom, nego živjeti u gradu uz ljude griešne i razuzdane. Svaki stališ ima svojih nedužnih radostih, a najviše seljački; samo kad bi se u njem živjelo onako, kako je Bogu drago.

S veselim je srcem Regina pasla maleno svoje stado, i pasuć promišljala vjekovite istine. Rado je mislila na Isusa, koj se zove takodjer dobri pastir svojih ovčicah. Radostno je motrila očima duha svoga sretne pastire na betlehemskoj poljani, gledala ih duhom, kako kleče kod Isusovih jaslicah, kako se klanjaju spasitelju svomu. Svoje srce darova sv. Regina Isusu, milovanu svomu, i obeća za uviek mu ostati vjerna. — Ovako bogoljubno imaju se pastiri i pastirice ponašati na paši, o svetih se stvarih razgovarati, te si ovako kratiti vrieme. Ali često se pastirice i pastiri bezbožno vladaju na paši: nesramne zbijaju šale, skrivaju se, kano da se mogu sakriti božjemu oku, te se na skrovnu kaljaju griehom, koj viče u nebo, koj se ni imenovati nesmje. Bože, smiluj se ovakovim pastiricam i pastirom!

Državni zapovjednik putovaše po onoj okolici, i zagleda dražestnu Reginu, te zaželi ju sebi za ženu. Bijaše joj upravo petnaest godinah; ali ona nehtjede privoljiti na ženitbu s krivobožcem, te izjavi iskreno i prostodušno, da je kršćanka. Stane ju na to zapovjednik s prva milo nagovarati i liepo prositi, a poslje joj se i groziti, neka bi zatajila kršćansku vjeru, pa njega uzela; ali ona Isusu ostade vjerna. Zato zapovjedi, prošibati ju tako nemilo, da je nje bilo milo istim poganom. Zatim ju zatvori u tamnicu; no tamnica se razsvietli, a ona ozdravi.

Drugi ju dan opet dovedu pred zapovjednika, pa kad se nikako nije dala nagovoriti, na zapovjednikov nalog željeznimi su ju grebeni trgali, gorućimi buktinjami ili bakljami prižigali i namakali u mrzlu vodu. Dočim je ona u najvećih mukah i najljućih bolih hvalila Boga, začuje se glas s neba: „Hodi, Regino! okrunit će te spasitelj tvoj krunom rajskom.“ Na ovaj se glas obrati na kršćansku vjeru preko osam sto poganah. — „Bit će spašen onaj, koj do kraja ostane vjeran.“

Prostrani sviet ovaj dvoji
Liep i krasan cvietak goji:
Bieli cvietak djevičanstva,
I crveni mučeničtva.

44. Sv. Ruža.

Uzor kršćanske trpljivosti.

U Americi se rodila sv. Ruža. Bijaše priprosta roda, ali preliepa lica; zato ju prozvaše Ružom, mjesto da ju zovu Izabelom, kao što je kršćena bila. Ruži nebijaše mila tjelesna ljepota, koja djevojke tako lahko zasliepi i prevari, te u nesreću obori; nego se tim većma brinula za to, da bude srcem poštena, i plemenita dušom; pa zato je strogo postila i pobožno molila, po primjeru sv. Katarine Sijenke, koju si je odabrala za uzor i zrcalo svog života, te i odlučila, u djevičanstvu živjeti do smrti.

Da izbjegne prigodi i pogibelji grieha, čuvaše se družtva i svakoga i najmanjega grieha. Tim omrzne zločestim ljudem, koji su ju za to osmjehavali, grdili, ružno otepali i ogovarali. Sve je to dobrohotno trpjela, dapače njoj bijaše drago, što su ju progonili radi svetog imena Isusova.

Sv. Ruža brinula se je takodjer za svog otca i majku, kojim je nosila živež kano marljiva pčelica. Kad je vidjela, da bi njoj odviš pogibeljno bilo, živjeti u griešnom svietu, otidje u samostan sv. Dominika, da može tim vjernije služiti Bogu. — Ovako neka svaka djevojka ostavi ono mjesto, grad ili kuću, gdje bi joj težko bilo, sačuvati se od grieha. „Tko ljubi pogibelj, on će i poginuti u njoj.“

Nu čovjek nemože biti bez napasti; njom se učvršćuje kršćanska kriepost. I svetu Ružu napadoše mnoge napasti; ali sve nje oblada sretno pomoćju božjom. — I mi možemo nadvladati napasti, samo ako hoćemo; Bog nas neda napastovati preko naše moći, to jest na toliko, da nebi mogli nadvladati napasti.

Da se sv. Ruža popne na vrhunac savršenstva, pošalje joj Bog težku bolest. Trpljivo je ona podnosila žestoke boli, i često ovako uzdisala: „Predobri Bože! ti mi samo pošalji boli i muke, ali i razplamti mi svoju ljubav u mojem srcu.“ Mlada jošte dobom, ali kriepostmi bogata dovrši svoj život pun žarke ljubavi pram Isusu.

Bog šiba one, koje ljubi, šalje jim tjelesne i duševne tegobe, te dopusti zločestim ljudem, nemilo jih progoniti. Ali sretna je ona duša, koja dobro prebavi svoju kušnju; jer, budući će biti zatečena pravedna, postignut će krunu, koju Bog obeća onim, koji ga ljube.

Želiš sretno u življenje
Stići jednom vjekovito:
Križ je, bieda i trpljenje
Put onamo, istinito.

45. Sv. Ružalija.

Izgled, kako je spasonosna samoća.

Sv. Ružalija, rodjena u Siciliji u gradu Palermu, bijaše krasna, odlična i bogata djevojka; ali uvjeri se na brzo, kako je podhiban i lukav ovaj sviet, i kakove su pogibeljne sve njegove zabave i naslade. Od straha pred napastnici i s goruće želje u angjeoskoj nevinosti služiti Isusu otidje na planinu u samoću, gdje je više godinah vjerno služila Bogu, i molila za zasliepljene ljude, koji odviš ljube vremenita dobra. — Kad bi djevojke većma ljubile samoću i tišinu, nego huju svieta, halabuku i pogibeljno drugovanje: lahko bi se, kako i sv. Ružalija, čuvale grieha. Ako i ne u pustinju, a ono barem u crkvu ili drugo tiho i mirno mjesto ima poći djevojka, da spozna svoje pogreške, nje okaje, te zaprosi Boga za pomoć i pokrepu proti napastnikom.

Sv. Ružalija po volji božjoj odabra si zadnjih danah života stan na jednoj gori blizu mora, na kojoj u jednoj špilji, tj. duplju u hridi, sladko premine, kako preminu i svi oni, koji su srcem čisti i nevini. Mnogo godinah ljudi nisu znali za njezino tielo, i to tako dugo, dok im sám Bog nje nije dao u velikoj sili za pomoćnicu i zagovornicu. Strahovito naime kuga poče moriti po gradu

Palermu; zato množina stanovnikah pobježe na planine. Ovdje u jednoj špilji nadju sveto njezino tielo, a pokraj njega napisano: „Ja Ružalija, kći Sinibalda, montrojalskoga vlastelina iz ljubavi Isusa odabrah si za prebivalište ovu špilju.“

Čim su donesli tielo sv. Ružalije u grad Palermo, i preporučili se njezinu zagovoru, odmah prestade kuga. Zato si ju kršćani izabraše za pomoćnicu proti kugi, te se po više mjestih preporučiše njezinu zagovoru. — Isus, zaručnik čistih dušah, rado usliša prošnje zaručnicah svojih, samo ako se vladaju po volji božjoj. Blago onomu, koj si sačuva čistoću, on će biti prijatelj nebeskoga kralja.

O nebilo vam težko, kćerke mile, okaniti se zločesta družtva, i ostaviti onu kuću, koja je pogibeljna vašoj nevinosti. Bog će vam biti prijatelj, te vam sve stostruko nagraditi u nebu.

Ako želi zadobiti
Srce tvoje slasti rajske:
Tad će rado propustiti
Sve naslade tu zemaljske.

46. Sv. Sinklektika.

Uzor djevojačkog ponašanja.

Sv. Sinklektika svietli liepim primjerom svim djevojkam, kako mogu dobrim svojim ponašanjem takodjer poboljšati svoje družice.

Ona bijaše kći odličnih i imućnih roditeljah; zato ju je snubilo mnogo mladićah. Ali se ona nehtjede udati, jer je mislila, da joj se laglje brinuti za spas duše u djevičanstvu. — Kad bi ovako mislile djevojke našega vieka, kad nebi gojile kojekakva poznanstva bez znanja i dozvolje svojih roditeljah ili drugih skrbnikah, te željele udati se samo onda, ako im je to Bogom odredjeno: koliko bi tada djevojakah ostalo sretnih, koje sada živu u crnoj tugi i žalosti! Želiš li ostati vriedna i Bogu mila djevica, a ti živi djevičanski, kako sv. Sinklektika.

Ona je rado postila, koliko joj bijaše neobhodno potrebito, onoliko samo jela i pila; jer je znala, da je neumjereno jelo i pilo njetilo nečistoće. Na svoje oči pomnjivo je pazila, na uzdi držala požude i pohote svoga srca, a uz to se i pobožno molila dragomu Bogu. Videć druge djevojke, kako se liepo i hvale vriedno ponaša sv. Sinklektika, uznastojiše i one, onako se ponašati. S toga pohadjale su ju višeput, i prosile, nek ih uči bogoljubno živjeti; a ona je to s veseljem

činila. — A vi razuzdane i nesramne ženske, što činite vi po svojem susjedstvu? Sijete kukolj medju dobru pšenicu; zato ćete jednom kukolj i žeti, te Bog, pravedni naplaćnik, bacit će vas s vašim kukoljnim snopjem na vječni oganj.

Bog dade ostariti sv. Sinklektici; ali ju takodjer pohodi nevoljom. Nekoliko godinah prije smrti oboli od suhe bolesti; ali i nutarnja pustota srca veoma ju je žalostila. Na nekoliko danah pred smrt minuše ju sve boli, i okusi joj duša rajske slasti, u koje ju Bog preseli s ovoga svieta.

Netuguj ni nežalosti se, dušo draga, ako i tebe neveseli kadkada Bog ni razgovor s Bogom. Kakogod iza mračna oblaka tim ljepše prosine sunce: tako će dati i tebi dragi Bog opet duševnih radostih; samo Bogu ostani vjerna.

Tko za menom želi doći,
Za mnom ima on i poći;
Sebe sama zatajiti,
I križem se oprtiti.

47. Sv. Tajda.

Žalostan primjer zavodbe.

Tajda bijaše bistroumna djevojka, ljepota licem, ali ponašanjem grdoba. Budući

zlo odhranjena, te po otcu i majci slabo podučena u dobru, živjela je griešno i razuzdano. — Po nevaljanštini i nemarnosti otčevoj i materinoj koliko se pogubi djevojakah, koje s Tajdom živu griešno i razuzdano.

Ona obljubi dobra i naslade ovoga svieta, a posvema zaboravi na Boga i neumrlu svoju dušu. Na brzo ju nesramni napastnici premamiše na grieh, a naskoro stade i ona mamiti druge, te ovako bijaše svakomu poštenomu čovjeku kamenom smutnje. — Gle djevojko, kamo te vodi pregizdava nošnja, tašta kitnja i griešno poznanstvo! I ti ćeš ovako biti mjesto djeteta božjega službenica vražja i paklena zamka.

Nu neostavi Bog nesretne ove griešnice. Posla joj bogoljubna svećenika, koj ju navrati na pravi put, put poboljšanja i spasa. Žarke njegove rieči otvoriše joj oči; zagleda preružnu grdobu griešnoga svog života, zagleda strahovitu vječnost, koja čeka svakog nespokorena griešnika. Kad joj je ovako milost božja prosvietlila pamet i ogrijala srce, pade na koljena pred svećenika i zaprosi ga, veleć mu: „Otče duhovni, naloži mi pokoru onako težku, kako sam ju zaslužila griešnim svojim životom; ja sam na sve pripravna!“

I okani se Tajda zavodljive svoje nošnje, sažge sve blago, što si ga zaslužila griešnim svojim i razuzdanim životom, ostavi griešnu prigodu, pak ode u samoću, pokorit se oštrom pokorom po naputku duhovnoga svog otca. — Blago duši, bila ona i kolika griešnica, ako vjerno sluša svoga izpovjednika; nju će spasiti prava pokora.

Od prevelike žalosti zbog svojih grehotah nije se usudila ni izustiti imena božjega, nego po nauku svoga izpovjednika milo uzdišuć izgovarala ove rieči: „Ti, koj si me stvorio, smiluj se meni griešnici!“ I smilova se Bog skrušenoj pokornici, oprosti joj sve griehe, te uze ju k sebi u nebo.

Djevojko, koju veseli pjevati kudgod hodiš, dok si srcem čista i nevina, o čuvaj kano zenicu oka dragocjeno blago svoga djevičanstva, da nebudeš morala za njim roniti grozne suze! — Ake si pako do sada sliedila Tajdu po griešnom putu razuzdanosti: neodgadjaj, sliediti ju takodjer po strmoj stazi prave, istinske pokore; jer

Staze vode dvie u rajske dvore:
Nevinosti staza i pokore.
Posuta je prva ružicami,
Druga pako trnjem, bodljikami.
Dušo! koja griehom s prve sajdeš,
Nastoj pomno, drugu da si najdeš.

48. Sv. Tekla.

Primjer, kako se Bog veliča po službenicah svojih.

Bijaše sv. Tekla bistre glave i dobro vješta svjetovnim znanostim; ali sve to nebi je bilo spasilo. Kad je sv. Pavao na apoštolskih svojih putovanjih došao u njezino rodno mjesto, navieščat sveto evangjelje, odmah željno prigrli Isusov nauk, i dade se pokrstiti. Od onda joj najveća bijaše briga, zdopasti se dragomu Isusu, te izpuniti sve, što je obećala na sv. krstu. — Nezaboravi ni ti, dievo mila, na obećanja, učinjena na svetom krstu; ona su zalog tvojega spasa.

Nabrzo saznade se po gradu, da je Tekla kršćanka. Bijaše za onda već zaručena. Zaručnik njezin, otac joj i majka uznastojiše svom silom, odvratiti ju od svete vjere; ali neopraviše ništa. Kad su ju hotjeli prisiliti po poglavarstvu; da bi se udala, uteče k sv. Pavlu. Zaručnik kad je za nju saznao, prijavi to poglavarstvu, a ono ju dade uloviti, i baciti divjoj zvjerini, da ju raztrga. Ali tu pokaže svemožni Bog krivobožcem, da on, gospodar čovječanskih srdacah, da je takodjer zapovjednik lavovah i tigarah, koji nesmiju ništa na žao učiniti štićenikom njegovim, ako im to on zabrani. Grabežljive inače zvjeri nit se nedotaknuše sv. djevice, nego

kano krotki janjci polegoše pokraj nje lavovi i tigri, oblizaše joj noge i povratiše se natrag u svoj zvjerinjak. — Blago onomu, komu je Bog prijatelj i zaštitnik; njemu se netreba bojati ničesa!

Nemilosrdni ju krivobožci baciše u oganj, ali se ona povrati zdrava iz razbieljene peći. — Ovako pokaza Bog svoju moć i veličanstvo po mučenicih svojih i djevicah, koje na toliko prekriepi višnjom svojom jakoštju, da se ničim, ni istom smrtju nisu dali sklonuti na to, da bi se iznevjerili njemu i sv. njegovoj vjeri.

Poslje toga poživi Tekla još nekoliko godinah; a sad joj je ime po svem svietu na glasu. — Čuvati svoju čistoću i nevinost, to je i tvoja dužnost, dievo kršćanka! Kloni se pogibeljnih prigodah i griešnih prilikah, živi skromno i bogabojno, budi čestita, te moli se Bogu, nek te kriepi proti napasti; a to ga prosi navlastito onda, kad izgovaraš u Otče-našu ove rieči: „Neuvodi nas u napast, nego izbavi nas oda zla!“ Ako je s tobom Bog, tko proti tebi?

Pod zaštitom božjom tko prebiva,
Usried lavah sladko on počiva.

49. Sv. Teodozija.

Uzornica žive vjere.

Na iztoku je živjela sv. Teodozija za cara Dukljanina, koj bijaše najljući neprijatelj kršćanski. Oživljena živom vjerom i razžarena žarom žarke ljubavi pram Isusu bijaše sv. Teodozija pripravna trpjeti i umrieti za svetu njegovu vjeru. Upravo je stalo pred sudnicom nekoliko kršćanah željezjem okovanih i čekalo na smrt, kad sv. Teodoziju put nanese mimo sudnice. Prijazno ih ona pozdravi, krepkimi riečmi potvrdi u vjeri, a zajedno i zaprosi, nek se nje spomenu, kad stignu Gospodinu u naručaj. — Nesmjemo se sramiti svojih prijateljah i znanacah u nesreći; naša je dužnost, pomoći jim, što je najveć moguće. Izpoviedati pako svoju vjeru dužni smo onda, kad nas višja oblast pozove na odgovor.

Vojnici, koji su pred sudnicom stražili kršćane, odmah pograbe mladu djevojku, te radi vjere odvedu pred sudca. Pred sudom izjavi ona sasvim prostodušno, da je kršćanka. — Nije nam dužnost, očitovati svakomu, koje smo vjere; no dužni smo, prije umrieti, nego zatajiti pravu vjeru, te ovako biti drugim kamenom smutnje.

Sudac stane s liepa nagovarati sv. Teodoziju, nek se odrekne svoje vjere; ali kad

se je ona tomu protivila i branila, zapovjedi, svući ju i česati željeznimi grebeni. Sve je to dragovoljno trpjela sv. djevica, ali najvećma ju bolelo to, što je bila gola. — Kako je sada sve drugčije kod mnogih djevojakah! Odmah se zasrame zbog bogoljubstva, ako ih koj u ovaj sviet zaljubljen čovjek malko podraži; ali se nestide nepristojna i nečedna ponašanja, samo da se zdopadnu griešnomu svietu.

Nemilosrdni sudac kad je vidio, da je ona i u preljutih bolih ostala stalna u vjeri, zapovjedi, utopiti svetu djevicu; i ovako dade sv. Teodozija za jedino spasonosnu vjeru mladjani svoj i nedužni život. — Niti se mi nesmjemo sramiti svoje vjere i pravo kršćanskog ponašanja; jer veli Isus: „Tko će mene izpoviedati pred ljudmi, njega ću i ja izpoviedati pred otcem svojim; tko pako mene zataji pred ljudmi, njega neću ni ja spoznati za svoga.“

Sveta vjera ključ je neba;
Želiš u raj? nje ti je treba!

50. Sv. Terezija.

Primjer, što valja čitanje dobrih knjigah.

Svetoj Tereziji bijaše domovina Španjolska zemlja. Njezin otac i majka bijahu

ljudi visoka roda, nu i vrlo bogoljubni kršćani. Oni si u strahu božjem odgojiše malenu kćerku, koja je kazala već u mladjanoj dobi, kolika će biti svetica. Jer čitajuć spise o svetih mučenicih tolikom joj je žarom planulo mladjano srce, da je zaželjela, krvcu proliti za Isusovu vjeru. — Blago djevojci, koja rado čita bogoljubne knjige. U njih govori sám Bog, koj je nadahnuo duhom svojim mudre ljude, te jih sklonuo na to, da su ih spisali. Ugodno čovjeku prikrati vrieme liepa knjiga, razveseli mu srce, pa ga obćuva bezposlenosti i dangube te zločestih družtvah.

Prva je i najveća sreća djeci brižljiv otac i brižljiva majka; a tko ih neima ovdje na zemlji, ima predobroga otca i majku na nebu, kako i sv. Terezija. Kad je naime u dvanaestoj godini dobe izgubila majku, pohiti pred sliku majke božje, pak ju zaprosi milo plačuć, nek joj od sada Marija bude majkom.

Terezijinu otcu nisu dopušćali poslovi, dosta pomno i dosta strogo paziti si na kćerku; te ovako se upozna s nesramnom nekom djevojkom, a po njoj i s malovriednimi mladići, s kojimi se nepristojno razgovarala i nepristojne šale zbijala, te bivala dan na dan sve gorja i gorja. O tom svojem poznanstvu kasnije sama reče: „Sad

vidim: u mladosti, kad treba saditi krieposti, kako je pogibeljno, družíti se s ljudmi, koji nepoznaju pogibelji taštine ovoga svieta, te druge navraćaju na nju. Ako bi što svjetovala otcem i majkam, a ono bih je prosila, neka paze, što im je najvećma moguće, s kim se druže njihova djeca. I ja se po ovakovu poznanstvu promienih na toliko, da u mene nije ni traga bilo pravoj krieposti.“

U to se vrieme dočepa još k tomu Terezija nekoliko zločestih knjigah, koje željno uzčita, te si njimi sasvim pokvari srce. Na to se počelo djevojče kititi i gizdavo odievati, vitičiti i rudati si kosu, riečju: njoj bijaše najveća briga, dopasti se griešnomu svietu. — Vidiš djevojko, kako je god na svietu mnogo ljudih napastnikah: tako ima mnogo i zločestih knjigah; njih se čuvaj kano žive vatre, i kloni se zločestih naukah kano ljutice zmije. Prije, nego uzčitaš koju knjigu, pokaži ju duhovnomu svom pastiru, ako neznaš sama, kakova je, da si njom nenaškodiš duši. Zločeste družbe i zločeste knjige to su najveći neprijatelji mladeži.

Sreća po Tereziju, što je za dobe opazio njezin otac pogibelj, u kojoj bijaše mu kćerka. S toga ju dade u samostan duvnam, koje su mladu Tereziju dobrimi nauci i liepimi izgledi bogoljubnog života opet navratili na pravu stazu spasa. Kasnije bijaše du-

hovna mati mnogih djevicah i bogabojnih ljudih; učila ih bogoljubno živjeti, a i napisala mnoge spasonosne nauke. Bog da ju izkuša, pošalje joj težku bolest, a i mnoge druge tegobe i nevolje. Nu sve to dobrohotno pretrpi, te višeput reče izručena u volju božju: „Gospodine, daj mi trpjeti ili umrieti!“

Čitaj, što je liepo, čedno,
Ljubi družtvo samo vriedno:
Dievo, vjeruj, bit ćeš sretna!
Čitaj pako, što nij' čedno,
Ljubi družtvo malovriedno:
Bit ćeš, dievo, ah nesretna!

51. Sv. Uršula.

Izgled sestrinske opomene.

Liepo li trepte sjajne zviezde na modrini nebeskoj, ali još ljepše sjaju svetci i svetice u dvorovih rajskih, a najljepše oni, koji su drugim prednjačili dobrim primjerom, druge odvraćali oda zla, a navraćali na dobro. To je činila sv. Uršula, djevica i mučenica. Rodi se ona, kao što misle učeni ljudi, u Englezkoj iz kraljevske krvi. Sv. Uršula pokaza već za mlada, da će biti svetica na

glasu. Liepo bijaše njezino lice, ali još mnogo ljepše njejne krieposti i vrline. — Izprazna je i ništetna sva ljepota djevojačka, hinbena i tašta sva njihova dražest, ako im srce nije liepo i plemenito, nego dračjem strastih zaraslo, a glava šuplja. Samo čedno i pošteno ponašanje, znanje i vještina svojim poslovom preporuča djevojku; tim zaslužuje svaka, zvati se djevojkom hvale vriednom.

Za ono vrieme nekoj englezki vojvoda osvoji ratobornom rukom krasnu pokrajinu u francezkoj zemlji i razdieli ju svojim vojnikom. Ti vojnici zaželiše si iz svoje domovine ženah; poslaše dakle po zaručnice u Englezku. Nakùpiše mnogo mladih i krasnolikih djevojakah, a medju svimi ljepotom najljepšu i srcem najplemenitiju sv. Uršulu, namienjenu nekojemu vojvodi. Premda je djevojke boljelo, ostaviti milu svoju domovinu, ipak se odvažiše na to, te izručivše se Bogu, odbrodiše morem prama Francezkoj. Ali nebijaše volja božja, dati jih za zaručnice ljudem, jer ih je Isus izabrao za vjerenice sebi. Žestoka naime oluja ili bura baci jim ladju k obali Njemačkoj, i dobrode u znamenit grad, kojemu je ime Kolonja na Rajni. Po onoj okolici bijaše upravo u taboru vojska Atile, strahovitoga onoga vojvode, koj je razorio toliko liepih gradovah, prolio toliko čovječanske krvi, koj je sám sebe nazivao bičem božjim.

Divji, krivobožni vojnici nahrupiše na djevojke, kano vuci na ovce; ali uzprotivi jim se sv. Uršula, te svoje družice nagovori na to, da su bile pripravne sve do jedne prije umrieti, nego privoljiti na grieh. Po primjeru sv. svoje zapovjednice ostaše sve Bogu vjerne, te radje izgubiše život, nego djevičanstvo. — Ovo je prava ljubav dobrih družicah, da jedna drugu kori radi grieha, odvraća oda zla, a navraća i opominje na svako dobro. Ovakove su bogabojne i za spas drugih brižljive djevojke prave pomoćnice sv. angjelah čuvarah. „Ako grieši tvoj brat ili sestra, ukori ga na samo. Ako te posluhne, predobila si brata — sestru svoju; ako te neposluhne, pozovi još jednu za svjedoka, te opet ju ukori. Ako te neposluhne ni onda, kaži starijim i poglavarom.“ Ovako uči Isus.

Srditi vojnici čiste djevice što sprobodoše sulicami, što prostrieljaše strielicami, te pogubiše sve do jedne; nu angjeli odnesoše njihove duše u rajsko blaženstvo, gdje se medju njimi raduje takodjer sv. Uršula. — Ohrabrite se i vi, dieve kršćanke, pak se nebojte onih, koji vam mogu pogubiti tielo, ali vam nemogu naškoditi duši. Bojte se pako mnogo većma onoga, koj vam može dušu i tielo rinuti u pakao.

Zakon božji nad sve štujmo,
Hrabro proti zlu vojujmo,
Što nam dušu truje i mori!
Ma pala nam baš i glava
U tom boju ipak prava
Pobjeda nas čeka gori!

52. Sv. Veronika.

Uzor, kako nam valja moliti i raditi.

Sv. Veronika, rodjena u Italiji, bijaše kći siromašnih i priprostih, nu bogoljubnih roditeljah. Već s majčinim mliekom usisa žarku ljubav Boga. Veronikini roditelji nisu imali ob čem, kćerku si pošiljati u školu, nu zato je ona tim marljivije hodila na kršćanski nauk. Moliti to joj bijaše najsladja zabava, al i prva briga, vjerno obavljati dužnosti striša svoga. — Diete kaže već u mladosti, kakovo će biti u starosti.

Bog odredi svakomu čovjeku dvoju dužnost: moliti i raditi; ali riedko tko jedno i drugo onako vjerno izpunjuje, kako sv. Veronika. Njezine ruke sveudilj bijahu pri djelu, a srce pri Bogu. Nju svaki cvietak spominjaše nebeskoga otca, koj ju je stvorio; kad je začula pjevajuć ptičice, svakda bi joj zasuzile oči od milinja, što tako liepo pje-

vaju na slavu dragomu Bogu. Svakomu bijaše prijazna i dobra, jer je mir božji prebivao u njezinu srcu. Kad je samo tegnula, zaklonila bi se u samoću, gdje se u molitvi razgovarala s dragim Bogom, dok su jedni dangubili, a drugi malovriednimi razgovori zlatno tratili vrieme. — U svakom stališu možemo služiti Bogu, te k tomu naći ćemo dosta vremena, samo ako ga ljubimo.

Sv. Veronika željaše željno, pridružiti se u samostanu zadruzi bogoljubnih djevicah; ali nije znala ni čitati ni pisati. Da se to nauči, upotrebi za to noć, kad je već obavila druge svoje poslove. Ali neimajuć nikoga, koj bi ju bio uputio čitati, nikako joj to nije išlo od ruke; pak se zato zabrini na toliko, da nije mogla ni spavati. No ukaže joj se u snu Marija, tješiteljica žalostnih, pak ju razveseli, veleć: „Za to nek te neboli glava, dosta ti je ovo troje: prvo sačuvaj si čistoću srca, drugo: trpljivo podnosi krhkoće i slaboće svog bližnjega, treće: priuči se, svaki dan razmišljati Isusovu muku.“ — Blago onda i tebi, djevojko, ako nezaboraviš na ovo troje.

Veronika nije živjela za nestalni ovaj sviet, nego se brinula jedino za nebo. „Meni je raditi, ovako reče višeput, dok mi je krepčine i vremena.“ Njoj bijaše

najveća slast, učiniti komu što dobra; a starijim se svojim pokoravala u svem. Bog dade njoj, vjernoj svojoj službenici, već u tom životu tvoriti čudesa, da pokaže, kako su mu mile i drage čedne i bogoljubne djevice. — Djevojke mile! po primjeru sv. Veronike vazda vjerno obavljajte dužnosti stališa svoga; molite i radite, pa ćete biti i na ovom svietu i vjekoma sretne i blažene.

Moli, ali i marljivo radi,
Jer bez ráda nije ti življenja;
Radi, ali i marljivo moli,
Bez molitve neima ti spasenja.

Nekoje vrlo spasonosne opomene djevojkam.

Ako dobro promisliš dievo mila, kako su Bogu milo i njemu dopadno živjele na svietu svetice, prijateljice tvoje, koje su sada u nebu; pak ako promotriš, kako u sadašnje doba živu djevojke u ovaj sviet i njegova dobra i naslade zaljubljene: osvjedočit ćeš se, da se kano dan od noći razlikuje život vjernih Isusovih službenicah od života robinjah ovoga svieta. — Što ćeš si odabrati? Želiš li biti službenica Isusova, pak živjeti po primjeru i izgledu sveticah, ili pako biti robinja ovoga svieta, pak živjeti po volji svietu i griešnomu svom tielu? „Dva gospodara nemožeš služiti.“ [1]) Nemožeš se dopasti Isusu, zaručniku svomu, i griešnomu svietu. Slušaj, kako te liepo opominje sv. Ivan nevini učenik Isusov i milovan njegov: „Neljubi svieta, veli on, niti onoga, što je na svietu. Tko ljubi sviet, u njega nije ljubavi božje. Sve, što je na svietu griešna, jest ne-

[1]) Mat. 6, 24.

čista pohota tiela, lakoma i zavidna pohlepa očijuh i oholo ponašanje naduta života; a to sve nije od otca, od Boga, nego od ovoga svieta. Ali nestat će svieta i njegovih nasladah, a koj čini po volji Bogu, on će poživjeti do vieka.“ [1]) Po svietu se razumievaju ovdje ljudi razkošnici, griešne naslade, pogibeljne družbe, razveseljenja i zabave, riečju: sve ono, što srce naše odvraća od Boga, izvora svega dobra, a navraća na grieh. Ljubav ovakovih stvarih zasliepi nam dušu, te ju i pogubi; jer tko ljubi sviet, poginut će sa svietom. „Tko nije s menom, govori sám Isus, on je proti meni; tko nesakuplja s menom, on razteplje.“ [2]) Čija želiš biti? ili službenica Isusova, ili pako robinja ovoga svieta?

Dievo mila, o budi krotka Isusova ovčica; sám je Isus duši tvojoj dobar pastir! On, koj pase sjajne zviezde kano biele janjce po modrini nebeskoj, i napaja ih u sinjem moru, on je tvoj predobari pastir. On sám nek ti bude zaručnik tako dugo, dok djevstvuješ, dok se neudaš. A kad se nakaniš udati, neka ti on po tvojem otcu — majci, po tvojih starijih i prijateljih izabere zaručnika, koj bude njemu po volji. Samo ovako bit ćeš u istinu sretna, srcem pokojna i zadovoljna.

---

[1]) I. Ivan 15, 17.
[2]) Luk. 11, 23.

Nu želiš li biti Isusova zaručnica, onda ti valja takodjer onako živjeti, da budeš vriedna ljubavi njegove. — Posluhni dakle, i duboko si usadi u srce

Pet zlatnih naukah

djevičanstvu namienjenih.

1. *Izpoviedaj se često i često se pričešćaj.* Zaručnici ovoga svieta žele, čim češće sastati se i zajedno biti, te kad im se god pruži prilika, pohodi jedan drugoga. Isus, zaručnik duše tvoje, prebiva osobitim načinom u presvetom oltarnom otajstvu, te želi takodjer, da ga višeput pohodiš; jer te i naročito zove k sebi govoreć: „Ajte k meni svi, koji ste ožalošćeni i obnevoljení; ja ću vas razveseliti i nevolje riešiti.“ „Ja sam trs, veli on, a vi ste rozgve. Kakogod nemože rozgva roditi sama od sebe, ako neostane na trsu, tako ni vi, ako neostanete s menom združeni. Tko ostane s menom, a ja s njim, on obrodi obilnim rodom; jer bez mene nemožete ništa učiniti.“ [2]) A s nami se združuje Isus na

[1]) Mat. 11, 28.
[2]) Ivan 15, 1—5.

sv. pričesti, združuje onda, kad se iskrenom izpovjedju, skrušenim pokajanjem, i zbiljnim poboljšanjem valjano pripravimo te vriedno pristupimo k njegovu stolu; jer veli sám on: „Tko jede moje tielo, i pije moju krv: združuje se sa mnom, i ja s njim.“ [1])

Ako se zaručnik i zaručnica riedko kad pohadjaju, ohladit će njihova ljubav, i naskoro će je nestati, te se za dugo neće rado imati. Isto tako nestat će naskoro i tvoje ljubavi pram Isusu, ako riedko kad budeš hodila na svetu izpovied i pričest. „Usahnut ćeš kano rozgva odsječena, koja nije za drugo, nego da se pobere i baci na oganj.“ [2]) Svaka je dostojna pričest svatbeni dan rajskog vjenčanja onoj duši, koja žarko ljubi Isusa. Kako liepo pomladi i oživi jutrena rosa miomirisno cvietje; ali dostojna pričest mnogo ljepše oživi dušu čistu, koja Isusa srcem ljubi i živom ga vjerom prima pod svoj krov.

2. *Sveudilj nek ti bude na pameti Isus, te nikad nezaboravi na njega.* Svako jutro bio ti on prva misao; njemu posveti prvinu novoga dana. Čim se probudiš, prekriži se i pozdravi ga, veleć: „Hvaljen budi,

---

[1]) Ivan 6, 57.
[2]) Ivan 15, 6.

Isuse moj, koj si noćas čuvao stvor svoj! Čuvaj mene sveg zla spremno, a ja ću ti služiti vjerno.“ — Svaki večer, prije nego legneš, prekriži se i preporuči njemu veleć: „Isuse dobri, hvalim ti na svih dobročinih, koje sam danas primila od tebe. I ovu me noć neostavi, te oprosti mi, ako sam sagriešila. Daj mi sladko počivati, sutra zdravo ustati, i pomoćju tvojom poći na svoj posao.“ Ovako ćeš svaki dan bogoljubno s Bogom dočeti.

3. *Kaži svemu svietu, kako ljubiš Isusa, i nesrami se njega pred ljudmi.* Zaručnici nose na sebi vidljiv znak zaručnika svoga, naime prsten, da im je uviek pred očima on, komu su se zaručile. Tebi baš netreba zato nositi prstenja; jer ti je znak i spomen dragog Isusa svako propelo i križ, gdje ti ga god vidi oko; jer te on opominje onoga, koj te je odkupio na križu. Kadgod ideš mimo propela ili križa, nakloni mu se glavom i pozdravi Isusa govoreć: „Klanjam se tebi, Isuse propeti; i želim se spasiti po smrti tvojoj na križu!“ — Svaka posvećena crkva njegov je dom, koj te živo opominje Isusa. Kad ti je poći mimo koje crkve, uljezni unutar, i klečeć pozdravi spasitelja svoga. Ako pak nemožeš u crkvu, a ti pred vratima obavi svoj pozdrav. — Kad

god u jutro, o podne, pod večer začuješ zvoniti na pozdrav Gospi: sjeti se, da je to Isusov glas, kojim te zove, da ga nepozabiš, nego da pobožno pohvališ njega i Mariju, premilu majku njegovu; prekriži se dakle, pak izmoli angjelov pozdrav. Ovako ćeš liepo nadariti Isusa, božanskoga svog zaručnika.

4. *Promišljaj rado svete istine, te srcem se svojim i željami diži gore u nebo.* Zaručnici je najsladja radost o svom zaručniku čuti ili čitati što liepa i dobra. Svaku nedjelju i svetak imaš i ti liepu priliku u crkvi o svom božanskom zaručniku čuti mnogo dobra. Zato srcem obljubi propovjedi i kršćanski nauk. „Tko je božji, sluša rieč božju.“ [1]) Namjestnici božji jesu prijatelji nebeskoga tvog zaručnika; sám ih on pošilja, da ti naviešćaju svetu njegovu volju, da te opominju, k njemu zovu, i kažu pravi put u nebo. Ako njih neslušaš rado, onda neljubiš ni Isusa. — Kad u proljetno jutro zlatno sunce toplimi svojimi traci obasja i ogrije mirisno cvietje, radostno onda obleću po razvijenih pupoljcih poslene pčele i sabiru sladki med. I tebi je svaka nedjelja i svetkovina krasno jutro duševnoga života; nepro-

---

[1]) Ivan 8, 47.

pusti, njim se poslužiti na spas neumrle duše svoje. Isusov nauk tebi je sunce, a svaka propovied i kršćanski nauk miomirisan cvietak, iz kojega neka sisa duša tvoja sladki med za život vječni. — Po nedjeljah i svetkovinah ako ti od službe božje preostane vremena, o nedangubi onda! Moli ili čitaj dobru i bogoljubnu koju knjigu; u njoj ti govori Isus, i duh se njegov razgovara s tobom. Tebe nek veseli, razgovarati se u družtvu o onih stvarih, koje si čula u crkvi ili čitala u knjigi. Nečedne pako i nepristojne razgovore svojih drugovah i družicah, koliko najvećma možeš, nastoj navratiti na liepo i dobro, da se nevriedja Bog i nesmućuje bližnji.

5. *Brini se takodjer za svoje drugove i družice; navraćaj ih na dobro, a odvraćaj oda zla.* Zaručnica, koja zbilja ljubi zaručnika svoga, brine se takodjer za njegovu rodbinu. Svi smo članovi jedne porodice, svi djeca jednoga nebeskog otca; s toga i tvoji drugovi i družice jesu takodjer braća i sestre Isusa, zaručnika svoga. Njega ako ljubiš, sigurno ćeš se i za nje pobrinuti. Ako vidiš, da je koja djevojka u pogibelji griešnoj, i da živi onako, kako nije čedno i pristojno, kako nije Bogu drago i povoljno: o nedaj joj po putu griešnom srnuti u propast vječnu. Prijazno ju opomeni na samo; ako te posluhne, spasila si dušu njezinu. Ako te pako

neposluhne, opomeni ju pred još kojom družicom, koju ona štuje. Ako te pako neposluhne ni onda, a ti kaži starijim, kojim je na brigi, otcu, majci, odhraniteljem, gospodarom, ili takodjer duhovnomu pastiru, nek ju on opomene i ukori. Ako se nepopravi ni onda, tad se s njom već ni nedruži, da nepokvari i tebe; jer je ovakova tvrdokorna, očita griešnica. [1]) Ovako te uči Isus, zaručnik tvoj premili. Ništa nemari za to, ako te i mrzi ukorena tvoja drugarica, ili ako te dapače proklinje; tebe će za to blagosljivati dragi tvoj Isus. „Ako tko izmedju vas zabludi s puta istine i pravde, govori sv. Jakob apoštol, pa ako ga drugi navrati na pravu stazu, ima znati, da je izbavio od smrti njegovu dušu, i prepriečio velik broj grehotah.“ [2]) Ako pako vidiš, da je mrzko sagriešila koja družica tvoja, i nizko pala poštenjem svojim i djevičanskim dostojanstvom: nepotisni jê u dubljinu; neosmjehavaj je, ništa zla bez potrebe negovori o njoj. Oduravaj i mrzi grehotu, ali ljubi griešnicu! Žali ju samo, i moli za nju, da neostavi Isus izgubljenu ovcu svoju. Pruži joj pomoćnicu ruku i uznastoj, što možeš najvećma, da se

---

[1]) Mat. 18, 15—17.
[2]) Jak. 5, 19. 20.

poboljša. To je angjeoski posao na ovom svietu. Kad bi se sve djevojke brinule jedna za drugu, o kako bi onda sretno i blaženo u pravom prijateljstvu i srčanoj ljubavi živjele ovdje i u vječnosti!

Gle, mila moja dievo kršćanka! ovako se vjerno služi Isusu. Zlobni će te ljudi mrziti, ako nebudeš živjela onako, kako se dopada griešnomu svietu. Razuzdani će te mužkarci nazivati bogomoljkom, a razpušćene ženskinje opadati te i ogovarati, i drzovito popitavati, veleć: Zar bi rada s opanci u nebo?

Nu za sve to nemari ništa; ovako se je godilo takodjer Isusu. A to isto, da ih čeka, naviesti svim svojim, kad je rekao: „Ako vas sviet uzmrzi: znajte, da je mene prije mrzio ovako, kako sada vas.“ [1]) Dapače nek ti bude drago, biti prezirana i zametavana radi Isusa, te budi slična onim ženam, koje su Isusu do kraja ostale vjerne, i stâle pod njegovim križem, kad su ga osim Ivana ostavili svi ostali prijatelji njegovi. Nu zato se najprije ukaza Isus dobrim ovim dušam poslje svoga uzkrsnuća, te nje prve razveseli. Naskoro okrenut će se tvoja žalost na radost, a zatužit će i zajadikovati oni, koji ti se sada smiju, za-

---

[1]) Ivan 15, 18.

jadikovati ovako: „Ovo su one, koje smo nekoč osmjehavali i porugljivo govorili o njih. Mi lùde smatrasmo bedastoćom život njihov, a sramotom smrt njihovu; vidite, kako su sada pribrojene djeci božjoj, i kako ih sreća zapade medju svetimi.“ [1])

Djevičanski vienac,

spleten Isusu od sedam krasnih cvjetićah djevičanstva.

Po nekojih krajevih običâju djevojke u oči nedjeljah, a navlastito većih svetkovinah, liepo vienci nakititi propelo; a to, mislim, čine zato, da Isusu zasvjedoče svoju ljubav.

Liep je to i hvale vriedan običaj, samo ako djevojke živu onako, da su vriedne Isusu plesti vienac. No uči se, dievo kršćanka, još ljepši vienac plesti Isusu, i to od cvietja, koje cvate po zimi i po ljetu, koje se nikad neokrûni, nikad nepovene; uči se ga plesti od sedam krasnih cvjetićah djevičanskih kriepostih. Tvrdom ćeš ih odlukom zasaditi, a

[1]) Mudr. 5, 3—8.

zalievati pobožnom i srdačnom molitvom, da budu liepo cvali u bogoljubnom tvojem ponašanju. Zato klekni, kad tegneš, u crkvi ili doma pred propelo, pak pobožnim srcem izmoli

Molitvu

i zavjeru dieve kršćanke.

Preblagi Isuse, ti predobri zaručniče svih dušah! primi danas od mene maleni darak poniznoga mojega srca, koje te želi uvieke ljubiti. Svaka zaručnica želi obradovati i razveseliti zaručnika svoga, a to želim i ja. Nu čim da te nadarim, zaručniče duše moje, što bi se tebi dopalo?

Sedam cvjetićah rajskog cvietja djevičanskih kriepostih posadit ću si u srce, njimi ću nakititi prebivalište tvoje, te nastojati pomnjivo, da nepovene nijedan, da nepogine u mom srcu kriepost, koja se tebi dopada.

1. Prvi cvietak, kojim si kitim srce, jest *bieli liljan*, prilika čiste nevinosti. Na svetom krstu dobih ga od tebe, Isuse moj! izruči mi ga Marija, majka tvoja; zato ću svoju nevinost čuvati kano oko u glavi. Kloniti ću se svake prigode griešne, neću polaziti zločestih družtvah, niti slušati nepristojnih razgovorah; na svoje ću oči pomno paziti, i u sva-

koj pogibelji tebe zvati u pomoć. — O sveta nevinosti, budi nakit i ures duši mojoj, i odielo mojemu tielu, da zavriedim, čistim srcem gledati dragoga Boga! — Otče, ti Bože i gospodaru života moga, uduši mi u srcu griešne i zločeste želje, nedaj da zavlada menom pohlepa za nasladom griešnom!

2. Drugi cvietak, kojim si kitim srce, jest *modra ljubica,* koja skromno samo rado cvate, i ugodnu duhu razprostire okolo sebe; ljubica, ona poniznosti preliepa prilika. Neću se gizdavo odievati, niti šepiriti medju ljudmi; neću hvaliti sama sebe, a kuditi i prezirati druge. Mlado lice ocvate kano ruža, a liepa odjeća nemože sakriti grieha. Da me i hvale ljudi u ovaj sviet zaljubljeni, da se za menom i otimlju njihove oči: zato ipak nebih bolja bila, nego možda gorja. Živit ću skromno i ponizno; neću tratiti vremena nepotrebnimi i praznimi razgovori, niti se miešati s malovriednimi ljudmi; nego trsit ću se svom pomnjom, da se zdopadnem tebi i svim dobrim i bogoljubnim ljudem. Nemarim za ništa na svietu, jer želim omiliti jedinomu tebi.

3. Treći cvietak, kojim si kitim srce, jest *zeleni ružmarin*, pobožnosti živa prilika. Isuse! vjerno ću slušati nauk tvoj, kako Marija Mandaljena, Mártina sestra, koja je sjedeć tebi uz noge pomnjivo slušala božanske

tvoje rieči; rado ću moliti, marljivo izpitivati svoju savjest, i bodro bdieti, da nezaspim snom grehotah. Kano one mudre evangjeoske djevice bit ću i ja vazda pripravna, kad me god k sebi pozoveš. Brinut ću se za ono, što je tebi milo, a ne griešnomu ovomu svietu, da si ovako izaberem najbolji diel, kojega mi neotme nitko do vieka.

4. Četvrti cvietak, kojim si kitim srce, jest *miloduhi klinčić* ili *karanfilj*, vrline i poslenosti živa prilika. Rado ću slušati svoje roditelje, a takodjer gospodara si i gospodaricu, jer mi to ti nalažeš; a to ću činiti, da budem ovako u ovom životu tebi ugodna duha. Vjerno ću i marljivo raditi, i to ne na izliku i samo za plaću; jer ćeš mi ti jednom biti vječan i pravedan naplaćnik. Rado ću kao Marta druge dvoriti, sebi pritrgavati i davati siromakom; jednom ćeš me ti za sve to obilno nagraditi, kad mi rekneš: „Blago tebi, dobra i vjerna službenice! kad si bila vjerna u malom, postavit ću te nad mnogo; uljezni u radovalište gospodara svoga.“

5. Peti cvietak, kojim si kitim srce, jest *plavetna potočnica*, zadovoljnosti liepa prilika. Zadovoljno ću živjeti u onom stališu, u koj si me postavio, jer je on za mene najbolji; a to zato, budući si mi ga ti sám

izabrao. Zadovoljit ću se i priprostijim živežem i lošijom hranom, tà živim na svietu kratak samo čas. Neću si nabavljati gospodskoga i gizdava odiela, neću si tražiti Bog zna kakovih službah; jer su one većinom većma pogibeljne od skromnoga statiša seljačkoga. Neću se priučati na razmažen i mehkoputan život, jer je nesrećan onaj čovjek, koj privikne ovomu zlu. U nebo ću samo težiti srcem svojim; ondje je prava radost moja i veselje, ondje sve blago moje. A gdje mi je blago, moje milo i drago, ondje nek mi bude i srce.

6. Šesti cvietak, kojim ću si nakititi srce, jest *ruža vrtnica*. živa prilika trpljivosti. Dobrohotno ću podnositi sve tegobe i neprilike, jer nas one pomažu u nebo. I ti, dragi Isuse moj, i ti si morao trpjeti, te ovako uljezti u slavu svoju; a zašto nebi trpjela ja griešnica? — Neću se srditi, ni proklinjati, a niti zlo zlim vraćati; jer me ti učiš, biti krotkom i poniznom. Uviek ću te drage volje sliediti po stazi trpljenja; jer me sám ti zoveš za sobom, kad veliš: „Tko želi doći za menom u nebo, nek se oprti križem svojim, i nek podje za menom;“ a gdje si ti, spasitelju moj, onamo daj dospjeti i meni, službenici svojoj.

7. Sedmi cvietak krieposti, kojim ću si nakititi srce, jest *sunčanica*, živa prilika ljubavi božje. Kako se god sunčanica okreće

k suncu, u njega gleda i upire oči svoje: ovako ću i ja postojano upirati oči svoje u tebe, dragi Isuse moj! — Griešnoj i nečistoj ljubavi neću otvoriti svojega srca; u njem prebivaj ti sám, Isuse moj! S nikim nikakova neću uzgojiti poznanstva, ni saveza, dok nebude tvoja sveta volja. „Evo, ja sam službenica tvoja, neka bude meni polag volje tvoje!“ — Jedno te samo prosim, jedno samo želim, a to, da me odostojiš svojom milostju, da te vjekoma ljubim; jer si ti mene ljubio prije, nego sam te i poznala.

Primi, Isuse moj, sedam ovih cvjetićah mojega srca, nek ti budu mio i povoljan dar. Ovimi ću si kriepostmi neprestano kititi srce, od ovoga cvietja plesti tebi djevičanski vienac tako dugo, dok me jednom neokruniš krunom života, ti zaručnice moj, koj živiš i kraljuješ s Bogom otcem i zajedno duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

M. Paul v. Deschwanden pinx. 25. M. Storz sc.

Eigenthum und Verlag von Gebr. C. u. N. Benziger in Einsiedeln.

Pazi na angjela svoga i slušaj glas njegov.
(II Mojs. 23, 21.)

Jutreni uzdasi i molitve
dieve kršćanke.

U jutro, kad se probudiš, prekriži se i reci:

Bože moj, Bože! tebi se probudih; srdačno ti hvalim, što sam još živa i zdrava. Čast i slava Bogu † otcu, koj me je stvorio, Bogu † sinu, koj me je odkupio, i Bogu † duhu svetomu, koj me je posvetio; čast i slava njima sada i po sve vieke. Amen.

Ako si zdrava, nepoležkuj, nego ustani odmah, veleć:

Isuse, predobri Isuse moj! koj si za me umro na križu, i opet slavno uzkrsnuo iz groba, ti si me čuvao noćas, a čuvaj me i danas, te pomozi mi, da u svem budem vjerna službenica tvoja.

Nehodi razgaljena okolo, nego se čim prije čedno odjeni moleć:

Odjeni me, Gospodine, odielom nevinosti, i zaogrni me ruhom krieposti, da se nezdomadnem griešnomu svietu, nego tebi, dragopu Bogu.

Kad se umivaš, uzdahni iz dubine srca:

Operi me, Bože, milostju svojom, te očisti mi dušu od svih griešnih ljagah, nek pobieli ona kano snieg, da ti čistim srcem uzmognem služiti.

Kad si opletaš glavu, čedno ju opleti, i reci:

Predobri Isuse, za mene pogrdjeni i trnjem okrunjeni! daj mi pravu pamet i volju, onako se vladati, da si zaslužim rajsku krunu, te zavriedim, vjekoma ju kod tebe nositi. Amen.

Ako imaš kad, sklopi ruke, k nebu podigni srce, pa reci:

Otče dragi! evo gle, diete tvoje kleči pred tobom, srce i ruke svoje diže gore k tebi, i moli te ponizno. Ogledaj se milostivo na kćerku svoju, i posluhni jutrene zahvale moje smierni glas. Na tvojih sam rukuh počivala noćas, u tvoje ime jutros ustala, u tvoje se svete ruke preporučam i ovaj dan. Ti znaš, šta mi danas najvećma treba; daj mi samo, što je tvoja volja, pa će biti dobro i pravo po mene.

Isuse predobri, premili zaručniče duše moje! neostavi danas mene, službenice svoje; čuvaj me, da te neuvriedim, te neostavim

tebe, predobroga pastira svoga. Neka me vodi i ravna tvoja sveta ruka, da neposrnem u zlo; nek me brani tvoja desnica, da nepadnem u ruke neprijateljem; daj mi po svetom tvom nauku živjeti bogoljubno.

Duše sveti, tješitelju duše moje! podpomozi me danas milostju svojom. Kakogod rujna zora krasno oblieva brdine i doline rumenilom svojim, i kao što žarko sunce zlatnimi svojimi traci obasjava sve stvorove svieta: ovako prosvietlilo i ogrijalo i mene spasonosno svjetlo milosti tvoje, da spoznam i učinim sve, što je pravo i tebi drago, a uklonim se svega, čim bi tebe uvriediti mogla. Ugasnule mi u srcu sve griešne i zločeste želje, izumrle mi u tielu sve griešne požude, da bude ono čisto i dostojno prebivalište tvoje.

Slava tebi presveta Trojice! Bože otče, sine i duše sveti, u trijuh osobah jedini Bože, sad i po sve vieke. Amen.

Preporuči se zatim bl. d. Mariji, veleć:

O dievo svih djevicah, Marijo majko moja! budi ti meni mila zaštitnica, a ja vriedna kćerka tvoja i službenica, da uzmognem Isusu vjerno služiti, te zavriedim, s tobom se kod njega u nebu vjekoma radovati. Amen.

Preporuči se takodjer svetomu svomu angjelu čuvaru, govoreć:

Vjerni moj sveti angjeli čuvaru! ravnaj me danas po stazi istine i pravde, koja vodi u nebo. Opominjaj me, da neposrnem u pogibelji; podupiraj me, da nepadnem u napasti; nedaj mi zaboraviti na Boga, nego vjerno poći za tobom gore u nebo, u dom nebeskoga otca. Amen.

Sad izmoli Otče naš, Zdravu Mariju, vjeru božju i pozdrav angjelov.

Ako neimaš kad izmoliti svega toga, a ti moli, koliko možeš, zatim se pako odluči na dobro, veleć:

U ime ću božje početi danas svaki posao svoj, sve ću obavljati pomnjivo i vjerno; dobrohotno ću podnositi sve tegobe, jer je to božja volja; sve bilo na slavu dragomu Bogu. Pomoćju božjom čuvat ću se i kloniti svakoga grieha, a navlastito onoga, na koj sam najvećma sklona i nagnuta (pomisli, kojega se grieha imaš najbolje čuvati.)

Neću danas poći u nijedno zločesto družtvo, niti griešnu prigodu; ako se pako s njom sukobim, oprezno ću se je ukloniti; borit ću se hrabreno proti svakoj napasti. S menom ako bude Bog, tko onda proti meni? Bože pomozi! Amen.

Sada se poškropi blagoslovljenom vodom, pak se prihvati svojega posla.

Bogoljubni nekoji uzdasi kroz dan.

Kad počimaš raditi:

Bože, višnji gospodaru moj! ti si mi evo naložio ovo djelo; tebi na slavu obavit ću ga vjerno i veselo. Sve želim činiti polag tvoje volje, i nadam se vječnoj nagradi ondje gore u nebu. Amen.

Kada djelo dočmeš:

Svoj sam posao obavila; tebi ga izručam, Bože! Svojim blagoslovom blagoslovi moje djelo, a mene nadari jednoč rajskim blaženstvom. Amen.

Prije jela prekriži se, izmoli Otče naš, a zatim reci:

Blagoslovi, predobri otče naš nebeski, ove darove svoje, a blagoslovi i nas, da se jih uživamo tebi na slavu sada i svaki čas. Po Isukrstu, gospodinu našem. Amen.

Poslje jela prekriži se, pa reci:

Hvala tebi, vječni Bože, na nezasluženih darovih tvojih, kojih smo se užili evo sada. Premili otče, molimo te, daj što nam treba, i smiluj nam se sada i svaki čas. Po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen. Otče naš i Zdravo Marijo!

Kad čuješ bijuć dobnjak ili uru, uzdahni:

Hvaljen budi, vječni otče, u svako doba

i svaki čas. Sada i na čas smrti, dobri Bože, smiluj se nam! Amen.

Kad vidiš svećenika noseć bolestniku sv. poputbinu, klekni i pozdravi Isusa, veleć:

Isuse, ti zdravje nemoćnikah, podpomozi svojom milostju bolestnoga brata (bolestnu sestru), da ili ozdravi ili srećno premine s ovoga svieta. Daj mu, dostojno se pričestiti presvetim tvojim tielom, da mu bolest nebude na smrt, nego na spas. Amen.

Kad čuješ zvoneć mrtvomu, reci:

Smiluj se, Bože, pravovjernoj duši, koja se preselila s ovoga svieta; nadari ju u nebu rajskim blaženstvom. Otče naš! Zdravo Marijo!

Pokoj vjekoviti daruj joj, Gospodine! i svietlila joj svjetlost vječna. Počivala u miru! Amen.

Ako se ogriešiš malim griehom (težkoga se čuvaj kao smrti), uzdahni odmah:

Otče, i opet sagrieših! O kako težko žalim! Molim te, podieli mi blagohotno svoju milost i pomoć, da te neuvriedim nikada više. Bože, smiluj se meni nevoljnoj griešnici! Amen.

Kad ideš mimo crkve, u kojoj se čuva presv. tielo Isusovo, prigni desno koljeno, pa reci:

Čast i slava presvetomu Isusovu tiolu u oltarnom otajstvu!

Iduć mimo propela, duboko se nakloni glavom, i reci:

Isuse sveti, na križu propeti! tebi se klanjam i tebe hvalim, te želim se spasiti po smrti tvojoj na križu. Amen.

Iduć mimo slike ili kipa bl. d. Marije, nakloni se glavom, veleć:

Zdravo budi, o kraljice, majko božja i djevice! O Marijo, moli za nas, sada i na smrtni čas!

Iduć mimo slike ili kipa drugoga kojega svetca ili svetice, malko se nakloni glavom, veleć:

Zdravo sveti I., izabrani ugodniče božji! budi mi uviek pri Bogu vjeran zaštitnik i zagovornik. — Ili: zdravo sveta I., izabrana ugodnice božja! budi mi uviek pri Bogu vjerna zaštitnica i zagovornica.

Iduć mimo grobja, reci:

Svim vjernim dušam daj, Gospodine, vjekoviti mir i pokoj. Svietlila im svjetlost vječna; počivale u miru! Daj nam svim srećno umrieti, a jednoč radostno uzkrsnuti na život vječni. Amen.

Večerne molitve.

Kad zapada sunce i počme se mračiti, reci:

Sunce se nagnu i zače se mračiti, prodje opet jedan danak života moga, opet sam jedan dan bliže vječnosti srećnoj ili nesrećnoj. Otče nebeski! bio današnji dan tebi na sve to veću čast i slavu, a meni na spas neumrle duše. Kad nastane hladni večer mojega života, i kad mojima očima ugasne sunce: onda mi zasjalo vječno svjetlo ondje gore u otčevu domu, gdje neima već noći, gdje ugodnici božji prebivaju u vjekovitom blaženstvu. Amen.

Kad izmoliš pozdrav angjelov, spomeni se pravovjernih dušah u čistilištu, jednim Otče-našem i Zdravo Marijom, pa zaključi, veleć:

Pokoj vjekoviti daruj im Gospodine, i svietlila im svjetlost vječna! Počivale u miru! Amen.

Kad se spremaš na počinak, klekni pa moli:

Otče nebeski! evo gle, ja tvoje diete na koljenih klečim pred tobom, svoje ruke k tebi dižem, i svim ti srcem hvalim na darovih i milostih, koje sam u svem svojem ži-

votu primila od tebe, a navlastito hvalim ti za one, kojimi si me nadario ovaj dan.

Moguće, da mi je danas posliednji večer života na ovoj zemlji! Što će biti, ako me noćas na račun pozoveš? Dragi otče! daj mi pravo spoznati, što sam sve dobra danas primila od tebe, da ti na tom dostojno zahvalim; nu predoči mi takodjer, čim sam te danas uvriedila, da svoje griehe oplačem i okajem, te od tebe si oprošćenje izmolim.

Sada pomisli na darove i milosti, danas primljene od Boga, pak mu zahvali veleć:

Duša moja hvali Gospodina, i sve moje moći slave sveto ime njegovo. Hvali, slavi, dušo moja Gospodina, i nezaboravi se dobročinah njegovih. Slavite s menom Gospodina izabranici božji, svi stvorovi njegovi na nebu i na zemlji slaviteBoga! Mnogo učini meni on, koj je možan, zato je sveto i slavno ime njegovo.

Slava otcu i sinu i duhu svetomu, kako bijaše u početku, tako i sada, i po sve vieke Amen.

Sad si izpituj saviest, a navlastito popitaj sama sebe:

1. Kako sam danas molila?
2. Jesam li pomnjivo radila i obavljala dužnosti svoje?
3. Jesam li danas komu kakav kvar učinila?

4. Jesam li danas što nepristojna mislila, željela, gledala?

Jesam li bila u kojem zločestom družtvu, i jesam li što zla učinila?

6. Kako sam danas izpunila ono, što sam bila odlučila i nakanila? — jesam li se poboljšala ili pogoršala?

Udari se sada u prsa, pak uzdahni:

Gospodine, budi milostiv meni griešnici! Oprosti mi sve griehe, i one koje znam, i one kojih neznam. Ti nećeš, da umrem kao griešnica, nego hoćeš, da se k tebi obratim i vjekoma poživim. Isuse moj, nedaj mi zaspati u griehu. Kajem se za griehe skrušenim srcem, odlučno ih se odričem, i obećajem, poboljšati se životom svojim, da se nad menom razvesele angjeli u nebu. Isuse dragi, duh je istina voljan i spreman, ali tielo mi je krhko i slabo; podpomozi me dakle miloštju svojom. Bdjeti ću i moliti, da nepadnem u napast.

O Marijo, majko božja! budi meni milostiva mati, i moli se za me dragomu Bogu, da zadobim milost od njega.

O vjerni moj sveti angjele čuvaru! moli za me i čuvaj me, da nesagriešim opet.

Svi svetci i svetice božje! molite za me, da se pravo spokorim, i sretno stignem k vam u život vječni. Amen.

Večerni blagoslov.

Prije nego legneš u postelju, poškropi se blagoslovljenom vodom, prekriži se i pomoli ovako:

Blagoslovi me Bože † otče, koj si me stvorio, Bože † sine, koj si me odkupio, Bože † duše sveti, koj si me posvetio. Milost i pomoć presvetoga Trojstva, sladki mir gospodina našeg Isukrsta, i kriepost gorke njegove muke i smrti štitila mene i čuvala od svakoga zla duše i tiela.

Sveti Bože! sveti, možni Bože! sveti, možni, neumrli Bože! smiluj se meni, i občuvaj me nagle smrti. Ti me zaštiti možnom zaštitom svojom; brani me svemogućom desnicom, i odbijaj od mene sve vidljive i nevidljive neprijatelje, koji mi zasjede snuju. Svietlilo meni tvoje svjetlo, da neumrem vječnom smrtju. U tvoje ruke, Gospodine, preporučam dušu svoju. Isuse! tebi živim; Isuse! tebi ću umrieti; Isuse! tvoja sam živa i mrtva. Amen.

Kad se svlačiš, uzdahni:

Gospodine, daj mi svući staroga čovjeka, daj mi okaniti se griešnih pohotah i zločestih navadah; sve zlo meni zaspalo za uviek, te nikad se već neprobudilo, što tebe vriedja. Amen.

Ako si pako trudna i umorna, te nemožeš moliti dugo, onda klekni pred posteljom, i pomoli se ovako:

Bože moj, koj si me čuvao danas, čuvaj me i noćas od svakoga zla duše i tiela.

Hvalim ti na svem, čim si me nadarío danas; milostivo mi oprosti, ako sam te uvriedila. Daj meni i svim, za koje sam dužna moliti, noćas sladko počivati, sutra zdravo ustati i radostno se prihvatiti svojega posla. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Vjerujem u Boga.

Ob noć budi sramežljiva, a osobito ako spavaš s družicom. Neučini ni nedopusti ništa, česa bi se stidila pred poštenimi ljudmi; Bog sve vidi, Bog sve zna.

Opazka. Jutrene, preko dnevne i večerne molitve dobro je znati na pamet, da je uzmogneš svakda i svagdje moliti i bez molitvene knjige.

Molitve pod sv. misom.

Kad uljezneš u crkvu, poškropi se blagoslovljenom vodom i reci:

Nebeskom rosom orosi me, Gospodine! očisti me od svakoga grieha, da mogu dostojno stupiti u tvoju kuću i čistim ti srcem služiti. Amen.

Pred sv. misom.

Ako dospješ, promišljaj osobito ovo dvoje:

1. koliko je za nas iz ljubavi trpio Isus na gori Kalvariji;

2. kako je Isus na posliednjoj večeri naredio žrtvu svete mise, i kako iz nedospjetne ljubavi prebiva medju nami; promisli, što si mu za to dužna, i pomoli mu se ovako:

Isuse, božanski učitelju, odkupitelju moj i spasitelju! kolikom si me ljubio ljubavju, kad si s neba sišao na zemlju, da me odkupiš. Iz ljubavi si za mene umro na križu, te iztočio dragocjenu krvcu svoju. Na vjekovitu uspoenu ljubavi svoje naredio si na zadnjoj

večeri nekrvnu žrtvu svete mise, da se ovako u crkvi sveudilj ponavlja žrtva tvoja na križu, te nezaboravim nikada, kako si me ljubio prije, nego sam te i poznala. O zažeži mi sada pravu luč žive vjere, i ogrij mi srce gorućom ljubavju, da uzmognem s tvojim namjestnikom zahvalno obslužavati ovu žrtvu svete mise, kao što si nam ti naložio, obslužavati ju na uspomenu svoju. Amen.

Na početak sv. mise.

Kada misnik počme molitvu pred žrtvenikom.

U ime Boga † otca, i † sina, i † duha svetoga pristupljujem i ja k žrtveniku s namjestnikom tvojim, da te dostojno proslavim, premožni Bože, da ti zahvalim na svih primljenih darovih i milostih, da tebe zamolim i za buduće sve ono, što mi treba za dušu i tielo, navlastito pako da te zaprosim za oprošćenje griehah.

Pravedni Bože, kako ću ja, griešni stvor, obstati pred svetim licem tvojim? Poniznim i skrušenim srcem tužim se evo pred tobom i priznajem, da sam velika griešnica. Moj grieh, moj grieh, moj preveliki grieh! Molim ipak, i tvrdo se ufam po zagovoru svete Marije, vazda djevice, i svih svetacah i sveticah božjih, da ćeš mi oprostiti sve moje griehe, i učiniti vriednom, dostojno obslužavati ovu

presvetu, tebi jedino-dopadnu žrtvu. Otče milosrdja i Bože svake utjehe, smiluj se nam!

Gloria ili slavospiev.

Slava i dika tebi Bože na nebu i na zemlji; a mir i blagoslov ljudem, koji su dobre, Bogu odane volje. Slavimo te, hvalimo te i častimo za sve, trojedni Bože, koj si vriedan svake hvale i slave. Slavilo te i dičilo sve, što živi na nebu i na zemlji! Slava Bogu otcu, sinu i duhu svetomu, kao što bijaše u početku, tako i sada, i po sve vieke. Amen.

Promišljaj, kako su angjeli kod Isusova poroda pjevali na slavu dragomu Bogu, a kako su griešnici Isusa mrzili i progonili.

Molitva.

kad moli misnik na desnoj strani žrtvenika.

Svemožni, vječni Bože! usliši molitvu svete svoje crkve, koja ti se sada moli po namjestniku tvojem. Smiluj se duhovnim našim i svjetskim oblastim, da nas ravnaju po tvojoj svetoj volji. Podieli nam milost i pomoć, da učinimo sve, što zapoviedaš, a čuvamo se svega, što prepoviedaš. Nadieli nas takodjer svim, što nam treba za dušu i za tielo. No budući nismo vriedni sami po sebi uslišani biti, združujemo se evo sa svimi svetci i sveticami, pak tebe, otče nebeski, sve

ovo ponizno prosimo po gospodinu našem Isusu Krstu, sinu tvojem, koj s tobom živi i kraljuje zajedno s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Promišljaj sada, kako moli Isus na brdu Maslinovcu, te kako opominje i nas bdjeti i moliti.

Kad se čita

Epistola ili poslanica.

Bože, ti vječna istino i mudrosti nepresežna! koj se nam, djeci svojoj, daješ poznati već po stvorovih svojih, navlastito pako po knjigah svetoga pisma očituješ nam svoju volju: o daj i meni, poznati svakda ono, što je tebi dopadno.

Duše sveti, koj nam govoriš u svetom pismu, te nas učiš pravedno i bogoljubno živjeti, prosvietli mi razum i pokriepi volju, da po sav život svoj nikada neskrenem sa staze istine i pravde. Amen.

Ako dospješ prije nego misnik uzčita sv. evangjelje, promišljaj ove istine:

(Iz knjige Mudrosti 4, 1—3.)

„O kako je liep čisti i neporočni naraštaj, koj sjaje sjajem kriepostih; neumrla je uspomena njegova, jer je u cieni i časti pri Bogu i pri ljudih. On je kano slavodobitnik okrunjen vječnom krunom, jer ga zapade nagrada zaslužena borbom za čistoću. Nepravednikah pako mnogobrojni naraštaj neće

biti blagoslovljen; nezakonite mladice neće se duboko zakorjeniti korienjem svojim, niti će se postojano učvrstiti."

(Iz poslanice sv. Pavla Solunjanom I. 4, 3—5.)

„To je volja božja — posveta vaša, da se uzdržite od bluda, da vas svaki znade sačuvati si tielo u svetinji i poštenju; a da neživite po zločestih pohotah, kako to čine nevjernici, koji nepoznaju Boga."

Kad se čita

Evangjelje ili blagoviest.

(Kad se prenese knjiga, i predje misnik na drugu stran žrtvenika.

U ime Boga † otca, i † sina, i duha † svetoga ustajem i posluhnut ću radostni glas o kraljestvu božjem. Sám ga je Isus donio nam s neba na zemlju, da nas nauči ovdje na zemlji sveto i bogoljubno živjeti, a po smrti dospjeti u vječno blaženstvo.

(Iz evangjelja sv. Mateja 5.)

„Otvori Isus usta i stade naučati, govoreći: Blaženi, koji su srcem čisti, jer će oni Boga gledati. Blaženi miroljubni, je će se sinovi božji zvati. Blago vam, kad vas budu proklinjali i progonili, i svako zlo govorili proti vam radi mene; veselite se i radujte, jer vas čeka obilna plaća u nebu."

Po ovom evangjeoskom nauku kanim

živjeti i umrieti, te pripravna sam za njega izgubiti i život svoj.

Vjeroizpovied (Credo.)

Vjerujem u Boga otca, svemogućega stvoritelja neba i zemlje, i t. d. Sve, što je Bog objavio, a sv. mati crkva katolička vjerovati uči, sve ono držim pravom, živom istinom svete samospasne vjere; u toj vjeri kanim živjeti i umrieti. Bože moj, učvrsti me i potvrdi u sv. ovoj pravoj vjeri, pokriepi mi ufanje, užgi u meni žarku ljubav, te pomozi mi ono, što vjerujem srcem, takodjer ovršivati činom. Amen.

Promatraj Isusa, kako su ga pograbili, vodili na muku i smrt za naše odkupljenje.

Prikazba (Offertorium.)

(Kada misnik odkrije kalež.)

Sveti i vječni Bože, otče nebeski! ja kukavni i nevoljni stvor tvoj sjedinjujem svoje misli i želje s namjestnikom tvojim, te prikazujem tebi ove darove, kao što to želi tvoja sveta mati crkva: na zahvalu za primljene od tebe dobročine, za oprošćenje griehah, za sve žive i mrtve, kojim treba tvoje milosti i pomoći.

O što da tebi dadem ja kukavna sirota, što bi tebi dopadno bilo? Sve, što dobra imam, jest tvoje, samo grehote one su moje;

pak to je upravo, što ti mrziš. Združena evo s Isusom, s predragim odkupiteljem svojim, izručam tebi, otče nebeski, svoju dušu i tielo, a navlastito svoje srce i sve njegove želje. Sniženo i skrušeno srce nećeš od sebe odbiti, Bože!

Uzmi otče, što je moje, pak mi daj, što je tvoje; daj mi, što je tebi dopadno i povoljno. Za života i na čas smrti evo sam sva i ciela tvoja!

Kada misnik pere prste:

Samo iz čistih i nevinih rukuh dar je tebi dopadan, te molitva samo čista srca prodire nebesa. Očisti mi dušu i tielo, da bude ono svet i tebi dopadan hram; operi mi srce, da bude posvećen žrtvenik, s kojega se dizala k tebi vječna čast i dika! Slava otcu, i sinu, i duhu svetomu, kao što bijaše u početku, tako i sada, i po sve vieke. Amen.

Kad se misnik okrene k puku, veleć: „Molite, braćo!“ onda moli i ti:

Primi, Gospodine! dar ovaj iz misnikovih rukuh na čast i slavu svomu imenu, za spas naš i spas svekolike svoje crkve. Povoljna bila ova žrtva Bogu, otcu svemogućemu! Amen.

Promišljaj sada, kako je za nas bio Isus do krvi izbičevan, trnjem okrunjen i krivično na smrt obsudjen.

Predslavje.

(kad ga misnik pjeva ili na tiho moli, moli i ti:)

Podigni se srce moje iz prašine zemaljske; poleti, duše moj, gore k nebu, a jeziče zapjevaj slavu Bogu, po Isusu Krstu, gospodinu našem. Budući pako tebe, kralju vječne slave, dostojno proslaviti nemogu, pridružujem se svim angjelom i arkangjelom, kerubinom i serafinom, te s njimi spojena pjevam uzhićeno: svet, svet, svet si, gospodine Bože, stvoritelju svega svieta. Nebo je i zemlja puna slave tvoje. Slava tebi, koj ideš u ime gospodnje!

Spomen živih.

Otče nebeski, koj neizmjerno ljubiš nas, djecu svoju, te zajedno hoćeš, da se i mi ljubimo medjusobno kano braća i sestre, te jedan za drugoga molimo: ponizno te prosim, spomeni se službenika svoga, pape našega I., nadbiskupa našega I., kralja našega i svih duhovnih i svjetskih oblastih. Daj nam po svojoj milosti dobre i brižljive poglavare i mudre ravnatelje, da nas vode na svako dobro, a odvraćaju od svega zla.

Ogledaj se milostivo i na mojega otca — majku, na moje dobročince, prijatelje, poznance, drugove i družice, te daj njim sve ono, što im služi na spas duše.

I vi ugodnici božji, svetci i svetice, koji ste sretno prispjeli u dom nebeskoga otca, i vi molite za nas, da vašim tragom uzmognemo za Isusom vjerno ići, te zavriedimo, s vami se kod njega po sve vieke radovati, njega slaviti i hvaliti. Amen.

Promišljaj, kako su Isusa s težkim na ramenih križem na smrt vodili i na križ propeli.

Pred podizanjem.

Pomisli na Isusa kod zadnje večere, pa reci:

Predobri Isuse! sad će se ovdje na žrtveniku zbivati najveće tajne svete naše vjere, te ponoviti sve ono, što si ti učinio na posliednjoj večeri. Uzeo si kruh u presvete svoje ruke, blagoslovio ga, razlomio i podao učenikom svojim, govoreći: „Ovo je tielo moje;“ — i pretvori se odmah kruh u pravo presveto tvoje tielo. Uzeo si kalež s vinom, blagoslovio ga, i dao učenikom svojim, govoreći: „Ovo je kalež krvi moje novoga i vječnoga zavjeta, koja će se proliti za vas i za mnoge na oprost griehah;“ — i pretvori se odmah vino u presvetu krv tvoju.

To upravo sada čini takodjer namjestnik tvoj na žrtveniku. Kruh se i vino pretvara na pravo tielo i krv tvoju, po njegovih se rukuh sada, kako nekoč na križu, žrtvuješ za nas nebeskomu otcu.

Kad se diže presveto tielo.

Zdravo presveto tielo Isusovo, od djevice rodjeno, na križu za nas propeto! Presmierno i preponizno klanjam se tebi, gospodinu svomu i Bogu. Smiluj se meni, nevoljnoj griešnici, te spasi me sada i na smrtni čas. Amen.

Kad se diže presveta krv.

Zdravo presveta krvi Isusova, do zadnje kapljice za nas prolivena! Operi me od svih grehotah, te sačuvaj mi dušu na život vječni. Isuse moj! ja u tebe vjerujem; premilostivi Isuse! ja se u tebe ufam; predobri Isuse! ja tebe ljubim. Molim te, uslišaj me; smiluj se svim vjernim živim i mrtvim! Amen.

Poslje podizanja.

Otče nebeski! u družtvu sa svimi tvojimi pravovjernici žrtvujem tebi po namjestniku tvojem istu onu žrtvu, koja bi za naše griehe prikazana na križu, tielo naime i krv gospodina našega Isukrsta, sina tvoga, koj je sada na žrtveniku pod prilikom kruha i vina.

O kolike je ciene i koliko vriedna duša moja, kad si ti, Isuse, za nju dao život svoj! Koliko je zlo grieh, radi kojega si umro na križu! Pomnjivo ću se brinuti za dušu svoju, čistu čuvati zaručnicu tvoju; voljim umrieti, nego živjeti u griehu. O premili zaručniče duše moje, neodbij od sebe zaručnice svoje, te pomozi mi, vjerno te ljubiti! Amen.

Spomen mrtvih.

Vječni Bože! zdopala ti se nekrvna žrtva dragoga tvoga sinka, koju evo sada po misnikovih rukuh prikazujemo za žive i za mrtve! Smiluj se vjernim dušam pokojnikah (I. I.), naše braće, sestarah i znanacah, koje su prije nas preminule s ovoga svieta. Nadieli sve vjerne mrtve vječnim blaženstvom, jer su i oni djeca tvoja. Preporučamo ih bezkonačnoj ljubavi tvojoj, jer nje takodjer ljubiš.

No daj i nam, putnikom po suznoj ovoj dolini, sretno stignuti u blaženo družtvo izabranikah tvojih, pak tebe, o Isuse, ondje sa svimi svetimi licem u lice gledati, kao što u te u presv. oltarnom otajstvu nazočnoga vjerujemo, te poniznim ti se srcem klanjamo. Amen.

Otče naš.

Nedosežni, vječni Bože! kako sam sretna, što si mi ti otac, te što ti se mogu moliti kano diete veleć: Otče naš! i t. d.

Usliši, otče, prošnje naše, i daj nam sve ono, što se tebi svidi nam dati. Ne naša, nego se uviek punila sveta tvoja volja! Amen.

Promišljaj, kako je Isus umro na križu, pak se pomoli.

Prije pričestbe.

O Isuse, jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta, smiluj se meni, rieši me svih grehotah, i podieli mi sladki mir i pokoj, kojega sviet dati nemože. S tobom želim biti uviek združena.

Ti si moj trs, a ja sam mladica tvoja. Samo tako dugo, dok sam s tobom, mogu učiniti mnogo dobra; bez tebe nemogu ništa. Suha se grana baca na oganj, da izgori; ovako se godi takodjer duši, koja se odruži od tebe.

Ti si nam iz ljubavi ostavio presveto svoje tielo i krv; tko ga vriedno uživa, ostaje u tebi, a ti u njem. O kad bih i ja vriedna bila, tebe često i dostojno primiti u svoje srce!

Pomisli na svoju nevriednost, a zatim se tri puta udari u prsa, govoreć s misnikom:

Gospodine! nisam vriedna, da dodješ pod krov moj, nego samo reci rieč, pa će ozdraviti duša moja!

Nu akoprem nisam vriedna, ipak sam te veoma potrebna; i ti ćeš me učiniti vriednom, da te sada barem primim u duhu.

Duhovna pričest.

O gospodine moj Isukrste, pravi, živi Bože i čovječe, presvetim svojim tielom ovdje

nazočni! ja u tebe vjerujem, tebi se klanjam, tebe svim srcem ljubim, i u tebe se tvrdo ufam, da nećeš odbiti od sebe mene, nevoljne griešnice, nego zadržati me u svojoj milosti i nadariti životom vječnim. Dodji, o Isuse, dodji u moje srce, i očisti ga od svakoga grieha. Nakiti ga kriepostmi i vrlinami, da bude tebi dostojno prebivalište. Združi se sa mnom, i nedaj mi nikad, odružiti se od tebe. Pomagaj mi, vjerno puniti volju nebeskoga tvoga otca, i po tvojem sv. nauku uviek živjeti, da budeš ovako ti, Isuse, prebivao u meni, a ja živjela u tebi. O presladki Isuse, ti ljubavi moja! za uviek sva ću biti tvoja. Amen.

Promišljaj, kako je Isus bio pokopan, a treći dan slavno uzkrsnuo iz groba. — Preporuči mu se za milost, da budeš mogla bogoljubno živjeti, sretno umrieti, a na sudnji dan slavno uzkrsnuti.

Poslie pričestbe.

Kada moli misnik na desnoj strani žrtvenika.

Svemožni, vječni Bože, koj ljubiš zahvalno srce, hvala ti po tisuću putih na svih milostih i dobročinih, kojimi obsipavaš mene i sav ovaj sviet; navlastito pako hvalim ti na tom, što sam sretno obavila žrtvu svete mise. Neznatnu svoju službicu sjedinjujem s neizmjernimi zaslugami Isusovimi; on će nadodati, što manjka pobožnosti mojoj. Otče

nebeski, bio dopadan tebi dar zahvalnosti moje po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen.

Kada misnik dieli blagoslov.

Blagoslovi svemožni Bože † otče, i † sine, i duše † sveti mene i sve nas! Blagoslovi sve moje trude i posle, da sretno ovršim sve, što služi tebi na sve to veću čast i slavu, a meni na spas neumrle duše. Amen.

Prije, nego otidješ iz crkve.

Dragi otče! radostno se sada oprašćam s kućom tvojom, na skoro želim ju opet pohoditi, da te ovdje hvalim i slavim. Potvrdi me u dobroj odluci, nadopuni pravedne želje moje, i primi me jednom u rajsko blaženstvo, da budem ondje očima gledala, što ovdje samo vjerujem; ondje uživala, čemu se ovdje nadam; ondje tebe vjekoma ljubila svoga gospodina i Boga. Sveti moj angjele čuvaru, vodi me; svi svetci i svetice, molite za me! Amen.

Kraće molitve

pod pjevanom sv. misom.

Na početak.

Vječni Bože, otče nebeski! koj si nas toliko ljubio, da si nam dao za spas jedino-

rodjenoga svoga sina, tebi na dužnu zahvalnost kanim prikazati ovu svetu misu za sve žive i mrtve, a navlastito za one, za koje sam osobito dužna moliti. — Nekrvavu ovu žrtvu svete mise sjedinjujem s krvavom žrtvom, koju je za nas Isus ovršio na križu, i naložio ponavljati na zadnjoj večeri. — Duše sveti, prosvietli me, da dostojno ovršim ovu žrtvu! Amen.

Na evangjelje.

Ustajem radostno, te izpoviedam sav spasonosni nauk, što ga po svojoj crkvi uči Isus, te koj se sada čita u svetom evangjelju. Željno ću slušati sveti ovaj nauk, nu i životom ga vjerno obdržavati. Polag njega daj mi Bože živjeti i umrieti.

Na prikazbu.

Svemožni Bože! od tebe sve imamo; tebi na dar po misnikovih rukuh prikazujemo kruh i vino, da se pretvori u pravo tielo i krv Isusovu. Tebi se izručamo s dušom i tielom, posvećujemo tebi sve svoje misli, želje i čine. Amen.

Na pozdizanje.

Bože! sad se ponovi na žrtveniku, što je na posliednjoj večeri bivalo, a zatim se dovršilo na križu. Kruh se pretvori u pravo

Isusovo tielo, koje bi za nas propeto na križu. Isuse! u tebe vjerujem, u tebe se ufam, tebi se ponizno klanjam. Isuse, smiluj se meni!

Sad se pretvori vino u pravu krv Isusovu, koja bi za nas prolivena na križu. Isuse, tebi se klanjam i ponizno te molim, smiluj se meni! Svetom svojom krvcom operi me od svakoga grieha, te smiluj se svim vjernim dušam u čistilištu! Amen.

Na pričestbu.

Gospodine! nisam vriedna, da dodješ pod krov moj, nego samo reci rieč, pa će ozdraviti duša moja. Nu kad sam tebe na toliko potrebna, da mi nije života bez tebe, barem ću te u duhu primiti! Očisti mi srce, sve moje misli i želje; nakiti mi dušu kriepostmi, i ostani uviek kod mene! Amen.

Na svršetak.

Zaštita svemogućega Boga † otca, pomoć sina † božjega i milost duha † svetoga dopala nas, i s nami ostala svaki čas, sada i po sve vieke! Amen.

Primi otče nebeski, ovu žrtvu svete mise i posveti sav život naš na sve to veću čast i slavu svoju. S tvojim svetim blagoslovom otići ću odovud, te u tvoje sveto ime sve počimati i dočimati. „Slava otcu, i sinu,

i duhu svetomu; kao što bijaše u početku, tako i sada i po sve vieke. Amen.

Molitva
prije propovjedi ili kršćanskoga nauka.

Isuse, preljubljeni učitelju moj, koj si nam put, istina i život, ti nam sám govoriš na usta namjestnikah svojih, te nas učiš bogoljubno živjeti, sretno umrieti i vjekoma se spasiti. Otvori mi ušesa, da budem željno slušala i vjerno obdržavala rieči vječnoga života. Duše sveti! priredi i pripravi moje srce, da sjeme rieči božje padne na plodnu zemlju, te obilno obrodi dobrim plodom. Amen.

Kada ti se god pruži prilika, rado slušaj rieč božju; ona ti je duši, što je hrana tielu. — Nepazi toliko na to, koj svećenik i kako propovieda, nego samo misli na ono, što govori; jer ono nije nauk propovjednikov, nego nauk onoga, koj ga je poslao.

Molitva.
poslie propovjedi ili kršćanskoga nauka.

Hvala ti, Isukrste, na svetom nauku tvojem! Bio on uviek moja radost i veselje, moja nada i ufanje, moja želja i žudnja! Podieli mi blagohotno svoju milost i pomoć, da ga vazda vjerno obdržavam, pomnjivo

polag njega živim, te si ovako zaslužim, jednom se kod tebe radovati, kao što si nam to obećao ti, koj živiš i kraljuješ zajedno s duhom svetim, Bog po sve vieke. Amen.

Promišljaj, što se navlastito tebe tiče u čuvenoj propovjedi. — Odluči, kako ćeš se uslied toga poboljšati životom svojim. Zapamti božanske istine, da te odvraćaju od grieha, no da i tieše i vesele. — Razgovaraj se rado svakom prigodom o propovjedi i kršćanskom nauku; ovako će i tebi i drugim poslužiti na vječni život.

Svetotajstvo pokore.

Što je rana tielu, to je grieh duši. Tielo se mora pomnjivo liečiti, da neumre; a i duša se čistiti čestokratnom izpovjedju. Čim si u većoj pogibelji, čim te žešće napadaju napasti, tim se češće izpoviedaj. Navlastito pako, ako se ogriešiš smrtnim griehom, neodgadjaj se spokoriti! Ako ti je ikako moguće, izpovjedi se isti onaj dan, ili probudi barem u srcu savršeno pokajanje, i odluči, čim prije se izpovjediti, te negriešiti više.

Svoga se izpovjednika drži, kano dobro diete otca svoga; neostavi ga, ako se i težko ogriešiš. — Svakda se marljivo pripravi na sv. izpovied, da valjano i spasnosno ovršiš pokoru. — Najprije moli

Molitvu

za milost valjano se pripraviti na sv. izpovied.

Dragi otče, ti ljubavi vječna! ogledaj se milostivo na mene, nevoljnu griešnicu, koja

tužna i žalostna klečim evo pred tobom, te ponizno uzdišem, uzdajuć se u milosrdje tvoje. Otče! sagrieših, nisam vriedna, zvati se kćerju tvojom; ali primi me natrag kano zadnju i najprostiju služkinju; jer ti nećeš, da ja griešnica umrem u griehu, te za uviek budem prokleta, nego hoćeš, da se spokorim, i spokorena pri tebi vjekoma živim. Ustat ću i poći pred prestol milosrdja božjega, izpovjediti sve svoje griehe, i pravo ovršiti pokoru. Bože moj, Bože! podpomozi me u svetom ovom poslu, te budi milostiv meni, nevoljnoj griešnici. Amen.

I. Izpitivanje saviesti.

Molitva.

Sveznajući Bože! koj znaš i najotajnije misli naše, komu su znani i kako skrovni čini naši, prosvietli mi dušu, da spoznam potanko, kako sam uvriedila tebe, svojega gospodina i Boga. Ponizno te molim, pošalji mi duha svetoga, kojega je Isus obećao svim, koji te zaprose za njega, da si nebudem pritajivala svojih grehotah, niti zagovarala sama sebe, nego da sve griehe onako spoznam, kako sam kriva pred tobom, i kako ću ih poznati jednoč na dan sudnji. — Duše sveti, ti spasonosna svjetlosti duše moje, koj si me posvetio na svetom krstu, dodji i prosvietli

tmine mojega srca, da nezaboravim nijednoga grieha niti nezatajim, nego dušu svoju sasvim očistim, te zadobim oprošćenje svih svojih griehah; po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen.

Zrcalo duše
za one, koje se riedko kad izpoviedaju.

Kad si izpituješ dušu, gledaj biti na samo. Prenesi se duhom na sud pred oštroga sudca, pak si izpitivaj dušu, kako si od posliednje izpovjedi, ili od onoga vremena, od kojega izpovjedi ponoviti kaniš, mišlju, željom, riečju, činom ili propušćenjem svojih dužnostih sagriešila proti Bogu, proti samoj sebi, i proti bližnjemu. — Izpituj se, kako si sagriešila

A. Proti kojoj zapovjedi božjoj.

1. Vjeruješ li možda praznovjerno u čarolije, vještice, karte, sanje, slike svetih ili drugu koju stvar? — Dvojiš li svojevoljno o kojoj istini svete naše vjere? — Jesi li kada mrmljala na zločesto vrieme? — Slušaš li rado propovjedi, kršćanski nauk, govoriš li rado o njih? — Nije li te bilo kada sram služiti Bogu? Nisi li se kada licomjerno i lažisvetački kazala pobožnom? i t. d.

2. Jesi li ime božje, ime svetacah — sveticah ili svete koje stvari nepristojno izgovorila? — pri molitvi i službi božjoj nečedno se ponašala? — prezirno govorila o svećenicih, propovjedih i drugih svetih stvarih? — Nisi li se zaklinjala, ime božje bez potrebe zazivala? — Nisi li se obvezala kojim zavjetom, pa ga neizpunila? — i t. d.

3. Jesi li kada u nedjelju ili zapovjedani svetak propustila doći k sv. misi, propovjedi, kršćanskomu

nauku? — Možda si se nečedno i nepristojno odievala? — družila se sa zločestimi družicami ili drugovi? — bez potrebe hodila u krčmu s osobami drugoga spola? — ili se bezposleno potezala? — Nisi li po nedjeljah i blagdanih bez sile i dozvolje radila iz pohlepe za dobitkom? i t. d.

4. Nisi li se srdila na otca, majku; gospodara, gospodaricu; učitelja ili učiteljicu? — njim prkosila? — nje žalostila? — Nisi li roditeljem što pritajivala, što sakrivala, što potajno — kradom — uzela? — Roditelje udarila? — nje ostavila u siromaštvu? — Jesi li pokorna i poslušna svojim starijim? — Jesi li svakda o njih dostojno govorila? — Možda si prezirala stare nemoćne ljude ili prosjake? — ili nje dapače osmjehavala? i t. d.

5. Jesi li sebi ili drugomu komu naškodila zdravju ili životu? — ili se izvrgla pogibelji? — srdila? — jadila? — Jesi li tako i toliko plesala, da bi si mogla naškoditi zdravju? Možda si odviše jela ili pila? — napila se vruća ili u srdjbi? — Iz zločeste i griešne kakove namjere pila kakav liek? ili druge naputila na što ovakova? — Jesi li se u bolesti sebi i drugim pobrinula za zdravje? Jesi li bila trpljiva u nezgodah ili nesrećah? Nisi li komu pogubila dušu? — navratila koga na grieh? smutila ili spačila? Koga ogovorila, lišila poštenja? Jesi li se rado razsrdila? srdjbu gojila? Možda mrziš koga? s kim živiš u neprijateljstvu?

6. Kako se čuvaš nečistoga grieha? — Jesi li rado mislila na što nepristojna? — željela? — slušala? — Nesramnim se stvarim smijala? — rado gledala? — Ili rekla što nepristojna, nesramno se šalila? zbijala nesramne lakrdije? ili pjevala nesramne pjesme? Možda si se nečedno i nepristojno odievala? — podievala se i nalecala osobam drugoga spola? za njimi gledala? hodila? s njimi se družila, miešala? — s mužkarci ludovala? — Jesi li sama ili s kim drugim

učinila što nepristojna, nesramna? što takova, radi česa bi te bilo strah misliti na Boga, ili što bi te bilo sram kazati drugomu? Je li te radi šta ovakova srce osobito boli ili grize duša i opominje savjest? — Što ti zadaje najviše brige, najveć straha? Što se bojiš najvećma, da se nebi saznalo? — Ili do koga najviše držiš, koga najvećma cieniš, pak to pritajivaš otcu, majci, ili starijim? Jesi li to već kazala otcu, majci — ili izpovjedniku? — Jesi li se s njimi posavjetovala? Možda si što takova zamučala na sv. izpovjedi? — itd.

7. Jesi li što ukrala? — silom otela? uzela slaštice? — Možda si koga prevarila? — što tudjega zadržala? — sama sebe naplatila? — Nisi li kupila što ukradjena? — nadjeno i posudjeno nepovratila? — Kvara nenadomjestila? — Nisi li radila lieno i nevjerno? — Trošila na stvari nepotrebne? ili kupovala si preskupo odielo? i t. d.

8. Nisi li proti komu krivo svjedočila? — krivično koga potvorila? — nedužna obtužila? — ogovorila? — ozloglasila? Jesi li lagala? — što zatajila? — obećala, pak neizpunila? Jesi li se oholo ponosila, hvastala, a druge prezirala, zametavala? — druge ozivala pogrdnimi i porugljivimi priimki? — Jesi li se komu ulagivala, prilizavala? — Jesi li bez potrebe pripoviedala drugim, što se godi u kući? Pripomažeš li rado drugim uzimati poštenje i dobar glas? — Koriš li druge ovakovom prigodom? Kažeš li otcu i materi ili drugim starijim sve po istini? — Jesi li što zamučala, što bi imala bila kazati? i t. d.

9. Jesi li se pomnjivo čuvala oženjenih?

10. Nisi li što poželjela, što nije bilo tvoje? — odjeću? dobar živež, što ga imaju drugi? Jesi li se žalostila, videć, kako su drugi sretni, hvaljeni? — Jesi li se radovala, ako si vidjela, kako se drugim zlo godi? i t. d.

B. Proti kojoj crkvenoj zapovjedi.

Jesi li postila zapovjedane poste? — Jela meso u prepovjedane dane?

Kako si obavljala svoje izpovjedi, navlasito o uzkrsu? Jesi li koj grieh svojevoljno zamućala ili zaboravila? Jesi li bez potrebe pripoviedala drugim o izpovjedi? Možda nisi kad posluhnula izpovjednika? — Nisi li se kada nedostojno pričestila?

Izpitivaj se zatim, jesi li se ogriešila kojim

C. glavnim griehom.

Čuješ li rado svoju hvalu? — Jesi li rado srdita — liena? — koja je tvoja najgorja navada.

D. griehom proti duhu svetomu.

Jesi li kada pomislila ili rekla: ako i sagriešim: Bog će mi oprostiti? — Jesi li kada dvojila o milosrdju božjem, veleć: Bog mi neće oprostiti, ja sam već izgubljena? — Možda si pomislila ili rekla kada, da nečistoća ili bludnost nije grieh, ili da nije grieh što drugo, što Bog prepovieda? — Možda ti je kada nepovoljno vidjeti, kako drugi služe Bogu, kako se izpoviedaju i pričešćaju? — Jesi li se opirala i ukor tvrdokorno odbijala, ako te je tko pravedno korio? — Jesi li rado odgadjala sv. izpovied? Možda se kanila poboljšati tekar pod starost?

E. kojim tudjim griehom.

Nisi li drugoga napućivala na grieh, n. p. kako da se slaže, i t. d. Jesi li koga na grieh navratila ili prisililila? Nisi li dopustila griešiti drugim, kad bi jim to bila mogla zabraniti, prepriečiti? Jesi li koga razdražila na srditost? — drugomu dala priliku ogovarati, nepristojno govoriti, tepsti, i t. d. Nisi li pohvalila drugoga, kad je što zla učinio? Nisi li pohvalila što mrzka, odurna? — Nisi li pritajivala i sakrivala tudji grieh? — ili šutila, kad bi morala bila ukoriti, drugomu pritužiti? — Nisi li postala dielnica kojega grieha po tom, što si možda primila što ukradjena, ili

se dala podmititi i podplatiti, da šutiš? i t. d. Nisi li zagovarala zločeste ljude, branila ih od kazne, kad su je vriedni bili i potrebni? i t. d.

Izpitavaj se:

F. kako si ovršivala djela milosrdnosti.

Jesi li potrebne nadielila kruhom? — posudila potrebnim? podvorila bolestnika? — zauzela se za nedužna? Jesi li učinila onoliko dobra, koliko si mogla? i t. d. — Jesi li podučila neuka? — Opomenula? — ukorila? — utješila, gdje je treba bilo? Jesi li se za žive i mrtve Bogu molila, kad ti je prilično bilo? itd.

G. kako si izpunjivala dužnosti stališa svoga.

Ako si pri otcu, majci: Kako si jih poslušala? veselila ih ili žalostila? — Jesi li jih prosila za oprošćenje, ako si jih uvriedila? i t. d.

Ako si u službi: Jesi li marljivo i vjerno radila; ne samo na oko, nego i radi Boga, koj će te jednoč naplatiti? — Možda nisi zadovoljna svojim stališem? — možda netrpljiva? — Neželiš li si možda drugi stališ, kojega ti Bog nije odredio?

Ako si gospodarica, te imaš družine: Kako si se brinula družini za potrebiti živež, odjeću, plaću, za potrebitu obuku? Nisi li pritajivala i sakrivala grieh družinčeta, ili davala mu priliku na grieh, ili možda dopušćala, da grieši? Jesi li pazila na to, da ti družina marljivo ide u crkvu? — Pazis li na to, je li svaki večer kod kuće družina jednoga i drugoga spola? Nisi li dopustila pod svojim krovom nepristojno i nesramno govoriti, nečedne i nepristojne sastanke držati, poznanstva gojiti? i t. d. — Izručaš li se u svem volji božjoj?

H. Izpituj se napokon:

1. Kada si zadnji put bila na sv. izpovjedi?

2. Koliko si se putih od posliednje valjano obavljene izpovjedi ogriešila ovim ili onim griehom, i u kakovih okolnostih?

3. Jesi li se od zadnje izpovjedi poboljšala ili pogoršala?

4. Jesi li vjerno ovršila pokoru i sve, što ti je izpovjednik naložio?

Da se uzmogneš tim laglje svega sjetiti, pomisli samo, gdje si bila i kuda hodila od posliednje izpovjedi; s kim si bila, što se je ovdje — ondje govorilo, godilo? i t. d.

Kad si izpitaš dušu, promisli živahno griešni svoj život; promisli, kako si nezahvalna Bogu, a neprijateljna sama sebi, te probudi si u srcu

II. Pokajanje ili požalovanje.

Iz dubine nevriednosti svoje uzdišem s izgubljenim sinom: Otče, sagrieših! izgubih sladki mir i pokoj, onesrećih sama sebe, te nisam vriedna, zvati se djetetom tvojim. O kamo ću sada drugamo, nego natrag k svomu otcu?

Bože moj, kajem se za sve svoje griehe, ne toliko za to, što sam njimi izgubila nebo, i zaslužila pakao, nego najvećma zato, što sam njimi uvriedila tebe, najveću dobrotu i ljepotu, što sam bila nepokorna tebi, dragi otče, koj me toliko ljubiš! Kamo sreće, da te nisam uvriedila nikada!

O premilostivi Isuse moj! koj si milo-

stivim okom svrnuo na Petra, koj te je triputa zatajio; koj si i Mandaljeni, očitoj griešnici, milostivo oprostio sve griehe: ogledaj se milostivo i na mene, da sa svetim Petrom griehe svoje gorko oplačem, a s Mandaljenom oprošćenje zadobim, pak tebe opet nada sve uzljubim! Amen.

III. Odluka.

Iz goruće ljubavi prama tebi, Bože moj, odlučujem tvrdo, pravo se spokoriti i svojim se životom posvema poboljšati. Odričem se svim griešnim navadam, okanit ću se svakoga zločesta družtva, čuvati se pomnjivo svake griešne prigode, boriti se krepko proti svakoj napasti. Tebe ću, Bože, sveudilj imati pred očima, te kloniti se takodjer malih griehah, da neohladne u meni ljubav prama tebi, te neostavi me duh tvoj sveti. Iskreno ću izpovjediti sve svoje griehe, nadoknaditi svaki učinjeni kvar, koliko mi je najveć moguće, te od sada vjerno služiti tebi, dobri Bože! Isuse moj, podpomozi me pomoćju svojom, da ono podpuno i ovršim, na što sam se sada odlučila! Amen.

IV. Izpovied.

Poći ću k otcu, i reći mu: Otče sagrieših! Tebi sam bila nezahvalna, ostavila sam tebe dobroga otca; ali me natrag primi k

sebi, kano zadnju službenicu svoju. Kleknut ću pred namjestnika božjega, njemu izpovjediti sve svoje griehe iskreno, kako znam, da sam kriva Bogu. Gospodine, budi milostiv meni, nevoljnoj griešnici.

Svetu izpovjed počmi veleć: Molim otče duhovni sveti blagoslov, da mogu svoje griehe iskreno i podpuno očitovati.

Dobivši blagoslov, *reci*: Ja nevoljna griešnica tužim se Bogu svemogućemu, i vam otče duhovni namjesto Boga, da sam od svoje posliednje izpovjedi, koju sam (ovdje kaži vrieme posliednje izpovjedi) ovršila, često sagriešila, a navlastito tužim se:

Sada izpovjedi svoje griehe onim redom, kojim si izpitivala si dušu. — Netuži drugih, niti neimenuj nikoga, ako si s kim drugim griešila. — Očituj izpovjedniku, kojemu si griehu najvećma podvržena, a nezataji nijednoga. — Kaži mu, jesi li na posliednjoj izpovjedi dobila odriešbu, jesi li ovršila sve, što ti je izpovjednik naložio. Napokon jesi li se poboljšala ili pogoršala?

Izpovied zaključi ovimi riečmi: Za ove i sve ostale griehe svoje, znane i neznane, vlastite i tudje, kajem se od svega srca, što sam njimi uvriedila Boga, najveće i svake ljubavi najdostojnije dobro. Mrzim svekolike svoje griehe i odlučujem tvrdo, negriešiti više, i kloniti se svake prigode griešne. Molim vas, otče duhovni, odriešite me od griehah i spasonosnu mi naložite pokoru.

Slušaj pazljivo, kako te podučava izpovjednik, i zapamti si pokoru, koju ti naloži. S poniznim srcem podvrgni se svemu, što god izpovjednik pronadje za dobro. Dočim poslje izpovjedi moli nad tobom, pokaj se još jedan put, i odluči tvrdo, čuvati se grieha. Moli

Poslje izpovjedi.

O bezkonačno milosrdni Bože! kud bih ja i kamo nevoljna griešnica, da neimam tako milosrdna otca gore na nebu! Odkrila sam namjestniku božjemu sve svoje griehe, i čula radostne Isusove rieči: Budi uvjerena, kćerko, oprošćeni su ti griesi! Pak zato neću već griešiti, da me nestigne što gorjega.

V. Zadovoljština.

Ovrši naloženu si pokoru, čim ti je prije moguće, i sasvim onako, kako ti je naložena. A osobito nezaboravi, ako ti je naložena na više danah. — Sve tegobe i nevolje trpi u duhu pokore, te nastoj svom snagom poboljšati se. Kad izmoliš pokoru naloženu pred pričestbom, reci:

Nedospjetni, vječni Bože, otče premilosrdni, mnogo je veća milosrdnost tvoja, nego uvreda moja! Opet si me zagrlio i pokćerio, te uvrstio u broj izabrane djece svoje, i to po zaslugah dragoga Isusa, premiloga svog sina, koj je za moje griehe umro na križu. Opet te sada djetinjim zaufanjem mogu nazivati: drage otče! O nedaj mi, ikada te već ostaviti!

Premilostivi Isuse! koj si iz nepresežnoga milosrdja prama meni dao oblast namjestniku svomu, oprostiti mi griehe, kolikom sam ti za to obvezana zahvalom! O vječna ti ljubavi moja! daj mi se uviek vjerno ljubiti, te nikad već neponoviti tvojih ranah svojimi griesi. Neću se već veseliti s griešnim svietom, nego se ponositi tvojim križem, jer sam po tvojoj smrti na križu zadobila milosrdje tvoje.

Duše sveti, posvetitelju duše moje! koj si me očistio od svih mojih griehah, i povratio mi odielo posvećujuće milosti božje, te sladkim mirom i pokojem upokojio mi dušu: o prebivaj mi uviek u srcu, i kiti ga neprocjenimi darovi svojimi, da budem vriedna biti sveti tvoj hram.

A i vi angjeli u nebu! obradujte se sa mnom i zahvalite Bogu, što sam opet kod njega milosrdje zadobila. Odnesite tople suze moje žalosti i uzdahe pokore pred veličanttveni prestol milosrdja božjega, a jednom odnesite mi dušu u naručaj nebeskomu otcu. Amen.

Priprava
na svetu pričest.

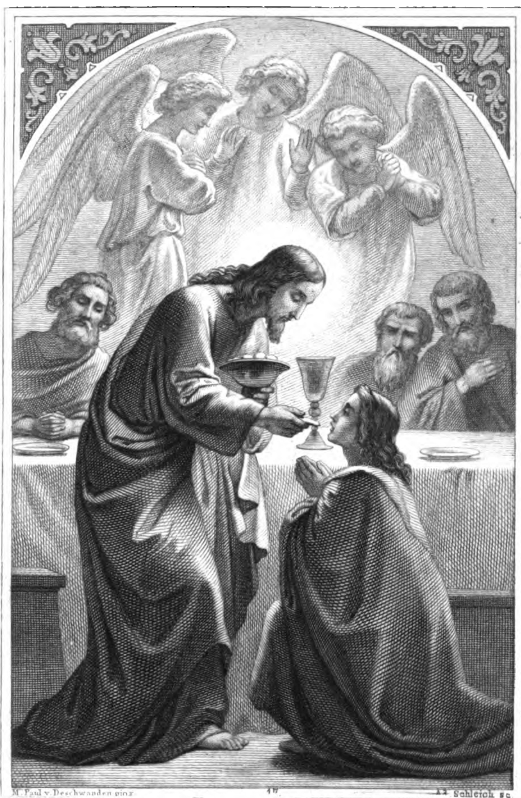
Dušo kršćanska! kada se pripravljaš na svetu pričest, misli na Isusa kod posliednje večere uposried svojih apoštolah, kako ih ljubezno nauča, kako im daje svoje tielo i krv, veleć: „Ovo činite meni na spomen!" Ovako misleć na Isusa u presvetom oltarnom otajstvu, pozdravi ga

Molitvom
pred pričestbom.

Zdravo! premili Isuse u presvetom oltarnom otajstvu, koj se nam daješ blagovati pod prilikom kruha. Zdravo! gospodine moj, učitelju moj i spasitelju, koj si se iz ljubavi prama meni rodio, iztočio na križu krvcu svoju, te ostavio duši mi za hranu pravo tielo i krv svoju!

Probudi si u srcu vjeru, moleć:

Isuse moj! ja vjerujem tvrdo. da si ti kano Bog i čovjek prisutan na žrtveniku u presvetom otajstvu; vjerujem čvrsto, da ću sada primiti tebe, svojega gospodina i Boga, kako su te na posliednjoj večeri primili apoštoli tvoji, kada si uzeo kruh u presvete svoje ruke, posvetio ga, razlomio i podaô im ga, veleć: „Uzmite, pa jedite svi, jer je ovo tielo moje, koje će se za vas

(Tisak braće Benzigerah u Einsiedelnu.)

Ovo je tielo moje, koje će se za vas predati.
(Luk. 22. 19.)

propeti." — Tvrdo vjerujem sve, što me god učiš po svetoj svojoj crkvi. Bože, potvrdi me i učvrsti u svetoj ovoj vjeri; daj mi u njoj bogoljubno živjeti i sretno umrieti, a sada vriedno i dostojno primiti svetu pričest, to jest, pravo i živo tielo Isusovo.

Probudi si ufanje, veleć:

„Tvrdo se ufam, spasitelju moj, da nećeš od sebe odbiti mene, griešnoga i kukavnog stvora svoga, nego da ćeš mi oprostiti griehe i odostojati me, da te primim kod tvojega stola. Ti sám k sebi zoveš mene, koja sam obtršena tolikimi tegobami, da me pokriepiš. Tvrdo se ufam, zadobiti sve ono, što si mi obećao ti, vječna istino i dobroto! A naime se ufam, da ćeš me u ovom životu nadieliti svim, što mi treba na spas, a na drugom svietu nadariti vječnom slavom, krunom blaženstva. Bože moj, pokriepi ufanje moje!

Probudi si u srcu ljubav, moleć:

Tebe Isuse, ljubim svim srcem i svom dušom, ljubim te većma, nego išto drugo na svietu; a ljubim te, jer si ti mene prije ljubio, i to ljubio na toliko, da si ostavio nebo, i došao na zemlju, da si za mene umro, te iz ljubavi daješ mi za hranu presveto tielo

svoje. O da te nisam uvriedila nikada, da nikad nisam ranila ljubavi tvoje! Nu sada se odlučujem i tvrdo ti obećajem, vjerno te ljubiti, a ljubiti takodjer bližnjega svoga; obećajem, vjerno obdržavati tvoje svete zapovjedi, te ovako zasvjedočiti, da te zbilja ljubim. Bože moj, ti ljubavi moja, milost mi podieli, da te pravo mogu ljubiti. Amen.

Probudi si goruću želju:

Tielu mi treba svakdanjega kruha, da neoslabi, a i duša mi čezne za angjeoskim kruhom, što nam ga daješ sám ti, Isuse, jer veliš: „Ja sam kruh, koj sidjoh s neba. Kruh, što ću vam ga ja dati, jest tielo moje. Tko jede moje tielo, i pije krv moju, vječnim će živiti životom; bit će jedno on sa mnom, a ja s njim.“

Ti, o Isuse, jesi trs, a ja sam tvoja rozgva. Ako nebudem spojena i sjedinjena s tobom, posahnut ću, i bacit će me na vječni oganj. Samo, ako ostanem spojena s tobom, onda ću obroditi obilnim rodom za vječni život; bez tebe nemogu ništa. O dodji dakle, pak oživi mene, rozgvu svoju, presvetim svojim tielom i krvju.

Premili zaručniče duše moje, ti ideš sada k meni, koj si sjajniji od sunca, ti kralju vječne slave! Ah, kako ću pristupiti

k tebi ja, koja sam u grehoti rodjena, koja sam do sada živjela u griehu, te nisam vriedna, primiti tebe pod krov svoj! — Nesretnjak Juda poljubi te i izdade; a to isto učinila bih i ja, da se nedostojno nahranim presvetim tvojim tielom! To mi nebi služilo na spas, nego na odsudu i vječnu pogubu. Tko se god nedostojno nahrani ovim kruhom, i napoji iz kaleža gospodnjega: okrivljuje se istom krivinom, kojom se okriviše Židovi, propevši Isusa na križu; on jede i pije pravednoga sudca, koj će ga odsuditi na vjekovite muke, što se je hranio presvetim njegovim tielom, nerazlikujuć ga od obične hrane. Nedostojnom pričestbom oslabila bi mi duša, i umrla za uviek. Isuse moj, nedaj toga! Radje ću umrieti, nego se nedostojno pričestiti.

Ali se neboj dušo moja! gle, tvoj kralj ide k tebi krotak i ponizan pod prilikom bieloga krušca; ide ne da te pogubi, nego spasi. Akoprem nisi ga vriedna, a ono si ga veoma potrebna; on će te učiniti vriednom, jer ga ljubiš i želiš. On svojim učenikom opra noge, te jih očisti prije, nego im je dao svoje tielo i krv; a očistit će i tebe i posvetiti, da budeš vriedna, dostojno obslužiti živi spomen bezkonačne ljubavi njegove. — Dušo gle, evo ide zaručnik tvoj, učitelj je tvoj ovdje, i zove tebe. Podji samo, podji mu u susret, i ponesi mu na dar srce svoje!

Kad pozvoni na sv. pričest.

Isuse moj! ti me zoveš i pozivaš k svomu stolu. Od srca ti rado idem u susret sa živom vjerom, tvrdim ufanjem i gorućom ljubavju. Obslužavat ću presvetu večeru bezkonačne ljubavi tvoje, vjekoviti spomen smrti tvoje na križu. Izpoviedam javno i očito svemu svietu, da u tebe vjerujem, da se u te ufam, da te ljubim, i po tebi da se spasíti želim. Ako je jošte što na meni, radi česa bila bih tebe nevriedna, o rieši me onoga i očisti me! Odričem se svega zla, i još jedan put izpoviedam svoje griehe

Obćinskom izpovjedju.

Kada podvornik pred pričestbom moli confiteor.

Izpoviedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda djevici, blaženomu Mihalju arkangjelu, blaženomu Ivanu Krstitelju, svetim apoštolom Petru i Pavlu, svim svetcem i vam otče duhovni, da sam sagriešila veoma mišlju, riečju i činom; moj grieh moj grieh, moj preveliki grieh! Zato molim blaženu Mariju vazda djevicu, bl. Mihalja arkangjela, bl. Ivana Krstitelja, svete apoštole Petra i Pavla, sve svetce i vas, otče duhovni, da se molite za me gospodinu Bogu našemu. Amen.

Kad misnik dieli odriešbu.

Smiluj mi se, vječni Bože! oprosti mi sve moje griehe, i nadari me životom vječnim, po Isusu Krstu, gospodinu mojem, koj evo sada ide me spasit.

Gospodine! nisam vriedna, da dodješ pod krov moj, nego samo reci riečˇ, pa će ozdraviti duša moja.

(Ovako po triputa reci s misnikom, i triputa udari se u prsa.

Tielo gospodina našeg Isusa Krsta sačuvalo dušu moju na život vječni! Amen.

Sada Isusa željno želi, srdačno zovi, moli i prosi, pak će te uslišati. Pristojno ga primi, slavi ga i hvali, te ljubav mu svoju obreci. On je tvoj Bog, on sve tvoje.

Poslie pričestbe.

Veličaj, dušo moja, Gospodina, i obraduj se, duše moj, Bogom spasonošom svojim; jer se ogleda na poniznu službenicu svoju, i mnogo mi učini on, koj je možan, čije se ime sveti i slavi.

Dušo moja, zahvali Gospodinu, te nezaboravi se dobročinah njegovih. On ti oprosti sve grehote te izlieči sve nemoći. — Život ti izbavi od smrti, i podieli milost veliku. Kako se dobar otac smiluje djetetu svomu, onako se smilova i tebi Gospodin.

Dodjite, pak slušajte svi, koji se bojite Boga, koliko je dobra učinio duši mojoj!

Nadjoh onoga, koga ljubi duša moja; zagrlih ga, nit ga nepustim od sebe. — Danas dopade spas dušu moju; dodje mi Gospodin, da prebiva u meni.

Slavite Gospodina svi angjeli njegovi i službenici, koji vršite volju njegovu. Slavite Gospodina svi stvorovi po svih krajevih gospodstva njegova. Dušo moja, slavi Gospodina!

Posveti se Isusu!

Tko i što sam ja, nevoljna griešnica, te si došao k meni ti, Gospodine i Bože moj, da prebivaš u meni! Nezavriedih ja toga, nego me tim odostoja nedospjetna ljubav tvoja! O uzplamtilo srce moje užeženo ognjem ljubavi tvoje! — Čim ću te nadariti, nebeski goste moj, čim da ti omilim, životu duše moje? čim ću ti naplatiti sve ono, što si mi učinio? — Neimam ništa drugo, nego srce, koje te ljubi; srce ti svoje dajem, srce svoje; to je sve, što imam svoga. Neka ti dakle ono, opojeno radostju, zapjeva na čast i slavu.

Isuse moj, ti srce srca mojega, ti dušo duše moje! daj mi u buduće samo ono željeti, što je tebi drago, ono činiti, što ti zapoviedaš, da nebudem živjela sama, nego da u meni živiš ti, Isuse!

Ponašat ću se čedno i ponizno, gojiti si u srcu želje čiste, te ovršivati bogoljubna djela; bit ću zadovoljna svojim stališem, a trpljiva u biedah i nevoljah, riečju: svim životom svojim biti ću vjerna službenica tvoja. Kao što si se ti nekoč na križu, i sada u presvetoj pričesti sebe svega predao meni na spas, onako se i ja darujem tebi dušom i tielom.

Što će me odbiti od ljubavi Isusa? Je li bieda ili nevolja? je li glad ili golota? je li pogibelj ili progoni? Ja sam sigurna, da me neće niti život, niti smrt, niti nikakova druga stvar na svietu odbiti od ljubavi Boga, kojom ga uzljubih po Isusu Krstu, gospodinu našem.

Preporuči se Isusu!

Dušo Isusova, posveti me!
Tielo Isusovo, spasi me!
Krvi Isusova, napoji me!
Vodo iz boka Isusova, operi me!
Muko Isusova, pokriepi me!
O predobri Isuse, usliši me!
U svoje rane sakrij me!
Od tebe se odlučiti nedaj mi!
Od paklenoga neprijatelja brani me!
Na čas smrtni zovni me!
Da te sa svimi svetci slavim,
Slavim sada, slavim po sve vieke! Amen.

Ako imaš kad, duže se zabaviti u crkvi, a ti obnovi krstnu zavjeru ili zaviet dieve kršćanke; preporuči se bl. djevici Mariji, sv. svomu angjelu čuvaru, i sv. svojoj imenjači. Pomoli se takodjer za otca i majku, za braću i sestre, družinu, a i za vjerne duše u čistilištu.

Obnova krstne zavjere.

Svemožni, vječni Bože, otče nebeski! ti si me stvorio na sliku svoju i priliku, preporodio na svetom krstu, i primio za svoju kćerku i nasljednicu kraljestva nebeskoga. — Bože, sine Isukrste, jedinorodjenče vječnoga otca! ti si za mene postao čovjekom, odkupio me na križu od vjekovite pogube, i primio na sv. krstu za svoju sestru n katoličku crkvu, da me dovedeš u kraljestvo nebesko. — Bože duše sveti, treća božanska osobo! ti si me posvetio na svetom krstu, te me i sada posvećuješ na svetih otajstvih milostju posvećujućom. Presveta Trojice, u trijuh osobah jedini Bože! u tebe vjerujem, tebi se klanjam, tebi hvalim na svem, a navlastito na najvećoj milosti svetoga krsta, koja je tolika i toliko vriedna, koliko nije nijedna kraljevska kruna.

O kako sam sretna, što si me pozvao u svoju svetu crkvu, što si me očistio od grieha, što si me nadielio svim, česa mi treba za spas vječni.

Što sam obećala nekoč na svetom krstu po kumovih svojih, ono obećajem i sada zahvalnim srcem. Odričem se vraga i svih njegovih zločestih djelah, kao što i svih napastnikah na grieh, vražjih najemnikah. Odričem se oholosti, svake zločeste navade i grehote, kao i svega griešnoga svieta.

Vjerujem u Boga otca, svemogućega stvoritelja neba i zemlje; vjerujem u Isukrsta, jedinorodjenoga sina božjega, koj se rodio i za nas trpio; vjerujem u duha svetoga, svetu crkvu katoličku, svetih obćinstvo, odpušćenje griehah, pùti uzkrsnuće i život vječni.

Polag nauka kršćansko-katoličke crkve kanim živjeti do smrti kano poslušna kći njezina, dostojno ću primati svetotajstva, te na ova vrata nebeska uljezti u rajsko blaženstvo po Isusu Krstu, gospodinu našem, po zagovoru bl. djevice Marije angjelah i svetih, a osobito po zagovoru mojega sv. angjela čuvara i moje imenjače, svete I. Amen.

Probudi si u srcu tri bogoslovne krieposti:

1. Vjeru.

Vjerujem u te, Bože moj, da si ti jedan jedini božanstvom, a troj osobami: otac, sin, i duh sveti. Vjerujem, da je druga osoba,

sin božji, kriepostju duha svetoga čovjekom postao, rodio se, i sve nas odkupio; i da će doći sudit žive i mrtve, da će dobre nadariti slavom nebeskom, griešnike pako kazniti mukami paklenimi. Vjerujem nadalje sve ono, što vjeruje i vjerovati uči sveta mati crkva rimo-katolička. A sve to vjerujem zato, što si ovo naviestio ti Bože, koj si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, koj nemožeš prevariti niti prevaren biti; jer sve znaš i vidiš. O Bože umnoži vjeru moju!

2. Ufanje.

Ufam se u te, premilosrdni Bože moj, da ćeš mi po zaslugah muke i smrti Isukrstove i po mojih dobrih djelih, pomoćju tvojom učinjenih, oprostiti sve griehe moje i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, jer ti, svemogući Bože, dati možeš, što si obećao, te stalan si i vjeran u obećanju svojem. O Bože, pokriepi ufanje moje!

3. Ljubav.

Ljubim te, Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, i više nego sáma sebe; jer si ti sám po sebi svake ljubavi dostojan, i zbog tebe ljubim bližnjega svoga, kano sáma sebe. O Bože! užeži ognjem ljubavi svoje srce moje, ter iz ove goruće prama tebi ljubavi kajem se, što sam ikada uvrie-

dila tebe, neizmjerno dobro. Mrzim svekolike griehe života svoga, i to više, nego ikoje drugo zlo. O da te nisam nikada uvriedila! Obećajem tvrdo, da ću se od sada svakoga grieha kloniti i čuvati, te volim umrieti, nego tebe najveće dobro ikojim griehom, a navlastito smrtnim uvriediti. Sve ću pako učinjene po milosti tvojoj iskreno izpovjediti, i za nje dostojnu pokoru učiniti. Smiluj mi se dakle svemogući Isuse, i budite mi u pomoć milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

Litanije lauretske.

Gospodine, smiluj se!
Isukrste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Isukrste, čuj nas!
Isukrste, usliši nas!
Otče nebeski, Bože, } Smiluj se nam!
Sine Bože, odkupitelju svieta,
Duše sveti, Bože,
Sveto Trojstvo, jedini Bože,
Sveta Marijo, } Moli za nas!
Sveta Bogorodice,
Sveta dievo djevicah,
Majko Isukrstova,
Majko božje milosti,

Majko prebistra,
Majko prečista,
Majko neoskvrnuta,
Majko nevina,
Majko ljubezna,
Majko divna,
Majko stvoriteljeva,
Majko spasiteljeva,
Djevice premudra,
Djevice častna,
Djevice hvale dostojna,
Djevice možna,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Uzore krieposti,
Prestolje mudrosti,
Uzroče naše radosti,
Posudo duhovna,
Posudo poštovana,
Posudo osobite svetosti,
Ružice otajna,
Kulo Davidova,
Kulo bielokostna,
Kućo zlatna,
Kovčeže zakona,
Vrata nebeska,
Zviezdo danice,
Zdravje bolestnih,
Utočište griešnih,
Utjeho žalostnih,

Moli za nas!

Pomoćnice kršćanska,
Kraljice angjeoska,
Kraljice patriarška,
Kraljice proročka,
Kraljice apoštolska,
Kraljice mučenikah,
Kraljice izpovjednikah,
Kraljice djevicah,
Kraljice svih svetih,
Moli za nas!
Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta!
Oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta!
Usliši nas, Gospodine!
Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta!
Smiluj nam se, Gospodine!
Isukrste, čuj nas!
Isukrste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Isukrste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Otče naš! Zdravo Marijo!

Pod obranu se tvoju utičemo, sveta Bogorodice! Neodbij nam molbe u potrebah naših, nego nas od svih pogibeljih uviek oslobodi; djevice slavna i blagoslovljena, gospodjo naša, posrednice naša, odvjetnice naša! Sa svojim sinom nas pomiri, svojemu sinu nas preporuči, svojemu sinu nas izruči!

Sveć. Moli za nas, sveta Bogorodice!

Puk. Da budemo vriedni Isusovih obećanjah.

Pomolimo se!

Molimo te Gospodine, milost svoju ulij u duše naše, da mi, koji smo po angjelovoj navjestbi doznali za utjelovljenje Isusa sina tvoga, po njegovoj muci i križu slavno uzkrsnuti zavriedimo. Po istom Isusu, gospodinu našem. Amen.

Sveć. Moli za nas sveti Josipe!
Puk. Da budemo vriedni Isusovih obećanjah.

Pomolimo se!

Molimo te, Gospodine, da nam budu u pomoć zasluge zaručnika presvete majke tvoje, da zadobimo njegovim zagovorom, što svojom slabo-ćom postići nemožemo. Koj živiš i kraljuješ s Bogom otcem u jedinstvu s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Zdravo kraljice!

Zdravo kraljice, majko milosrdja, živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapimo prognani sinovi Evini; k tebi uzdišemo tugujući i plačući u suznoj ovoj dolini. Svrni dakle, odvjetnice naša, milostivim svojim okom na nas, te nam po ovom progonu pokaži Isusa, blagoslovljeni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o sladka djevice Marijo!

Sveć. Moli za nas sveta Bogorodice!
Puk. Da budemo vriedni Isusovih obećanjah.

Pomolimo se!

Svemogući vječni Bože! koj si sudjelovanjem duha svetoga pripravio tělo i dušu prečiste djevice majke Marije, da bude dostojno prebivalište sinu tvomu, daj, da nas ona, koje se ovdje s radostju sjećamo, milostivim odvjetovanjem od budućih zalah i smrti vječne izbavi. Po istom Isusu, gospodinu našem. Amen.

Molitva svetoga Bernarda.

Spomeni se preblaga djevice Marijo, kako nije čuveno od vieka, da si ti od sebe odbila koga, koj se pod tvoju utekao obranu, tebe zazvao u pomoć, te milostivi od tebe zamolio zagovor. Ovim zaufanjem oduševljena i ja se utičem k tebi, o dievo djevicah, o majko Isusova! Neodbij prošnje moje, nego ju milostivo čuj, i usliši mene biednicu, koja vapim k tebi iz suzne ove doline. Priteci mi u pomoć u svakoj potrebi, sada i uviek, a navlastito na čas smrti. Amen.

Čislo ili krunica.

Kad moliš čislo pod svetom misom ili drugda kada, spominjaj se različitih tajnah života, muke i slave Isusove. U prvih trijuh pozdravih angjelovih dodaj rieči Isus:

1) Koj nam pomnožio pravu vjeru!

2) Koj nam oživio tvrdo ufanje!
3) Koj nam uzpirio goruću ljubav!

Nadalje spomeni jedno od sliedećih trojih otajstvah.

Pet otajstvah radostnih.

(Od I. nedělje došašća do korizme.)

1) Kojega si, djevice, po duhu svetom začela.
2) Kojega si, djevice, iduć u pohode Jelisavi, nosila.
3) Kojega si, djevice, rodila.
4) Kojega si, djevice, prikazala u crkvi.
5) Kojega si, djevice, našla u crkvi.

Pet otajstvah žalostnih.

(Od početka korizme do Uzkrsa.)

1) Koj se je za nas znojio krvavim znojem.
2) Koj je za nas bio bičevan.
3) Koj je za nas bio trnjem krunjen.
4) Koj je za nas težki križ nosio.
5) Koj je za nas bio propet.

Pet otajstvah slavnih.

(Od Uzkrsa do došašća.)

1) Koj je uzkrsnuo od mrtvih.
2) Koj je uzišao na nebo.
3) Koj nam je poslao duha svetoga.
4) Koj je tebe, o djevice, uzeo u nebo.
5) Koj je tebe, o djevice, okrunio u nebu.

Litanije svih svetih.

Gospodine, smiluj se!
Isukrste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Isukrste, čuj nas!
Isukrste, usliši nas!

Otče nebeski, Bože!
Sine Bože, odkupitelju svieta!
Duše sveti Bože!
Sveto Trojstvo, jedini Bože!
} Smiluj se nam!

Sveta Marijo!
Sveta Bogorodice!
Sveta dievo djevicah!
Sveti Mihalju!
Sveti Gabriele!
Sveti Rafaele!
} Moli za nas!

Svi sveti angjeli i arkangjeli! Molite za nas!
Svi sveti zborovi blaženih duhovah! Molite za nas!
Sveti Ivane krstitelju! Moli za nas!
Sveti Josipe! moli za nas!
Svi sveti patriarke i proroci! Molite za nas!

Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrija,
Sveti Jakobe,
Sveti Ivane,
} Moli za nas!

Sveti Toma,
Sveti Filipe,
Sveti Bartule,
Sveti Mateju,
Sveti Šimune,
Sveti Tadija,
Sveti Matija,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
Sveti Marko, — Moli za nas!
Svi sveti apoštoli i evangjeliste, Molite za nas!
Svi sveti učenici gospodinovi, Molite za nas!
Svi sveti mladenci, Molite za nas!
Sveti Stjepane, Moli za nas!
Sveti Lovro, Moli za nas!
Sveti Vinko, Moli za nas!
Sveti Fabijane i Sebastijane,
Sveti Ivane i Pavle,
Sveti Kozma i Damjane,
Sveti Gervazijo i Protazijo,
Svi sveti mučenici, — Molite za nas!
Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,
Sveti Ambrozijo,
Sveti Auguštine,
Sveti Jerolime,
Sveti Martine,
Sveti Nikola, — Moli za nas!
Svi sveti biskupi i izpovjednici, Molite za nas!
Svi sveti učitelji, Molite za nas!

Sveti Antune,
Sveti Benedikte,
Sveti Bernardo,
Sveti Dominiče,
Sveti Franjo,
Moli za nas!

Svi sveti misnici i djakoni, Molite za nas!
Svi sveti redovnici i pustinjaci, Molite za nas!

Sveta Marijo Mandaljeno,
Sveta Agato,
Sveta Lucijo,
Sveta Agnezo,
Sveta Cecilijo,
Sveta Katarino,
Sveta Anastazijo,
Moli za nas!

Sve svete djevice i udovice, Molite za nas!
Svi svetci i svetice božje, Molite za nas!
Milostiv nam budi, oprosti nam Gospodine!
Milostiv nam budi, usliši nas Gospodine!

Od zla svakoga,
Od grieha svakoga,
Od srdjbe svoje,
Od nagle i nepripravne smrti,
Od zasědah vražjih,
Od srdjbe, zavisti i svake zle volje,
Od duha bludnoga,
Od groma i tuče,
Od kuge, glada i rata,
Od potresa zemlje,
Od smrti vječne,
Po otajstvu svetoga svog utjelovljenja,
Oslobodi nas Gospodine!

Po došašću svojem,
Po porodu svojem,
Po krstu i svetom postu svojem,
Po križu i muci svojoj,
Po smrti i pokopu svojem,
Po svetom uskrsnuću svojem,
Po divnom uzašašću svojem,
Po došašću utješitelja duha svetoga,
Na dan sudnji

Oslobodi nas Gospodine!

Mi griešnici,
Da nam se smiluješ,
Da nam oprostiš,
Da nas na pravu pokoru ganuti dostojiš,
Da vrhovnoga apoštolskoga pastira i sav svećenički stališ u svetoj vjeri uzdržati dostojiš,
Da neprijatelje svete crkve poniziti dostojiš,
Da kraljem i vladarom kršćanskim mir i pravu slogu darovati dostojiš,
Da nas u svetoj svojoj službi pokriepiti i sačuvati dostojiš,
Da želje našega srca na nebeska dobra upraviš,
Da sve naše dobročince vječnimi dobri nadariš,

Prosimo te, usliši nas!

Da duše naše braće, prijateljah i dobročinacah od vječne propasti izbaviš,
Da zemlji plodnost dati i uzdržati dostojiš,
Da svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati dostojiš,
Da nas uslišati dostojiš,
Sine božji,

Prosimo te, usliši nas!

Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta!
Oprosti nam, Gospodine!
Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta,
Usliši nas, Gospodine!
Jaganjče božji, koj odnimaš griehe svieta,
Smiluj se nam, Gospodine!
Isukrste, čuj nas!
Isukrste, usliši nas!
Gospodine, smiluj se!
Isukrste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se!
Otče naš! Zdravo Marijo!

Hvalopiev 69.

Bože, u pomoć mi priteci: Gospodine pohiti mi na obranu!

Smutili se i ponizili, koji traže dušu moju.

Uzmaknuli i zastidili se, koji mi zlo žele.

Uzmaknuli odmah zastidjeni, koji mi se rugaju.

Radovali se i veselili u tebi svi, koji

tebe traže i koji ljube spas tvoj, govorili vazda: Budi uzveličan Gospodin.

Ja sam pako siromak i ubog, Bože pomozi mi!

Ti si moj pomoćnik i izbavitelj, Gospodine neoklevaj.

Slava Otcu, i Sinu, i Duhu svetomu.

Kako bijaše u početku, tako budi i sada i u vieke. Amen.

Sveć. Spasi sluge svoje.

Puk. Koji se ufaju u tebe, Bože!

Sveć. Budi nam Gospodine čvrsta obrana.

Puk. Proti našim neprijateljem.

Sveć. Ništa neuspio neprijatelj proti nam.

Puk. Ni sin zloće nenahudio nam!

Sveć. Gospodine, neučini nam po grehotah naših.

Puk. Ni neplati nam po krivinah naših.

Sveć. Molimo za papu našega I.

Puk. Poživi nam ga Gospodine, uzdrži i osreći na zemlji, te ga obrani od neprijateljah njegovih.

Sveć. Molimo za svoje dobročinitelje.

Puk. Nadari Gospodine životom vječnim sve, koji nam u tvoje sveto ime dobro čine.

Sveć. Molimo za vjerne mrtve.

Puk. Pokoj vječni daruj im Gospodine, i svietlila im svjetlost vječna!

Sveć. Molimo takodjer za braću svoju nenazočnu.

Puk. Spasi sluge svoje, koji se ufaju u tebe, Bože!

Sveć. Pošalji jim Gospodine pomoć sa svetišta.

Puk. I brani jih sa Siona.

Sveć. Usliši Gospodine molitvu moju.

Puk. I k tebi dopro glas moj!

Pomolimo se!

Bože, kojemu je vlastito smilovati se vazda i prostiti: usliši prošnju našu, te odrieši milostivo nas i sve sluge svoje iz griešnih verigah, u koje smo sapeti.

Molimo te, Gospodine! usliši ponizne naše molitve, i oprosti nam, koji izpoviedamo svoje griehe; odpusti nam ih dobrotivo i mir svoj podieli.

Odostoj nas Gospodine neizgovornim milosrdjem svojim, te izbavi nas od svih griehah i kaznah, koje njimi zaslužismo.

Bože, kojega grieh vriedja, a ublažuje pokora, posluhni ponizne molbe svojega puka, i uztegni šibu svoje srdjbe, koju smo si griehom zaslužili.

Svemogući vječni Bože! smiluj se slugi svomu, vrhovnomu našemu pastiru I., ravnaj ga milostivo stazom vječnoga spasa, da pomoćju tvojom, što je tebi povoljno, želi i svom snagom ovrši.

Bože! od kojega proiztiču svete želje, dobre

nakane i pravednička djela, daj slugam svojim mir, kakova sviet dati nemože, da ovako i srca svoja zapovjedim tvojim podložimo, i po tvojoj zaštiti mirni i od neprijatelja sigurni budemo.

Gospodine! užeži nam srca ognjem duha svetoga, da ti čistim tielom služimo, i neokaljanim srcem omilimo.

Vječni Bože, stvoritelju i odkupitelju svih vjernih, odpusti griehe službenikom svojim i službenicam, da oprošćenje, koje su uviek želili, pobožnimi prošnjami postignu.

Molimo te, Gospodine! svojom nas milostju poticaj na djelovanje, svojom nas pomoćju podupiraj, da ovako svaku molitvu i djelo kao što s tobom započmemo, tako s tobom i dovršimo.

Svemožni, vječni Bože! gospodaru svih živih i mrtvih, koj se smiluješ svakomu, koga poznaš po vjeri i činih, da će tvoj biti: molimo te ponizno, da sve, za koje smo nakanili moliti, i one, koji još sada živu na svietu, i one, koji su se preselili u vječnost, po odvjetovanju svih svetih tvojih, postignu svih svojih griehah milostivo oprošćenje. Po Isukrstu sinu tvojem, gospodinu našem, koj s tobom živi i kraljuje u jedinstvu s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Molitva za vladara.

Bože, zaštitniče svih državah, a osobito kršćanskih kraljevinah, daj slugi svojemu, kralju našemu I. milost, da tvoju moć, po kojoj vlada, prizna i štuje, da kao što je po tvojoj odredbi postao vladalac, tako pod tvojom zaštitom vazda bude mogućan. Po gospodinu našem Isukrstu, sinu tvojem, koj s tobom živi i kraljuje u jedinstvu s duhom svetim Bog po svi vieke. Amen.

Molitva za biskupa.

Bože! kojega dobrota i ljubav vrhu puka tvoga bdije i vlada, nadari duhom mudrosti slugu svoga biskupa našega I., kojemu si nas duhovnoj brigi izručio, da se duhovnim napredkom ovacah umnoži vječita radost pastira. Po Gospodinu našem Isukrstu, sinu tvojem, koj s tobom živi i kraljuje u jedinstvu s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Molitva za svekoliko kršćanstvo.

Svemožni, vječni Bože, Gospodine otče nebeski! svrni okom neizmjernoga milosrdja svoga na biede naše, nevolje i nužde. Smiluj se svim pravovjernikom, za koje tvoj jedinorodjeni sin, gospodin i odkupitelj naš Isukrst dragovoljno je dospio u ruke griešnikom i prolio na križu krv svoju. Po ovom gospodinu našem

Isukrstu odvrati od nas, milostivi otče, zaslužene kazne: sadašnje i buduće nezgode, opasne bune, rat, dražinu, bolesti, tužna i nevoljna vremena. Prosvietli takodjer i ojači u svakom dobru duhovne i svjetovne poglavare, da oni revno ovršuju sve, što može unapriediti božansku tvoju slavu, naš spas, obćeniti mir i blagostanje svih kršćanah. Bože mira, sjedini nas u vjeri, dokini svako krivovjerstvo i razkolničtvo. Obrati nam srca na pravu pokoru i poboljšanje života. Užgi u nas oganj ljubavi svoje. Daj nam postojano težiti za pravednostju, da ti budemo kano pokorna djeca u životu i na umoru mili i dragi. Molimo takodjer, kao što hoćeš, o Bože, da molimo, za prijatelje svoje i neprijatelje, za zdrave i bolestne, za sve žalostne i nevoljne kršćane, za žive i mrtve. Tebi Gospodine preporučamo sav svoj posao i pokoj, sve svoje trude i pute, svoj život i smrt. Dopusti nam samo, ovdje se uživati tvoje milosti, a ondje sa svimi izabranimi u vječnom veselju i blaženstvu tebe hvaliti i slaviti. To nam podieli otče nebeski po Isukrstu dragom svojem sinu, gospodinu i odkupitelju našem, koj s tobom i s duhom svetim jednaki Bog živi i kraljuje po sve vieke. Amen.

Različite molitve.

Molitva dieve kršćanke.

Otče nebeski, preblagi Bože, koj osobito ljubiš čistoću i rado uslišavaš prošnje dušah nevinih: ogledaj se milostivo na mene, diete svoje, koje iz dna duše k tebi uzdišem, i milosrdje tvoje molim. Neprosim nestalne ljepote niti slastih ovoga svieta, nego mi podieli milost, sačuvati si čistoću i nevinost srca, da omilim tebi, a ne griešnomu svietu. — Otče dragi! čuvaj me prvoga grieha; kad bih sagriešila jedan put, nebi bilo posljednji put. Pokriepi me, kad me uznapastuje neprijatelj, da me neoblada. Nedaj mi zaboraviti na to, da me ti uviek vidiš; jer ako me i krije crna tmina, ipak me vidi oko tvoje. Zgrozila se svakda svetom grozom, kadgod dospjem u prigodu griešnu, da za kratkotrajnu, časovitu nasladu nedadem vječnoga blaženstva. — Bože! vjerno ću se držati tebe, tebi se izručam u ruke, da ostanem zaručnica premiloga tvoga sinka. Ti me vodi, ti me čuvaj i brani, a jednom me okruni krunom vječnoga blaženstva; to te molim po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen.

Molitva dieve pokornice.

Premilostivi otče, koj nećeš smrti griešničine, nego da se spokori i poživi: milostivim svrni okom na mene, izgubljenu kćer svoju. — Nezahvalno ostavih tebe, predobroga svoga otca, i uzslužih griešnomu svietu. Iznevjerih se Isusu, zaručniku svomu, izgubih angjeosko odielo nevinosti, koje sam bila dobila na svetom krstu. Mrzkom grehotom oskvrnih svoje tielo, posvećeni hram duha svetoga, te nisam vriedna, tvojom se nazivati kćerju. Svakda me zaboli srce i zapeče duša, kadgod pomislim, što sam učinila, što izgubila! Zabludih sa staze nevinosti, koja vodi u nebo; — o nedaj mi se minuti s putem prave pokore, koj je zadnje ufanje spasa moga! — O premilosrdni Isuse, koj nisi odbio od sebe očite i javne griešnice, koj si se milostivo ogledao na Petra, te obećao raj i razbojniku na križu: ogledaj se takodjer na moje razcviljeno srce, usliši žalobni glas nevriedne ovčice svoje; primi me opet za svoju službenicu, te mi se nikad već nedaj odlučiti od tebe, koj živiš i kraljuješ s Bogom otcem zajedno s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Preporuka majci božjoj.

Zdravo premila majko spasitelja moga, dievo svih djevicah, kraljice neba i zemlje,

majko ljubavi čiste, ti radosti i ufanje naše, zdravo! K tebi vapim ja, kći Evina, k tebi uzdišem iz suzne ove doline pogibeljih i napastih. — Pod tvoju se utičem obranu, majko božje milosti, neodbi mi prošnje u sili mojoj i potrebi. Želim biti vriedna zaručnica Isusa, premiloga tvoga sinka, i vriedna kćerka tvoja.

O preljubezna majko, pogledaj me milostivim okom; u svakoj pogibelji zaogrni me plaštem možnoga zagovora svoga. Pomiri me sa svojim sinkom, preporuči me svomu sinku, svomu me sinku izruči. O premilostiva, o preblaga, o presladka djevice Marijo! gospodjo moja, zagovornice moja, pomoćnice moja! Moli za me sveta Bogorodice, da budem vriedna zaslugah Isukrstovih. Amen.

Preporuka sv. angjelu čuvaru.

Sveti angjele čuvaru, meni za prijatelja i vodju dani, da me čuvaš i ravnaš po pogibeljnom putu ovoga života, te iz tudjinstva dovedeš u dom nebeskoga otca, smierno te pozdravljam i tvojoj se preporučam zaštiti. — Podupiraj me, da neopješam u dobru, čuvaj me u pogibelji, da nesagriešim, te podpomagaj me krepko, da sretno nadvladam sve svoje vidljive i nevidljive neprijatelje. Vodi me pomnjivo po uzkoj stazi krieposti k dragomu mojemu otcu onamo, gdje ti sada stojiš pred njim, gdje gledaš sveto njegovo

lice, gdje njemu prikazuješ moje molitve i dobra moja djela, te moliš za me, da si zaslužim i ja s tobom i sa svimi izabranimi višnjemu Bogu pjevati na čast i slavu. Amen.

Preporuka sv. Imenjači.

Izabrana ugodnice božja, sveta I.! osobita zaštitnice, vjerna prijateljice i možna zagovornice moja u nebu, koja si sretno našla, što ja jošte sada u pogibelji tražim, i koja se već uživaš onoga, što ja želim: pozdravljam te smierno, i preporučam se možnomu zagovoru tvomu. Sada se ti raduješ u naručaju otca nebeskoga, te mene, imenjaču svoju,u suznoj ovoj dolini milo gledaš, i k sebi želiš. — Izprosi mi pomoć i milost, da se nebudem samo nazivala svetim tvojem imenom, nego te takodjer nasljedovala u tvojih kriepostih i vrlinah, da si ovako zaslužim, jednoč se s tobom radovati u rajskom blaženstvu, ondje slaviti i dičiti sa svimi svetci i sveticami Boga otca, sina i duha svetoga, komu čast i slava po sve vieke. Amen.

Molitva za izpovjednika.

Isukrste, gospodine moj i spasitelju! koj si namjestnike svoje nadahnuo duhom svetim, i ostavio im rajske ključe svoje oblasti, da nas mogu od griehah ili odriešiti, ili nam

ih držati: molim te ponizno, prosvietli službenika svoga, mojega izpovjednika, da svakda pravo spozna griešni moj stališ, da mi podieli potrebit nauk i mudar saviet, te naloži dostojnu pokoru; daj, nek me kano angjeo čuvar po pravoj stazi pokore i poboljšanja vodi k tebi u život vječni. Nagradi ga za trpljivost i nastojbu, kojom nastoji okô spasa duše moje, i daj mu jednom uposried svojih ovčicah u nebu vjekoma se pri tebi radovati. Amen.

Molitva za roditelje žive.

(Ako ti živi samo otac ili samo majka, onda moli za jednoga samo.)

Bože, koj nam zapoviedaš štovati otca i majku, te za to obećaješ dug život: molim te, smiluj se dragomu mojemu otcu i dragoj mojoj majci. Naplati jim na duši i na tielu, štogod mi čine dobra. A podpomozi i mene svojom pomoćju, da ih (njega — nju) budem rado slušala, dobrim svojim ponašanjem radovala, te zavriedim, s njimi (s njim — s njom) se jednom kod tebe u nebeskom kraljestvu vjekoma veseliti. Amen.

Molitva za roditelje pokojne.

Vječni Bože! koj si mi uzeo dragoga otca (dragu majku) i pozvao k sebi: budi mi ti milostiv otac, te smiluj se pokojnomu

mojemu otcu (pokojnoj mojoj majci.) Oprosti jim (mu — joj) sve griehe, kojimi su se možda ogriešili radi mene. Vječno svjetlo svietlilo im ondje, u kraljestvu izabranih; počivali (počivao — počivala) u miru! A meni daj bogoljubno živjeti, sretno umrieti, te za njimi (njim — njom) stignuti u rajsko veselje, gdje nas već smrt neće moći razstaviti. Amen.

Molitva za žive.

Svemožni, vječni Bože, otče mira i ljubavi! koj želiš, da sva tvoja djeca živu medju sobom u miru, ljubavi i slozi kano braća i sestre: nadahni nas svetim svojim duhom, da nas on nadari svojimi darovi. Molim te za svoje drugove i družice, prijatelje i prijateljice, poznance i poznanke, neprijatelje i neprijateljice, a navlastito za one, koji sa mnom obitavaju pod istim krovom. Daj nam svim pravu pamet, da budemo bogoljubno živjeli, vjerno ti služili, obilovali svim, što nam treba duši i tielu, da ovako jednoč sretno dospjemo u raj k tebi, k nebeskomu svomu otcu, po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen.

Molitva za sve vjerne pokojne.

Bože, otče premilosrdni, stvoritelju i spasitelju svih vjernih! koj nam rado dieliš oprošćenje i želiš spas naš: molim te ponizno,

smiluj se po zagovoru bl. djevice Marije i svih svetih mojoj braći i sestram, dobročincem i dobročiniteljicam, drugovom i družicam, znancem i poznankam, koje su pred menom preminule s ovoga svieta. Oprosti jim sve griehe, i daj im dospjeti u družtvo k svim tvojim ugodnikom, da sretno postignu ono, što su si uviek željeli, naime tebe licem u lice gledati, tebe se uživati, tebe hvaliti i slaviti vjekoma. To te prosim po Isusu Krstu, dragom tvojem sinu, gospodinu našem, koj s tobom živi i kraljuje zajedno s duhom svetim Bog po sve vieke. Amen.

Molitva, koju običaju moliti duhovni pastiri s bogoljubnim pukom prije sv. mise.

Svemogući vječni Bože, Bože jedan božanstvom, a troj osobami, otče, sine i duše sveti! Klanjamo ti se mi, nevoljni griešnici, i snizujemo pred tobom Bogom, gospodinom i otcem svojim. Hvalimo ti na svih darovih i milostih, kojimi nas nadjeljuješ milostivo, navlastito pako, što smo odhranjeni u vjeri kršćansko-katoličkoj, i što nas griešnike milostivo čekaš na pokoru. Prikazujemo ti sve trude i tegobe, bolesti i nevolje, što smo ih pretrpjeli do sada; bile ti na hvalu i slavu! — Ponizno te molimo, oprosti nam griehe, podieli nam milost prave pokore, poboljšanje života i stalnost u tvojoj

svetoj službi. Razširi vjeru katoličku, izkorieni neznabožce, obrati krivovjerce, složi kralje i vladare kršćanske. Zatri, o Bože, krivovjerstvo, opasne bune, nepokornost prama poglavarom; zatri jal, nazlob, srdjbe i karke, kletve, psovke, razdor i neslogu; zatri pohlepu za tudjim, krivice i sva griešna djela. Blagoslovi nas, družinu, kuće, blago, gospodarstvo i sav imetak naš. Oslobodi nas kuge, glada, vojske i rata, težkih bolestih, nagle i nepripravne smrti. Smiluj se svim živim, za koje imamo moliti, — svim vjernim mrtvim podieli pokoj vječni. Ovo te, dobri Bože, danas ponizno molimo, i na ovu namienu prikazujemo ti današnju službu, prikazujemo ti dojdućega tjedna (mjeseca) sve svoje misli, rieči i čine. Preljubljeni otče, usliši molitve i uzdahe naše! Pokriepi nas milostju svojom, da te nikad već hotice neuvriedimo, nego da vazda tvoju svetu volju punimo, tebe istinski ljubimo, te po smrti spas duše zadobimo u nebu. Po Isusu Krstu, gospodinu našem. Amen.

Križni put.

Sestro moja! želiš li sretno proputovati putem ovoga svieta i doputovati u dom nebeskoga otca: a ti često promišljaj put muke i smrti, kojim je išao pred tobom Isus, spasitelj tvoj; gledaj i motri, što je on trpio, slušaj, što te uči na svakoj postaji. Obećaj Isusu, da ćeš za njim hoditi, odluči tvrdo, nositi svoj križ, te zamoli ga, nek te on kriepi svojom milostju, da neopješaš i neonemogneš; ovako će ti biti svaka postaja korak u nebo. — Sveta mati crkva dieli ti prošćenje za ovo promišljanje, da budeš ovako dielnica zaslugah Isusove muke. Isus, kralj tvoj nebeski, ide pred tobom; promišljajuć njegove korake, sliedi njega, pa će ti ovako križni put biti put u nebo. Prije, nego počmeš promišljati, prikaži svoje razmišljanje Bogu sljedećom

Molitvom.

Premilostivi Bože! smiernim srcem evo prikazujem tebi ovo pomišljanje o muci i smrti Isusa, premiloga sina tvoga; prikazujem ga za uzveličanje tvoje svete crkve, i za vjerne duše u čistilištu, te želim zadobiti sva ona prošćenja, koja dieli sv. mati crkva po ovoj pobožnosti. Gospodine! govori ti, a slušat će te službenica tvoja.

Postaja I.

Isusa Pilat obsudjuje na smrt.

R. Klanjam ti se, Isukrste, i hvalim tebi,
O. Što si sviet odkupio svetim križem svojim.

Isus djevojci: Dievo, kćerko moja! vidiš mene stojeć pred kriviĉnim sudcem; ĉuješ, kako mene nedužna krivo potvaraju i tuže. Ćuješ razdraženo ljudstvo, koje me je prije pet danah slavilo kano svoga kralja, kako viče nemilosrdno: „Propni ga, propni!" Hoćeš li i ti biti neprijateljica moja?

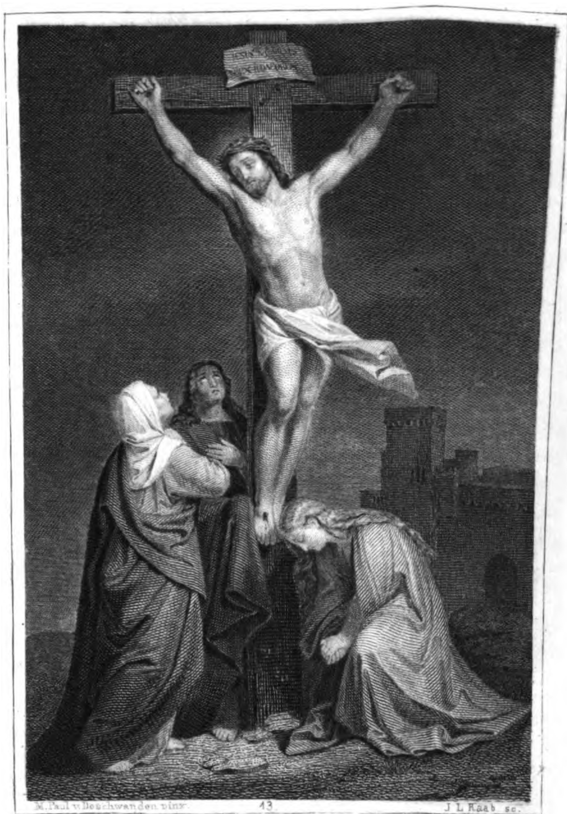
Djevojka Isusu: Premili Isuse moj, izabrani zaručniče duše moje, gospodine moj i najveći dobročinče, kako bi meni moguće bilo, tebe mrziti? Znam, kako sam često krivo govorila, druge krivo sudila i spačivala, te ovako griešila težko; a znam, svaki griešnik tvoj je neprijatelj. Nu oprosti mi, što sam te uvriedila. Radio od sada sviet, što mu drago, nikad već neću pristati uz njega. Tvoja hoću da budem, da me i ti jednoč na sudu pripoznaš za svoju. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo!
Smiluj se, Gospodine, smiluj se meni!

Postaja II.

Isusa oprtiše težkim križem.

Klanjam ti se, Isukrste! i t. d.

(Tisak braće Benzigerah u Emsiedelnu.)

A ja, kada budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući na se. (Iv. 12, 32.)

Isus djevojci: Vidiš težki križ, kćerko moja, kojim me oprtiše neprijatelji moji! Nosim ga ne za sebe, nego za tebe i za savkoliki sviet. Križem ću ti otvoriti nebo. — Želiš li biti učenica moja i doći za menom: a ti se svaki dan oprti križem svojim, pak sliedi mene. Put je samo tegobah i nevoljah upravan put u nebo. Hoćeš li me ostaviti na putu ovom?

Djevojka Isusu: Tako mi živoga Boga, neću te ostaviti, druže moj i prijatelju! Kud bi i kamo ja, kukavna sirota? Ti sám imaš rieči vječnoga života. Dragovoljno zagrlit ću križ, kojno mi pošalješ, bilo siromaštvo ili bolest, žalost srca ili poruga; sve ću pretrpjeti drage volje. Pomozi me samo, spasitelju moj, da tvojim tragom sretno prispjem k tebi, da gdje si ti, Gospodine moj, budem i ja službenica tvoja Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja III.

Isus pade prvi put pod križem.

Klanjam ti se, Isukrste! i t. d.

Isus djevojci: Gle, kćerko moja, kako je težak križ, što mi ga je naložio otac moj nebeski za tebe i za sav sviet. Pod njim onemože mi tielo, ali neonemože volja. Ustat ću i dovršiti, što mi je naložio otac

moj. — A što se ti toliko tužiš, da je pretežak tvoj stališ? — slaba služba? — malena plaća? Nećeš li biti, kako sam ja, vjerna nebeskomu otcu?

Djevojka Isusu: Premili Isuse! sram me je, što sam toliko putih mrmljala zbog kakove god malenkosti, što sam se tužila na svoj stališ, govorila proti svojoj službi. O kako je malen križ u mojem stališu pram tvojemu križu! o kako je lahak moj posao prama tvomu opravku! Nikad već neću biti nezadovoljna svojim stališem; ako i oslabim, ti ćeš me podpomoći, da se pridignem. Trpljivost olahkoćuje i najtežje križe, te lahko trpi sve, koj se združi s tobom, Isuse moj! Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja IV.

Isus se susretne sa svojom majkom.

Klanjam ti se Isukrste! i t. d.

Isus djevojci: Kćerko! pogledaj žalostnu majku moju, kako zaplakana ide za menom, dočim mene vode na smrt. Popitaj ju, što je zakrivila blažena ona medju ženami, da je doživjela ovoliku žalost? Čista bijaše ona djevica, vjerna službenica Gospodina svoga. Nju ljubi otac nebeski; a koga

ljubi, njega nemine šibom, nego ga pohodi žalostju i biedom. — A zašto se ti raztužiš odmah, ako ti što neide po volji? Zašto odmah hoćeš da zdvojiš, ako ti sve, što želiš, neizpadne za rukom? Zar nećeš da budeš miljenka božja?

Djevojka Isusu: O što sam ja, nevoljna griešnica, a što je vas dvoje, ti predragi Isuse i majka tvoja Marija? Vi ni krivi ni dužni trpite toliko, a ja kriva i dužna neću da trpim! Pretrpljivi Isuse! uči me ljubiti šibu nebeskoga otca; Marijo, majko žalosti, milost mi izprosi, da dobrovoljno tugujem s tobom. Dajte mi biti dielnicom vaše žalosti na svietu, da budem takodjer dielnica vaše radosti u nebu. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja V.

Šimun pomaže Isusu križ nositi.

Klanjam ti se, Isukrste, i t. d.

Isus djevojci: Ozdravih mnogoga nevoljna bolestnika, povratih život mnogim mrtvim; sada sám trebujem pomoći, ali neima mi u pomoć čovjeka. Neprijateljem mojim nepreostade drugo, nego prisiliti Šimuna, da mi pomogne križ ponesti. Ovako nezahvalni sviet naplaća dobročine! Hoćeš li se dati siliti i ti, da s menom križ nosiš?

Djevojka Isusu: Premili Isuse! navali na mene, službenicu svoju, križ po svojoj svetoj volji; dokle ga budem mogla, nosit ću ga dobrohotno za tobom; tà trud ćeš mi ti obilno naplatiti. — Pa gdje je križ tvoj? Ima ljudih neukih — nje podučiti, griešnikah — nje pokarati, nedužnih a okrivljenih — za njihovo se poštenje zauzeti, to će reći, križ svoj nositi. Preljubljeni Isuse, daj mi to sve ovršivati ne prisiljeno, nego s veseljem i dragovoljno.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja VI.

Veronika poda Isusu rubac.

Klanjam ti se, Isukrste, i t. d.

Isus djevojci: Čija je to prilika, koju vidiš na Veronikinu rubcu? Poznaš li sliku prijatelja svoga, odkupitelja i spasitelja? Znaš li, tko me je izranio na toliko, oblio krvju, okrunio trnjem?

Djevojka Isusu: O, poznam priliku tvoju, božanski učitelju moj i najveći dobrotvore! Znam, tko te je tako nagrdio. Zbog krivinah naših jesi ranjen, iztučen radi grehotah naših; naše si ti pretrpio boli. — U svetoj tvojoj slici gledam tvoju trpljivost, poniznost i krotkoću. Čujem prijazni tvoj glas:

„Uči se od mene, kako sam krotak i ponizan srcem!“ Ah, uviek ću misliti na svete tvoje nauke, te po tvojem primjeru živjeti; nek ovako vide ljudi, da sam tvoja učenica, te slave otca, koj je u nebu. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja VII.

Isus padne po drugiput na zemlju.

Klanjam ti se, Isukrste i t. d.

Isus djevojci: Vidiš, draga, kako je težak križ muke moje! Na njem su krivine svega svieta, a leže na njem i tvoje grehote, ter me tako nemilice pritišću k zemlji. Nije li ti mene milo? Nećeš li mi pružiti ruku, i pomoći mi dignuti se sa zemlje?

Djevojka Isusu: Spasitelju moj! evo ti mojih rukuh i noguh, evo ti svekolike mene i sve snage moje! Ali kako da ti pomognem? Sad se domislih, što želiš. U blizini je mojoj bolestnik, koj neima kukavac nikoga, tko bi ga podvorio; kod susjeda ima sirotčadi djece, neimaju ni otca ni majke, koji bi se pobrinuli za nju, te ju odhranili; u našem gradu (selu) jest sirota udova, neima muža, koj bi se skrbio za nju, koj bi ju tješio; u našoj je župi pokvaren mladić, prevarena djevojka, neimaju jadni prijatelja, koj bi jih naputio na pravu stazu. „Što ova-

kovim učinite, veliš Isuse moj! ono ste učinili meni.“ Od srca rado pružit ću im ruke, njim ću pomoći mjesto tebi; ti ćeš me za to nagraditi, kano da sam to učinila samomu tebi. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja VIII.

Isus tješi žene Jerusolimke.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Isus djevojci: Dievo! što sam rekao ženam Jerusolimkam, ono isto velim i tebi: „Neoplakuj mene, nego oplakuj sebe i griehe svoje!“ Ja nekriv i nedužan toliko trpim, kako će se goditi nespokorenu griešniku. Ako se ovako godi stablu zelenu, kako će se goditi drvetu suhu? Hoćeš li biti i ti suho drvo, koje nerodi nikakovim rodom?

Djevojka Isusu: Spasitelju moj! daj mi gorko proplakati; ali ne samo zato, što te vidim, koliko trpiš, nego i zato, što mi se je bojati, da neodbaciš mene, suhu granu, koja činim tako malo dobra. Ah, što će biti, ako usahnem za dobro i propadnem po smrti u oganj vječni? Neodrini me od sebe, premilostivi Isuse! Ti si moj trs, a ja ću biti plemenita rozgva tvoja. Daj mi se omladiti za svako dobro, te učiniti mnogo dobra za kraljestvo nebesko. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja IX.

Isus padne po treći put pod križem.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Isus djevojci: Po tri puta padoh na lice na brdu Maslinovcu, i po tri puta zamolih otca, nek me mine gorki kalež muke; — otčeva je volja, da ga pijem i trpim za tebe. — Gle, po treći put ležim pod težkim križem, obori me težina grehotah. — Pa me tebi nije milo? Griešne tvoje navade jesu konopi, kojimi me vûku; razuzdani tvoj život to su guraji, kojimi me guraju. Kako dugo, kćerko moja, kako će to dugo ovako biti?

Djevojka Isusu: Ne više, premili Isuse moj, ne više! Tko bi te mogao još žalostiti, kad vidi, kako jadan za nas ležiš na zemlji? Dokinut ću pogibeljna poznanstva, okaniti se zločestih družbah, ostaviti se griešnih navadah. Ako me i odrine sviet, ti ćeš me primiti medju ugodnice svoje. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja X.

Isusa svlače.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Isus djevojci: Djevojko, toliko željna slastih ovoga svieta, okušaj-der sa mnom gorčinu, kojom me nudi sviet posliednji čas!

I tebe će jednom ponuditi gorčinom tim gorčijom, čim su ti sada sladje naslade griešne. Zbog tvoje proždrlosti, zbog tvoje tašte gizde i puste kitnje toliko trpim na tielu! Ti oholo glavu nosiš, nepristojno se odievaš, prezireš čedno odielo i nošnju svojega stališa: a mene svlače, da bez odiela za tebe podjem na smrt. O sjeti se, sjeti, da si se gola rodila na sviet, i da ćeš gola otići s ovoga svieta. Budi čedna i ponizna!

Djevojka Isusu: Isuse moj! ti si obružen i pogrdjen, a ja ohola i lakoma na izabrano jelo! Ah neću se već miešati s malovriednimi ljudmi! Primjerno svomu stališu odievat ću se čedno, a nepovadjati se za gizdavim krojem. Isuse moj, uči me umjerenosti, da se zahvalnim srcem po mjeri uživam darovah tvojih. Uči me poniznosti, da se primjerno svomu stališu čedno i pristojno odievam; jer znam, da si ti neprijatelj oholim, a ponizne samo dariš svojom miloštju. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja XI.

Isusa pribijaju na križ.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Isus djevojci: Što su vam krive moje ruke, da ih razpinjete? Što moje noge, da

ih nemilosrdno na križ pribijate? Kažite mi, što sam vam na žao učinio? Ti šutiš, kćerko moja! privoljuješ na to, da me propinju, dapače jim još i pomažeš! — Da mi to učini neprijatelj čovjek, nebih se potužio; ali ti prijateljice moja, koja si se kod mene toliko užila dobra, ti si prekrstila ruke, pa gledaš, kako me propinju tako nemilosrdno!

Djevojka Isusu: Kako da ja što takova činim? Premili Isuse moj, tko te sada propinje na križ? — Ah dosjetih se, dosjetih! „Griešnici su kovali na mojem tielu,“ ovako govoriš sám na usta svoga proroka. — Kada šutim, videć, gdje drugi grieši, onda privoljujem na tvoje razpinjanje; kad se griehu smijem, nanovo te pomâžem propinjati. Vi lažljivke i ogovorljivke, neoštrite mi već čavalah zlobnim svojim jezikom! Vi varalice i kradljivke, nekujte mi već strahovita kladiva svojimi krivinami! Vi oblizanke, i nesramne razkošnice nepribijajte Isusa, spasitelja svoga, na grozni križ griešnih svojih i nesramnih nasladah! Ja ću se protiviti, Isuse moj, što većma budem mogla, da te već ljudi nebudu nanovo grehotami na križ pribijali. Isuse propeti, daj mi radje umrieti, nego te ikad propinjati na križ ikojim griehom. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja XII.

Isus umire na križu.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Isus djevojci: Kćerko moja! pogledaj me, kako na križu za tebe visim medju nebom i zemljom! Posluhni sedam posliednjih mojih riečih, koje govorim s križa. „Otče, oprosti jim; oni neznaju, što čine?“ Nećeš li isto tako i ti oprostiti neprijateljem svojim, koji takodjer neznaju, što čine? — Razbojniku obraćenomu: „Velim ti istinito, još ćeš danas sa mnom biti u raju!“ Neželiš li si i ti na smrtni čas čuti radostne ove rieči? — Mariji: „Ženo, evo ti sina!“ Ivanu: „Sinko, evo ti majke!“ Neželiš li, da bude Marija majka tvoja? — „Žedjam!“ spas duše tvoje i svega svieta. — „Bože moj, Bože! zašto si me ostavio?“ Zlobni sviet misli ovako, jer mi toliko daje trpjeti otac moj nebeski. — „Svršeno je!“ pretrpih svoju muku, obavih svoju zadaću. — „Otče, u tvoje ruke izručam duh svoj!“

Djevojka Isusu: Isuse! ti si nagnuo glavu, za me umro na križu, do zadnje kapljice iztočio krvcu svoju. — O kako strahovit je grieh, koj te je usmrtio! Kolike je ciene duša moja, kad si ti sám, sine božji, dao za nju život svoj! A ja luda griešnica drago odkupljenu dušu za kratkotrajnu

griešnu nasladu predajem opet paklenomu neprijatelju! — Ah, kako će biti mojoj duši, kad se odieli od tiela! Priviti ću se, Isuse, rukama k svetomu tvomu križu; presveta tvoja krvca oprala grehote moje. Sveti križ bio mi znamen straha preružnoga grieha, i radostan znamen ljubavi tvoje za života, a na smrtni čas sladka utjeha moja! O daj i meni sretno dovršiti tečaj ovoga života, te dušu si izručiti u ruke nebeskomu otcu. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja XIII.

Isusovo tielo u naručaju bl. dieve Marije.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

Marija djevojci: Kćerko moja! gle Isusa, nevina jaganjca, kako leži mrtav na krilu mojem. Grieh pogubi dragoga mi sinka; grieh probode mačem prevelike žalosti materinsko srce moje! Ah, putnice, koja ideš mimo mene po griešnih svojih pûtih, dodji, pa pogledaj, ima li ovolike žalosti na svietu, kolika je žalost moja!

Djevojka Mariji: Premila majko spasitelja moga! izpuniše se proročanstvene rieči starca Šimeuna, koje ti je progovorio u crkvi; tvoje srce probode mač žalosti. — Bila si pod križem dragoga svoga sinka po-

nizna službenica svojemu Gospodinu, zato si sada kraljica neba i zemlje. Precrna tvoja žalost okrenu se na neizgovornu radost. O Marijo, milostiva majko moja, milost mi izprosi, da na ovom svietu s tobom tugujem, te oplakujem svoje griehe, da se i meni vremenita žalost okrene na vjekovitu radost. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Postaja XIV.

Isusovo tielo polažu u grob.

Klanjam ti se, Isukrste! itd.

U Josipovu vrtu pripravljen je evo grob. Nitko još nije počívao u ovom grobu; tko će počivati u njem, tko se u novom grobu uživati pokoja? — Ah, dobri moj pastir, on će naći u ovom grobu mir, kojega nije mogao naći na svietu. Josip Arimatijac daje mu postelju sa smrtni san. — Isus je mirno počivao u grobu, da se ja nebojim groba; on je moj uzkrs i život.

Klečim evo, Isuse moj, na tom grobu i molim te, daj mi sretno umrieti, a u grobu podieli mi sladak mir i pokoj.

Premili Isuse! ti si toliko pretrpiv počivao u hladnu grobu; i ja ću naskoro počinuti u njem, daj Bože samo sretno!

Molim te za pet krvavih tvojih ranah,

čuvaj me i brani, kad mi se bude duša lučila od tiela. Milostivo ju primi u svoje kraljestvo, da poživi kod tebe, dok mi bude tielo počivalo u crnoj zemlji. A kad dodješ znakom svetoga križa budit mrtve na sud, ah onda daj i meni dospjeti medju izabranike na desnicu, da ovako trpljenje tvoje posluži meni na vječno življenje. Amen.

Otče naš! Zdravo Marijo! Smiluj se!

Svršetak.

Premilostivi Isuse! obhodih korake tvoje muke i smrti; pregledah, koliko si pretrpio za me. Ah, čim ću ti naplatiti ovoliku ljubav tvoju! Milenim postao si mi bratom, sve tvoje takodjer je i moje. Dragi tvoj otac nebeski takodjer je moj otac; tvoja majka Marija takodjer je majka moja; tvoje kraljestvo nebesko takodjer je moje kraljestvo, ako si ga neproigram; a tvoje presveto tielo hrana je duši mojoj. — Premili Isuse, ti si sav moj, a ja hoću da budem sva tvoja! Ti si za me hotio trpjeti i umrieti, a ja ću tebi vjekoma živjeti. — O premilosrdni Bože moj, daj mi sveudilj imati pred očima muku i smrt Isusovu. po njegovu primjeru daj mi bogoljubno živjeti, te po neizmjernih zaslugah njegovih stignuti u rajsko blaženstvo. Amen.

JEZGRA

kršćanskoga nauka,

izvadjena iz

propisanoga katekizma.

Uvod.

1. Zašto smo na svietu?

Da Boga spoznamo i ljubimo, njemu služimo, te se spasimo.

2. Što nam treba zato činiti?

Prije svega treba nam znati i vjerovati sve ono, što je Bog objavio, to jest, što nam je obznanio za naš spas.

3. A gdje se nalazi u kratko sve, što nam treba znati i vjerovati?

Sve se ono u kratko nalazi u dvanaestih člancih vjerovanja apoštolskoga, koje glasi ovako:

1. Vjerujem u Boga otca, svemogućega stvoritelja neba i zemlje. 2. I u Isukrsta, sina njegova jedinoga, gospodina našega. 3. Koj je začet po duhu svetom, rodjen od Marije djevice. 4. Mučen pod Poncijem Pilatom, propet. umro i pokopan. 5. Sidje nad pakao, treći dan uzkrsnu od mrtvih. 6. Uzidje na nebesa, sjedi ob desno otca Boga svemogućega. 7. Od onud ima doći sudit žive i mrtve. 8. Vjerujem u duha svetoga. 9. Svetu crkvu katoličku, svetih obćinstvo. 10. Odpuštenje griehah. 11. Pùti uzkrsnuće i 12. Život vječni. Amen.

4. Koliko ima poglavitih istinah u vjerovanju apoštolskom, koje imamo znati i vjerovati?

Poglavitih istinah, koje imamo znati i vjerovati, imade pet.

Poglavje I.

Istine, koje imamo znati i vjerovati.

1. Prva istina.

O Bogu.

5. Koja je prva istina, koju imamo znati i vjerovati?

Prva je istina, da je samo jedan Bog.

6. Što je Bog?

Bog je gospodar neba i zemlje, od koga dolazi sve dobro.

7. Gdje je Bog?

Bog je svagdje: na nebu, na zemlji, i na svakom mjestu.

8. Zna li Bog sve?

Bog zna i vidi sve, i najtajnije naše misli.

9. Možemo li Boga vidjeti?

Nemožemo; jer je Bog duh, te neima tiela.

10. Je li Bog počeo kada živjeti?

Nije; Bog živi od vieka, i živit će do vieka, njemu neima početka ni svršetka.

Druga istina.

O Bogu u trijuh osobah.

11. Koja je druga istina, koju imamo znati i vjerovati?

Druga je istina, da je Bog troj u osobah ili sobstvih.

12. Kako se posebice imenuju ove tri osobe?

Prva se imenuje otac, druga sin, treća duh sveti.

13. Je li svaka ova osoba Bog?

Jest; otac je pravi Bog, sin je pravi Bog, i duh je sveti pravi Bog.

14. Nu ima li zato više, nego jedan Bog?

Neima; sve ove tri osobe samo su jedan Bog.

15. Kako zovemo ovo otajstvo, u kojem je Bog jedan, a troj u osobah?

To zovemo otajstvo presvetoga Trojstva.

16. Što se pripisuje svakoj pojedinoj ovoj osobi?

Pripisuje se prvoj, da nas je stvorila, drugoj: odkupila, a trećoj: posvetila.

Treća istina.

O Bogu stvoritelju.

§. 1. O svietu.

17. Koja je treća istina, koju imamo znati i vjerovati?

Treća je istina, da je Bog stvorio nebo i zemlju, te da sve uzdržava i upravlja.

18. Što će to reći: Bog je stvorio nebo i zemlju?

To će reći: Bog je nebo i zemlju iz ništa načinio.

19. Što će to reći: Bog uzdržava nebo i zemlju?

To će reći: Bog čini, da sve na svietu sveudilj obstoji, dokle on hoće.

20. Što će to reći: Bog upravlja nebo i zemlju?

To će reći: Bog skrbi za sve, redi i ravna sve po svetoj svojoj volji.

21. Skrbi li Bog i za nas?

Skrbi; Bog nam daje život i zdravje, jelo i pilo, stan i odjeću, i sve, što imamo, imamo od Boga.

§. 2. O angjelih.

22. Koji su najodličniji ili najplemenitiji stvorovi božji?

Najplemenitiji stvorovi božji jesu angjeli i ljudi.

23. Jesu li svi angjeli ostali onako dobri, kako ih je Bog stvorio?

Nisu; mnogi su sagriešili; pa zato ih je Bog bacio u pakao. Nje zovemo zle duhe ili vrage.

24. Čine li što za nas dobri angjeli?

Dobri nam angjeli čuvaju dušu i tielo; zato ih zovemo svete angjele čuvare.

§. 3. O prvom čovjeku.

25. Kako je Bog stvorio prvoga čovjeka?

Bog je načinio čovječje tielo od zemlje i nadahnuo mu je dušu.

26. Što je duša?

Duša je neumrli duh, stvoren na priliku božju, bez kojega nebi mogli ni misliti ni živjeti.

27. Kako su se zvali prvi ljudi?

Prvi su se ljudi zvali: Adam i Eva.

28. Jesu li ovi ljudi bili izprva dobri?

Jesu bili dobri; jer ih Bog stvori svete i pravedne.

29. Jesu li ostali sveti i pravedni?

Nisu; jer su sagriešili, jeduć Bogom si zabranjeno voće, te oborili tim sebe i sve nas u najveću nevolju.

30. *Kako zovemo ovaj grieh, kojim su se ogriešili prvi ljudi?*

Ovaj grieh zovemo iztočnim ili nasliednim; jer ga od prvih svojih roditeljah nasliedimo, i u njem se rodimo.

31. *Jesmo li se mogli spasiti iza iztočnoga grieha?*

Nismo mogli; ali smilova nam se Bog i obeća nam spasitelja.

Četvrta istina.

O Bogu spasitelju.

§. 1. Isusov porod i život.

32. *Koja je četvrta istina, koju imamo znati i vjerovati?*

Četvrta je istina, da je sin božji čovjekom postao, da nas odkupi.

33. *Tko je dakle naš odkupitelj ili spasitelj?*

Naš je odkupitelj ili spasitelj sin božji Isukrst.

34. *Je li Isus Bog?*

Isus je pravi Bog, a zajedno i pravi čovjek.

35. *Gdje se rodio Isus?*

Isus se rodio u jednoj štalici u Betlehemu.

36. *Tko je Isusova mati?*

Isusova mati je bl. djevica Marija.

37. *Što je činio Isus u svojoj mladosti?*

Isus je u svojoj mladosti živio u Nazaretu, te bio poslušan svojim roditeljem.

38. *Što je učinio Isus, kad je navršio tridesetu godinu?*

Isus, kad je navršio tridesetu godinu, stade javno učiti i čudesa činiti.

39. Što je učio Isus?

Isus je učio sve ono, što imamo vjerovati, čemu se imamo nadati, i što imamo činiti, da se spasimo.

40. Kakova je čudesa činio Isus?

Jedinom je riečju izliečio Isus mnogo bolestnike, pače i mrtvace uzkrisio.

§. 2. Smrt i uzkrsnuće Isusovo.

41. A zašto je sin božji postao čovjekom?

Da može za nas trpjeti i umrieti; jer kao Bog nije mogao trpjeti ni umrieti.

42. Zašto je hotio Isus trpjeti i umrieti?

Da nas izbavi od grieha i vječnoga prokletstva.

43. Što je za nas trpio Isus?

Isus je za nas pretrpio mnoge i težke muke; a napokon i podnio smrt križa.

44. Je li bio Isus pokopan, i je li ostao u grobu?

Isus je bio po svojoj smrti pokopan, no treći je dan opet slavno ustao iz groba.

45. Je li Isus odmah poslje svoga uzkrsnuća uzišao (zastupio) na nebo?

Nije; nego je ostao još četrdeset danah na zemlji; a zatim je s dušom i tielom uzišao na nebesa.

Peta istina.

O Bogu sudcu.

46. Koja je peta istina, koju imamo znati i vjerovati?

Peta je istina, da Bog dobro vjekoma naplaća, a zlo vjekoma kazni.

47. *Pa što će zato učiniti Isus da vjekoma dobro naplati, a zlo kazni?*

Na svršetku svieta doći će opet s neba na zemlju sudit žive i mrtve.

48. *Što će biti prije suda?*

Prije suda probudit će se mrtvi opet na život.

49. *Kako zovemo ovaj sud, i zašto?*

Ovaj sud zovemo obći sud, ili sudnji dan; jer će se onda suditi zajedno svim ljudem svega svieta.

50. *Kakav će sud izreći pravedni sudac?*

1. Dobrim će reći; „Hodite blagoslovljeni otca mojega, primite kraljestvo, koje vam je pripravljeno od postanka svieta;“ 2. Zlim pako: „Nosite se od mene prokleti u oganj vječni, koj je pripravljen vragu i angjelom njegovim.

51. *Što će zatim biti?*

Zli će otići u pakao, a dobri u nebo.

52. *Što je pakao?*

Pakao je vječni oganj, gdje će biti plač i škripnja zubih.

53. *Što je nebo?*

Nebo je mjesto vječnoga veselja.

54. *Ima li još kakav drugi sud osim obćega?*

Ima posebni, odmah po smrti.

55. *Zašto se ovaj sud zove posebni?*

Jer će se duši svakoga čovjeka odmah po smrti napose suditi.

56. *Kamo se sudi duša na posebnom sudu?*

Ili u nebo; ili u pakao, ili u čistilište.

57. *Koje duše idu u čistilište?*

Duše pravednikah, koje nisu još dosta čiste, ili se moraju još pokoriti za svoje griehe.

58. Koje duše idu u nebo?

Duše pravednikah, koje su sasvim čiste i nevine, i koje su zadovoljile pravdi božjoj na ovom svietu ili na drugom u čistilištu.

59. Tko ide u pakao?

U pakao idu svi oni, koji umiru u nemilosti božjoj, to jest u smrtnom griehu.

60. Što napokon čeka svakoga čovjeka?

Smrt, sud, pakao ili kraljestvo nebesko.

Poglavje II.

Zapovjedi, koje imamo obdržavati.

61. Jè li nam za spas dosta vjerovati, što je Bog objavio?

Nije dosta; nego moramo i zapovjedi božje obdržavati.

62. Koja je najveća zapovied?

Zapoviеd o ljubavi Boga i bližnjega.

63. Kako glasi zapovied ljubavi Boga?

Ljubi gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim umom svojim i svom snagom svojom.

64. Zašto imamo Boga ljubiti?

1. Jer je on najvišje dobro i neizmjerne ljubavi vriedan, 2. jer nas je on prije ljubio, i jer nam podaje neprestance nebrojenih blagodatih.

65. Kada ljubimo Boga?

Kada činimo ono, što mu je ugodno, to jest, kad izvršujemo svete njegove zapovjedi.

66. Kako glasi zapovied ljubavi bližnjega?

Ljubi bližnjega svoga kao sám sebe.

67. Tko je naš bližnji?

Svaki čovjek bez razlike.

68. Zašto smo dužni ljubiti bližnjega?

Dužni smo bližnjega ljubiti: 1) jer nam to Bog zapovieda, 2) jer nas to učio Isus svojim primjerom, 3) jer smo svi ljudi braća medju sobom, i djeca jednoga nebeskoga otca.

69. Kada ljubimo bližnjega?

1) Kada mu sve činimo, što hoćemo, da i on nam čini; 2) kad mu nečinimo onoga, što nećemo, da nam on čini.

O 10 zapovjedih božjih.

70. Gdje možemo potanje spoznati dužnosti o ljubavi Boga i bližnjega?

U 10 zapoviedih božjih; jer prve tri navode dužnosti prema Bogu, a ostalih sedam dužnosti prama bližnjemu.

71. Tko nam je dao 10 ovih zapoviedih?

Sam je Bog dao 10 svojih zapoviedih Mojsiji uz grmljavinu i sievanje munjah na dvijuh kamenitih pločah napisane.

72. Izbroj mi 10 zapoviedih božjih?

1. Ja sam gospodin Bog tvoj; neimaj drugih bogovah do mene.
2. Nemoj izustiti imena gospodina Boga svoga u izprazno.
3. Spomeni se, da svetkuješ dan svečani.
4. Poštuj otca svoga i mater svoju.

5. Neubi.
6. Nesagrieši bludno.
7. Neukradi.
8. Nereci kriva svjedočanstva proti iskrnjemu svomu.
9. Nepoželi žene bližnjega svoga.
10. Nepoželi tudjega blaga.

73. *Jesmo li mi kršćani dužni obdržavati osim deset zapoviedih božjih još i druge zapovjedi?*

Dužni smo obdržavati i pet zapoviedih crkvenih.

74. *Izbroj mi pet zapoviedih crkvenih!*

1. Svetkuj naredjene od svete matere crkve dane svečane.
2. Slušaj bogoljubno svetu misu u nedjelju i ostale zapovjedne svetkovine.
3. Posti marljivo korizmene, kvatrene i ostale crkvene poste, a u petak i subotu nejedi mesa.
4. Svake se godine barem jedan put svomu duhovnomu pastiru ili drugomu s njegovim dopušćenjem izpovjedi, a o uzkrsu se (kod njega) pričesti.
5. Nepiruj u zabranjeno vrieme.

O prestupku zapoviedih.

75. *Što je grieh?*

Grieh je svojevoljan prestupak božje zapovjedi.

76. *Na koliko načinah možemo griešiti?*

Mišljenjem, željom i govorenjem, činom i propušćenjem dobra, koje smo imali učiniti.

77. *Ima li razlike medju griesi?*

Ima; jedni su griesi veliki ili smrtni, a drugi mali ili lahko odpustivi.

78. *Je li grieh veliko zlo?*

Grieh je najveće zlo na svietu; zato se ga treba više bojati, nego ikojega drugoga zla.

79. *Zašto je grieh toliko zlo?*

Jer je grieh uvreda Boga, i dobavlja nam kaznu Božju.

80. *Kakovu nam kaznu dobavlja grieh?*

Grieh nam smrtni dobavlja vječnu kaznu pakla; a grieh mali ili lahko-oprostivi vremenitu kaznu na ovom svietu ili u čistilištu.

81. *Koje su osobite vrsti grieha?*

Jesu ove: 1. Sedam glavnih griehah. 2. Šest griehah proti duhu svetomu. 3. Četiri grieha u nebu vapijuća. 4. Devet tudjih griehah.

82. *Izbroj mi sedam glavnih griehah.*

1) Oholost, 2) lakomost, 3) bludnost, nenavist, 5) proždrlost, 6) srditost, 7) duhovna lienost.

83. *Imenuj mi šest griehah proti duhu svetomu!*

1) Preuzetno uzdati se u milosrdje božje,

2) Neuzdati se u milosrdje božje, 3) Protiviti se poznatoj istini kršćanske vjere, 4) Zavidjeti bližnjemu darove dobivene od Boga, 5) Odbacivati tvrdokorno spasonosne opomene, 6) Uztrajati u nepokornosti do svrhe života.

84. *Izbroj mi četiri grieha u nebu vapijuća!*

1) Hotice učinjeno ubojstvo, 2) Sodom-

ski grieh, 3) tlačenje ubogi udovicah i sirotah, 4) Zaustavljanje i uzkraćivanje zaslužene plaće.

85. Koji su tudji griesi?

Evo ih devet: 1) Na grieh svjetovati. 2) Zapovjedati komu, da grieši, 3) Na tudji grieh privoljiti, 4) Na grieh nagovarati. 5) Tudje griehe hvaliti, 6) Mučati kad tko grieši, 7) Tudji grieh nepokarati, 8) Od tudjega dobra dio primiti, 9) Tudje griehe braniti.

O krieposti i kršćanskom savršenstvu.

86. Je li dosta čuvati se griehah i opačinah?

Nije dosta; nego se imamo trsiti, biti sve bolji i kriepostniji, te ozbiljno težiti za kršćanskim savršenstvom.

87. Tko je kršćanski kriepostan?

Jest onaj, koj je obiknuo iz ljubavi Boga želiti i činiti, što je dobro, Isukrstovih zapoviedih.

88. Kako se dieli kršćanska kriepost?

U krieposti bogoslovne i ćudoredne.

89. Kaži mi, koje su bogoslovne, a koje ćudoredne krieposti?

Vjera, ufanje i ljubav zovu se bogoslovne krieposti, a ostale zovu se ćudoredne.

90. Imenuj mi od ćudorednih kriepostih četiri temeljne ili glavne krieposti!

1) Mudrost, 2) trieznost, 3) pravednost, 4) duševna jakost.

91. Imenuj mi krieposti glavnim griehom protivne.

1) Poniznost, 2) darežljivost, 3) čistoća, 4) dobrotivost, 5) umjerenost, 6) krotkost, 7) pomnja u dobru.

92. Koj je put do *savršenstva*?

Nasljedovanje Isukrsta.

93. Kako ćemo nasljedovati Isukrsta?

Ako budemo svakdanja svoja djela ovršivali u stališu milosti, s dobrom nakanom i načinom bogomilim, kao što je to činio Isukrst.

Poglavje III.

Darovi milosti, kojimi se imamo služiti.

94. Možemo, li sami po sebi zapovjedi obdržavati i spasiti se?

Nemožemo; nego nam treba k tomu pomoći i milosti božje.

95. Kako možemo zadobiti milost božju?

Svetimi sakramenti ili svetotajstvi i molitvom.

O svetotajstvih u obće.

96. Što je svetotajstvo ili sakramenat?

Svetotajstvo je vidivo znamenje, naredjeno od Isukrsta, kojim nam Bog dieli nevidivu milost i nutarnje posvećenje.

97. Kakovu nam milost podjeljuju svetotajstva?

1) Podjeljuju milost posvećujuću ili ju u nas umnožavaju. 2) Svako nam svetotajstvo daje one milosti djelujuće, za koje je naredjeno.

98. Odkuda imaju svetotajstva svoju moć i kriepost?

Od svoga početnika, gospodina našega Isukrsta, i neizmjernih njegovih zaslugah.

99. Koliko je svetotajstvah naredio Isus?

Ovih sedam: 1) krst, 2) potvrdu, 3) pres. oltarno otajstvo ili presv. tielo Isukrstovo, 4) pokoru, 5) posljednje pomazanje, 6) sv. red, 7) ženitbu.

O sv. krstu.

100. Koje je prvo i najpotrebitije svetotajstvo?

Prvo i najpotrebitije svetotajstvo jest krst.

101. Zašto se zove krst prvo svetotajstvo?

Jer se prije krsta nemože nijedno drugo svetotajstvo valjano primiti.

102. Zašto se zove najpotrebitije svetotajstvo?

Jer se bez krsta nemože nitko spasiti.

103. Zašto se bez krsta nemože nitko spasiti?

1) Jer se stoprv krstom očišćujemo od grieha iztočnoga, 2) jer po njem postajemo sinovi božji i nasljednici kraljestva nebeskoga.

104. Na što se zavjerujemo krstnom zavjerom?

Da ćemo katolički nauk vjerovati, griehu umrieti i bogoljubni život živjeti.

O sv. potvrdi.

105. Što je potvrda (berma, krizma)?

Potvrda je utvrdjenje u vjeri katoličkoj.

106. Zašto se ovako zove?

Jer nas kriepi duhom svetim i utvrdjuje, da možemo vjeru makar i u pogibelji života izpoviedati i vjerno po njoj živjeti.

107. Je li svetotajstvo potvrde neobhodno potrebito za spas?

Svetotajstvo potvrde nije neobhodno potrebito za spas, ali je ipak vrlo spasonosno.

O presv. oltarnom otajstvu.

108. Što je sakramenat oltarni ili presvetoga tiela Isusova?

Jest pravo tielo i prava krv gospodina našega Isukrsta za hranu duše naše pod prilikom kruha i vina.

109. Kada je naredio Isukrst presv. oltarno otajstvo?

Na zadnjoj večeri prije gorke svoje muke.

110. Kako Isus je naredio presv. oltarno otajstvo?

Isukrst uze kruh, blagoslovi ga, razlomi i dade učenikom svojim govoreći: „Uzmite i jedite, ovo je tielo moje.“ I uze kalež s vinom, blagoslovi ga i podavši učenikom svojim, reče: „Pijte iz njega svi, ovo je krv moja. Ovo činite meni na spomen.“

111. Što je učinio Isus riečmi: „Ovo je tielo moje?“

Riečmi: „Ovo je tielo moje“ pretvori kruh nevidivim načinom u pravo svoje tielo.

112. Što je učinio riečmi: „Ovo je krv moja?“

Riečmi: „Ovo je krv moja“ pretvori vino nevidivim načinom u pravu svoju krv.

113. Je li Isukrst dao komu vlast pretvarati kruh i vino u pravo njegovo tielo i krv?

Jest dao apoštolom svojim i njihovim nasled-

nikom, t. j. svim valjano posvećenim biskupom i svećenikom, i to ovimi riečmi: „Ovo činite meni na spomen.“

114. Kada se služe ovom oblastju biskupi i svećenici?

Pod sv. misom, kada prije podizanja nad kruhom i vinom izgovaraju Isusove rieči: „Ovo je tielo moje. — Ovo je krv moja.“

115. Što biva dakle pod sv. misom?

Pod sv. se misom pretvara kruh i vino u pravo tielo i krv Isusovu, te se Isukrst, gospodin naš po rukuh svećeničkih prikazuje otcu svomu nebeskomu nekrvavim načinom, kao što se je nekoč načinom krvavim prikazao na križu.

116. Koje su poglavite stranke sv. mise?

Jesu ove četiri: 1) Evangjelje, 2) Prikazba, 3) Posvetba i 4) Pričest.

117. Što je sv. pričest?

Sveta pričest je pravo uživanje tiela i krvi Isusove duši za hranu.

118. Podaje li sv. pričest kakove milosti?

Sv. pričest podaje mnoge i velike milosti; jer na sv. pričesti primamo Isukrsta, početnika svih milostih.

119. No podaje li svaka pričest jednake milosti?

Nepodaje; jer čim se bolje pripravimo za dostojno primanje sv. pričesti, tim većih dobivamo milostih, a nedostojna je pričest uzrok vječne smrti.

120. Tko se pričešća nedostojno?

Onaj, koj se pričešća u smrtnom griehu.

121. Što ima dakle najprije učiniti griešnik, kada se želi pričestiti?

Ima si očistiti dušu skrušenom i iskrenom izpovjedju.

122. Kako se nadalje imamo pripraviti na sv. pričest?

1) Imamo biti natašte, t. j. da od polnoći ništa nezaložimo, van ako smo u težkoj bolesti, 2) Imamo probuditi pravu pobožnost srca.

O pokori.

123. Što je svetotajstvo pokore?

Jest svetotajstvo, u kom svećenik griešniku mjesto Boga griehe oprašća, ako se za nje skrušeno pokaje, iskreno ih izpovjedi, te pravu ima volju zbilja se poboljšati.

124. Zadobivamo li na svetotajstvu pokore uz oprošćenje griehah još i druge kakove milosti?

Zadobivamo uz oprošćenje griehah: 1) oprošćenje vječne, a stranom i vremenite kazni, 2) posvećujuću milost, ili ako je nismo izgubili, umnoženje ove milosti, 3) Osobite milosti djelujuće za to, da ostanemo stalni u dobru.

125. Što sve imamo učiniti, da valjano ovršimo pokoru?

Prije svega imamo pobožno zazvati duha svetoga, da možemo svoje griehe dobro spoznati, za nje se skrušeno pokajati, te iskreno ih izpovjediti.

126. Što imamo zatim učiniti?

Zatim si imamo izpitivati dušu, t. j. zbiljno promišljati: 1) kada i kako smo se zadnji put izpovjedili, da li smo zadatu pokoru ovršili, 2) jesmo li

sagriešili proti božjoj kojoj ili crkvenoj zapovjedi, jesmo li zanemarili dužnosti striša svoga? Jesmo li se ogriešili vlastitim kojim, ili glavnim griehom, ili griehom proti duhu svetomu ili tudjim? Napokon kako smo sagriešili mišljenjem, riečju činom, ili propušćenjem dobrih djelah.

127. O čem se imamo još osobito izpitivati?

Kod smrtnih griehah imamo se izpitivati, kolikoput, gdje, kada i pred kim itd. smo ih počinili.

128. Što imamo učiniti, kad si izpitamo dušu?

Onda se imamo skrušeno pokajati za griehe t. j. srcem imamo žaliti, što smo njimi uvriedili Boga najvećega svoga dobročinca i najboljega otca, najveće i svake ljubavi najdostojnije dobro, te zaslužili njegovu kaštigu.

129. Kad se pokajemo za griehe, što imamo dosljedno učiniti?

Imamo zbiljnom voljom odlučiti, život svoj poboljšati, te negriešiti više.

130. Ovako pripravljeni kamo imamo poći?

Imamo poći pred izpovjednika, njemu iskreno i razgovietno izpovjediti sve svoje griehe, naznačujuć njihov broj i okolnosti osobito one, koje vrst grieha promjenjuju ili mali grieh u veliki pretvaraju.

131. Što ima pomisliti pokornik, koj se srami iskreno izpovjediti?

Ima pomisliti, da je ipak bolje svoje griehe otajno izpovjediti svećeniku, nego u griehu uviek nemirno živjeti, nesretno umrieti, te na zadnjem sudu pred svim se svietom osramotiti.

132. Što imamo učiniti, ako smo što izostavili na izpovjedi, što bi bili imali očitovati?

1) Ako smo što izostavili bez svoje krivnje, dosta je, da to očitujemo na budućoj izpovjedi. 2) Ako smo pako što izostavili zato, jer smo se stidili izpovjediti, ili si nismo dosta pomnjivo izpitali saviest, treba da očitujemo i to, na koliko smo izpovjedih to zamučali svojom krivnjom, i onda da ponovimo sve one izpovjedi.

133. Kako imamo započeti sv. izpovied?

Imamo kleknuti, prekrižiti se i reći: Molim vas otče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu svoje griehe iskreno i podpuno očitovati.

Dobivši blagoslov imamo reći: Ja nevoljni griešnik tužim se Bogu svemogućemu i vam, otče duhovni, namjesto Boga, da sam od posliednje svoje izpovjedi, koju sam (onda i onda) ovršio, mnogo sagrešio. (Sada treba očitovati griehe.)

134. Kojimi se riečmi završuje izpovied?

Ovimi: Za ove i sve ostale griehe svoje znane i neznane, vlastite i tudje kajem se od svega srca, što sam njimi uvriedio Boga, najveće i svaki ljubavi najdostojnije dobro. Mrzim svekolike svoje griehe, i i tvrdo odlučujem, negriešiti više, i klonite se svake prigode griešne. Molim vas, otče duhovni, odriešite me od griehah i spasonosnu mi naložite pokoru.

135. Jesmo li dužni zadovoljiti za griehe, i kako?

Jesmo; i to: 1) izvršujuć pokoru koju nam izpovjednik naloži, i 2) nadomješćajuć koliko možemo kvar bližnjemu učinjeni.

1:6. Je li dosta ovršiti samo onu pokoru, koju nam izpovjednik naloži?

Nije dosta; nego mi se imamo jošte trsiti, da izvršujuć ona djela pokore, koja si sami naložimo, i trpljivo podnoseć nevolje, zadovoljimo pravdi božjoj.

O posliednjem pomazanju.

137. Što je posljednje pomazanje?

Posljednje pomazanje je svetotajstvo, u kom bolestnik po sv. ulju i molitvi svećenika prima milost božju za dobro duše, a često i za dobro tiela.

138. Kako ima bolestnik primiti ovo svetotajstvo?

1) U stališu milosti; zato treba, ako je moguće, da se prije izpovjedi, ili bar probudi savršeno pokajanje. 2) Ima ga primiti vjerom, ufanjem, ljubavju i predanjem u volju božju.

O svetom redu.

139. Zašto je Isukrst naredio sveti red?

Da primaju koji se rede, za svoje duhovno zvanje potrebitu oblast i milost od Boga.

140. Koju poglavitu oblast primaju svećenici na sv. redu?

1) Da mogu kruh i vino pretvarati u tielo i krv Gospodnju i 2) da mogu opraštati griehe.

O ženitbi.

141. Zašto je Bog naredio ženitbu?

Da oni, koji se žene, primaju milost od Boga, da mogu dužnosti stališa svoga do smrti vjerno izpunjivati.

O molitvi.

142. Što će reći moliti?

Moliti će reći: s dragim Bogom govoriti.

143. Kako imamo moliti?

Imamo moliti: 1) pobožno, 2) ponizno, 3) pouzdano, 4) predajuć se volji božjoj, 5) uztrajno.

144. Kada imamo moliti?

Osobito jutrom i večerom, prije i poslie jela, kad zvoni na molitvu i u crkvi.

145. Zašto nedobivamo uviek, što prosimo?

Zato, jer ili 1) nemolimo pravo, ili 2) ono nam nije koristno, što molimo, ili 3) napokon neuztrajemo u molitvi.

146. Koja je najizvrstnija molitva?

Najizvrstnija je molitva „Otče naš!“ ili molitva Gospodnja.

147. Kako glasi „Otče naš!“?

Otče naš, koj jesi na nebesih, sveti se ime tvoje; dodji kraljestvo tvoje; budi volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji. Kruh naš svakdanji daj nam danas; i odpusti nam duge naše, kako i mi odpušćamo dužnikom našim; i neuvedi nas u napast, nego izbavi nas oda zla. Amen.

148. Što molimo obično mi katolici za „Otče našem“?

Pozdrav angjelov ili „Zdravo Mariju!“ kojom molitvom štujemo i zazivamo bl. dj. Mariju.

149. Kako glasi pozdrav angjelov?

Zdravo Marijo, milosti puna! Gospodin st tobom, blagoslovljena ti medju ženami, i blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, majko Božja! moli za nas griešnike sada i na čas smrti naše. Amen.

Kazalo.

